

Magyarország

Munkaanyag!

**Nemzeti akcióprogram a növekedésért és a foglalkoztatásért
2005-2008**

2005. szeptember

Tartalomjegyzék

BEVEZETŐ	3
I. MAKROGAZDASÁGI STABILITÁS ÉS PÉNZÜGYI EGYENSÚLY	6
I.1. A GAZDASÁG HELYZETE	6
I.2. MAKROGAZDASÁGI PÁLYA	6
I.3. PRIORITÁSOK ÉS INTÉZKEDÉSEK	9
II. MIKROGAZDASÁG	15
Bevezetés	15
II.1. MIKROGAZDASÁGI HELYZETKÉP	15
II.2. PRIORITÁSOK ÉS INTÉZKEDÉSEK	16
II.2.1 Tudás és innováció, a versenyképesség bázisának szélesítése	17
II.2.1.1. A kutatás-fejlesztés (K+F) ösztönzése, a kutatás-fejlesztési célú beruházások növelése és javítása, különösen a magánszektorban (7. iránymutatás)	17
II.2.1.2. Az innováció minden formájának ösztönzése (8. iránymutatás)	19
II.2.1.3. Az infokommunikációs technológiák elterjedésének és használatának ösztönzése és a teljes információs társadalom építése (9. iránymutatás)	20
II.2.1.4. Az ipari szektor kompetitív elonyeinek erősítése (10. iránymutatás)	22
II.2.1.5. Az erőforrások fenntartható használatának ösztönzése, a környezetvédelem és a növekedés közti szinergiák erősítése (11. iránymutatás)	23
II.2.2. A vállalkozói környezet javítása és a verseny élénkítése (Vonzóbb környezet a befektetésekért és a foglalkoztatásért)	24
II.2.2.1. Az egységes piac kiterjesztése és mélyítése (12. iránymutatás)	24
II.2.2.2. Nyitott és versenyző piacok biztosítása (13. iránymutatás)	24
II.2.2.3. Versenyzőbb üzleti környezet kialakítása és az üzleti kezdeményezések ösztönzése a jobb szabályozáson keresztül (14. iránymutatás)	26
II.2.2.4. Vállalkozói kultúra terjesztése és a kis- és középvállalatokat támogató környezet kialakítása (15. iránymutatás)	27
II.2.2.5. Az elérhetőség javítása az infrastruktúra fejlesztésén és minőségének javításán keresztül (16. iránymutatás)	28
III. FOGLALKOZTATÁS	31
BEVEZETÉS	31
III.1. MUNKAERŐPIACI HELYZET	31
III.2. PRIORITÁSOK ÉS INTÉZKEDÉSEK	32
III.2.1. A munkaerőpiaci részvétel növelése és a szociális védelmi rendszerek modernizálása	34
III.2.1.1. A munka legyen mindenki számára lehetséges - kortól és nemtől függetlenül (18. iránymutatás) ..	34
III.2.1.2. Érje meg dolgozni (19. iránymutatás)	37
III.2.1.3. Több és hatékonyabb segítség az álláskeresőknél és a hátrányos helyzetűeknek (19. iránymutatás) ..	38
III.2.1.4. Korszerű foglalkoztatási szolgálat (20. iránymutatás)	40
III.2.1.5. A migráció munkaerőpiaci helyzetéhez igazodó kezelése (20. iránymutatás)	41
III.2.2. A munkavállalók és a vállalkozások alkalmazkodóképességének javítása	42
III.2.2.1. Rugalmasság és biztonság a munkaerőpiacon (21. iránymutatás)	42
III.2.2.2. A be nem jelentett munkavégzés átalakítása bejelentett foglalkoztatássá (21. iránymutatás)	43
III.2.2.3. A földrajzi mobilitás elősegítése (21. iránymutatás)	44
III.2.2.4. Bérszabályozó mechanizmusok és foglalkoztatás-barát munkaerő-költségek (22. iránymutatás) ..	44
III.2.3. Hatékonyabb humánerőforrás-fejlesztés jobb minőségű oktatás és képzés révén	45
III.2.3.1. A humánerőforrás-fejlesztésre irányuló befektetések növelése és hatékonyságának javítása (23. iránymutatás)	45
III.2.3.2. A munkaerőpiac igényeihez igazodó oktatás és képzés (24. iránymutatás)	46
1. SZÁMÚ MELLÉKLET – MIKROGAZDASÁGI TÁBLÁK	49
2. SZÁMÚ MELLÉKLET - MIKROGAZDASÁGI INTÉZKEDÉSEK	56
3. SZÁMÚ MELLÉKLET - FOGLALKOZTATÁS	115

Bevezeto

A lisszaboni stratégia azt a célt tűzte az Európai Unió elé, hogy 2010-re váljék a világ legversenyképesebb és legdinamikusabb, tudásalapú gazdaságává. A Lisszabonban született döntésekben a versenyképesség erősítése mellett társadalmi célok is megfogalmazódtak. Az Európai Bizottság 2005. februárjában új startot javasolt a Lisszaboni stratégia számára, a tagországok és az Európai Unió egészének erőfeszítéseit két fő feladatra koncentrálva – **eroteljesebb, tartós növekedést, valamint több és jobb munkahelyet biztosítva**. A megvalósítás a Lisszaboni stratégia fő kérdése mind európai, mind nemzeti szinten. Felismerve, hogy az **akcióprogram megvalósítása megújult partnerséget követel**, az Európai Tanács 2005. márciusában közétett felhívása mind az Európai Unió, mind a tagországok szintjén a kormányzás megújítását kezdeményezte. Ennek megfelelően a Bizottság integrált irányelveket fogalmazott meg a tagországok számára a 2005-2008 közötti időszak növekedési és foglalkoztatási céljainak elérése érdekében. Az egyes nemzeti reformprogramokat a Bizottság lisszaboni programja egészíti majd ki, ami az európai szintű növekedési és foglalkoztatási célok elérését célzó akciókat fogalmazza meg.

Kiindulási pontnak a tudás-társadalom, illetve a tudás-alapú gazdaság megteremtését tekintjük. Ennek hangsúlyos elemei: I. az emberi és a társadalmi tőke fejlesztése (az emberi erőforrások fejlesztése, az együttműködés és a szervezeti kultúra javítása, az oktatás, a kutatás-fejlesztés hatékonyságának és minőségének fejlesztése, az IKT szolgáltatások és használatuk elterjesztése). II. Az infrastrukturális feltételrendszer javítása (a technológiai feltételek, az informatika, az innováció és az elérhetőség területén), valamint III. a stratégiai szemléletű és hatékony állam (átlátható és ügyfélközpontú szolgáltatási és szabályozási környezet, igazolható fejlesztéspolitika, megfelelő üzleti és foglalkoztatási szolgáltatások) megteremtésén keresztül. Az e területeken megfogalmazott akciók jelentik a növekedés és a munkahelyteremtés alapjait.

A magyar akcióprogram reformjellegű, minden elemében a megújulás, az innováció, azaz a tudás-társadalom megvalósítását szolgálja. Az általános adaptációs képességek fejlesztésének igényén alapul és reflektál az új értékek teremtésére és a folyamatos megújulás követelményeire is. A gazdaság- és foglalkoztatáspolitikai megfogalmazásában a konvergencia követelményeken túl az új eredmények megszületésére, elterjesztésére és alkalmazási feltételeinek megteremtésére is ki kell térni. Ebbe ágyazódhat a gazdaság növekedését és a munkahelyteremtést szolgáló intézkedések sora.

Magyarország számára is a növekedési és foglalkoztatási kihívásokkal való szembenézés a kulcsa, hogy megnyithassuk azokat az erőforrásokat, amelyek tágabb gazdasági, szociális és környezetvédelmi törekvéseink támogatásához és azon átfogóbb célok teljesítéséhez szükségesek, amelyek megalapozzák reformjaink sikerét. E célok teljesítéséhez az egészséges makrogazdasági feltételek döntő fontosságúak, különösen a stabilitáson alapuló makrogazdasági politika és a kiegyensúlyozott költségvetési politika elérése érdekében, de az egyensúly érdekében történő kiadáscsökkentések nem eredményezhetik a kormányzóképeség kritikus legyengülését, különös tekintettel a reformok, illetve a nagy ellátórendszerek átalakításához szükséges átmeneti költségekre.

A nemzeti akcióprogram megfogalmazásakor tekintetbe vettük a **makrogazdasági stabilitást és pénzügyi egyensúly követelményeit**, hiszen a magyar gazdaságpolitikának a gazdaság fejlődésének jelenlegi szakaszában egyszerre két, több vonatkozásban egymással ellentétes elvárásnak kell megfelelnie. Biztosítani kell a megkezdődött felzárkózás folyamatosságát, ugyanakkor jelentos javulást kell elérni az egyensúlyi feltételek alakulásában. E nehéz feladat teljesítésében a 2003-tól meginduló gazdaságpolitikai irányváltás – a külső konjunktúra kedvezőtlen alakulása ellenére – érzékelhető eredményeket hozott, és a belső kereslet helyett újra a beruházás és az export lett a gazdasági növekedés húzóereje, a reálkereset-növekedés ismét összhangba került a termelékenység növekedésével, ami segíti a versenyképesség javulását.

A versenyképesség növelését megfogalmazó **mikrogazdasági prioritások és intézkedések** fejezetben megfogalmazott intézkedések kiinduló alapja, hogy a magyar gazdaság termelékenységében mért elmaradás oka mindenekelőtt a gazdaság strukturális adottságaiban, a mikrogazdaság, a vállalati szektor versenyképességében keresendő. Ezek közül is első helyen említendő a gazdaság gyenge innovációs képessége, alacsony K+F ráfordítása. (A GDP-hez viszonyított ráfordítás tartósan 1 százalék körüli értéket mutat, s hasonló módon az információs társadalom térhódításában az utóbbi évek erőfeszítései ellenére Magyarország elmarad mind az EU-átlagtól, mind a visegrádi országoktól.

Az akcióprogramban megfogalmazott intézkedések ezért a versenyképesség javításához elengedhetetlenül szükségesek olyan közvetlen **piacfejlesztési lépéseket foglalmaznak meg**, melyek a **versenyképesség bázisának kiszélesítését** segítik elő.

- Ezek ösztönöznék a magánszektor szélesebb körű részvételére a **kutatás-fejlesztésben és az innovációban**, elősegítik az **infokommunikációs technológiák** térnyerését és szélesebb körű felhasználását. Erosíteni kell az üzleti szféra és a kutatóintézetek, egyetemi kutatóhelyek közötti kapcsolatokat, ösztönözni kell a működőképes befektetésekkel járó technológiatranszfert, és a legjobb rendelkezésre álló technológiák hasznosítását.
- Magyarország esetében ide kapcsolódik a **fizikai tőke minőségének** fejlesztése is, a **széles értelemben vett infrastruktúra-fejlesztés**, mindenekelőtt a mobilitás növelése a közlekedéspolitika megfelelő intézkedéseivel. Szükséges az egyéb, a versenyképességet közvetlenül javító infrastruktúra-fejlesztési szükségletek feltérképezése (pl. K+F, innovációs infrastruktúra, szélessáv) és stratégiai szintű kezelése.

A **foglalkoztatás növelésének konkrét akcióit** illetően keretet adott, hogy Magyarország 2004-ben – az EU foglalkoztatási iránymutatásaival összhangban – elkészítette első nemzeti foglalkoztatási akciótervét a 2004-2006 közötti időszakra vonatkozóan, de a Lisszaboni stratégia félidei felülvizsgálata során a gazdaságpolitikai és foglalkoztatáspolitikai uniós koordinációs és jelentéstételi mechanizmusok átalakításához kapcsolódóan Magyarország 2005-ben újrafogalmazza foglalkoztatási stratégiáját a 2005-2008 közötti időszakra vonatkozóan. A foglalkoztatási stratégiának arra kell irányulnia, hogy a munka legyen vonzó és tényleges lehetőség mindenki számára.

A foglalkoztatás bővítése csak akkor érhető el, ha megéri dolgozni, ha a munkának becsülete van, mert tisztességes megélhetést és biztonságot nyújt, és ha megéri legálisan foglalkoztatni, mert a bejelentett foglalkoztatás nem ró aránytalanul nagy terheket a munkáltatókra. Ehhez szükséges, hogy:

- a munkaerőpiac legyen átlátható, és megfelelő ösztönzők segítsék a legális foglalkoztatást, valamint erősödjön a munkaügyi ellenőrzés,
- a munkát terhelő adó- és járulékterhek célzott csökkentése támogassa a munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztatását,
- a szociális ellátórendszer ösztönözze, segítse az álláskeresést, a munkavállalást.
- az egész életen át tartó tanulás lehetőségei mindenki számára hozzáférhetővé váljanak beleértve az alacsony iskolai végzettségű embereket is,
- az oktatási rendszer biztosítsa a munkaerőpiaci részvételhez szükséges készségek és versenyképes tudás elsajátítását,
- a foglalkoztathatóság javítása és a munkaerőpiaci diszkrimináció elleni küzdelemmel segítse a roma népesség és más hátrányos helyzetű csoportok munkaerőpiaci részvételének növelését,
- az egészségi állapot javítását és az egészség megőrzését szolgáló intézkedések hozzájáruljanak a munkából tartósan kiszorulóknak számának csökkentéséhez,
- a gazdaságot, a munkaerőpiacot és az oktatást érintő területi (regionális, megyei, helyi) stratégiák és intézkedések fokozottabb összehangolása elősegítse a foglalkoztatás területi különbségeinek csökkentését.

A jelen dokumentumot kiterjedt szakértői konzultációval fogalmazta meg a Kormány, s a stratégiai intézkedések megfogalmazását egyeztetette a társadalmi és gazdasági partnerek széles körével is. A munka során ugyanakkor a Kormány kiaknázta a Bizottság által ösztönözött nyitott koordináció módszerében rejlő lehetőségeket is.

I. Makrogazdasági stabilitás és pénzügyi egyensúly

Bevezetés

A Nemzeti Akcióprogram első fejezete a magyar gazdaság helyzetéről, a makrofolyamatok alakulásáról, illetve a Kormány által követett gazdaságpolitika kulcsfontosságú területeiről, elsősorban a gazdasági stabilitást és fenntarthatóságot szolgáló fiskális politika cél- és eszközrendszeréről ad képet. Az itt megfogalmazottak a lisszaboni stratégia céljaihoz illeszkedően a 2004. évben az Átfogó Gazdaságpolitikai Iránymutatásokban, illetve a Magyarországnak szóló gazdaságpolitikai és foglalkoztatáspolitikai ajánlásokban rögzítetteket figyelembe véve készültek. Továbbá a megjelölt célok és prioritások összhangban állnak a magyar Kormány által a 2004. decemberi Konvergencia Programban rögzítettekkel, tehát a gazdaságpolitika fő célja a megkezdett és a nemzetközi átlagnál gyorsabb növekedéssel, valamint a foglalkoztatás növekedésével járó felzárkózás folyamatossá tétele, úgy azonban, hogy mindeközben a magyar gazdaság egyre inkább megfeleljen a stabilitási feltételeknek.

I.1. A gazdaság helyzete

A magyar gazdaságpolitikának a gazdaság fejlődésének jelenlegi szakaszában egyszerre két, több vonatkozásban egymással ellentétes elvárásnak kell megfelelnie. Biztosítani kell a megkezdődött felzárkózás folyamatosságát, ugyanakkor jelentős javulást kell elérni az egyensúlyi feltételek alakulásában. E nehéz feladat teljesítésében a 2003-tól meginduló gazdaságpolitikai irányváltás – a külső konjunktúra kedvezőtlen alakulása ellenére – érzékelhető eredményeket hozott, hiszen a magyar GDP növekedése továbbra is folyamatosan 2-3 százalékponttal az EU-átlag felett alakul, miközben az államháztartási deficit ezen időszak alatt mérséklődött. A belső kereslet helyett újra a beruházás és az export lett a gazdasági növekedés húzóereje, a reálkereset-növekedés ismét összhangba került a termelékenység növekedésével, ami segíti a versenyképesség javulását. A legutóbbi időszak gazdasági folyamatai tehát legfontosabb céljaink megvalósulásának irányába való előrelépést jeleznek.

I.2. Makrogazdasági pálya

A GDP növekedési üteme a **foglalkoztatottak** számának fokozatos növekedése mellett stabil, évi 3 % fölötti termelékenység-növekedést feltételezve a 2005. évi 3,5-4 %-ról 2008-ra elérheti a 4-4,5 %-ot. A növekedésben továbbra is jelentősek a tartalékok, a magyar gazdaság kapacitáskihasználtságát jellemző, a tényleges és a hosszú távú, potenciális kibocsátás különbségét mutató kibocsátási rés 2008-ig negatív marad.

Foglalkoztatás és növekedés

változás %-ban

	2005	2006	2007	2008
Foglalkoztatottak száma	kb. 0	0 – 1	0,5 - 1	0,5 - 1
Munkanélküliségi ráta, %	6,5 – 7	6,3 – 6,8	6,2 – 6,4	6,1 – 6,3
Aktivitási arány, %	60,5 - 61	kb. 61	61 – 61,5	61,5 - 62
GDP növekedése	3,5 - 4	kb. 4	4 – 4,5	4 – 4,5

A **háztartások jövedelme és fogyasztása** 2001 és 2003 között a gazdaság teljesítőképességénél jóval gyorsabban emelkedett. 2004-ben - a kitűzött gazdaságpolitikai céloknak megfelelően – a fogyasztás üteme fenntartható, a GDP-t meg nem haladó mértékűre csökkent. A háztartások ismét növelték pénzmegtakarításaikat, a GDP arányos nettó finanszírozási képesség ismét növekedett.

A nyugdíjkiadások növekedésének mértékét az elkövetkező években meghatározza a nyugdíjak törvény szerinti éves emelése, a 13. havi nyugdíj bevezetésének teljessé tétele, valamint a nők nyugdíjkorhatárának további emelése. A családi pótlék az infláció mértékével emelkedhet, így az időszak folyamán megőrzi reálértékét.

2006-2008 között évente 3–3,5 % közötti fogyasztás-bővüléssel számolunk. A jövedelmek és a fogyasztás ilyen ütemű emelkedése teszi lehetővé, hogy a gazdaság tartósan egy kiegyensúlyozottabb, hosszabb távon fenntartható növekedési pályára menten bővüljön.

Középtávon az egyik legfontosabb gazdaságpolitikai cél a gazdaság **tokevonzó-képességének** javítása, illetve a már megvalósult külföldi befektetések integrációjának elmélyítése. Ehhez továbbra is törekedni kell a külföldi **beruházások** számára befektetobarát környezet megvalósítására és a nélkülözhetetlen infrastrukturális beruházások (pl. gyorsforgalmi úthálózat) megépítésére. A külföldi beruházások nyomán hazánkban működő nagyvállalatok tevékenységéhez kapcsolódóan olyan konstrukciók kerülnek kialakításra, amelyek EU-konform módon támogatják a magyar vállalkozások tevékenységeibe való bekapcsolódását.

A 2006-2008 közötti időszakban az élenkítő konjunktúra hatására a vállalatok jövedelmezősége is javul, bővítve a beruházások céljára rendelkezésre álló saját forrásokat. A beruházások finanszírozásában egyre nagyobb szerep jut a folyamatosan emelkedő uniós támogatásoknak: az időszak végén a beruházások finanszírozásához felhasználható ilyen források már meghaladják a GDP 1 %-át. Számolunk azzal is, hogy a 2004. évi kedvező folyamatok folytatódnak, részben a csatlakozás, részben a javuló külső konjunktúra hatására tovább emelkedik a működőke-befektetés volumene. A vállalati beruházások növekedését segíti, ha a kamatok a következő időszakban tovább mérséklődnek.

A nemzetgazdasági beruházásokon belül a következő években az infrastrukturális (közlekedési, környezetvédelmi és vízügyi) beruházások jelentős szerepet kapnak. Az ilyen jellegű beruházások nagymértékben javítják növekedési és exportlehetőségeinket.

Összességében a beruházási hányad fokozatosan emelkedik és 2008-ra elérheti az EU15 kohéziós országaira a korábbiakban jellemző 25 %-os mértéket.

A magyar gazdaság növekedési kilátásai szempontjából meghatározó az **export** bővülése. A világgazdaság fejlődése átmeneti mérséklődés után várhatóan idén már élénkül, 2006-tól újabb fellendülés várható. Az előrejelzések kockázata azonban növekedett, elsősorban a koolaj reálárának középtávon várható bizonytalansága miatt, de nem elhanyagolható kockázatot jelent az sem, hogy az Európai Unió exportunk számára legfontosabb országainak növekedése hogyan alakul az elkövetkező néhány évben.

Export-előrejelzésünk követi a külső kereslet pályáját, de ahhoz képest konzervatív becslésnek tekinthető. Az óvatosságot a nemzetközi előrejelzések említett bizonytalansága indokolja. Az exportpiacaink dinamikáját meghaladó exportbővülés feltételezését az indokolja, hogy a recesszió mélypontján is mintegy 3-4 %-kal intenzívebben nőtt kivitelünk a külső keresletnél. Ugyanakkor a konjunktúra-kilátások kiaknázásának alapfeltétele a versenyképesség javulása, a működő tőke befektetések ösztönzése, a piacdiverzifikáció és a turizmus tudatos támogatása.

Export és külső kereslet	növekedés az előző évhez %-ban			
	2005	2006	2007	2008
Külső kereslet	6,8	7,0	6,8	6,5
Export volumen	9 - 11	10 - 12	9 - 11	8 - 10

Az export várt gyors ütemű felfutása és a belföldi kereslet - ezen belül különösen a magas importigényű beruházások - bővülése következtében az elkövetkező időszakban a 2005. első félévi mérséklődés után újra folytatódik a gazdaság import-felhasználásának növekedése. Összességében azonban az import és az export nagyjából kiegyenlített ütemű bővülése várható, így a külkereskedelmi mérleg hiánya középtávon tovább növekszik.

A vázolt folyamatok alapján a **GDP felhasználási szerkezete** a következő években kedvezően változik: a fogyasztás növekedése nem haladja meg a GDP növekedését, a növekedést a dinamikusabban bővülő export és a beruházások határozzák meg.

A GDP elemeinek alakulása	változás az előző évhez %-ban			
	2005	2006	2007	2008
Lakossági fogyasztás	kb. 3	kb. 3,5	3 – 3,5	3 – 3,5
Közösségi fogyasztás	-1 - 0	-1 - 0	kb. 0	0 - 1
Beruházások	6 - 8	6 - 8	6 - 8	6 - 8
<i>Belföldi felhasználás</i>	2 - 3	kb. 4	4 – 4,5	4 – 4,5
Kivitel (árúk és szolg.)	9 – 11	10 - 12	9 - 11	8 - 10
Behozatal (árúk és szolg.)	7 – 9	10 - 12	9 - 11	8 - 10
<i>GDP</i>	3,5- 4	kb. 4	4 – 4,5	4 – 4,5

A felvázolt makrogazdasági pálya mentén az áremelkedési ütem fokozatosan mérséklődik. A felzárkózó, jelentős belső árarány-átrendeződésekkel jellemezhető magyar gazdaság esetében a középtávú egyensúlyi infláció a jelenlegi tagországi átlagnál magasabb, 3% körüli éves átlagos rátát jelent. Az infláció mérséklésében a következő években a keresletszűkítő fiskális politika, a termelékenységgel összhangban álló bérnövekedést biztosító jövedelempolitika, valamint az inflációs célkitűzés rendszerét alkalmazó, az inflációs várakozásokat moderáló monetáris politika a meghatározó.

A 2006-os év fogyasztói árváltozási ütemét a normál áfa-kulcs mérséklése jelentősen befolyásolja. Az alapvető inflációs folyamatok ugyanakkor kiegyensúlyozottabbak és a középtávú dezinfláció irányába tartanak. Az euró 2010-es bevezetéséhez szükséges egyszeri infláció mérséklődés kritériuma teljesíthető.

Infláció	változás %-ban				
	2004	2005	2006	2007	2008
éves átlag	6,8	3,5-4	kb. 2	kb. 3	2 - 3

A fenntartható, a külső egyensúly javulása mellett megvalósuló gazdasági fejlődés érdekében az **államháztartási hiány** fokozatos, folyamatos csökkenésének a következő években is folytatódnia kell. A makrogazdasági pálya szerint 2008-ra teljesíthető az eurózónához való csatlakozás feltétele. Az euró bevezetése 2010-ben lehetséges.

I.3. Prioritások és intézkedések

A gazdaságpolitika fő céljainak elérésében a fiskális politikának megkerülhetetlen szerepe van.

A fiskális politika elsődleges célja következő években a kormányzati szektor méretének és hiányának egyidejű, fokozatos és folyamatos csökkentése. A mérséklendő deficit lehetővé teszi az adósságráta csökkenését és segíti a gazdaság külső egyensúlyának javulását, hozzájárulva ezzel a stabil, kiszámítható makrogazdasági környezet fenntartásához. A jövedelemközpontosítás és -újraelosztás szűkítése a magánszektor mozgásterét bővíti és hozzájárul a gazdaság versenyképességének növekedéséhez. Emellett az adó- és járulérendszer változásai ösztönzik a foglalkoztatottság növekedését, a nemzetközi összehasonlításban alacsonynak mondható aktivitási ráta javulását, mindezzel segítve a fenntartható, dinamikus növekedés megőrzését.

I.3.1. Iránymutatás n° 1.: Stabil államháztartási pálya.

Magyarországnak a magas kezdeti költségvetési deficit szintje és a gazdaság szerkezetének folyamatban lévő átalakítása indokolja, hogy a túlzott deficit megszüntetése középtávon valósuljon meg. A kiigazítási pálya strukturális változásokra épül, így a pálya végére kialakuló alacsony deficit a későbbiekben fenntartható.

I.3.2. Iránymutatás n° 2.: Fenntartható gazdasági fejlődés és költségvetési stabilitás a foglalkoztatás növelésével.

Több, egymást kiegészítő intézkedés biztosítja az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságát, kiszámítható és stabil alapot teremtve a hosszú távú gazdasági fejlődésnek: i) nyugdíjreform, ii) egészségügyi reform iii) foglalkoztatás növelő intézkedések és iv) az államadósság megfelelő ütemű csökkentését biztosító költségvetési egyenleg.

- i) A nyugdíjrendszer 1998-ban indult reformja az államháztartás hosszú távú fenntarthatóságát szolgálja. A tokefedezeti elven nyugvó nyugdíjpénztárakba fizetett járulékok miatti bevételkiesés az átmenet éveiben többlethiányt okoz a

felosztó-kirovó elv szerint működő pillérben, viszont hosszabb távon csökkenti az államháztartás nyugdíjkiadási terheit. A nyugdíjreform további előnye, hogy a hosszabb távon jelentkező kedvező hatások mellett, a reform költségei már rövid távon sem jelentenek addicionális keresletet, mivel a bevételkieséssel automatikusan „szemben áll” a nyugdíjpénztárakban halmozódó megtakarítás.

A nyugdíjreform hatása a költségvetés hosszú távú egyensúlyára

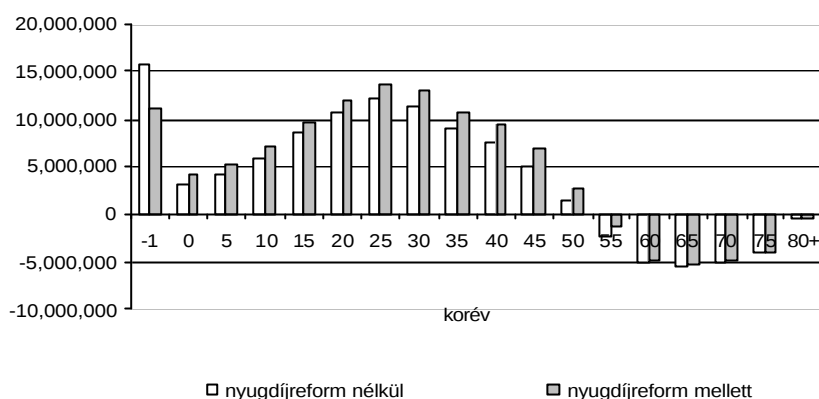
Az 1997-ben elfogadott nyugdíjreform nagyban hozzájárult a költségvetés hosszú távú pozíciójának javításához, amit az Európai Bizottság által is alkalmazott *korosztályi számlák* (generational accounts) segítségével mutatunk be. A korosztályi elszámolás módszere a költségvetési politika hosszú távú fenntarthatóságát méri.

A módszer lényege, hogy a nettó adóterheket (az életpályája során fizetett adók és transzferek különbségét) lebontja egyes korcsoportokra, és ezt az adott pillanatra jellemző tehereloszlást kiveti a jövőbe. Így a népesség létszámára és korösszetételére vonatkozó előrejelzés birtokában megállapítható, hogy a jövőben születő korosztályokra a már megszületettekhez képest mennyi adóteher jut.

A korosztályi elszámolás módszerével kimutathatók az állami intézményrendszer előre ismert változásainak hatásai az államháztartás hosszú távú egyensúlyára. Ilyen változás volt az 1997-ben elfogadott nyugdíjreform is, melynek leglényegesebb elemei a korhatárok kitolása, az ún. svájci indexálás bevezetése, a jövedelembeosztásban használt korábbi degresszív sávok fokozatos eltüntetése, és 2013-tól új nyugdíjformula bevezetése. 1998. január 1-től a kötelező nyugdíjjárulékok egy része az újonnan felállított tokefedezeti elven alapuló nyugdíjpénztárakban gyűlik.

Az alábbi ábra azt mutatja, hogy a nyugdíjreform jelentősen csökkentette a korosztályi egyensúlytalanságot (az újszülöttek, tehát 0 évesek, és a még meg nem születettek számlája közötti eltérést) mivel a jövőben születendő korosztályokra hárított terheket csökkentette, miközben többletterhet rótt a már élő generációkra (lásd ábra).

Korosztályi számlák alapesetben és nyugdíjreformmal (bázis év: 2001, Ft)

Megjegyzés: a –1 évesek számlája jelzi a még meg nem született korosztályokat terhelő nettó befizetések átlagát. Az áttekinthetőség kedvéért itt csak egyes kiválasztott korévek adatait közöljük.

A jövő generációk egy átlagos tagja 11,2 millió forint erejéig lesz nettó befizető a reform nélküli 15,8 millió forint helyett, a már élő korosztályok terhei átlagosan 1,2 millió forinttal nőttek. A relatív egyensúlytalanság (a jövő generációk terhei a jelenben születők terheinek arányában) 5,3-ról 2,7-re csökken.

- A 2005 nyarán meghirdetett 100 lépés program keretében elindul az egészségügy strukturális átalakítása. Az egészségügyi ellátórendszer modernizációját szolgáló beavatkozások célja az, hogy e területen javuló színvonalú, a változó igényekhez folyamatosan alkalmazkodó, ugyanakkor a pénzügyi fenntarthatóságot is biztosító tevékenység folyjék. Megerosodik az összhang a jogosultság és a befizetések között.

Az egészségügyi ellátórendszer modernizációja

A Konvergencia Programban felvázolt hosszú távú gazdasági növekedési pályát a demográfiai változások miatt egészségügyi költségrobbanás nem fenyegeti. Ehhez azonban az egészségügyi ellátórendszernek – a finanszírozás reformjával is együtt járó – megfelelő strukturális átalakítására is szükség van. Jelenleg ugyanis az ellátórendszeren belül nehezen áttekinthetők az érdekeltségi viszonyok, a kialakult struktúra csak nagy lassúsággal képes a szükségletek változásához alkalmazkodni. Az egyes ellátási szintek a gyakorlatban szabadon átjárhatók, így gyakoriak a párhuzamos vizsgálatok, sokszor felesleges az igénybevétel.

Ugyanakkor markáns ellátottsági eltérések rajzolódnak ki Magyarország egyes régiói között mind a garantált színvonalat, mind a hozzáférhetőséget tekintve. A rehabilitációs szolgáltatások elégtelensége pedig a munkaképesség visszaszerzését lassítja és rontja az idoskori önellátási képességet, ezzel újabb ellátási igényeket generál.

A nem kello szerkezetben és hatékonysággal működő ellátórendszer – a szigorodó költségvetési követelmények között – olyan finanszírozási feszültségeket keletkeztet, amelyek az eddig meghozott, rövid távú intézkedésekkel (a gyógyszerárak befagyasztása, degresszív finanszírozási technikák, költség-volumen megállapodások bevezetése) nem csökkenthetők tartósan.

A javuló színvonalú szolgáltatásokat nyújtó, a változó szükségletekhez rugalmasan alkalmazkodó és költséghatékonyan működő egészségügyi rendszer mielőbbi kialakulásának érdekében a Kormány 2005-ben kidolgozott ún. „100 lépés” programjában 22 konkrét, 2005-2006. folyamán megvalósuló intézkedést hagyott jóvá.

Ezek közül:

- A különféle jogviszonyban igénybe vehető szolgáltatások és az ehhez kapcsolódó befizetések közötti összefüggések egyértelműbbé tételét célozza:
 - = a biztosítási elv megerősítése háromszintű rendszerben (állam által garantált, biztosítási jogviszony keretében igénybe vehető, és térítési díj fizetése melletti extra ellátások).
- Az ellátások kiegyenlítetttségét és javuló színvonalát kívánja biztosítani:
 - = a sürgősségi ellátórendszer erősítése (sürgősségi betegellátó centrumok kialakítása, mentők infrastruktúrájának modernizálása, légimentés fejlesztése);
 - = a háziorvosi ellátás színvonalának emelése, korszerű járóbeteg ellátás biztosítása;
 - = Nemzeti Rákellenes Program megvalósítása;
 - = a gyermekellátás megújítása.
- Mind az állam, mind az ellátottak szempontjából az ésszerűbb erőforrás-felhasználást kívánja ösztönözni:
 - = a gyógyszerfogyasztás-gyógyszerpiac átalakítása, átláthatóságának növelése (hatóanyagalapú fix összegű támogatás, új patikai árrés-rendszer).

- A 100 lépés program keretében bejelentett intézkedések az életmunka terheinek csökkentésével, a munkára ösztönzés erősítésével, a munkahelyteremtés elősegítésével, a fekete-szürke foglalkoztatás kifehéritése érdekében teendő lépésekkel, a szakképzés korszerűsítésével segítik a foglalkoztatás növelését.
- A túlzott költségvetési hiány megszüntetését követően törekedni fogunk a középtávú költségvetési cél elérésére. Tekintettel arra, hogy a magyar gazdaság potenciális növekedése meghaladja az EU átlagát, a 3%-os referenciaértéktől biztonságos távolságra lévő középtávú költségvetési cél tartása az államadósság szintjének gyors ütemű csökkenését eredményezi. A folyamatosan csökkenő adósság megfelelő mozgásteret biztosít az öregedő népesség miatt megnövekedő államháztartási kiadások növekedésének.

I.3.3. Iránymutatás n° 3.: Növekedést és foglalkoztatást elősegítő forráselosztás.

A kormányzati szektor hiányának fokozatos csökkentése hozzájárul a fenntartható, a külső egyensúly javulása mellett megvalósuló gazdasági fejlődéshez. A kedvező szerkezeti növekedési pálya mentén a fogyasztás/felhalmozás aránya a felhalmozások, ezen belül is a vállalati beruházások javára változik. Bár a háztartások megtakarításainak kismértékű emelkedése várható, de feltehetően a 90-es évek végéig jellemző magas szint elérésére hosszabb távon sem lehet számítani. A magán-nyugdíjpénztárakban halmozódó megtakarítások nélkül a lakosság a GDP 1-1,5 %-ának mértékéig járulhat hozzá a gazdaság finanszírozásához. Azzal együtt is, hogy a gazdaság finanszírozási igényét a következő években egyre növekvő arányban mérséklék az unióból várható transzferek, a külső egyensúly javulása érdekében az államháztartás finanszírozási szükségletének visszafogásával kell lehetővé tenni a vállalati beruházások megvalósításához szükséges forrásigény kielégítését.

A fiskális politika célkitűzése, hogy a következő években érzékelhetően csökkenjen a jövedelemcentralizáció mértéke. Az egyenleg javulása így a kiadások visszafogásán

keresztül valósul meg. A Kormány által meghirdetett költségvetési politika a kisebb, de hatékonyabban működő állam politikája, amely úgy csökkenti az állam kiadásait, hogy egyben magasabb színvonalú szolgáltatásokat biztosít.

A meghirdetett és elsősorban a gazdaság versenyképességének erősítését és a foglalkoztatás növelését szolgáló ötéves adócsökkentési program keretében a Kormány

- az inflációt csökkentő hatású intézkedés eredményeképp lehetőséget ad arra, hogy a reálbérek kívánatos mértéku növelését alacsonyabb nominálbérek kifizetése mellett is biztosítani lehessen:
 - = az általános forgalmi adó felső kulcsa 25 %-ról 20 %-ra csökken 2006-ban;
- csökkenteni kívánja a munkaerővel kapcsolatos terheléseket, ezzel javítva a foglalkoztatási feltételeket:
 - = a személyi jövedelemadó felső kulcsa a jelenlegi 38%-ról 36 %-ra mérséklődik 2006-ban és ezzel egyidejűleg emelkedik a 18 %-os alsó kulcshoz tartozó sáv határa. Az alsó sávhatár emelése a következő évek is folytatódik;
 - = 2006. novemberben megszűnik a tételes egészségügyi hozzájárulás, 2007-ben 3 százalékponttal, majd 2009-ben újabb 2 százalékponttal csökken a munkáltatói járulék mértéke;
- az eddiginél több pénzt szándékozik a vállalkozók közvetlen kezelésében hagyni, növelve ezzel azok saját forrásait:
 - = az adó alapját képező első 5 millió forintos nyereség után 10% lesz a társasági adó azoknak a vállalkozásoknak, akik más adókedvezményt nem vesznek igénybe és alkalmazottaik után legalább a minimálbér kétszeresének megfelelő járulékot fizetnek;
 - = 2006-tól a helyi iparüzési adó 100 %-a levonható lesz a társasági adó alapjából, majd 2008-ban a helyi iparüzési adó megszűnik;
- a közteherviselés méltányosabbá és igazságosabbá tétele érdekében zárulnak az adómegkerülés kiskapui, a nagy értékű ingatlanok után luxusadó kerül bevezetésre.

Az adócsökkentési program következtében mérséklődő bevételeket elsősorban a közkiadások visszafogása, de középtávon már némileg a növekvő foglalkoztatottság következtében bővülő bevételek is ellentételezik. A deficit csökkentése érdekében a bevételekenél erőteljesebben mérséklődik a kiadások GDP-hez viszonyított aránya.

Az Európai Uniótól származó források felhasználása elsőbbiséget élvez. Az Unió költségvetéséből kapható agrár- és vidékfejlesztési támogatások összege a Csatlakozási Szerződés értelmében, illetve a támogatott programok megvalósulásával összhangban fokozatosan növekszik, míg a hazai költségvetési támogatások aránya – a közös agrárpolitika rendelkezéseiből eredően – folyamatosan csökken.

Az egyéb kiadási területeken az átalakítások középpontjában a közszféra létszám- és bérhelyzetének reformja áll. A 2006-2008 közötti időszakban folytatódik az állami feladatellátás felülvizsgálata. Ennek során megtörténik a párhuzamosságok, illetve az ebben a körben szükségtelennek ítélt tevékenységek megszüntetése. A kisebb méretűvé váló államháztartáson belül lehetőség nyílik a teljesítmények magasabb szintű elismerésére a kiadások növekedése nélkül.

I.3.4. Iránymutatás n° 4.: Az árstabilitással és a termelékenységgel összhangban növekvő bérek.

Középtávon a reálbérek a nemzetgazdasági termelékenységgel összhangban nohetnek. A bérköltség szempontjából meghatározó bruttó keresetek mérsékelt ütemű növekedésének elfogadtatását a csökkenő infláció is elősegíti. Az árstabilitás teremti meg azt a kiszámítható környezetet, amelyben a munkaadók és munkavállalók előre tudnak tervezni, elősegítve ezzel a hosszabb idoszakra szóló bérmegállapodásokat. A bértárgyalások jelenlegi rendszere megfelelő keretet nyújt a gazdasági fejlődés igényeivel összhangban lévő bérek kialakulására.

I.3.5. Iránymutatás n° 5.: Rugalmasabban működő áru- és munkaerőpiac.

A hálózati iparágak versenyképességét növelő intézkedések tovább folytatódnak. Emellett növelni szükséges az iparági szabályzó hatóságok hatékonyságát és függetlenségét. A tudásalapú gazdaság megteremtése érdekében a 100 lépés program tartalmaz intézkedéseket a szakképzés fejlesztésére és a munkába állás ösztönzésére. A felsőoktatás és felnőttképzés korszerűsítése eredményeképp a munkaerőpiacra belépők, illetve munkaterületet váltók rugalmasabban tudnak alkalmazkodni a munkaerőpiac keresleti igényeihez. Konkrét lépések történnek az oktatási rendszer és az innovációs tevékenység jobb összehangolására. Továbbá – a globalizáció és a technológiai fejlődés támasztotta kihívásoknak való jobb megfelelés érdekében – szükség van az egyetemek, illetve kutatóintézetek és a vállalatok közötti közvetlenebb együttműködés ösztönzésére.

II. Mikrogazdaság

Bevezetés

A Nemzeti Akcióprogram (NAP) mikrogazdasági fejezete az Integrált Iránymutatásokban megfogalmazottakon túl figyelembe veszi a 2004. évben az Európai Bizottság által Magyarország számára megfogalmazott országspecifikus javaslatokat (BEPG), a magyar gazdaság adottságait, a növekedés és foglalkoztatás célkitűzése előtt álló legfőbb akadályokat. Az átfogó gazdaságpolitikai iránymutatások és a Cardiff jelentés tapasztalatai alapján a magyar vállalkozások versenyképessége elsősorban a vonzó, vállalkozásbarát környezet kialakításával, magánszféra jelenlétének erősítésével a kutatás-fejlesztési (K+F) és innovációs tevékenységekbe, az információs társadalom adta elonyök kihasználásával, valamint az elérhetőség javításával érhető el, ezzel járulva hozzá leginkább az újragondolt lisszaboni célok teljesüléséhez.

A NAP mikrogazdasági fejezetének kialakítását befolyásolták a makrogazdasági és a foglalkoztatási fejezetek prioritásai. Ennek megfelelően prioritást élvezetek a foglalkoztatás bővülését, a munkaero mobilitását erősítő (pl: KKV-k, közlekedés), illetve az államháztartást rövidtávon nem terhelő, de a növekedést erősítő hatásain keresztül bevételeket generáló beavatkozások. A költségvetési forrásszükséglettel bíró intézkedések jelentős része a Nemzeti Stratégiai Referenciakeretre, illetve annak 2007-től induló Operatív Programjaira támaszkodik.

Hasonlóan, a NAP I., illetve III. fejezetei is tükrözik a mikrogazdasági fejezet prioritásait, a vállalkozásokra nehezedő adóelvonások fokozatos csökkentése, az oktatás rugalmasságának, illetve a munkaero alkalmazkodóképességének erősítése révén.

II.1. Mikrogazdasági helyzetkép

A magyar gazdaság versenyképessége, a növekedés alapja a makrogazdasági keretfeltételeken és foglalkoztatás, illetve a humán toke minőségén túl a gazdaság belső strukturális adottságain, a mikrogazdaság, tehát a vállalati szféra versenyképességén nyugszik.

A magyar gazdaság a 90-es évek közepétől dinamikusan növekszik, évente mintegy 2 százalékponttal meghaladva az EU-15-ök átlagát, e növekedés azonban az utóbbi években némileg elmarad a felzárkózást később megkezdő EU+10-ektől (1. ábra). A gazdaság ereje azonban jócskán elmarad az uniós átlagtól, a vásárlóero-paritáson mért egy főre eső GDP 2004-ben az EU-15 átlag 55,7%-a, az EU-25 átlag 60,9%-a volt.

E különbség egyrészt a foglalkoztatottak relatíve alacsony arányából (EU-15: 64,7%, EU-25: 63,3%, Magyarország: 56,8% 2004-ben), másrészt a termelékenységben mért különbségből adódik (2. ábra).

A termelékenységet hátrányosan befolyásolja a gazdaság gyenge innovációs képessége, alacsony K+F ráfordítása. A magyar K+F ráfordítások GDP-hez viszonyított aránya alacsony, tartósan 1 százalék körüli értéket mutat, ráadásul ennek is csak kisebb hányada származik a magánszektorból.

A vállalatok innovációs képessége és aktivitása jóval kisebb Magyarországon, mint az EU-15-ben. A K+F és az innováció humán- és pénzügyi erőforrásai szétaprózottak, a kutatás-fejlesztési eredmények gazdasági életben való megjelenése gyenge.

Szintén fontos, a különbséget magyarázó tényező az információs társadalom térhódítása, melynek terén Magyarország elmarad mind az EU-átlagtól, mind a visegrádi országoktól. A hazai PC- és internet-penetráció, illetve szélesebb értelemben az IKT-eszközök és szolgáltatások felhasználása az elmúlt időszak kormányzati erőfeszítései és a szélessávú internetelés terjedése ellenére is alacsony a háztartások és az üzleti szereplők körében egyaránt.

A gazdaság versenyképességét az elérhetőségen keresztül nagymértékben meghatározó közlekedési infrastruktúra tekintetében is jelentős Magyarország lemaradása. Magyarországon 2001-ben az autópálya-ellátottság mindössze negyede volt a nyugat-európai átlagnak, a vasúthálózat pedig megfelelő sűrűségű bár, de muszáj állapota leromlott.

A termelékenység, illetve a gazdaság növekedését a fentiekén túl erőteljesen meghatározzák a vállalati/beruházási környezet minősége, illetve a termelői és szolgáltatói piacokon tapasztalható verseny.

A magyar vállalati/beruházási környezet minősége uniós összehasonlításban nem kielégítő. Ez mindenekelőtt a tranzakciós költségek és az adminisztratív terhek magas voltában érhető tetten, de versenyképességi hátrányt okoz a gazdasági szabályozás kiszámíthatatlansága és a KKV-k finanszírozásának problémái is.

A magyar versenypolitikai szabályozás ugyan megfelel az EU elvárásainak, annak kedvező hatásai nem érvényesülhetnek teljes körben. Ez többek között a szabályozás érvényesítésének hiányosságaiból, az állami támogatások magas mértékéből és kedvezőtlen szerkezetéből, valamint a verseny és a piacra jutás előtt álló – főként adminisztratív – akadályokból adódik.

II.2. Prioritások és intézkedések

A gazdasági versenyképesség fő biztosítója a vállalkozások (és a munkaerő) gyors és könnyű reagálási képessége a változó gazdasági környezethez, mely Magyarország esetében kulcsfontosságú. A vállalkozásbarát gazdasági környezet kialakítása egyrészt stabil és kiszámítható költségvetési és árfolyam-politikai kereteket feltételez, másrészt mind a közszolgáltatások hatékony biztosítását, mind az állami beruházások kizárólagos hatásának minimalizálását jelenti. Az állami beavatkozásoknak elsősorban a piaci kudarcokat orvosoló, illetve a versenyt ösztönző, támogató beavatkozásoknak kell lenniük, melyek lehetőséget biztosítva mindenki számára megteremtik a versenyben való részvételhez szükséges feltételeket, ezzel kiszélesítve a versenyképesség bázisát.

A magyar gazdaságnak, a vállalati szektornak az uniós átlaghoz mért alacsonyabb termelékenységben megmutatkozó elmaradás okai a gazdaság strukturális adottságaiban és tényezőellátottságában, illetve a vállalati szektor versenyképességében és a közszolgáltatások hatékonyságában keresendők. A tartós növekedés tényezői között az új (termelési) technológiák elterjedése, a gyors alkalmazkodó-képességű munkaerő, az intenzív K+F és innovációs tevékenység, az IKT-tokeállomány, valamint a gazdasági érdekeket kiszolgáló infrastruktúra kiemelt szerepet játszanak. Emellett kiemelten fontos a vállalkozás-barát üzleti környezet megléte, a szabályozáspolitikának a versenyképességet erősítő jellege.

A mikrogazdasági helyzetkép, illetve az Unió (BEPG) ajánlásait figyelembe véve a versenyképesség javítása érdekében a gazdasági szereplők piaci teljesítményére közvetett hatást gyakorló módon két fő területen kell előrelépést tenni. Szükséges:

- egyrészt a **vállalkozói/beruházási környezet javítása**, mely magában foglalja a vállalkozásokat érintő jogszabályi környezet egyszerűsítését, az adminisztratív terhek csökkentését, a kormányzati politikák stabilitását, ösztönző szerepét, magvető- és kockázati tokealapok létrehozását, illetve a vállalkozói kultúra terjesztését és a gazdaság legnagyobb hányadát képező KKV-k számára támogató környezet kialakítását, az általános működési feltételek javítása révén. (14., 15. Iránymutatás)
- másrészt a piaci **verseny élénkítése** különös tekintettel a verseny előtt álló akadályok felszámolására, a szabályozó intézkedések és szabályozó intézményrendszer hatékonyságának javítására, a hálózatos iparágak liberalizálásának folytatására és az iparági szabályozó hatóságok hatékonyságának és függetlenségének erősítésére. Fontos továbbá az állami támogatások összetételének javítása a horizontális jellegű támogatások arányának növelésével, a szakpolitikai támogatási rendszer átrendezése a piaci viszonyokba közvetlenül nem beavatkozó fejlesztési elképzelésekre. (13. Iránymutatás)

A versenyképesség javításához elengedhetetlenül szükségesek olyan közvetlen lépések, melyek a **versenyképesség bázisának kiszélesítését** segítik elő.

- Ezek ösztönöznék a magánszektor szélesebb körű részvételére a **kutatás-fejlesztésben és az innovációban**, elősegítik az **infokommunikációs technológiák** térnyerését és szélesebb körű felhasználását. Erosíteni kell az üzleti szféra és a kutatóintézetek, egyetemi kutatóhelyek közötti kapcsolatokat, ösztönözni kell a működőtoke-befektetésekkel járó technológiatranszfert, és a legjobb rendelkezésre álló technológiák hasznosítását. (7., 8., 9. Iránymutatás)
- Magyarország esetében ide kapcsolódik a **fizikai toke minőségének** fejlesztése is: a **széles értelemben vett infrastruktúra-fejlesztés** a közlekedéspolitika megfelelő intézkedéseivel (a mobilitás növelése érdekében); illetve az egyéb, a versenyképességet közvetlenül javító infrastruktúra-fejlesztési szükségletek feltérképezése (pl. a K+F és innovációs, valamint az IKT-infrastruktúra területén) és stratégiai szintű kezelése. (16. Iránymutatás)

II.2.1 Tudás és innováció, a versenyképesség bázisának szélesítése

II.2.1.1. A kutatás-fejlesztés (K+F) ösztönzése, a kutatás-fejlesztési célú beruházások növelése és javítása, különösen a magánszektorban (7. iránymutatás)

A lisszaboni célok között meghatározott 3%-os GERD-szinttől még távol vagyunk (a magyar érték évek óta 1% körüli), ezen belül kb. 30% tekinthető vállalati ráfordításnak a célzott 70% helyett (1. és 2. táblázat, 3. ábra). Az EU tagállamai ugyanakkor átlagosan GDP-jük 2%-át fordítják K+F-re, amelynek nagyobb hányada (mintegy 55%-a) származik a magánszférából. A GDP-arányos állami ráfordítás mértéke tehát az alacsony abszolút szint ellenére közelít az uniós átlaghoz, a magánszektor kiadásai ugyanakkor nagymértékben elmaradnak a kívánatostól.

A KSH adatai szerint 1600 felsőoktatási és 170 költségvetési intézet mellett 630 vállalat folytat K+F tevékenységet, ráadásul a vállalati ráfordítások kevés cégre koncentrálnak (17 nagyvállalat adja a vállalati K+F ráfordítások mintegy felét). A K+F területén kiemelt szerepe van Budapestnek és az egyetemvárosoknak.

A kutatások összetétele meglehetősen diffúz az interdiszciplináris kutatási témák, kutatói tevékenység alacsony aránya mellett. A finanszírozási, támogatási rendszer anomáliáiból is adódóan a kutatási tevékenység elaprózott, 2003-ban 100 K+F szakemberre 141 kutatási téma, a nemzetközi átlag tízszerese jutott. Az egymillió lakosra jutó, az Európai Szabadalmi Hivatalhoz benyújtott szabadalmi kérvények száma a vonatkozó átlag alig több mint tizede (3. és 3a. táblázat).

A muszaki és természettudományos végzettséget szerzők aránya a 20-29 éves népességben belül a harmada az EU-15 átlagának (4. táblázat), jelentős a technikusok és szakmunkások hiánya. Ugyanakkor a muszaki tudományok területén bővül az egyetem-vállalkozás kapcsolatok száma és minősége, a vállalati K+F felhasználások túlnyomó része a muszaki területen koncentrálódik. A kutató-társadalom népességhez viszonyított aránya fele az uniós átlagnak, átlagéletkora viszonylag magas, hiányzik a gazdasági szempontok való nyitottság a kutatói témák kiválasztásban. Nem kielégítő a kutatóhelyek és vállalatok közötti szakembercseré, az intézetek és tématerületek közötti kutatói mobilitás, a külföldön munkát vállaló fiatal kutatók hazatérése.

A hazai innovációs rendszer az elmúlt években teljes átalakuláson ment keresztül (önálló kormányhivatal, független pályázati ügynökség megalakulása, K+F adókedvezmény (200%), önálló innovációs alap létrehozása, innovációs járulék-fizetési kötelezettség közepes- és nagyvállalatok számára) az utóbbi néhány évben a K+F támogatási és ösztönző rendszer fejlesztése irányában tett lépések- megegyeznek az uniós irányokkal, de hatásuk még nem jelentkezett mérhetően.

- Az alacsony hazai K+F aktivitás – többek között – a *szabályozás* elégtelenségéhez kapcsolódik. Ennek *javítása*, így az innovációs járulékból fedezett támogatások piaci alapú kihelyezése, illetve piaci szereplők allokációs mechanizmusba való beépítése; a szellemi tulajdon jog szabályozásának és végrehajtásának javítása, az egyetem/kutatóintézet-vállalati együttműködések a konzorciumok jogi személyiségének rendezése, az egyetemi-tanszéki pénzügyi elszámolási, beszámolási feladatok, felelőségek egyértelművé tétele; a K+F adókedvezmény elszámolásának egyszerűsítése rövidtávú feladat. (7.1. - e lépések megvalósítása folyamatban van)
- A K+F-aktivitás erősítéséhez szükséges a *humántőke erősítése* (7.2. - összhangban a III. fejezettel), a kétirányú kutatói ill. diák mobilitás ösztönzésével; a muszaki és természettudományos képzés szerepének erősítésével a felsőoktatásban, szakképzésben; a külföldön dolgozó kutatók hazatérésének támogatásával; a fiatal kutatók képzését és foglalkoztatását segítő intézkedésekkel. Erősíteni szükséges a meglévő kutatóhelyek kihasználását az oktatásban.
- A vállalati K+F-aktivitás és a *közforrásból finanszírozott K+F eredmények hasznosulásának* egyik legfontosabb eszköze az *egyetemek/kutatóintézetek és vállalatok közötti együttműködés* és hálózatosodás ösztönzése (7.3. – II. NFT). Ez az állami források koncentrálásával; a kutatóhelyek és vállalatok közös kutatásainak (projekthez kapcsolódóan), kutatási infrastruktúráinak támogatásával; a kutatási eredmények gazdasági hasznosulásának támogatásával spin-off-okon keresztül; a hidképző intézmények, pályázati ügynökségek feladatainak az egyetemek, kutatók számára biztosított projektmenedzsment, projektösztönzési és egyéb tanácsadással történő bővítésével érhető el.
- A magyar gazdaság versenyképességének az erősítése szempontjából kiemelkedő jelentőségű a *perspektivikus, magas hazai hozzáadott értékkel bíró K+F területek/tevékenységek* (pl.: IKT, nanotechnológia, biotechnológia, urkutatás, környezetipar, egészségipar, gyógyszerkutatás,), *megerősítése* (7.4. – II. NFT). Ennek

érdekében szükséges: a kutatási infrastruktúrákat fókuszáltan fejleszteni, a magánszektor megfelelő K+F tevékenységét ösztönözni; a külföldi működőke-beruházásokat a technológia-intenzív fejlesztés felé orientálni; a gazdaság igényeit az oktatási-képzési rendszerben (összhangban a III. fejezettel) érvényesíteni; illetve az új iparágak megerősödését támogatni. Kiemelkedő a jelentősége a K+F területen végzett *nemzetközi együttműködésnek*, melynek egyik forrása lehet a 6. illetve 7. Keretprogramban a korábbiakhoz képest erőteljesebb hazai részvétel, ami feltételezi a keretprogramok tanácsadói hálózatának hatékonyabbá tételét, regionális jelenlétét. Lényeges a nagy európai kutatási infrastruktúra-hálózatokhoz, berekbevezésekhez és nagysebességu számítástechnikai hálózatokhoz, adatbázisokhoz való csatlakozás segítése is.

II.2.1.2. Az innováció minden formájának ösztönzése (8. iránymutatás)

A vállalatok innovációs képessége és aktivitása (folyamat, termék és technológia esetében is) jóval kisebb Magyarországon, mint az EU-15-ben (5. táblázat).

Az innováció területén meghatározó a külföldi részvétellel működő vállalatok szerepe, ráadásul a magyar vállalatok innovációjának alapját többnyire nem saját K+F projektek, hanem az anyavállalat, vagy alvállalkozói szerződés keretében más külföldi partnerek által nyújtott technológiák képezik (noha a high-tech termékek kivitele az EU-15 átlagánál magasabb arányú a magyar exporton belül, a termékfejlesztést jellemzően nem hazánkban végzik). A technológia-fejlesztés, korszerűsítés esetében forráshiány miatt gyakran nem a leghatékonyabb, legfejlettebb technológiák kerülnek be a gazdaságba.

Az innováció szempontjából a hazai kis- és középvállalatok 75%-a inaktív, 22-23%-a innovatív, és 2-3%-a úttörő volt 2002-ben. Fejletlen az innovatív KKV-k megerősödését szolgáló technológiai inkubáció, nincsenek megfelelő mechanizmusok a kockázati tőke innovatív vállalkozásokba tereléséhez és az oktatási rendszer sem támogatja (képzett szakemberekkel) megfelelő mértékben a vállalkozások innovációs tevékenységét. A szakképzési és felsőoktatási rendszer nem igazodik kellőképpen a piaci igényekhez, kevés a versenyképes tudással rendelkező szakember.

Magyarországon a kutatás-fejlesztési eredmények gazdasági életben való megjelenése gyenge. A jellemzően állami-felsőoktatási K+F intézményeket és a vállalkozásokat összekapcsoló intézményi, hálózati struktúrák hiányoznak vagy gyengén fejlettek (az állami vagy non-profit kutatóhelyekkel kapcsolatban lévő vállalatok aránya az EU-15-ben 20%, Magyarországon 8%). A forráshoz jutás és az együttműködések megteremtése nehézkes, a spin-offok száma kevés és azok általában nem hitelképesek, a támogatási rendszer bonyolult, túlzottak a garanciális stb. elvárások.

- Az alacsony hazai *innovációs* aktivitás – többek között – a *szabályozás* elégtelenségéhez kapcsolódik (8.1. - e lépések megvalósítása folyamatban van). Ennek *javítása*, így az egyetemi, kutatóintézeti alkalmazottak (kutatók, tanárok) spin-off vállalat alapítása előtt álló akadályok (pl. forrás, összeférhetetlenség) lebontása; az egyetemeken, kutatóintézeteknél létrehozott szellemi alkotásokkal való gazdálkodás szabályainak felülvizsgálata; a támogatási rendszerben a garanciális elvárások enyhítése, illetve a kockázati tőketörvény módosítása rövidtávú feladat. (Ezt természetesen ki kell, hogy egészítse a finansziális és menedzsment-támogatás – ld: 7.3.)
- A fenti értékelésnek megfelelően az innovációs aktivitás megerősítéséhez szintén lényeges a *humántőke erősítése* (8.2. - összhangban a III. fejezettel), ezen belül az innovációs és oktatási rendszer stratégiai szinten való jobb összehangolása (több és jobb tudományos,

muszaki, stb. felsőoktatás és középfokú technikusképzés), a fiatal kutatók számára gyakornoki és vállalati ösztöndíjrendszer fejlesztése, a posztdoktori képzési rendszer bevezetése, a tudomány társadalmi elismertségének javítása, az innovációs menedzserek hiányának enyhítése.

- *A vállalati innovációt ösztönző és innovációs képességet erősítő eszközrendszer (8.3. - II. NFT)* széles spektrumú, ilyen a regionális tudásközpontokra (tudásbázisokra) épülő innovációs pólusok erősítése; az (termék, folyamat, szervezet, piaci) innovációs tevékenység támogatása a technológiai inkubátorok segítségével; az innovatív vállalkozások közötti hálózatok, klaszterek kialakulásának ösztönzése, az egyetemek/kutatóintézetek és vállalatok közötti együttműködés és hálózatosodás ösztönzése – ld: 7.3. A vállalkozások innovációs képességének fejlesztéséhez a hídképző intézmények és azok innovációs szolgáltatásainak erősítése és regionális szinten való elérhetőségének javítása elengedhetetlen. Fontos a lokális innovációs kapcsolatok megteremtését segítő fórumok, közös képzések szervezésének támogatása. (ld: 15.3.).
- *Az innovációs aktivitás fellendítésében kritikus jelentőségű az innovációs célú pénzügyi eszközök kibővítése (8.4. – a koncepció jelenleg kialakítás alatt van, a II. NFT-ben kívánjuk érvényesíteni), többek között a kockázati és magvető tőke jelenlétének növelése (pl.: Corvinus Rt. alá rendel alapokkal, magvető hitel konstrukciókkal), a hitel- és tőkegarancia intézmények és szolgáltatások erősítése révén.*
- *A termelékenység és ezáltal a gazdaság versenyképességnek az erősítése szempontjából kiemelkedő jelentőségű a Magyarország számára perspektivikus, magas hazai hozzáadott értékkel bíró területek/tevékenységek (pl.: IKT, nanotechnológia, biotechnológia, orvostudomány, környezetipar, egészségipar, gyógyszerkutatás, ...) fejlesztése az innováció-ösztönzés segítségével (8.5. – II. NFT). Ezt szolgálja a magánszektor szerepének erősítése az innovációban, a külföldi befektetők-beruházásoknak a technológia-intenzív fejlesztés felé orientálása; a gazdaság igényeinek érvényesítése az oktatási-képzési rendszerben (összhangban a III. fejezettel) támogatása. Az innováció szempontjából nélkülözhetetlen nemzetközi együttműködés egyik forrása lehet az EU által menedzselt „Competitiveness and innovation programme” (CIP), amelyben a hazai részvétel ösztönzése, támogatása, a program propagálása és hazai kereteinek kialakítása is lényeges feladat.*

II.2.1.3. Az infokommunikációs technológiák elterjedésének és használatának ösztönzése és a teljes információs társadalom építése (9. iránymutatás)

Az IKT elterjedése, mely a termelékenységgel szoros összefüggésben van, nem kielégítő. Az IKT-kiadások szintje ugyan viszonylag magasnak számít európai összehasonlításban, azonban ezek szerkezete az IT-kiadások alacsony aránya miatt kedvezőtlen (6. táblázat).

A telekommunikáció területén piaci viszonyok alakultak ki Magyarországon, az állami beavatkozás szűkebb köre. A vezetékes és mobiltelefon, illetve a kábeltelevízió elterjedtsége Kelet-Közép-Európában magasnak számít. A vezetékes távbeszélő szolgáltatások piacán csak az üzleti előfizetőknek kínált szolgáltatások területén erősödött érdemben a verseny; miközben a mobilszolgáltatások területén továbbra is élénk a küzdelem.

A hazai PC- és internet-penetráció alacsony. 2004-ben mindössze a háztartások 15%-ában volt internet-hozzáférés, igaz, a szélessávú lefedettség aránya a teljes internet-penetráción belül (50%) közelít az EU-15 átlagához (7. táblázat). Az internet-hozzáférés havi díja európai összehasonlításban még mindig magas.

Az informatikai alkalmazások elterjedtsége az üzleti szférában is elmarad az európai szinttől. Alacsony a magas hozzáadott értékű vállalati folyamatintegrációk és tartalmak aránya, nincsenek kihasználva a tudás, technológia és információk technológiák szinergiái. Az elmúlt években ugyanakkor jelentősen csökkent a KKV-k lemaradása az információs technológia használata terén. Miközben a kilencvenes évek végén a számítógépet használó kisvállalkozások aránya nem haladta meg az egyharmadot, 2003-2004-re ez a szám kétharmad fölé került. Ennél is gyorsabban nőtt az internet-kapcsolattal rendelkező vállalkozások aránya, ami már csak az alkalmazott nélküli vállalkozások körében marad el az 50%-tól, és már a kisvállalkozások között is 80% fölött van.

Bár az elektronikus tartalom és szolgáltatások esetében megindult a közigazgatási szolgáltatások fejlesztése, de az EU-15 országok átlagától még nagy a lemaradás. A kormányzati online jelenlét gyenge, az online elérhető alapvető közszolgáltatások aránya az EU-15 átlagának harmada (15%) (8. táblázat). Ennek megfelelően mind a magánszemélyek, mind a vállalkozások körében elmarad az elektronikus kormányzat felhasználóinak aránya az EU-átlagtól (16% és 35%) (9. táblázat).

Az alapvető IT képzettséggel rendelkező munkaerő Magyarországon csak az összes alkalmazott kevesebb, mint egyharmadát (29 %-át) teszi ki, szemben az EU-25 államok 44 %-os átlagával. Az infokommunikációs szolgáltató cégek tapasztalatai szerint mennyiségi értelemben jelenleg elegendő képzett szakember áll rendelkezésre.

- Az irányelvhez kapcsolódóan mindenképpen megemlítenünk azon *piaci keretszabályozási kérdéseket* (9.1.), amelyek jelenleg komoly gátját jelentik a versenyképesség javulásának. Feltétlenül felülvizsgálandók az elektronikus kereskedelem szabályozási feltételei, növelni kell a telekommunikációs piac versenyintenzitását, ki kell alakítani a földfelszíni digitális televíziós műsorszórás elterjedését lehetővé tevő szabályozási környezetet, végül pedig meg kell tenni a szükséges lépéseket a digitális jogkezelés (elektronikus aláírás) felé. Szintén fontos az ICT szabványosítás intézményi kereteinek megerősítése.
- Az IKT széleskörű elterjedésében meghatározó szerepet játszik a kereslet generálása, így az *IKT alkalmazása a közszolgáltatások területén* (9.2. – II. NFT). Ennek keretében tovább kell folytatni az elektronikus közigazgatás mind szélesebb körű elterjesztését, ezen belül az elektronikus központi közigazgatás és alrendszereinek, a leggyakrabban használt közszolgáltatások, valamint a helyi elektronikus közigazgatás kiépítését. Mindezen felül kiemelt figyelmet érdemel az IKT elterjesztése az egyes szakpolitikákban, azok hatékonyságának növelése érdekében, pl.: e-környezetvédelem, e-egészségügy, digitális kulturális és szakmai archívumok, e-közlekedés, az intelligens közlekedési rendszerek és szolgáltatások alkalmazása.
- Szintén a piaci kereslet generálásának eszköze a *digitális tartalmak, az IKT-tartalmi iparág fejlesztése* (9.3. – II. NFT). Ezen belül is kiemelendő a kkv-k számára elérhető üzleti, illetve a K+F eredményeit elérhetővé tevő adatbázisok kialakítása.
- Az IKT-alkalmazások egyik alapvető gátja lehet a *hálózati információbiztonság és az interoperabilitás* hiánya. Ezek megteremtése és erősítése nagymértékben javítja az IKT-val szemben a társadalom és a vállalkozások bizalmát (9.4. – II. NFT).
- Végül, az *IKT-eszközök és -alkalmazások vállalati és lakossági használatának terjesztése* (9.5. – II. NFT) megköveteli az információs gazdaság és kereskedelem ösztönzését és fejlesztését, valamint a KKV-k közötti információs hálók kialakítását. Ez utóbbit kiegészítik a vállalkozások IT-készségeit és tudását biztosító vállalati képzések (összhangban a III. fejezettel)

II.2.1.4. Az ipari szektor kompetitív elonyeinek erositése (10. iranymutatas)

A 90-es evekben az ipar szerkezete – nagy reszben a mukodotoke bearamlas reven – teljességgel atalakult. A technologia-transzfer eredményeképpen a gazdaság termelékenységé nagymértékben emelkedett.

A 90-es évekbeli ipari szerkezetváltás egy sajátossága a magyar gazdaság duális jellege. Ezt jelzi, hogy a hazai nagyvállalatok mintegy másfélszer olyan termelékenyek, mint a KKV-szektor (10. táblázat). A KKV-k szerepe az exportban is kevésbé jelentos: az exportárbevétel aránya a hazai mikro és kisvállalkozások esetében 6 és 8%, közepes és nagyvállalatoknál 14 és 32% (a vonatkozó EU-átlag kisvállalkozások esetében 14, nagyvállalatoknál 21%). Ezt csak erosíti, hogy vertikális kapcsolatok a 90-es években széttöredeeztek, a beszállítói, iparági klaszterek száma alacsony, működésük nem hatékony.

A megtelepedett cégek eleinte a kis hazai hozzáadott értéket generáló, elsősorban összeszerelő muveleteiket hozták Magyarországra. Az évtized végétől egyre inkább a több szellemi inputot igénylo funkciók megtelepedése lett jellemző, amivel párhuzamosan az alacsony szakképzettséget igénylo tevékenységek külföldre áramlása is megkezdődött az alacsonyabb munkaero-költségű területek irányába. E gazdasági struktúraváltási folyamat jelenleg is folyik.

Ugyanakkor elmondható, hogy még mindig jellemző az összeszerelő (nem technologia-intenzív, alacsony hazai hozzáadott értékkel bíró) iparágak túlsúlya, foként külföldi tulajdonossal. A nemzetközi gazdasági kapcsolatok leginkább a tulajdoni viszonyokon alapulnak, ami nem ösztönzi kelloképpen a technologiai innovációt.

A (nagy)vállalatok telephely-választásának egyik fontos szempontja az elérhetőség

(mindazon dolgok elérhetősége, amelyek a gazdasági tevékenységhez és a külföldi

menedzserek életviteléhez szükségesek), ennek a kíváncságnak egyértelműen Budapest, a

Budapest környéki, a Közép-dunántúli és részben a Nyugat-dunántúli kistérségek tesznek

eleget. Ennek eredményeképpen a gazdaság területileg is erőteljes különbségeket mutat.

- Kiemelkedő jelentőségű a fent leírt ipari szerkezetváltás felgyorsítása, a *Magyarország számára perspektivikus, magas hazai hozzáadott értékkel bíró területek/tevékenységek megerősítése*, ami több eszköz együttes érvényesítését igényli. Ezt szolgálják többek között a 7.4, illetve 8.5 alatt megfogalmazott eszközök, illetve ezen túlmenően az *új iparágak hazai és kompetitív iparágak külpiazi megjelenésének támogatása* (10.1. – II. NFT).
- A technologia transzfer érvényesülése a gazdaság teljes vertikumában csak akkor érhető el, ha sikerül erosítani a *betelepült, magas termelékenységet produkáló iparvállalatok és a döntően hazai tulajdonban lévő KKV-szektor közötti az együttműködést*. Ehhez létfontosságú a *beszállítói, ágazati klaszterek létrejöttének ösztönzése* (10.2. – II. NFT).

II.2.1.5. Az erőforrások fenntartható használatának ösztönzése, a környezetvédelem és a növekedés közti szinergiák erősítése (11. iránymutatás)

Magyarországon az elmúlt 15 évben a környezet állapota alapvetően javult – a rendszerváltás utáni gazdasági visszaesés és szerkezetváltás „ajándék hatása” miatt. Az energiahatékonyság – relatív – javulása miatt az összes hazai energiafelhasználás a rendszerváltás óta lényegében nem nőtt (11. táblázat).

A javulás ellenére a gazdaság egészére jellemző, hogy az energiahatékonyság alacsony (nagy az energia-igényesség), amely a magasabb fajlagos költségek miatt szintén versenyhátrányt jelent. A környezetbarát technológiák elterjedtsége, gyártása, alkalmazása nagyon alacsony fokú, nem jellemző a megelőző környezetvédelem, inkább a kevésbé hatékony, rövidtávon költséghatékony eljárások alkalmazása. A gazdasági szereplők nem környezettudatosak, az erőforrásokat pazarlóan használják úgy az anyagok, mint az energia területén.

Az újrafelhasználás és az ahhoz kapcsolódó technológiai megoldások, folyamatok nem jellemzőek. A hulladékot sem az anyaghasználat, sem az energetika (pl. hulladékhoz) területén nem hasznosítjuk kellő mértékben.

A megújuló energiaforrások felhasználásának aránya az EU-ban Magyarországon az egyik legalacsonyabb. Alapvetően hiányoznak a megfelelő technológiák és innovációk (csak pilot projektek, egyedi példák vannak, amelyek azonban azt mutatják, hogy a jelenlegi árképzés mellett még mindig drága ezek elterjesztése és használata). Az éghajlatváltozáshoz járuló tényezők csökkentése terén is lemaradásunk van, csakúgy, mint a lehetséges következményekre való felkészülésben (pld: energetikailag rossz épületek építése jelenleg is –ok és következmény egyaránt).

A környezetvédelmi jellegű adók, díjak, járulékok, büntetések alacsonyak, nem ösztönző hatásúak; a teljes adórendszerben az ilyen jellegű eszközök használata elenyésző. A kormányzati döntésekben, közbeszerzési eljárások szabályozásában a környezeti szempontok figyelembevétele eddig nem tartozott a prioritások közé.

A fenntartható fejlődés és a versenyképesség egyik meghatározó eleme a környezet és a növekedés összhangjának erősítése (Kyoto), amit az állam egyrészt a szabályozáson, másrészt specifikus fejlesztések ösztönzésén keresztül képes befolyásolni.

- *A környezetvédelem és a növekedés összhangjának szabályozás útján történő erősítése (11.1.)* érdekében szükséges (i) a hatásvizsgálatok továbbfejlesztése (a megelőzés és a hatékonyság elvének érvényesítése érdekében a környezeti szempontok vizsgálatát a tervezési ciklusban egyre korábban kezdve és egyre integráltabban kell elvégezni, a stratégiai környezeti vizsgálatokba fokozatosan be kell építeni a fenntarthatósági szempontokat is, a környezeti hatásvizsgálat újraszabályozásához és a (stratégiai) környezeti vizsgálatokhoz kapcsolódóan útmutatókat kell kidolgozni és képzéseket szervezni); (ii) a közgazdasági ösztönző-rendszer hatékonyabbá tétele az adózás (pl. termékdíj, környezetterhelési díj), járulékok, biztosíték adás, felelősségbiztosítás, árpolitika, kereskedelempolitikai, büntetések területén; valamint (iii) a zöld közbeszerzés kialakítása.
- *A környezetvédelem és a növekedés összhangjának specifikus fejlesztések ösztönzésén keresztül (11.2. – II. NFT) történő erősítése* érdekében szükséges: (i) a környezetbarát, anyag- és energiatakarékos tisztább technológiák (EMAS, ISO minosítések, ökcímkezés), a környezetvédelmi ipar fejlesztése (ipari specializáció); (ii) az energiahatékonyság javítása szolgáltatói, felhasználói oldalon egyaránt (Energiatakarékossági

Program (1107/1999. (X. 8.) Korm. hat.) megújítása és megvalósítása); (iii) a megújuló energiaforrások használatának elérhetővé tétele (önálló megújuló energiahordozó program indítása és megvalósítása); (iv) a környezetbarát hulladékgazdálkodás erősítése. Megelőzés, veszélyesség csökkentése, újrahasznosítás, korszerű kezelési eljárások elterjesztése, korszerűtlen eljárások (létesítmények) korszerűsítése vagy bezárása; illetve (v) a környezettudatosságra nevelés (összhangban a III. fejezettel)

II.2.2. A vállalkozói környezet javítása és a verseny élénkítése (Vonzóbb környezet a befektetésekért és a foglalkoztatásért)

II.2.2.1. Az egységes piac kiterjesztése és mélyítése (12. iránymutatás)

Magyarország az egyik legjobban teljesítő uniós tagállam a belső piaci direktívák átvételét illetően az Európai Bizottság 2005-ös összegzése szerint. Magyarország számára kiemelkedő jelentőségű az egységes piacnak a munkaerő, illetve szolgáltatások szabad áramlásának teljeskörű érvényesítése. Magyarország a közösségi irányelveket jogszabályi szinten átvette, de megvalósításuk, végrehajtásuk nem minden esetben teljes mértékű vagy kellőképpen hatékony. A hatósági határozatok 6%-át azonban időn túl intézik, és a peres ügyek harmadában fél éven túl születik ítélet.

A versenyképesség gátja sok esetben a túl bonyolult szabályozás, az összetett, nem átlátható eljárásrendek alkalmazása.

- Az egységes piac kiterjesztéséhez és további mélyítéséhez engedhetetlen a *szabályozás és végrehajtó hatóságok hatékonyságának javítása* (12.1. - e lépések megvalósítása folyamatban van). A szabálytalanságok és visszaélések kiküszöbölésére hatékonyabb piacfelügyelet szükséges, amit nagyban növelne a szektorális szabályozóhatóságok szankcionálási jogköre (pl. jelentősebb mértékű bírságok, előzetes felmérések, stb.). Kiemelt figyelmet kell fordítani a szellemi tulajdonjogok védelmének erősítésére. Az adat- és fogyasztóvédelmi részletszabályok módosítása különösen fontos egy igazán versenyképes, de igazságossági szempontokat is szem előtt tartó gazdaságban. A fogyasztóvédelmi szabályozásnak erősítenie kell a civil szerepüket, a vásárlókat tudatos fogyasztói magatartásra kell ösztönöznie és meg kell oldania a fogyasztóvédelmi szabályozás eddig rendezetlen intézményi kérdéseit.
- Szintén fontos lépés a *közbeszerzések hatékonyságának javítása*, melyhez létfontosságúak az *elektronikus közbeszerzés*hez szükséges jogszabályi módosítások (12.2.).

II.2.2.2. Nyitott és versenyző piacok biztosítása (13. iránymutatás)

A 2003-as országértékelés szerint Magyarország sikeresen harmonizálta versenyjogi szabályozását az *acquis*-vel és megfelelően működik a Gazdasági Versenyhivatal. Az elmúlt időszakban jelentősen nőtt a GVH által kiszabott, korábban túlzottan alacsonynak

tartott bírságok (a 2001-es 59 millió forinttal szemben 2004-ben több, mint 9 milliárd forint volt a bírságok összértéke), azonban szükséges a versenyfelügyelet további erősítése a versenypolitikai célok hatékonyabb megvalósítása érdekében.

Az európai deregulációs hullám következményeként a verseny a szállítási módok között mára elvileg teljessé vált az áruszállítás tekintetében. A GVH Országgyűlési beszámolója szerint a közúti fuvarozásban fokozódott is a verseny, azonban a vasúti piacra lépo új társaságok számos versenyproblémával szembesültek, ami lehetetlenné teszi érdemi piacnyerésüket. A hálózatos szolgáltatások közül 2004-ben a villamosenergia és a földgázpiac is megnyílt, így a nem lakossági fogyasztók szabadon megválaszthatják beszerzési forrásukat. A piacok tényleges nyitottsága csak kismértékben nőtt, mivel a villamosenergia-piac kínálati oldalának bővülése elmaradt a (potenciális) keresleti bővüléstől, illetve a nagy gázfogyasztók döntő többsége egyelőre nem élt a váltás lehetőségével (a gázfogyasztás 5,2%-át elégítették csak ki a szabadpiacról). A hálózatos iparágak liberalizálásának folytatására és az iparági szabályozó hatóságok hatékonyságának és függetlenségének erősítésére tett lépések megtétele létfontosságú.

Az állami támogatások területén is átültette Magyarország az állami támogatás fő elveit tartalmazó közösségi jogszabályokat, megfelelően működik az állami támogatásokat ellenőrző hivatal. Magyarország átmeneti időszak során futtathatja ki bizonyos egyedi pénzügyi támogatási intézkedéseit, amelyeket off-shore vállalatoknak (2005. december 31.-ig), illetve kis- és középvállalatoknak (2011. december 31.-ig) biztosít, valamint a helyi iparüzési adó tekintetében nyújtott kedvezményeket (2007. december 31.-ig). Az átmeneti rendelkezések kiterjednek a nagyvállalatoknak nyújtott egyedi adókedvezmények átalakítására is. Ugyanakkor elmondhatjuk, hogy a Magyarországon az állami támogatások súlya magasnak számít az EU-n belül, bár az újonnan csatlakozó országok között nem kiemelkedő (12. táblázat). Ezért a közvetlen állami támogatások szintjét csökkenteni, összetételét javítani kell az EU elvárásai szerint. Jelenleg túlzott mértékűek a közvetlen, a piaci viszonyokat befolyásolni képes támogatások. Problémát jelent a – piaci viszonyokba való beavatkozás elkerülésének esélyét javító – stratégiai megközelítés gyengesége az állami támogatások odaítélése során.

- A verseny tisztaságának védelme, valamint a piaci hozzáférés javítása érdekében mindenképpen szükséges a *piac-felügyeleti szervek megerősítése, a szabályozási hatóságok autonómiájának további erősítése, működésük hatékonyságának és a szankcionálás hatásosságának javítása* (13.1., a 12. iránymutatással összhangban - e lépések megvalósítása folyamatban van).
- A megfelelő termékpiacon és szolgáltatón *verseny* kiemelten fontos a *hálózatos iparágaknál* (13.2. - e szabályozási kérdések rendezése folyamatban van, Magyarország uniós vállalásaival összhangban), hiszen e terület piaci árának alakulása jelentős kihatással van más termelői és szolgáltatóni tevékenységekre. A szabályozási keretek és a vállalkozási környezet alakítása erósen befolyásolja az állami beavatkozások körét, hiszen egyszerre kell az államnak aktívnak lennie a versenypolitikában, a szektorális szabályozásban és háttérbe szorulni más területeken (pl. állami tulajdonú vállalatok menedzselése, újraelosztás).
- Fontos az *állami támogatások összetételének javítása a horizontális jellegű támogatások arányának növelésével*. A szakpolitikai támogatási struktúrát szükséges átrendezni a piaci viszonyokba közvetlenül nem beavatkozó fejlesztési elképzeléseken nyugvó rendszerbe (13.3. – II. NFT-ben kívánjuk érvényesíteni). A State aid action plan-nel összhangban kevesebb és hatékonyabb állami támogatás folyósítására van szükség. A

fenti célok megvalósulása érdekében a TVI bevonása a szakpolitikai stratégia-alkotási feladatokba mindenképpen indokolt lépésnek tekinthető.

II.2.2.3. Versenyzobb üzleti környezet kialakítása és az üzleti kezdeményezések ösztönzése a jobb szabályozáson keresztül (14. iránymutatás)

A vállalkozói környezet javítása egyik alapfeltétele a hosszabb távú versenyképességnek és a gyors felzárkózáshoz szükséges dinamikus, fenntartható gazdasági növekedésnek.

Maguk a vállalkozások a magas közterheket és az adminisztrációs kötelezettségeket tekintik a hazai KKV-k növekedését leginkább akadályozó tényezőknek (2003-ban 74%-uk jelölte be ezt a válaszlehetőséget). Magas értéket ért el a gazdasági szabályozás kiszámíthatatlansága, a finanszírozás problémái, valamint az inputok is (13. és 13a. táblázat).

A Világbank adatai szerint a cégalapítás során szükséges 6 adminisztratív eljárással Magyarország az EU középmezonyében található. Ugyanakkor Magyarországon egy vállalkozás elindításának időigénye több mint 50 nap és magas az eljárások költségigénye és az alapításhoz előírt toke nagysága is. Ugyancsak kedvezőtlenek a (toke-átcsoportosítás mutatójának vett) vállalat-megszüntetés hazai feltételei: a legtöbb európai országban megfigyelhető mintegy egy év helyett, a magyar gyakorlat szerint ehhez 2 év kell. Ráadásul a vállalat-megszüntetés Magyarországon drága és a fizetésektelen cégek felszámolásakor visszaszerezhető toke is csak a követelés alacsony hányada (14. táblázat).

Az elektronikus ügyintézés tekintetében Magyarország mind az elektronikusan elérhető ügytípusok számát, mind az elektronikusan teljes mértékben lebonyolítható ügyeket tekintve komoly elmaradással küzd. A települések 40%-a rendelkezik Internetes oldallal, de a honlapok kevesebb, mint 9%-a nyújt elektronikus szolgáltatást.

- *A vállalkozásokat érinto szabályozási környezet egyszerűsítése, az adminisztrációs terhek csökkentése* (14.1) fontos lépései a vállalkozások versenyképessége javításának. Meg kell teremteni a stratégiai szemlélet térnyerését a szakpolitikai stratégiák koherenciájának biztosítása révén. Átfogó módon fel kell mérni a jogszabályokból fakadó adminisztratív terheket és meg kell tenni a szükséges módosításokat. Kiemelt feladat a nyilvántartási és adatszolgáltatási kötelezettség csökkentése, összehangolása, a fizetési kötelezettségekkel kapcsolatos adminisztráció csökkentése, nem utolsósorban pedig a gazdasági társaságokról és a cégeljárásról készülő új törvény elfogadása. Az adminisztrációs terhek és tranzakciós költségek jelentos csökkentése érdekében az államháztartás korszerűsítése, szervezeti átalakítási koncepció kidolgozása is indokolt. Jelentos fejlesztések szükségesek a pénzügyi rendszerekhez kapcsolódó elektronikus szolgáltatások terén. Felül kell továbbá vizsgálni a pénzügyi és kapcsolódó eljárásokra vonatkozó adminisztratív terheket is. A területtel kapcsolatosan összeállt a vállalkozásokat feleslegesen sújtó adminisztratív terhek csökkentésének tárgykörében tervezett, illetve már elindított jogalkotási és egyéb intézkedések listája, melyek végrehajtása folyamatban van.
- *A jogi szabályozás minőségének fejlesztése – better regulation* (14.2.) érdekében a lehetséges következmények felmérésére irányuló, a naprakész nemzetközi tudományos módszereket és tapasztalatokat felhasználó (környezeti és versenyképességi) hatásvizsgálati gyakorlat kialakítására van szükség. A szabályozási hatékonyságot növeli és az adminisztrációs terheket csökkenti, ha a közérthetőség érdekében a „plain

language” programok minél szélesebb körben elterjedtté válnak. A jogi szabályozás megfelelési költségeinek csökkentése céljából biztosítani kell az ún. felkészülési periódust (notice period). Fontos a jogalkotás minőségének fejlesztését szolgáló intézményi reformok meghozatala, módszertani-koordinációs háttérintézmény létrehozása, komplex, mindenki számára hozzáférhető jogszabálytár létrehozása. A versenyképesség javítása érdekében aktív törvénykezés indokolt: új kerettörvények megalkotása (Ptk., kereskedelmi törvény), továbbá minden olyan egyéb kodifikáció szükséges, amely hozzájárul a gazdaság és a lakosság adminisztratív terheinek csökkentéséhez.

- Az *egyablakos rendszer* bevezetése és továbbfejlesztése (14.3. - e szabályozási kérdések rendezése folyamatban van) mind az információszolgáltatást, mind a támogatásközvetítést, mind pedig az adminisztratív lebonyolítást illetően szükséges. A KKV-k számára az egyablakos rendszer lényegesen egyszerűbbé tenné a beruházás megvalósítását, így Magyarország vonzóbbá válhatna az ilyen típusú befektetők számára. A rendszer egyfelől – az engedélyezési (adminisztrációs) feltételek egyszerűsítése révén – nagyban hozzájárul a külföldi befektetők magyarországi beruházásainak növeléséhez, másfelől általános ügyvitelt, széleskörű ügyintézkést tesz lehetővé a vállalkozások számára.
- Az *elektronikus ügyintézés szabályozása* (14.4.) szintén nagymértékben hozzájárul az adminisztratív terhek csökkentéséhez. Egyfelől szükséges az információs társadalommal összefüggő szolgáltatók felelősségi rendszerének felülvizsgálata és a jogsértések megakadályozását segítő értesítési-eltávolítási eljárás hatékonyabbá tétele. Másfelől el kell hárítani valamennyi, az elektronikus információszabadság megvalósítása útjában álló akadályt. Indokolt az elektronikus hatósági eljárások szabályozása, valamint az e-közigazgatás megvalósításához szükséges jogszabályi háttér megteremtése.

II.2.2.4. Vállalkozói kultúra terjesztése és a kis- és középvállalatokat támogató környezet kialakítása (15. iránymutatás)

A magyar kis- és középvállalkozó szektor mára nagyon hasonlónak vált a legkevésbé fejlett korábbi és az újonnan csatlakozott EU tagállamok kisvállalkozói szektoraihoz: nagyszámú, kis átlagos méretű (5 fő alatti) vállalkozás működik a gazdaságban. A vállalkozások megszűnése és alakulása egészséges mértékű, az alakulások és megszűnések egyenlege hosszabb távon kis mértékben pozitív. A kisvállalkozói szférán belül túl sok az (alkalmazott nélküli) önfoglalkoztató és a mikrovállalkozás, ráadásul ezek aránya az idősorban nem csökken, tehát a vállalkozások nem futnak be megfelelő vállalatfejlődési pályát. A középvállalkozások aránya az ország kis méretéhez képest is túl alacsony. Nem szerencsés, hogy a vállalkozások igen jelentős hányada működik a nem anyagi szolgáltatások területén.

A magyar KKV-k teljesítménye nagyobb mértékben tér el a nemzetgazdasági átlagtól, mint bármelyik EU-15 ország kisvállalati szektoráé. A KKV-k munkatermelékenysége ugyanis alacsonyabb, mint a nagyvállalatoké – mivel technikai felszereltségük, tokeellátottságuk is alacsonyabb. Ez azonban nem jelenti azt, hogy működésük hatékonysága alacsonyabb lenne – ha a mutatót a tokeráfordítások hatásával korrigáljuk, eltűnik a különbség.

A hazai KKV-k üzleti magatartása nem teszi őket alkalmassá arra, hogy a modern hálózati gazdaságba bekapcsolódjanak. Ennek a kimaradásnak részben oka a kisvállalkozásokra jellemző alultokésítettség, illetve az, hogy a pénzügyi szektor nem szívesen foglakozik

hosszú távú finanszírozásukkal (a hazai vállalkozások 80%-a hitel nélkül gazdálkodik, a fejlett országokban ez az arány 15-20%. A tokefinanszírozásban az elmaradás hasonló mértéku). Stabil pénzügyi háttér nélkül nem fogadják el őket a potenciális partner cégek, illetve maguk sem tudják biztosítani a hálózati részvételhez szükséges erőforrásokat. Kevés az olyan hídképző intézmény is, ami közvetítené a kisvállalkozások felé az információkat, lehetőségeket, esetleg referenciát állítana mögéjük.

- A KKV-k megerősítése érdekében az egyik legfontosabb lépés a *pénzügyi eszközök biztosításának javítása* (15.1. – a koncepció jelenleg kialakítás alatt van, a II. NFT-ben kívánjuk érvényesíteni), illetve a vállalkozások finanszírozási forrásokhoz jutásának megkönnyítése (a készülő KKV stratégiával, illetve a kockázati tokével kapcsolatos szabályozás változtatásával is összhangban). Egyszerűsíteni kell továbbá a pénzügyi támogatásokhoz (EU-s és hazai pályázatokhoz) való hozzáférési lehetőségeket.
- Ösztönözni kell az *ipari klaszterek létrejöttét*, a globális cégek beszállítói hálózatainak fejlesztését, partnerségek kialakulását, valamint a helyi szinten történő információnyújtást (15.2. = 10.2 – II. NFT).
- A kis- és közepes méretű induló vagy már működő vállalatokat támogatandó, elsődleges az általános működési feltételeiknek, ismereteiknek tanácsadással, szolgáltatásokkal való javítása. Ezért biztosítani kell *inkubációs és üzleti tanácsadási szolgáltatásokat, meg kell könnyíteni információhoz jutásukat (portál, információs pontok, vállalkozásoknak nyújtott tanácsadás és egyéb szolgáltatások) és indítani kell vállalkozási ismereteket, nyelvi és IT készségeket javító képzési programokat*. Ebben kiemelkedő szerepet játszanak a szolgáltatói funkciójukban jelentősen megerősödő ipari parkok (a foglalkoztatási fejezet megfelelő pontjával összhangban). (15.3., kapcsolódás 8.3.-hoz – II. NFT) Továbbá elengedhetetlen a fejlesztési támogatások pályázati rendszerének átláthatóbbá és felhasználóbarátabbá tétele, az információk szélesebb körű terítése, a közreműködői szervezetrendszer racionalizálása.

II.2.2.5. Az elérhetőség javítása az infrastruktúra fejlesztésén és minőségének javításán keresztül (16. iránymutatás)

Magyarország számára versenyképességi hátrányt okoz, hogy – kedvező geopolitikai helyzetéből adódó komparatív előnyei ellenére – az EU 15-ök átlagához képest számos, az infrastruktúrát érintő kérdésben nagy az elmaradása.

A közlekedésben Magyarországon a szűk keresztmetszet elsősorban a közúti közlekedés infrastruktúrája jelenti, ahol a forgalomnövekedés üteme meghaladja a kapacitások bővülését. Az ország közúti hálózata fűváros központú, sugaras szerkezetű. 2005-ben a hálózat sűrűsége (329 km/1000km²) az EU átlag 88%-a, az autópálya ellátottság (6,1 km/1000km²) viszont mindössze negyede a nyugat-európai átlagnak. Jellemző még a folyami hidak elégtelen száma, a keresztirányú összeköttetések hiánya, a határátkelohelyek modernizációja viszont az EU-csatlakozásra lezajlott. A hálózati hiányosságok mellett jelentős többlet karbantartási igényt jelent az a körülmény, hogy az utak 100 kN terhelésre épültek az EU-ban általános 115 kN-nal szemben (a tervezett teherbírás megerősítési program mintegy 7.400 km fűtutat érint). (15. táblázat)

Magyarország 7.600 km hosszú vasúthálózatát is a Budapest központú sugaras szerkezet jellemzi. A hálózat ellátottsági mutatója 83 km/1000 km² jóval meghaladja a 65 km/1000 km²-es európai átlagot, de a muszaki állapot miatt a vonalak közel 40 %-án sebességkorlátozás van érvényben. A pályák 16%-a kétvágányú, 33%-a villamosított,

szemben az EU 41%-os és 48%-os mutatóival. A vasúthálózat területén az elsődleges cél a leromlott muszaki állapot és a forgalmat egyéb módon befolyásoló tényezők (a pályasebesség, az előregedett, korszerűtlen gördülő állomány és a kisforgalmú szárnyvonalak működésének fenntartása) javítása.

A tömegközlekedést igénybe vevők száma a kilencvenes évek eleji nagy visszaesés után folyamatosan nőtt, a közösségi közlekedés mégis egyre inkább háttérbe szorult az egyéni közlekedéshez képest. Mind a közúti, mind a vasúti járműpark öregszik, a szolgáltatás minősége sem javult (a menetidokban, a járatok pontosságában az utóbbi 15 évben nem történtek jelentős változások, a járatközlekedés sűrűsége csökkent). A tájékoztatói költségek magasak, a jegyelvételi rendszer kezdetleges állapotban van, a jegyautomaták csak lassan kezdenek megjelenni és interneten keresztül nem lehet jegyet vásárolni.

Az elérhetőség több dimenziója (kis)területi központhoz vagy a gyorsforgalmi úthálózathoz számított) szerint is elsősorban a keleti országrész több határmenti kistérsége, Bács-Kiskun megye egyes térségei, és a Dél-Dunántúl egyes térségei vannak a legnehezebb helyzetben (4. ábra).

Az infrastruktúra-fejlesztési elképzelések szerteágazóak és sok esetben nem kellőképpen összehangoltak. A kedvezőtlen ár-minőség arány versenyképességi hátrányt okoz az infrastruktúrához kapcsolódó szolgáltatásokban, szűk a határátlépési kapacitás. Habár a megfelelő szervezeti és jogi háttér létrejöttével lehetővé vált a public-private partnership (PPP) modell hazai alkalmazása, egyelőre csak kezdeti stádiumban van az infrastruktúra fejlesztés területén is.

A szélessávú internetes infrastruktúra területén jelentős Magyarország lemaradása: a 100 lakosra jutó szélessávú előfizetések számát tekintve a magyar mutató nem éri el az uniós átlag felét. Pozitív fejlemény a szélessávú előfizetések térnyerése az elmúlt 2-3 évben: a szélessávú előfizetések száma már közel felét teszi ki az összes előfizetésnek, ami jóval kedvezőbb az EU 33% körüli átlagos szintjénél (7. táblázat).

A vállalati internet használat tekintetében kisebb a lemaradásunk: az EU-15 vállalatainak penetrációs mutatója 2004-ben 90 százalékos volt, miközben az eEurope10 adatai szerint 2004-ben a 10 főtől több alkalmazottat foglalkoztató magyar vállalatok 78%-a rendelkezett internet kapcsolattal. A szélessávú internet-kapcsolatokat tekintve valamivel nagyobb a relatív hátrányunk: az Eurostat szerint a magyar vállalatok 38, az EU-15 vállalatok 55%-a rendelkezett szélessávú internet kapcsolattal.

A (vásárlóerő paritáson számolt) xDSL-előfizetés költsége alapján Magyarország a 30 OECD tagország közül a 8. legdrágább.

- *Az európai léptéku elérhetőség javítása a közlekedési infrastruktúra összehangolt fejlesztése révén* Magyarországon elengedhetetlen feladat. (16.1.) A különböző fejlesztési elképzelések összehangolása (szűk keresztmetszetek, határátlépők, TEN-T, illetve Quick Start projektek), közös elokészítése elkerülhetetlen a nagyobb hatékonyság érdekében. Ennek érdekében egy a 2007 utáni fejlesztéseket megalapozó projekt-elokészítő csatorna kialakítása folyamatban van, melynek célja a fejlesztések között szakpolitikai szinergiák biztosítása, valamint a térbeli és időbeli összhang kialakítása.
- A versenyképesség erősítése és a növekedés megalapozása végett kiemelt jelentőségű az elérhetőség, s ezáltal az *árak és emberek mobilitásának javítása a fenntartható közlekedési infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése révén* (16.2.),

- A kormányzat szándékainak megfelelően a közlekedési infrastruktúra fejlesztésében továbbra is várható a PPP konstrukciók térnyerése, ezzel kapcsolatban fontos teendő az *infrastruktúra-árazási kérdések tisztázása* (16.3.),
- A *közlekedésben* tovább kell folytatni a *liberalizációs folyamatot* (16.4., a 13. iránymutatásban leírtaknak megfelelően - e szabályozási kérdések rendezése folyamatban van, Magyarország uniós vállalásaival összhangban),
- Végül, kiemelkedő jelentőségű az országos lefedettségű *szélessávú infrastruktúra* kiépítésének és használatának megteremtése (16.5. – II. NFT), ezen belül a szélessávú telekommunikációs infrastruktúra elmaradott régiókban való továbbépítése, az eMagyarország program továbbvitele, a digitális televíziózás hazai bevezetése és a Közháló program folytatása.

III. Foglalkoztatás

Bevezetés

Magyarország 2004-ben – az EU foglalkoztatási iránymutatásaival összhangban – elkészítette első nemzeti foglalkoztatási akciótervét a 2004-2006 közötti idoszakra vonatkozóan. 2004 végén az Európai Foglalkoztatási Stratégia félidei felülvizsgálatához kapcsolódóan – a Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium megbízta az MTA Közgazdaságtudományi Intézetét, hogy végezze el a magyar foglalkoztatáspolitikai utóbbi öt évének (2000-2005) átfogó értékelését az Európai Foglalkoztatási Stratégia kontextusában.¹ A 2004-ben meghatározott ütemterv szerint ezen értékelés eredményeinek összefoglalása adta volna a foglalkoztatási akcióterv végrehajtásáról szóló 2005. évi jelentés alapját.

Időközben azonban sor került a Lisszaboni stratégia félidei felülvizsgálatára, és ehhez kapcsolódóan a gazdaságpolitikai és foglalkoztatáspolitikai uniós koordinációs és jelentéstételi mechanizmusok átalakítására. Mindez szükségessé teszi, hogy Magyarország 2005-ben – a felülvizsgált Lisszaboni stratégiát és az integrált iránymutatásokat figyelembe véve – újrafogalmazza foglalkoztatási stratégiáját a 2005-2008 közötti idoszakra vonatkozóan.

Mindazonáltal a 2004. évi nemzeti foglalkoztatási akcióterv jelen dokumentum háttéranyagának és referenciadokumentumának tekintendo. A foglalkoztatáspolitikai átfogó értékelésének pedig – annak ellenére, hogy az akcióprogram középpontjában nem az értékelés, hanem egy előretekintő stratégia megfogalmazása áll – meghatározó szerepe van a nemzeti akcióprogram megalapozásában, és a foglalkoztatási fejezet jelentős mértékben épít az értékelés megállapításaira.

III.1. Munkaeropiаци helyzet

2004-ben a munkaerő-piaci helyzet legfontosabb jellemzője továbbra is az **alacsony munkaerőpiaci részvétel** volt. Az **alacsony foglalkoztatási szint** (56,8%) **viszonylag alacsony munkanélküliséggel** (6,1%) párosul. 2004-ben a 2003. évi élénkület a gazdasági szerkezet dinamikus átalakulása és összességében a foglalkoztatás stagnálása követte. Ugyanakkor kismértékben növekedett a munkanélküliek száma (8 ezer fovel) és a munkanélküliségi ráta (0,2 százalékponttal).

A **legsúlyosabb problémát mindemellett a munkavállalási korú inaktívak magas aránya jelenti**. 2004-ben a munkavállalási korú inaktív népesség mintegy 42%-a részesült nyugdíjban vagy valamilyen nyugdíjszerű ellátásban², 27,5%-a nappali tagozatos tanuló, 10,5% gyermekgondozási ellátásban, 3,8% pedig munkanélküli ellátásban részesül, 1,2% nem nappali tagozatos tanuló. Az egyéb okból inaktívak aránya 14,4%.

Az uniós átlaghoz viszonyítva különösen alacsony az **idősek** és a **férfiak** foglalkoztatottsága. Noha a **nők** foglalkoztatottsága alacsonyabb a férfiakénál és a közösségi átlagnál, de e téren kisebb az EU-átlagtól való eltérés. Az 55–64 évesek foglalkoztatottsága nemcsak az uniós, de a hazai átlagtól is jelentősen elmarad, bár az utóbbi években – elsősorban az emelkedő nyugdíjkorhatár miatt – az idősek foglalkoztatása növekedni kezdett. A **fiatalok** munkaerőpiacra való belépése is nehézségekbe ütközik; a 15–24 éves korosztály foglalkoztatási szintje 2004-ben 23,6% volt. E korosztály esetében

¹ Az értékelést végzők kiválasztására nyílt közbeszerzési eljárás keretében került sor. Az értékeléshez pénzügyi támogatást nyújtott az Európai Bizottság.

² 20,0% öregségi nyugdíjas, 21,6% rokkantsági nyugdíjas, 0,9% hozzátartozói nyugdíjas.

az alacsony foglalkoztatás részben természetes következménye a növekvő tanulási kedvnek. Ugyanakkor megnőtt az iskola befejezése utáni munkahelykeresés ideje. Különösen hátrányos helyzetben vannak a munkaerőpiacon a **romák**, illetve a **megváltozott munkaképességu emberek**.

A felsőfokú végzettségűek foglalkoztatása megfelel az uniós átlagnak, munkanélküliségük pedig alacsonyabb annál, míg az **alacsony iskolai végzettségű emberek** elhelyezkedési esélyei rosszabbak, mint az EU más tagállamaiban. A kilencvenes évek elején a nagyvállalati szektorból kiszorult, alacsony képzettségű munkavállalók munkaerő-piaci helyzete a gazdasági növekedés megindulásával sem javult, jelentős részük azóta sem dolgozik, vagy munkahelye instabil, bizonytalan.

Munkaerő-piaci szempontból a **roma népesség** a leghátrányosabb helyzetű. A rendszerváltást követő gazdasági átalakulás különösen súlyosan érintette azokat az ágazatokat, amelyek nagy arányban foglalkoztattak romákat, így ok tömegesen veszítették el állásukat (egyes becslések szerint az 1990-es évek elején romák által betöltött munkahelyek 55%-a szűnt meg, szemben az összes munkahely 33 százalékaival). Többségük később – a foglalkoztatási helyzet javulása nyomán – sem tudott visszatérni a munkaerőpiacra.

Munkaerőpiaci szempontból szintén rendkívül hátrányos helyzetben vannak a megváltozott munkaképességű és fogyatékos emberek. Az átalakulás kedvezőtlen munkaerőpiaci folyamatai a fogyatékos népességet még súlyosabban érintették, körükben a foglalkoztatottak aránya 9%-ra csökkent. A foglalkoztatottakon belül mintegy 20% védett munkahelyeken dolgozott. Aktivitásuk is jelentős mértékben romlott és a 2001. évi népszámlálás adatai alapján nem éri el a 15%-ot. Munkanélküliségi rátájuk 2001-ben 12,7%-kal haladta meg az átlagot (18,4%, illetve 5,7%). A fentiekkel összefügg, hogy az 1990-es állapothoz képest jelentősen megnőtt a fogyatékos (megváltozott munkaképességű) személyek 15-64 éves népességben belüli aránya, és módosult a korösszetétel is – számottevően megnőtt a 40 évnél idősebbek aránya. Az inaktív keresők létszámnövekedése elsősorban a lakosság rossz egészségi állapotával és a rokkantsági ellátások fokozott igénybevételével van összefüggésben. Jelenleg a megváltozott munkaképességű emberek többsége rokkantsági ellátásokban részesül.

A foglalkoztatás és a munkanélküliség szempontjából mind a régiók között, mind a régiókban belül jelentős különbségek figyelhetők meg. A legfejlettebb régiókban (Közép-Dunántúl és Nyugat-Dunántúl) 2004-ben 62% körül volt a foglalkoztatási ráta, 5%-nál alacsonyabb a munkanélküliségi ráta, sőt egyes térségekben a szakképzett munkaerő hiánya is tapasztalható. Ugyanakkor a fejletlenebb keleti és déli régiókban a foglalkoztatás szintje 2004-ben alig haladta meg az 50%-ot, és a munkanélküliségi ráta is átlagosan 7% feletti értéket mutatott (az ország leghátrányosabb helyzetű régiójában, Észak-Magyarországon 2004-ben a munkanélküliségi ráta majdnem elérte a 10%-ot.) A regionális adatok ugyanakkor önmagukban nem érzékeltetik a munkaerő-piaci egyenlőtlenségek valóságos méreteit, mert ezek bizonyos kistérségekben az elmúlt évtizedben nagyságrendileg nagyobbak lettek.

III.2. Prioritások és intézkedések

A foglalkoztatási szintre vonatkozóan az Európai foglalkoztatási stratégiában meghatározott célkitűzésekhez (2005-ig 67%-os, 2010-ig 70%-os foglalkoztatási szint elérése) képest Magyarország elmaradása jelentős. Az alacsony foglalkoztatás korlátozza a gazdaság növekedését, alkalmazkodóképességét, szűk korlátok között tartja az államháztartás bevételeit, miközben növeli a terheit (mindenekellett a társadalombiztosításra és általában a szociális ellátásokra fordított kiadásokat), korlátozza az adóterhek tartós

mérséklésének lehetőségét, fokozza a társadalmi kirekesztés kockázatát. Ezért a Kormány már a Közös foglalkoztatáspolitikai értékelésben és a 2004. évi Nemzeti foglalkoztatási akciótervben **a foglalkoztatás bővítését határozta meg a foglalkoztatási stratégia legfontosabb prioritásaként, és továbbra is elsődleges célnak tekinti azt.**

A foglalkoztatás tekintetében **2004-ben a következő számszerűsített célkitűzéseket határozta meg a kormány:**

Foglalkoztatási ráta	EU átlag		Uniós célkitűzések		Magyar-ország	Nemzeti célkitűzések	
	Tény (2003)		2005	2010	Tény (2003)	2006	2010
	EU-15	EU-25	EU-25	EU-25			
Összesen	64,3	62,9	67	70	57,0	59	63
Nok	56,0	55,0	57	60	50,9	53	57
Férfiak	72,5	70,8	-	-	63,4	64	69
55+	41,7	40,2	-	50	29,0	33	37

Össességében az alacsony foglalkoztatással párosuló, viszonylag alacsony munkanélküliség azt jelzi, hogy **a nem foglalkoztatott emberek jelentős része nem keres aktívan állást.** A rendszerváltást követő alacsony munkaerő-piaci részvétel kialakulásában az alacsony nyugdíjkorhatár és a népesség rossz egészségi állapota mellett fontos szerepet játszott az is, hogy az állásukat veszített vagy azt veszélyeztetve érző emberek viszonylag széles körben vehették igénybe a különböző jövedelempótló ellátásokat. Az 1990-es évek végétől ezt a folyamatot erősítette az is, hogy a foglalkoztatáspolitikai középpontjában a munkanélküliség csökkentése és nem a foglalkoztatás bővítése állt. A munkanélküli-ellátás szigorítása az álláskeresésre nem ösztönző ellátások felé terelte az állástalanokat. A munkanélküliség csökkentésére irányuló politika önmagában tehát nem bizonyult megfelelő válasznak a magyar munkaerőpiac kihívásaira.

A munkaerőpiaci helyzet javítására irányuló intézkedéseknek - a munkanélküliség csökkentése helyett - mindenekelőtt a foglalkoztatás bővítésére, az aktivitás növelésére, a bejelentett foglalkoztatás ösztönzésére és a strukturális átalakulás segítésére kell irányulniuk. Erősíteni kell azoknak az ellátásoknak a szerepét, amelyek a munkaerőpiaci aktivitás megőrzését, az aktív álláskeresést szolgálják. Ezzel párhuzamosan érvényesíteni kell társadalombiztosítási és szociális ellátórendszerben a munkavállalásra való ösztönzés elvét, és olyan szolgáltatási elemeket kell kapcsolni a pénzbeli ellátásokhoz, amelyek segítik a munkaerőpiacra való visszatérést.

A foglalkoztatási stratégiának arra kell irányulnia, hogy **a munka legyen vonzó és tényleges lehetőség mindenki számára.**

A foglalkoztatás bővítése csak akkor érhető el, ha **megéri dolgozni**, ha a munkának becsülete van, mert tisztességes megélhetést és biztonságot nyújt, és ha **megéri legálisan foglalkoztatni**, mert a bejelentett foglalkoztatás nem ró aránytalanul nagy terheket a munkáltatókra. **Ehhez szükséges, hogy:**

- a **munkaerőpiac legyen átlátható**, és megfelelő ösztönzők segítsék a legális foglalkoztatást, valamint erősödjön a munkaügyi ellenőrzés,

- a **munkát terhelő adó- és járulékterhek célzott csökkentése** – a költségvetés egyensúlyának megtartása mellett – **támogassa a munkaeropiari szempontból hátrányos helyzetű csoportok foglalkoztatását,**
- a **szociális ellátórendszer ösztönözze-segítse az álláskeresést,** a munkavállalást.

A bejelentett munkavállalás ösztönzése mellett olyan intézkedésekre is szükség van, amelyek **a munkavállalást tényleges lehetőséggé teszik azok számára is, akiknek képzettségbeli vagy egyéb életkörülményeikből fakadó hátrányaik** (lakóhely, fogyatékoság, gyermek vagy más hozzátartozó otthoni gondozása, stb.) **nehezítik az elhelyezkedést. Ehhez szükséges, hogy:**

- létrejöjjön egy olyan **integrált foglalkoztatási és szociális szolgáltató-rendszer,** amely - a munkavállalási korú emberek esetében - összehangoltan képes kezelni az inaktivitást és a szociális hátrányokat, a munkaeropiari aktivitást ösztönözésére helyezve a hangsúlyt,
- az **egész életen át tartó tanulás** lehetőségei mindenki számára hozzáférhetővé váljanak beleértve az alacsony iskolai végzettségű embereket is,
- az **oktatási rendszer** biztosítsa a munkaeropiari részvételhez szükséges készségek és versenyképes tudás elsajátítását,
- a foglalkoztathatóság javítása és a munkaeropiari diszkrimináció elleni küzdelemmel segítse a **roma népesség** és más hátrányos helyzetű csoportok munkaeropiari részvételének növelését,
- az **egészségi állapot javítását és az egészség megőrzését** szolgáló intézkedések hozzájáruljanak a munkából tartósan kiszorulóak számának csökkentéséhez,
- a **gazdaságot, a munkaeropiacot és az oktatást érintő területi** (regionális, megyei, helyi) **stratégiák és intézkedések fokozottabb összehangolása** elősegítse a foglalkoztatás területi különbségeinek csökkentését.

Az alábbi fejezetek - az uniós foglalkoztatási iránymutatásokkal összhangban - az alábbi **három prioritás** mentén foglalják össze a kormánynak a foglalkoztatáshoz kapcsolódó intézkedéseit:

1. A munkaeropiari részvétel növelése és a szociális védelmi rendszerek modernizálása,
2. A munkavállalók és a vállalkozások alkalmazkodóképességének javítása,
3. Hatékonyabb humánerőforrás-fejlesztés jobb minőségű oktatás és képzés révén.

III.2.1.A munkaeropiari részvétel növelése és a szociális védelmi rendszerek modernizálása

III.2.1.1. A munka legyen mindenki számára lehetőség - kortól és nemtől függetlenül (18. iránymutatás)

A magyar munkaeropiacot általánosan is jellemző alacsony aktivitás a munkavállalási korú népesség két korcsoportja, a fiatalok és az 50 éven felüliek esetében kirívóan alacsony. A fiatalok (15-24 éves korosztály) aktivitási aránya alacsony (27,5%), jelentősen elmarad az uniós átlagtól (2003-ban 38,4%). A középkorú népesség aktivitási rátája a férfiak esetében megközelíti a 90%-ot és még a nőkénél is meghaladja a 70%-ot. A nyugdíj előtti években

azonban mindkét nemnél hirtelen és nagymértékben csökken az aktivitás. Az idosebbek alacsony aktivitása részben alacsonyabb iskolázottságukból adódik. További fontos jellemző, hogy a 45 évesnél idosebbek körében igen magas a rokkantnyugdíjasok aránya, és a beáramlás nem mutat csökkenő tendenciát.

A nők foglalkoztatási helyzete jobb trendjeiben hasonló a férfiakéhoz. 2004-ben a nők foglalkoztatási rátája 50,7% volt, ami több mint 12%-kal marad el a férfiakétól, és ebben az évben a nők munkanélküliségi rátája (6,3%) a rendszerváltozás óta első ízben haladta meg a férfiakét (6,0%). Részben a kiterjedt szülői ellátásoknak köszönhetően, a fiatalabb nők korosztályokban magas az inaktív aránya, sokan évekre kimaradnak a munkaerőpiacról, amely rendkívül megnehezíti a visszatérést, különösen a hátrányos helyzetű, kisebb településeken, ahol a munkalehetőségek és a hozzátartozók napközbeni ellátását biztosító szolgáltatások elérhetősége sem megfelelő.

A kormány célja, hogy a fiatalok munkaerőpiacra való belépését és az idosebb munkavállalók aktivitásának megőrzését kiegyensúlyozottan, mindkét generáció helyzetét figyelembe véve segítse elő. A fiatalok munkába állását a munkatapasztalat és/vagy a munkaerőpiaci igényeknek meg nem felelő képzettség és esetenként a motiváció hiánya nehezíti, és ez a korosztály különösen veszélyeztetett a be nem jelentett munkavégzés szempontjából is. A fiatalok inaktivitása és/vagy be nem jelentett munkavégzés meghatározó lehet az egyén későbbi munkavállalói útja és magatartása szempontjából is, ezért e probléma kezelése kiemelt figyelmet kíván. A fiatalok munkaerőpiaci esélyeinek növeléséhez szükséges, hogy az oktatás és képzés tartalmi és szerkezeti szempontból egyaránt jobban igazodjon a munkaerő-piaci igényekhez (*az erre irányuló intézkedéseket a III.2.3. fejezet tartalmazza*). Emellett azonban olyan célzott támogatásokra is szükség van, amelyek növelik a keresletet a fiatal munkaerő iránt, és ösztönzik a munkáltatókat a pályakezdő fiatalok foglalkoztatására, mégpedig bejelentett (legális) foglalkoztatására. Ezt a célt szolgálja:

- a START program, ami 2005 ősztől a foglalkoztatás első évében a munkáltatónak az átlagosan 35%-os szintről 15 százalékra, a második évben pedig 25 százalékra csökkent a munkáltató járulékfizetési kötelezettségét (*lásd Melléklet III.1./1.*);
- a pályakezdő fiatalok közigazgatásban való munkatapasztalat-szerzését támogató ösztöndíjprogram (*lásd Melléklet III.1./2.*).

Az idosebb munkavállalók aktivitásának növelése érdekében 1997-től a nyugdíjkorhatár fokozatosan (kétévente egy évvel) emelkedik³, és ezzel párhuzamosan a munkaerő-piaci okból történő korai nyugdíjazás lehetőségei szűkültek. 2005-től az alábbi intézkedések segítik az idosebb korosztályok foglalkoztatását:

- A munkáltatók ösztönzése az idosebbek foglalkoztatására azáltal, hogy bizonyos feltételek mellett 50%-os járulék-kedvezményben részesülhet az 50 éven felüli tartósan munkanélküli személyt foglalkoztató munkáltató (*lásd Melléklet III.2./1.*);
- Az 50 éven felüli tartósan munkanélküliek foglalkoztathatóságának javítása az ÁFSZ célzott programján keresztül (*lásd Melléklet III.2./3.*);
- A nyugdíjkorhatár elérése előtti időszakban az aktivitás megőrzésének ösztönzése érdekében a közigazgatásban 2004-ben bevezetett, a nyugdíj előtt állók részmunkaidős foglalkoztatását támogató „Prémium évek” program kiterjesztése a versenyszférára (*lásd Melléklet III.2./2.*);

³ A fokozatos emelkedés eredményeképpen a férfiak nyugdíjkorhatára 2001 óta 62 év. A nők nyugdíjkorhatára ehhez az 1997. évi 55 évről fokozatosan zárkózik fel (2005-ben 60 év; 2009-ben éri el a 62 évet).

- A piacképes szakképzettség megszerzésének elősegítése érdekében az 50 éven felüliek második szakképesítésük megszerzéséhez is támogatást kapnak⁴ (lásd *Melléklet III.13./14.*).

Az idoskori aktivitás megőrzésére irányuló intézkedéseknek nem kizárólag az idosebb munkavállalókra kell irányulniuk, hanem az egyén egész munkavállalói pályáját végig kell kísérniük. Különösen fontos ez az egészségi állapot megőrzésére irányuló intézkedések tekintetében. Kiemelt jelentősége van az egészségben leélt évek száma növelésének. Az egészség megőrzése és a megelőzés érdekében:

- Folytatódik a Nemzeti Népegészségügyi Program végrehajtása, amelynek hosszú távú céljai között szerepel a táppénzben töltött idő hosszának csökkentése, a színtér programok keretében az egészséges munkahelyek elterjesztése, valamint a foglalkozás-egészségügyi orvosok széleskörű bevonása a szűro és megelőző programokba. ;
- Folytatódik az egészségügyi ellátások hozzáférhetőségének és minőségének javítását szolgáló 2004-ben – uniós támogatással – indított program is, amelynek célja az egészségügyi ellátórendszer infrastruktúrájának fejlesztése az ország három leghátrányosabb helyzetű régiójára irányuló, célzott intézkedés keretében valósul meg;
- Elindul a Nemzeti Rákellenes Program, amelynek eredményeképpen középtávon csökkenthető a daganatos megbetegedések miatt aktív életkorban rokkanttá válók száma, illetve az egészséges munkahely programban kívánjuk elérni, hogy a munkakörnyezet kialakításánál fokozottabban legyenek tekintettel az eseteleges rákkelto hatások kiküszöbölésére. (lásd *Melléklet III.4.*).

A kisgyermekes szülők, különösen a nők, munkaerőpiaci részvételét az alábbiak segítik:

- 2005. január 1-től a GYES-ről, GYED-ről, GYET-ről visszatérő, vagy ápolási díjban részesült személyeket alkalmazó munkáltatók 50%-os társadalombiztosítási járulék-kedvezményre jogosultak egy adott jövedelemhatárig;
- 2005. január 1-jétől a gyermekgondozási segélyben részesülő szülők munkavállalását korlátozó szabályok feloldásra kerülnek (lásd *Melléklet III.3./1.*).

A család és a munkavégzés összehangolását segíti a gyermekek és gondozásra szoruló hozzátartozók napközbeni ellátásainak fejlesztése :

- 2005. július 1-től minden 10 000 fő feletti lakosú településen kötelező bölcsőde üzemeltetése, a kisebb településeken pedig családi napközis létrehozása a cél. Ennek érdekében mindkét szolgáltatás normatív támogatása jelentősen emelkedett. Folyamatban van a bölcsődei és családi napközis ellátások rugalmasságának növelése és a munkát vállaló szülők igényeihez való igazítása;
- Folytatódik a saját lakókörnyezetben nyújtott nappali ellátások – főként a támogató szolgálatok, falu- és tanyagondnoki szolgálat, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás – fokozatos kiépítése és a megfelelő működési feltételek megteremtése (lásd *Melléklet III.3./2.*).

Ezek az ellátások egyben új munkahelyeket is teremtenek, elsősorban a nők számára.

⁴ Fiatalabb korosztályok esetében csak az első szakképesítés megszerzésére irányuló képzés díjmentes.

III.2.1.2. Érje meg dolgozni (19. iránymutatás)

A munkaeropiari aktivitás megőrzésében, az aktív álláskereső ösztönzésében meghatározó szerepe van a munkanélküli ellátásoknak. Emellett minimalizálni kell a szociális ellátásoknak a munkavállalásra ellenőztő hatását. Az aktív korúaknak állástalanság okán nyújtott minden ellátás és szolgáltatás tekintetében érvényesülnie kell annak az alapelvnek, hogy aki képes dolgozni, annak a megélhetését lehetőleg elsősorban munkajövedelem biztosítsa. A szociális ellátás ehhez képest másodlagos, kiegészítő jellegű, illetve addig van szerepe, amíg az egyén munkaeropiari integrációja valamilyen okból nem valósul meg.

A kilencvenes években a munkanélküliség enyhítésének legfőbb eszközét az inaktivitáshoz kötődő, a munkaeropiactól való tartós távolmaradást lehetővé tevő ellátások jelentették, és ennek következtében az állástalanoknak viszonylag kis hányadát érték el – és érik el ma is – az Állami Foglalkoztatási Szolgálatnak a foglalkoztathatóság javítását és az álláskeresőt segítő szolgáltatásai. 2001-től ezt a folyamatot erősítette a munkanélküli ellátás szigorítása is. Az aktivitás növelése tehát szükségessé teszi a munkanélküli ellátórendszer és a szociális ellátórendszer összehangolt felülvizsgálatát. Cél az, hogy a munkaképes, munkára hajlandó, aktív korú nem foglalkoztatottak inkább legyenek rövidebb-hosszabb ideig az Állami Foglalkoztatási Szolgálat ügyfelei (és ne az egyéb inaktivitáshoz kötött ellátásokat vegyék igénybe) az álláskereső ösztönzése és segítése érdekében. A munkanélküli ellátás rendszerének alakításánál a következő szempontokat kell figyelembe venni: 1) a munkanélküli ellátás szintjének magasabbnak kell lennie, mint az állástalanság okán nyújtható szociális segély, és alacsonyabbnak, mint a munkával elérhető kereset; 2) fokozottabban kell érvényesíteni a biztosítási elvet: azaz ellátás összegének jobban kell igazodnia a korábbi munkaviszony keretében szerzett keresethez⁵; 3) az ellátásban részesülőket intenzív álláskeresőre kell ösztönözi az ellátásra való jogosultság teljes idejének kitöltése helyett; 4) az új ellátás ne növelje a költségvetési kiadásokat. A munkanélküli ellátórendszer 2005-ben bevezetett átalakítása a fenti szempontokat érvényesíti:

- 2005. november 1-től a munkanélküli járadék helyébe az álláskeresői támogatás lép. A többlépcsős álláskeresői támogatási rendszer bevezetésével erősödni fog az ellátás munkára ösztönző hatása azáltal, hogy – az ellátás összegének a folyósítási időszakon belüli átcsoportosítása révén – a folyósítás első szakaszában a korábbi jövedelemhez jobban igazodó, magasabb összegű ellátást, míg a továbbiakban fix összegű ellátást biztosít.
- Minden álláskeresőre kiterjedően bevezetésre kerül az egyéni álláskeresői megállapodások rendszere, amely lehetővé teszi az önálló álláskeresői következetesebb számonkérését (lásd *Melléklet III.5./1.*).

Ezzel párhuzamosan átalakul a családtámogatás és a szociális ellátások rendszere is. A családtámogatások területén a jelenlegi három elemből – családi pótlékból, rendszeres gyermekvédelmi támogatásból és családi adókedvezményből – álló rendszert egységes, minden, gyermeket nevelő családot megillető rendszer váltja fel. Foglalkoztatási szempontból fontos változás, hogy az új rendszer megszünteti a korábbi rendszeres gyermekvédelmi támogatás munkavállalásra ellenőztő hatását azáltal, hogy munkavállalás esetén a családok nem esnek el pénzügyi támogatástól (lásd *Melléklet III.5./2.*).

⁵ A rendszer korábbi szigorítása ugyanis a jobban ösztönözhető, viszonylag piacképes szakmával rendelkezők, hosszabb munkaviszonnyal rendelkező munkanélkülieket sújtotta leginkább.

Az aktív korúak részére nyújtott szociális ellátások esetében:

- A munkaeropiacra való visszatérés segítségét szolgálja, hogy 2005 szeptemberétől ún. beilleszkedési programot kell kidolgoznia az önkormányzatnak, vagy az általa kijelölt szociális intézménynek, amely egyénre szabottan határozza meg az együttműködés tartalmi elemeit, például a munkaügyi szervezettel való együttműködés, közfoglalkoztatásban való részvétel, illetve szociális szolgáltatások igénybevételének kötelezettségét.
- A munkavállalással szembeni ellenőrzöttség kiküszöbölését szolgálja, hogy a fogyasztási egységen alapuló családi segélyezés rendszerén belül lehetőség lesz a segély egy részének továbbfolyósítására a munkavállalás első időszakában, illetve lehetővé válik az alkalmi munkavállalás a segély korlátozása nélkül (lásd *Melléklet III.5./3.*).

III.2.1.3. Több és hatékonyabb segítség az álláskeresőknél és a hátrányos helyzetűeknek (19. iránymutatás)

Az álláskeresőknél és a hátrányos helyzetű emberek – különös tekintettel a romákra és a megváltozott munkaképességű emberekre – munkaeropiacra való visszatérésének elősegítéséhez az ÁFSZ kiemelt szerepet játszik. Emellett a civil szervezetek is részt vállallnak a személyre szabott foglalkoztatási szolgáltatások biztosításában.

Magyarországon az elmúlt években a regisztrált munkanélküliek száma növekedett. Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat (ÁFSZ) munkaügyi kirendeltségein nyilvántartott munkanélküliek száma a 2004. év átlagában 376 ezer fő volt, ami 5,2%-os növekedést mutat az előző év adatával összehasonlítva. Ugyanakkor csökkentek (2004-ben reálértéken mintegy 10%-kal) az ÁFSZ programjaira közvetlenül rendelkezésre álló források, és ezzel az általuk támogatásban részesítettek száma (2004-ben mintegy 34 ezer fővel, 218 ezerre), miközben többet fordítottunk a Munkaeropiaci Alapból az aktív korú nem foglalkoztatottak önkormányzati ellátására és támogatására, területi munkaeropiaci célokra, megváltozott munkaképességűek foglalkoztatásának támogatására, stb. Forrásainak csökkenése komoly kihívások elé állítja az Állami Foglalkoztatási Szolgálatot a 2004. évi Nemzeti foglalkoztatási akciótervben a megelőzés és aktiválás terén tett vállalások teljesítése tekintetében.

- 2004-ben indult az Állami Foglalkoztatási Szolgálat átfogó fejlesztési programja, mely számos intézkedést tartalmaz a munkanélküliség tartóssá válásának megelőzése és leküzdése érdekében. Folyamatban van a tartós munkanélküliség kockázatának elemzésén alapuló kategorizálás (profiling) módszerének országos bevezetése, az állásközvetítés rendszerének fejlesztése az önkiszolgáló rendszerek és szolgáltatások biztosításán keresztül.
- Az ÁFSZ – az egyéni álláskeresőknél támogatásához kapcsolódva – elindítja a „Közelebb az ügyfelekhez” programot, amelynek célja a munkahelyek kínálatának bővítése, a szolgáltatások fejlesztése (állásajánlatok elérhetővé tétele mobiltelefonon keresztül, az ügyfélfogadási rend átalakítása, a szolgáltatások kiterjesztése biztosítása külső partnerekkel, országos honlap a pályaválasztás és pályaválasztási támogatására, stb.).
- Hosszabb távon átfogóan felül kell vizsgálni, és átláthatóbbá kell tenni a foglalkoztatáshoz kapcsolódó támogatások rendszerét. Meg kell vizsgálni, hogy mely munkaeropiaci eszközök, programok bizonyulnak leghatékonyabbnak a tartós

foglalkoztatás elősegítésében, és ezek szerepét erősíteni kell, míg a foglalkoztatási szempontból kevésbé hatékony és eredményes támogatásokat át kell alakítani, vagy meg kell szüntetni. Egyúttal a szolgáltatások nyújtása tekintetében meg kell vizsgálni az állami és a nem-kormányzati (for-profit és civil) szereplok közötti feladatmegosztás új lehetőségeit is (lásd *Melléklet III.6.*).

A roma népesség helyzetének javítása érdekében különböző szektorok (foglalkoztatás, oktatás-képzés, szociális terület, stb.) és az állami és civil szervezetek összefogására van szükség. A romák munkaerőpiaci helyzetének javítása érdekében:

- 2005 januárjában egységes pénzügyi és szakmai beszámoltatási szempontrendszer került kidolgozásra a Kormány középtávú roma stratégiájának⁶ eddigieknél alaposabb monitorozása érdekében. Folyamatban van továbbá egy átfogó kutatás, amelyet az FMM kezdeményezett a korábbi, romák foglalkoztatási helyzetét javító programok összehasonlító értékelésére, valamint a jó gyakorlatok feltárására. Az eredmények a jövőben indítandó programok megalapozását szolgálják.
- Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat és a roma partnerek (cigány kisebbségi önkormányzatok, roma civil szervezetek) együttműködése folyamatosan erősödik.
- 2005-ben indult és 2015-ig tart a Roma Integráció Évtizede elnevezésű nemzetközi program, amely Közép-Kelet-Európa kilenc országa, köztük Magyarország részvételével a romák társadalmi kirekesztésének felszámolását célozza. A program keretében foglalkoztatási célú programok is megvalósulnak.
- A kormány a civil szervezeteknek a hátrányos helyzetű emberek foglalkoztatását segítő kezdeményezéseihez is támogatást nyújt az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány pályázataival, a Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program és a magyar EQUAL Program keretében (lásd *Melléklet III.7.*).

A Kormány kiemelt feladatának tekinti a megváltozott munkaképességű személyek foglalkoztatási esélyegyenlősége feltételeinek megteremtését és munkavállalásuk támogatását, munkaerőpiaci részvételük ösztönzését. E célt szolgálják a következő intézkedések:

- 2005-ben bevezetésre kerül a megváltozott munkaképességű embereket foglalkoztató munkáltatók akkreditációs rendszere. Az akkreditáció célja a foglalkozási rehabilitációs tevékenység szabályainak, valamint az állami támogatás igénybe vételéhez szükséges személyi és tárgyi feltételek, magatartási szabályok meghatározása.
- 2006-tól fokozatosan átalakul megváltozott munkaképességű emberek foglalkoztatásának támogatása: bevezetésre kerül egy bértámogatásból és költségkompenzációból álló támogatási forma. Az új rendszerben a támogatott foglalkoztatástól elkülönül a fejlesztő-felkészítő és munka-rehabilitációs foglalkoztatás; erre más szabályok vonatkoznak.
- A szabályozási környezet változása mellett az ÁFSZ aktív eszközei és pályázati programok támogatják a megváltozott munkaképességű emberek, különösen a leginkább hátrányos helyzetben lévő fogyatékos emberek munkaerőpiaci integrációját. Ezenkívül 2005-ben is folytatódnak az ÁFSZ és a civil szervezetek együttműködésére épülő modell-programok – a Munkahelyi Gyakorlat Program, a Támogatott Foglalkoztatás Szolgáltatás.

⁶ A romák társadalmi integrációját elősegítő kormányzati programról és az azzal összefüggő intézkedésekről szóló 1021/2004. (III. 18.) Korm. határozat

- 2005-ben az ÁFSZ keretében működő rehabilitációs információs centrumok (RIC) hálózata eléri az országos lefedettséget, szolgáltatásaik (foglalkozási információ és tanácsadás, a rehabilitációs munkacsoport szolgáltatásai, álláskereső klub, stb.) az összes megyeszékhelyen elérhetők lesznek.
- Folytatódik az ÁFSZ kommunikációs és fizikai akadálymentesítése, amelynek célja egyenlő hozzáférés biztosítása a szolgáltatásokhoz *(lásd Melléklet III.8.)*.

A munkaeropiaci hátrányok sajátos dimenzióját jelentik a területi hátrányok, amelyeknek a mai Magyarországon etnikai és szociális vetületük is van. A területi hátrányok kiegyenlítését szolgálják:

- A Munkaeropiaci Alap munkahelyteremtő beruházáshoz nyújtott támogatásai, amelyek elonyben részesítik a hátrányos helyzetű térségekbe irányuló beruházásokat.
- A Munkaerő-piaci Alap munkaerő-piaci programokra rendelkezésre álló forrásainak 80%-ának felhasználásáról decentralizáltan, a munkaügyi központok döntenek a helyi igények alapján.
- 2005-ben 28 területi foglalkoztatási paktum kidolgozása kezdődik el, amely az érintett szereplők összefogására építve, a területi (helyi/kistérségi/regionális) gazdaságfejlesztési stratégiákhoz illeszkedő területi foglalkoztatási stratégiák kialakítását, foglalkoztatási megállapodások létrehozását, valamint a helyi foglalkoztatási kezdeményezéseket ösztönzi. A megállapodásokban kiemelt figyelmet kap a hátrányos helyzetű emberek munkaeropiaci helyzetének javítása.
- 2004-ben indult a Cserehát program, amelynek célja a térségi szinten halmozottan megjelenő etnikai, társadalmi és területi hátrányok összehangolt kezelése, összehangolt és célzott humánerőforrás fejlesztések, a társadalmi toke, az önszerveződés és a közösségi támogatások, a közszolgáltatások, a helyi közösségi kezdeményezések megerősítésének, a helyi gazdaság belső erőforrásainak megteremtése és aktivizálása, valamint a települések elérhetőségének és a lakosság szolgáltatásokhoz történő hozzáféréseinek javítása révén. A program az ENSZ Fejlesztési Szervezetével (UNDP) együttműködésben valósul meg. (táblázatot kitölteni!!!)

A területi foglalkoztatási hátrányok csökkentésére tett erőfeszítések csak akkor lehetnek eredményesek, ha kiegészülnek más ágazatok intézkedéseivel (lásd 21. és 24. iránymutatások vonatkozó részeit).

III.2.1.4. Korszerű foglalkoztatási szolgálat (20. iránymutatás)

A foglalkoztatás bővítésére és az inaktivitás csökkentésére irányuló törekvéseket egy olyan Állami Foglalkoztatási Szolgálatra lehet építeni, amely az egyre kiszámíthatatlanabb munkaerő-piaci környezetben is képes megfelelő válaszokat találni a verseny és a gazdasági és strukturális változások, a technológiai innovációk nyomán bekövetkező változásokra. A munkaeropiaci környezet változása új típusú szolgáltatásokat vár az ÁFSZ-tól, aminek elsősorban az önkiszolgáló rendszerek fejlesztésével lehet eleget tenni.

2004-ben az ESZA források támogatásával folytatódott az ÁFSZ modernizációja, melynek célja az ÁFSZ által biztosított szolgáltatások minőségének, hatékonyságának és eredményességének javítása. E program többek között az alábbi elemeket foglalja magában:

- A munkáltatók igényeinek eredményesebb kielégítése, valamint az ÁFSZ állasközvetítői szerepének erősítése az állasközvetítés rendszerének fejlesztésével,
- Gyorsabb és hatékonyabb szolgáltatások biztosítása a munkaügyi központok és kirendeltségek informatikai eszközrendszerének javításával,
- A munkaeropiari kereslet- és -kínálat összehangolásának segítése a munkaero-kínálat előrejelzését szolgáló rendszer kialakításával,
- A munkaero-piaci szereplők közötti együttműködés erősítése helyi, térségi szinten a területi sajátosságokhoz igazodó, és a különböző szektorok összehangolt tevékenységét feltételező programok kidolgozásával;
- A munkaero mobilitásának segítése az EURES rendszer továbbfejlesztésével (lásd *Melléklet III.6.*).

Az ÁFSZ tevékenységének az állaskeresők és munkanélküliek mellett az aktív korú, munkaképes inaktív népességre is ki kell terjednie. Ez akkor valósítható meg, ha olyan integrált foglalkoztatási és szociális ellátó- és szolgáltató-rendszer jön létre, amely összehangoltan képes kezelni az inaktivitást és a szociális hátrányokat, a munkaero-piaci aktivitás ösztönözésére helyezve a hangsúlyt. Az integrált rendszer alapfilozófiája az, hogy a munkához jutás legyen elsődleges a különböző pénzbeli ellátásokkal, segélyekkel szemben. E rendszer kiépítésének lépései a következők:

- 2005-ben modellkísérlet indul, amelynek célja, hogy a munkaügyi és a szociális szolgáltató-rendszerek integrált működését előkészítse, megalapozza.
- 2007-től – az Európai Szociális Alap támogatásával – országosan megkezdődik egy olyan integrált rendszer kiépítése, amelynek bármely pontján ugyanazok a szociális és munkaeropiari „szolgáltatáscsomagok” lesznek elérhetők az ügyfelek számára. Az a célunk, hogy az aktív korúaknak állástalanság – és az ezzel összefüggő jövedelemhiány - okán nyújtott ellátások és szolgáltatások rendszerébe csak egy ponton lehessen belépni, az első lépés az állaskeresés, a munkavállalási lehetőségek mérlegelése legyen.

III.2.1.5. A migráció munkaeropiari helyzetéhez igazodó kezelése (20. iránymutatás)

Magyarországon a bevándorlók aránya meglehetősen alacsony, számuk az össznépességnek kevesebb mint 2%-át teszi ki. A bevándorlók között meghatározó a szomszédos országokból érkező magyar nemzetiségűek aránya. A magyarországi aktív korú népesség aktivitási rátája meglehetősen alacsony, ebből következően igen nagy munkaero tartalékokkal rendelkezünk. Az inaktív népesség foglalkoztathatóságának növelése a hazai foglalkoztatáspolitikai elsődleges feladata. Emellett azonban a bizonyos térségekben és szektorokban (pl. egészségügy) jelentkező munkaeróhiány és közép-, illetve hosszabb távon a demográfiai helyzet felerősítheti a gazdasági migráció szerepét a magyar gazdaság versenyképességének megőrzése szempontjából. A gazdasági helyzet javulása, illetve további kelet-közép, valamint dél-kelet európai országok Európai Unióhoz történő csatlakozása a gazdasági migránsok összetételének módosulását eredményezheti, azaz a szomszédos országokból érkező migránsok számának csökkenését, valamint egyre inkább „célországá” válhatunk az Európán kívülről érkező munkaero számára is.

A migráció munkaeropiari helyzetéhez igazodó kezelését az alábbi intézkedések szolgálják:

- Elokészítés alatt áll a menedéjogról szóló törvény, amelyben a menekültek és a kiegészítő védelemben részesülő befogadottak társadalmi beilleszkedésének elősegítését célzó integrációs program szabályozási koncepciója szerepel.
- Folyamatban van a Magyar Köztársaság Migrációs stratégiájának kidolgozása, amely egységes keretben tartalmazza az egyes ágazatok, köztük a foglalkoztatáspolitikai migrációval kapcsolatos stratégiai céljait.
- A KSH koordinációja mellett kialakításra kerül egy integrált migrációs statisztikai adatrendszer, amely összekapcsolja a különböző ágazati adatbázisokat, egységesíti a használt fogalmakat, és jelentősen javítja az adatállomány tartalmát, mennyiségét és minőségét, így nagymértékben megkönnyíti a migrációs adatokhoz való hozzáférést, az adatok összehasonlítását, illetve felhasználását.
- A mezőgazdaság szezonális munkaerő-igényének rugalmas kielégítését segíti, hogy 2005. augusztus 1-től lehetővé váljon a külföldiek munkavállalási engedély nélküli, alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatása egy éven belül legfeljebb 60 napi időtartamra (lásd *Melléklet III.9.*).

III.2.2.A munkavállalók és a vállalkozások alkalmazkodóképességének javítása

III.2.2.1. Rugalmasság és biztonság a munkaerőpiacon (21. iránymutatás)

Magyarországon a foglalkoztatottak túlnyomó többsége teljes munkaidőben dolgozik, a részmunkaidős foglalkoztatás aránya alacsony (2003-ban 4,4%), de az utóbbi években mérsékelt emelkedést mutat. Elsősorban az – öregségi, gyermekgondozási – ellátások mellett vállalkoznak részmunkaidőre. Az érvényben lévő munkaszerződések több mint 90%-a határozatlan időre szól. Ugyanakkor ez az arány az újonnan megkötött szerződések esetében jóval alacsonyabb (a 2003-ban megkötött szerződések esetében 64%, és 56% azoknál, akik a megkérdezés előtt egy évvel munkanélküliek voltak). A határozatlan időre szóló szerződések magas aránya azonban – a magyar munkajogi szabályozás sajátosságait figyelembe véve – önmagában nem eredményez rugalmatlanságot.⁷

Ennek ellenére elmondható, hogy az 1992-ben elfogadott Munka Törvénykönyve alapvetően a teljes és teljes munkaidős foglalkoztatás viszonyaiból indult ki, és azóta a szabályozás a gazdasági és munkaerőpiaci viszonyok változásaihoz csak részben igazodott. Ugyanakkor a megváltozott körülményekhez való alkalmazkodás kényszere miatt a Munka Törvénykönyve alá nem tartozó foglalkoztatási formák is elterjedtek. Ezek úgy teremtették meg a rugalmas foglalkoztatás feltételeit a munkáltatók számára, hogy az a foglalkoztatottak oldaláról nem párosul a biztonság megfelelő szintjével és az érdekképviselői lehetőségével. A kormánynak és a szociális partnereknek közös feladata, hogy a gazdasági változásokhoz való alkalmazkodás érdekében a rugalmasság és a biztonság szempontjait együttesen szem előtt tartva felülvizsgálják a munkajogi szabályozást.

Az utóbbi években több olyan intézkedés valósult meg, amelyek egyrészt megszüntették a részmunkaidős foglalkoztatáshoz kapcsolódó munkáltatói és munkavállalói ellenérdekeltséget, másrészt támogatással ösztönözi a részmunkaidős foglalkoztatás elterjesztését⁸. A fenti területeket érintő további intézkedések:

⁷ A határozatlan időre létesített munkaszerződés felmondása ugyanis nem jár jelentős költségekkel; ha a munkaviszony időtartama nem éri el a 3 évet, a munkavállalót 30 nap felmondási idő illeti meg, és nem jogosult végkielégítésre.

⁸ Lásd 2004. évi Nemzeti foglalkoztatási akcióterv II./3.2.1. fejezet.

- Folytatódik a Munka Törvénykönyvének átfogó felülvizsgálata a megváltozott gazdasági és munkaerőpiaci környezethez igazítása érdekében;
- A munkavállalói jogokkal kapcsolatos tájékoztatás és érdekérvényesítés erősítése érdekében létrejön a munkavállalói jogok biztosának intézménye;
- Az ún. „kékmunka” lehetősége, a szabályozott alkalmi foglalkoztatás kiterjesztése növeli a magánszemélyeknél alkalmi munkát (háztartási munka, gyermekfelügyelet, javítási-karbantartási munkák, kertgondozás) végzők foglalkoztatási biztonságát (lásd Melléklet III.10.).

III.2.2.2. A be nem jelentett munkavégzés átalakítása bejelentett foglalkoztatássá (21. iránymutatás)

A be nem jelentett foglalkoztatás az egyén és a társadalom szempontjából is súlyos következményekkel jár. A munkavállalókat – bár rövidtávon magasabb jövedelmet eredményezhet számukra – kiszolgáltatottá teszi, és nem biztosítja számukra a szociális védelemre való jogosultságot. A társadalom egészét érintő hatásokat tekintve a be nem jelentett munkavégzés tisztességtelen versenyhelyzetet teremt, korlátozza az adók mérséklésének mozgásterét és/vagy az állami szolgáltatások minősége javításának lehetőségeit.

Magyarországon becslések szerint a be nem jelentett foglalkoztatás aránya mintegy 15-20%-os. Ennek az uniós viszonylatban magas arálynak a kialakulásában a gazdasági átmenet időszakának gyors és radikális változásai, a munkát terhelő magas adó- és járulékterhek, a szabályozás és az ellenőrzés hiányosságai és a rendszerváltás előtti időszakot jellemző állammal szembeni attitűdök továbbélése egyaránt szerepet játszik. Az ország versenyképessége szempontjából – különös tekintettel a környező országok adópolitikájára – kulcskérdés az adóterhek mérséklése. Eerre azonban csak az teremthet reális lehetőséget, ha a bejelentett foglalkoztatás növelése révén a jelenleginél többen járulnak hozzá a közterhek viseléséhez. A be nem jelentett foglalkoztatás visszaszorításához és a legális foglalkoztatás növeléséhez szankciókra és ösztönzésre egyaránt szükség van. Hangsúlyozni kell azonban, hogy a be nem jelentett foglalkoztatással kapcsolatos magatartás nem változtatható meg egyik napról a másikra. A szemléletformálás hosszabb időt igényel, és az ösztönzés és szankcionálás mellett tájékoztatást, figyelemfelhívást is feltételez.

A be nem jelentett foglalkoztatás csökkentését 2005-től az alábbi intézkedések szolgálják:

- A munkaügyi ellenőrzést végző hatóság jogköre szélesedik, kapacitásai megerősítésre kerülnek;
- Az egyéni egészségügyi számla bevezetésével erősödik a foglalkoztatáshoz kapcsolódó társadalombiztosítási érdekelttség;
- A munkaerő-kölcsönzés szabályai módosulnak, hogy a foglalkoztatásnak ez a formája ne a közterhek megfizetésének elkerülésének, hanem a munkaerő-igények rugalmas kielégítésének eszköze legyen;
- A közbeszerzési pályázatokon való részvétel feltétele lesz, hogy a pályázó szervezetnél a munkaügyi kapcsolatok rendezettek legyenek (lásd Melléklet III.11.).

A fentiek mellett a kormány egy olyan információs kampány indítását tervezi, ami felhívja a figyelmet a be nem jelentett foglalkoztatásnak az emberek személyes életét érintő

hátrányaira és következményeire, a munkával és a közteherviseléssel kapcsolatos „attitűdváltás” elősegítése érdekében.

III.2.2.3. A földrajzi mobilitás elősegítése (21. iránymutatás)

A munkaero földrajzi mobilitása a foglalkoztatás növelésének és térségi kiegyenlítésének fontos eszköze. A közeli településekre való napi ingázás és a lakhelyváltogatás lehetőségeit ugyanakkor döntően a foglalkoztatáspolitikán kívül eső politikák (lakáspolitikai, közlekedési) befolyásolják, ezért a mobilitás elősegítése érdekében több szereplő együttműködésére van szükség központi és helyi szinten egyaránt.

1990 és 2001 közötti időszakban az ingázók száma kevésbé csökkent, mint a foglalkoztatottaké, így arányuk 25%-ról 30%-ra növekedett. Ma jellemzően nem az alacsony képzettségű fizikai foglalkozásúak, hanem a 30 évesnél fiatalabb, magasabb képzettségűek ingáznak. Az ingázók aránya pedig a jó munkaerőpiaci térségekben nőtt és a rosszabbakban csökkent. Ez visszavezethető a munkavállalási lehetőségek területi megoszlására, de valószínűleg arra is, hogy a jobb helyzetű térségekben jobban szervezték, jobban kiépültek a közlekedési lehetőségek is. A hátrányosabb helyzetűek mozgásának mérséklődésében szerepet játszhat, hogy minimálisra csökkent az ún. távolsági ingázás az infrastrukturális háttér (munkásszállások) megszűnése miatt. A lakásállomány szerkezete és a mai támogatási rendszer nem segíti, inkább korlátozza a munkaero mobilitását. Igen magas a magántulajdonban lévő lakások aránya, a támogatási rendszer is a lakásszerzést ösztönzi.

III.2.2.4. Bérszabályozó mechanizmusok és foglalkoztatás-barát munkaero-költségek (22. iránymutatás)

A kiegyensúlyozott bérpolitika fenntartásában, megerősítésében továbbra is fontos szerepe van az országos megállapodásoknak. A szociális partnerek a korábbi kormányzati kezdeményezésekre nem mutattak készséget több évre szóló, átfogó gazdaságpolitikai vagy bértmegállapodások megkötésére, azonban az éves bértmegállapodások összhangban állnak az ország elfogadott középtávú gazdaságpolitikai programjával. A bértmeghatározás rendszerében elsősorban a vállalászati szféra ágazati-szakmai kollektív szerződészkötési, bértmegállapodási rendszerének szélesítése, a lefedettség növelése a cél. Az autonóm ágazati párbeszéd kialakítását célul kitűző PHARE projekt segítségével 2004 oszére létrejött 31 ágazati, alágazati és szakágazati párbeszéd bizottság ehhez megteremtette a megfelelő fórumrendszert és megállapodáson nyugvó jogi alapot.

Összehasonlítható munkakörökben (azaz egyenlő értékűnek tekinthető munkáért) a nők keresete 15%-kal kisebb, mint a férfiaké (ami nagyjából megfelel az uniós átlagnak). 2005-ben a bértkülönbségek nyomon követése érdekében az EQUAL program keretében a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetsége irányításával egy kísérleti projekt indult. A projekt keretében kialakításra kerül az eBérBarométer elnevezésű interaktív adatbázis, amely lehetővé teszi a bér adatok életkor, nem, iskolai végzettség, munkakör, illetve régiók szerinti összegyűjtését és lekérdezését.

A versenyfeltételek javítása és a foglalkoztatás bővítése szempontjából egyaránt meghatározó szerepe van a munkaero-költségek alakulásának. Bár Magyarországon az utóbbi években jelentősen csökkent a munkáltatói járulékok mértéke, nemzetközi összehasonlításban továbbra is magasnak tekinthető. A további csökkentéseknek

ugyanakkor a Konvergencia Program végrehajtása mellett igen korlátozott a lehetősége. Ezt figyelembe véve a Kormány célzott (azaz a munkavállalók hátrányos helyzetű célcsoportjaira irányuló) és fokozatos csökkentésekről határozott:

- 2005-től bizonyos munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű csoportok (az idősebb munkavállalók és a gyermekgondozás időszakát követően a munkaerőpiacra visszatérők) foglalkoztatása esetén a munkáltató – bizonyos feltételek – mellett 50%-os járulékkedvezményt vehet igénybe (lásd Melléklet III.2./1. és III.3./1.);
- 2005. november 1-től pályakezdők foglalkoztatása esetén a START program keretében tovább nőtt a kedvezmények (lásd Melléklet III.1./1.);
- A tételes egészségügyi hozzájárulás megfizetése alól mentesül az a munkáltató, aki GYES, vagy GYET igénybevétele mellett részmunkaidőben foglalkoztatja alkalmazottját, illetve aki 50 év feletti tartósan munkanélkülit alkalmaz;
- 2006-ig teljesen megszűnik a tételes egészségügyi hozzájárulás.

III.2.3. Hatékonyabb humánerőforrás-fejlesztés jobb minőségű oktatás és képzés révén

III.2.3.1. A humánerőforrás-fejlesztésre irányuló befektetések növelése és hatékonyságának javítása (23. iránymutatás)

A magyar gazdaság versenyképességének növeléséhez nélkülözhetetlen az emberi erőforrások minőségének folyamatos javítása. A változó gazdasági körülményekhez való alkalmazkodás egyik feltétele, hogy az egyének – a mindenki számára elérhető oktatási és képzési rendszer nyújtotta lehetőségek kihasználásával – versenyképes tudással és megfelelő képességekkel rendelkezzenek. Különös figyelmet kell fordítani a munkaerőpiaci szempontból hátrányos helyzetű csoportokra, akiknek az oktatásban és képzésben való sikeres részvételéhez célzott segítségre, vagy sajátos feltételekre van szükség. A munkavállalók alkalmazkodóképességének erősítése szempontjából meghatározó, hogy az egész életen át tartó tanulás lehetősége mindenki számára elérhető legyen, beleértve az alacsony iskolai végzettségű munkavállalókat és az idősebb munkavállalókat is. Az erre irányuló törekvések stratégiai keretét a Kormány egész életen át tartó tanulás stratégiája adja, amely az oktatás és képzés minden szintjére és formájára kiterjed.

A magyar népesség iskolai végzettségi összetétele nemzetközi összehasonlításban viszonylag kedvezőnek mondható, 2002-ben a munkaerőpiaci szempontból legfontosabb 25-64 éves népesség 29%-a legfeljebb 8 befejezett általános iskolai, további 57%-a középfokú, és 14%-a főiskolai, egyetemi végzettséggel rendelkezett⁹. Az európai foglalkoztatási stratégia keretében megfogalmazott célkitűzés szerint 2010-ig a 20-24 évesek legkevesebb 85%-ának rendelkeznie kell legalább középfokú végzettséggel. A 2002-ben a legalább középfokú¹⁰ végzettséggel rendelkező 22 évesek aránya 85,8% volt Magyarországon. Ez az arány 2003-ban 85%, 2004-ben 83,4% volt, ami már elmarad a 2010-re kitűzött referenciaértéktől. Az általános iskolát 16. életévükig be nem fejezők aránya körülbelül 5%-on állandósult az elmúlt évtizedben, míg az általános iskolát végzettek közül 4-5% nem tanul tovább.

A kormányzat feladata az oktatásban és képzésben való részvétel növelése tekintetében kettős. Egyfelől az iskolai lemorzsolódás megelőzésével, a lemorzsolódott fiatalok oktatásba való visszasegítésével, és az oktatás minősége iskolák közötti

⁹ Az OECD átlaga rendre 32%, 44%, illetve 23%, Education at a Glance 2004.

¹⁰ Szakmunkás, szakiskolai és érettségiző középfokú végzettségűek.

egyenlőtlenségeinek megszüntetésével meg kell akadályozni, hogy az oktatási rendszer a hátrányos helyzetű, alacsony képzettséggel rendelkezők csoportját újratermelje. Ennek érdekében a kormány támogatja:

- Az iskolai lemorzsolódás és a hátrányos helyzetű tanulók iskolai kudarcainak csökkentését, megelőzését segítő módszerek kidolgozását és adaptálását;
- A szegregáció minden formájának felszámolását, a hátrányos helyzetű, különösen a roma és különleges oktatási igényű tanulók oktatását segítő programok kidolgozása, a „befogadó iskolai környezet” megteremtése, valamint az integrált oktatás elterjesztése;
- A hátrányos helyzetű gyermekeket integráltan nevelő pedagógusok módszertani képzését szolgáló továbbképzési programokat, a sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésének erősítését;
- A hátrányos helyzetű tanulók közép- és felsőoktatásban való részvételének növelését (lásd Melléklet III.12.).

Másrészt mivel a lemorzsolódás csökkentésére kidolgozott módszertani fejlesztések és felzárkóztató programok hatásai csak hosszú távon jelentkezhetnek, ezért viszonylag rövid idő alatt olyan programok segíthetik az alacsony iskolázottságúak arányának csökkentését, amelyek az iskolarendszertől már lemorzsolódottak formális iskolarendszerbe való visszavezetését, vagy a középfokú végzettség felnőttoktatás keretében történő megszerzését célozzák. A munkavállalási korú, alacsony iskolai végzettségű és/vagy szakképzetlen felnőttek számára pedig hozzáférhetővé kell tenni azokat a felnőtt- és szakképzési lehetőségeket, amelyek nemcsak a munkaerőpiaci igényeknek megfelelő képzést, képesítést, de a foglalkoztatásukhoz nélkülözhetetlen alapkészségek és kulcskompetenciák fejlesztését is biztosítják.

- A felnőttképzési rendszer keretében az első, állam által elismert szakképesítés megszerzése, a fogyatékkal élők általános nyelvi és szakmai képzése, valamint 50 év feletti felnőtt esetében a második szakképesítés megszerzése bizonyos feltételek mellett részben vagy teljesen ingyenes lesz.
- A hátrányos helyzetű csoportok – köztük az alacsony szakképzettségű dolgozók, az idősebb munkavállalók, a fogyatékos emberek – képzésben való részvételét célzó képzési programok segítik (lásd Melléklet III.13.).

III.2.3.2. A munkaerőpiac igényeihez igazodó oktatás és képzés (24. iránymutatás)

A gazdaság szerkezetének, a technológiai környezetnek és a munkaerőpiacnak a változása megkívánja a népesség képzettségi szintjének a növelését és oktatás és képzés szerkezetének és tartalmának a munkaerőpiaci igényekhez való folyamatos hozzáigazítását. Ebből a szempontból kedvező folyamatnak tekinthető a fiatalok képzettségi szintjének utóbbi évtizedben tapasztalt igen gyors emelkedése. Ugyanakkor Magyarországon jelenleg a munka világa és a képzési rendszerek között fennálló kapcsolat nem elég szoros, a szakképzés és a felsőoktatás kibocsátása és minősége nincs összhangban a munkaerőpiaci kereslettel, a közoktatási rendszer pedig nem biztosítja kielégítően a munkaerőpiaci részvételhez szükséges kompetenciák elsajátítását.

Ahhoz, hogy a szakképzés és a felnőttképzés a jelenleginél jobban megfeleljen a gazdaság és a munkaerőpiac igényeinek, tartalmi fejlesztésekre és a képzés szerkezetének alakítására

egyenként szükség van. Szükséges továbbá a két rendszernek a jelenleginél összehangoltabb működtetése, a munkáltatókkal és a gazdaság egyéb szereplőivel való kapcsolatának erősítése. A képzési rendszer fejlesztésével és a támogatási rendszer bővítésével ösztönözni kell a munkavállalókat a képzésben való részvételre, a vállalatokat pedig arra, hogy többet fordítsanak munkavállalók képzésére. A szakképzés és a felnőttképzés munkaerőpiaci igényeknek megfelelő működtetését szolgálják az alábbi intézkedések:

- A térségi integrált szakképző központok (TISZK) rendszerének létrehozásával költséghatékonyabb szakképző intézményrendszer jön létre;
- A szakképzéshez való hozzáférés javítása és a lemorzsolódás csökkentése érdekében folytatódik a Szakiskolai Fejlesztési Program;
- A munkaerőpiaci igényekhez történő gyors és rugalmas alkalmazkodás elősegítése érdekében bevezetésre kerül a „Munkavállalói Képzési Kártya”;
- Folytatódik az Országos Képzési Jegyzék felülvizsgálata, a jegyzékben szereplő szakmák számának csökkentése és a modulrendszerű szakképzés feltételeinek megteremtése;
- A szakképesítések nemzetközi átláthatóságának biztosítása érdekében bevezetésre kerül az EUROPASS rendszer;
- Létrejön a szakképzés egészére kiterjedő statisztikai rendszer, amely hozzájárul az országos, regionális, helyi döntések megalapozásához, a képzési szerkezet és az igények összhangjához, valamint a fiatalok pályaválasztással, és a felnőttek pályakorrekcióval kapcsolatos tájékoztatásához;
- Az oktatási és képzési rendszerek minőségi előírásainak szigorítása és biztosítása érdekében felülvizsgálatra kerül a felnőttképzési intézményekre vonatkozó akkreditációs rendszer (lásd *Melléklet III.14. és III.13/3.*).

A közoktatási rendszernek kulcsszerepe van az egész életen át tartó tanulásban való részvétel megalapozásában. E célt szolgálja a közoktatási reform, amely célja a kompetenciaközpontú oktatás elterjesztése (*lásd Melléklet III.15./1.*). A reform intézkedései a közoktatás informatikai rendszerének fejlesztését, a mérési-értékelési rendszer átfogó fejlesztését, kompetencia-alapú oktatás elterjesztéséhez kapcsolódó tartalmi és módszertani fejlesztéseket, a vizsgarendszer megújítását, a pedagógus-továbbképzés fejlesztését, illetve a közoktatási intézményrendszer modernizációját foglalja magában, mindezzel elősegítve az oktatás minőségében meglévő különbségek csökkentését.

Az Országgyűlés 2005-ben elfogadta a bolognai folyamatban foglaltakat szem előtt tartó, és azt megvalósító – ideértve a munkaerőpiac és a felsőoktatás/képzés kapcsolatát megújító – új felsőoktatási törvényt, amely az alkotmánybírósági normakontrollt követően lép hatályba. Az új jogszabály alapján:

- 2006-tól a bolognai folyamatnak megfelelően a felsőoktatásban a többciklusú képzési szerkezet első képzési ciklusában teljes körű képzési szerkezetváltásra kerül sor. Az alapképzés a munkaerőpiac szempontjából releváns képzést nyújt, és kello alapot biztosít a második képzési ciklushoz, a mesterképzéshez, majd a minőséget erősítő tudományos, doktori képzésekhez;
- A tanárképzés reformja, a képzés egyetemi szintre emelése, valamint a gyakorlati képzés kereteinek megteremtése az oktatáshoz, a képzéshez, a tudáshoz való hozzáférés feltételeinek megteremtését biztosítja.

- A felsőoktatásban – a munkaerőpiaci igények alapján – a gazdálkodó szervezetekkel együttműködve féléves összefüggő szakmai gyakorlat biztosítja a szakképzettség szempontjából releváns kompetenciák megszerzését. *(lásd Melléklet III.15.2.).*
 - ! A munkahelyi képzések jelentősen hozzájárulnak a munkavállalók és a szervezetek alkalmazkodóképességének javításához. A külföldi befektetésekkel, a technológiaváltással új szakképesítésekre és ezek oktatására irányuló igények jelennek meg, ami a munkavállalók folyamatos továbbképzését teszi szükségessé. Különösen fontos a tokeszegény, finanszírozási problémákkal küzdő mikro-, kis- és közepes vállalkozások munkavállalóinak képzésben való részvételét elősegíteni. A vállalati képzéseket segítik a következő intézkedések:
- Vállalkozások részére támogatás nyújtható a beruházással és technológiai változással kapcsolatos képzésekhez;
- Vállalkozói és vezetői készségek fejlesztését szolgáló képzések támogatása;
- A regionális igényekhez igazodó humánerőforrás-fejlesztés a régió-specifikus szakképzések támogatásán keresztül (ROP);
- A felnőttképzési törvény módosításával a vállalatokon belüli képzések is támogatást kaphatnak a „tanuló munkahely” jegyében *(lásd Melléklet III.13.).*

1. számú melléklet – Mikrogazdasági Táblák

Megjegyzések	
(:)	Nem elérhető adat
(s)	Eurostat becslés
(p)	Elozetes adat
(e)	Becsült adat
(f)	Elorejelzés

1. táblázat

Bruttó hazai K+F-kiadás a GDP százalékában					
	1995	2000	2001	2002	2003
EU-25	1,84 ^(s)	1,88 ^(s)	1,92 ^(s)	1,93 ^(s)	1,95 ^(ps)
EU-15	1,88 ^(s)	1,93 ^(s)	1,98 ^(s)	1,99 ^(s)	2,00 ^(ps)
Magyarország	0,73	0,80	0,95	1,02	0,97

Forrás: Eurostat

2. táblázat

A bruttó hazai K+F-kiadás finanszírozási szerkezete - vállalatok (%)					
	1995	1999	2000	2001	2002
EU-25	51,92 ^(e)	55,15 ^(e)	55,62 ^(e)	55,36 ^(e)	:
EU-15	52,17	55,63 ^(e)	56,21 ^(e)	55,99 ^(e)	:
Magyarország	38,38	38,46	37,76	34,84	29,66
A bruttó hazai K+F-kiadás finanszírozási szerkezete – kormányzat (%)					
	1995	1999	2000	2001	2002
EU-25	39,43 ^(e)	35,42 ^(e)	34,92 ^(e)	34,72 ^(e)	:
EU-15	39,14	34,86 ^(e)	34,29 ^(e)	34,07 ^(e)	:
Magyarország	53,11	53,24	49,54	53,62	58,55

Forrás: Eurostat

3a. táblázat

Kutatási témák, publikációk, találmányok, szabadalmak						
Év	Kutatási témák	Ebből nemzetközi együttműködésben	Megjelent cikkek	Ebből külföldi szakfolyóiratban	Bejelentett találmányok	Megadott szabadalmak
1995	16063	1316	22910	7447	443	602
2000	21086	1678	32985	10136	330	247
2001	21846	1746	34197	10311	359	279
2002	22228	2138	35422	10140	458	318
2003	21372	2010	34595	10408	na	na

Forrás: KSH

3b. táblázat

Szabadalmi kérvények száma (az Európai Szabadalmi Hivatalhoz benyújtott kérvények száma egymillió lakosra)					
	1995	1999	2000	2001	2002
EU-25	:	118,33	133,61	141,96 ^(s)	133,59 ^(ps)
EU-15	92,09	140,95	158,72	168,33 ^(s)	158,46 ^(ps)
Magyarország	9,31	13,44	18,27	20,86	18,27 ^(p)

Forrás: Eurostat

4. táblázat

Muszaki és természettudományos végzettséget szerzettek aránya (a 20-29 évesek körében, ezrelék)					
	1999	2000	2001	2002	2003
EU-25	9,4	10,2	11	11,4 ^(s)	12,2 ^(s)
EU-15	10,2 ^(s)	11,0 ^(s)	11,9	12,3 ^(s)	13,1 ^(s)
Magyarország	5,1	4,5	3,7	4,8	4,8

Forrás: Eurostat

5. táblázat

A termék- és eljárás innovációkat bevezető vállalatok aránya, %		
	EU-15	Magyarország
Kisvállalatok	44	19
Középvállalatok	58	38
Nagyvállalatok	79	64
Összes vállalat	51	31

Forrás: GKI

6. táblázat

Telekommunikációra fordított kiadások a GDP százalékában			
	2002	2003	2004
EU-25	:	:	3,4
EU-15	3,4	3,3	3,3
Magyarország	:	:	4,7
IT kiadások a GDP százalékában (hardver, berendezések, szoftver, szolgáltatások)			
	2002	2003	2004
EU-25	:	:	3
EU-15	3,2	3,1	3
Magyarország	:	:	2,4

Forrás: Eurostat

7. táblázat

Otthoni internethozzáférés a háztartások arányában, %			
	2002	2003	2004
EU-25	:	:	43
EU-15	39	43	47
Magyarország	:	:	14
Szélessávú internethozzáférés a népesség arányában, %			
	2002	2003	2004
EU-25	:	:	6,5
EU-15	2,3	4,5	7,6
Magyarország	:	:	2,2

Forrás: Eurostat

8. táblázat

E-kormányzat (20 alapvető közszolgáltatás közül az online elérhetők aránya)			
	2002	2003	2004
EU-25	:	:	41
EU-15	36	45	49
Magyarország	:	:	15

Forrás: Eurostat

9. táblázat

E-kormányzat felhasználóinak aránya – háztartások, %	
	2004
Magyarország	16
Ausztria	21
Lengyelország	13
E-kormányzat felhasználóinak aránya – vállalkozások, %	
	2004
EU-25	52
EU-15	50
Magyarország	35

Forrás: Eurostat

10. táblázat

Egy foglalkoztatottra jutó hozzáadott érték (az országos, illetve az uniós átlag százalékában)		
	Magyarország (2001)	Európai Unió (1998)
Kisvállalatok	84	67
Közepes vállalatok	88	138
Nagyvállalatok	130	144
Átlag	100	100

Forrás: GKM

11. táblázat

A gazdaság energiahatékonysága (bruttó belföldi energiafelhasználás a GDP arányában; kg/1000 euró (1995-ös áron))					
	1995	2000	2001	2002	2003
EU-25	230,39	208,76	209,71	206,51	209,49
EU-15	205,38	190,53	191,35	188,42	190,82
Magyarország	740,62	600,51	588,64	579,58	581,99

Forrás: Eurostat

12. táblázat

Állami támogatás a GDP százalékában				
	2000	2001	2002	2003
EU-15	0,6	0,59	0,61	0,57
GMU	0,7	0,69	0,7	0,63
Magyarország	1,15	1,07	1,09	0,86
Ágazati és ad hoc állami támogatás a GDP százalékában				
	2000	2001	2002	2003
EU-15	0,29	0,28	0,28	0,25
GMU	0,34	0,33	0,31	0,29
Magyarország	0,83	0,62	0,52	0,48

Forrás: Eurostat

13a. táblázat

A vállalkozások növekedését akadályozó tényezők és fontossági mutatói (%)				
	Fontossági mutató	Fontossági mutató	Fontossági mutató	Fontossági mutató
Növekedést akadályozó tényezők	1997. november	1998. november	1999. november	2003. október
Magas adó- és társadalombiztosítási terhek	84	78	73	74
Eros verseny	53	57	61	61
Gazdasági szabályozás kiszámíthatatlansága	62	58	53	58
Nincs elég megrendelése	48	45	52	45
Tisztességtelen verseny	46	44	44	47
Tokenhiány	40	37	37	34
A vevők fizetési késedelmek	30	31	30	32
Hitelhiány	27	26	26	20
Egyéb akadályozó tényezők	19	20	17	16
Meglevo kapacitásainak korszerűtlensége, elavultsága	17	19	17	17
Beszerezési nehézségek	14	16	16	17
Munkaerőhiány	9	9	9	12

Forrás: GKM

13b. táblázat

A vállalkozók által összeállított rangsor négy tényezőcsoportra vonatkozóan				
Tényezőcsoport*	Átlagos értéke, 1997. november	Átlagos értéke, 1998. november	Átlagos értéke, 1999. november	Átlagos értéke, 2003. október
Szabályozás	73	68	63	66
Piaci környezet	49	49	52	51
Finanszírozás	32	31	37	29
Inputok	13	15	14	15
* A Szabályozás magába foglalja az adózási és társadalombiztosítási terheket, illetve a gazdasági szabályozás kiszámíthatatlanságát;				
Piaci környezet: eros, tisztességtelen verseny, valamint nincs elég megrendelése;				
Finanszírozás: tokenhiány, hitelhiány, illetve fizetési késedelmek;				
Inputok: kapacitások korszerűtlensége, beszerzési nehézségek, munkaerőhiány.				
Az egyéb akadályozó tényezőket és a korrupciót figyelmen kívül hagytuk.				

Forrás: GKM

14. táblázat

A vállalkozás-alapítás körülményei				
	Szükséges adminisztratív eljárások száma	Időigény	Költség	Szükséges tokeminimum
	db	nap	az egy fore jutó GNI százalékában	
Európa és Közép-Ázsia	9	36	13,5	49,1
OECD	6	19	6,5	28,9
Magyarország	6	38	22,4	79,6
A vállalkozás megszüntetésének körülményei				
	Időigény	Költség	Megmaradó toke aránya	
	év	az ingatlanérték százalékában	százalék	
Európa és Közép-Ázsia	3,5	14,0	29,8	
OECD	1,5	7,6	73,5	
Magyarország	2,0	14,0	35,8	

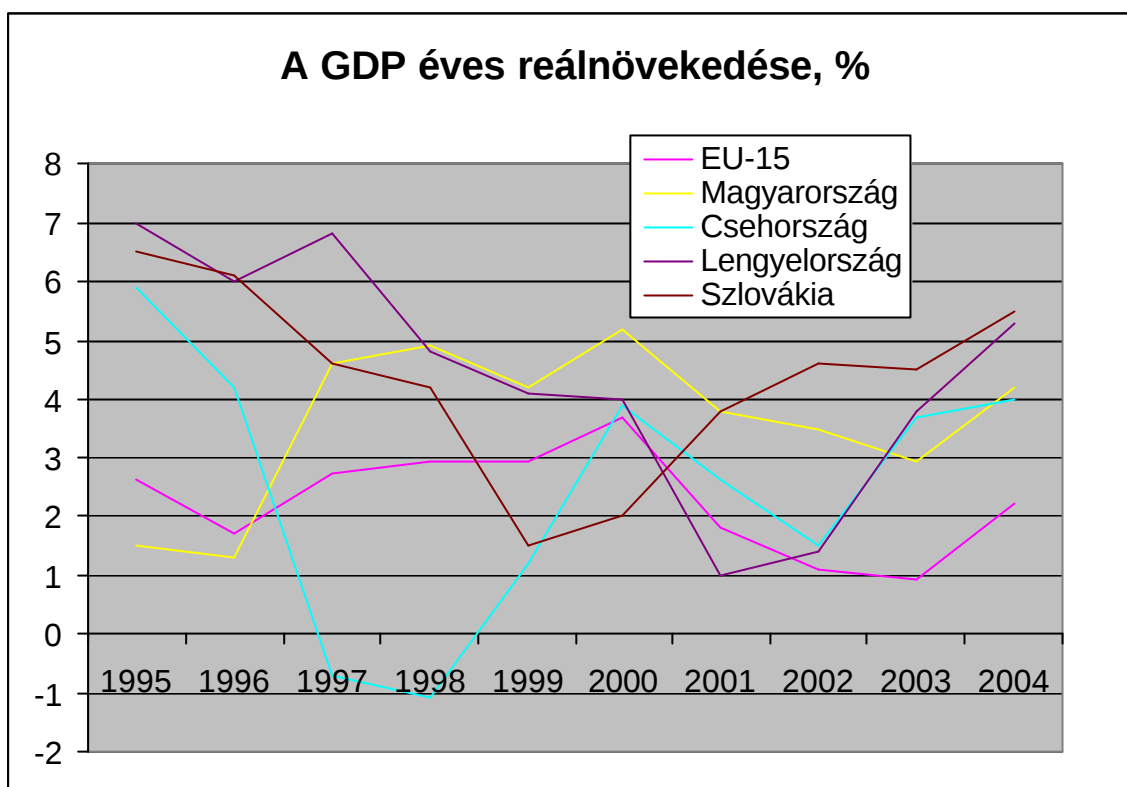
Forrás: Világbank

15. táblázat

A közlekedés néhány mutatója			
	Időszak	2003-as érték	Éves átlagos változás (%)
Autópálya (km)	1993-2003	542	7,5
Összes út (km)	1993-2003	30536	0,2
Autóbusz (db)	1993-2003	17877	-2
Villamosvonalak hossza (km)	1994-2003	187	-0,5
Forgalomban lévő vasútvonalak vágányhossza (km)	1993-2003	12735	-0,4
Villamosított vasúti pálya hossza (km)	1993-2003	2780	2

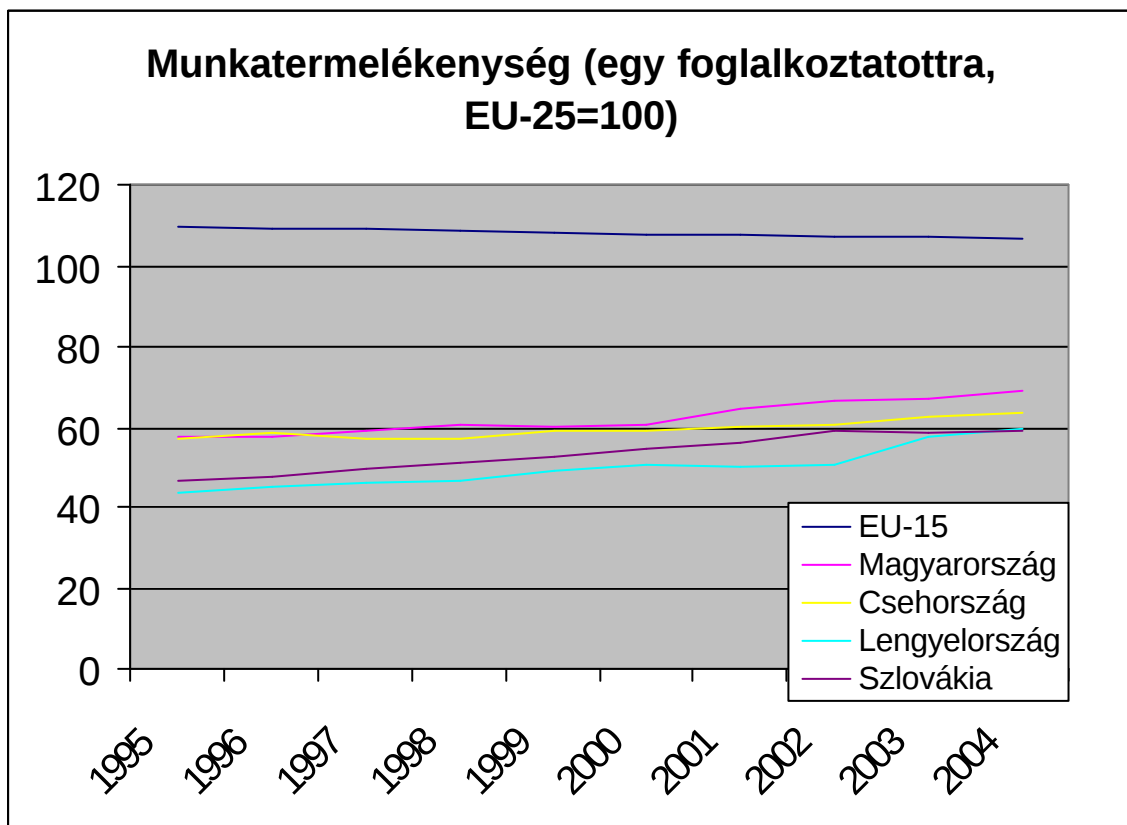
Forrás: KSH Statisztikai évkönyvek

1. ábra

Forrás: KSH

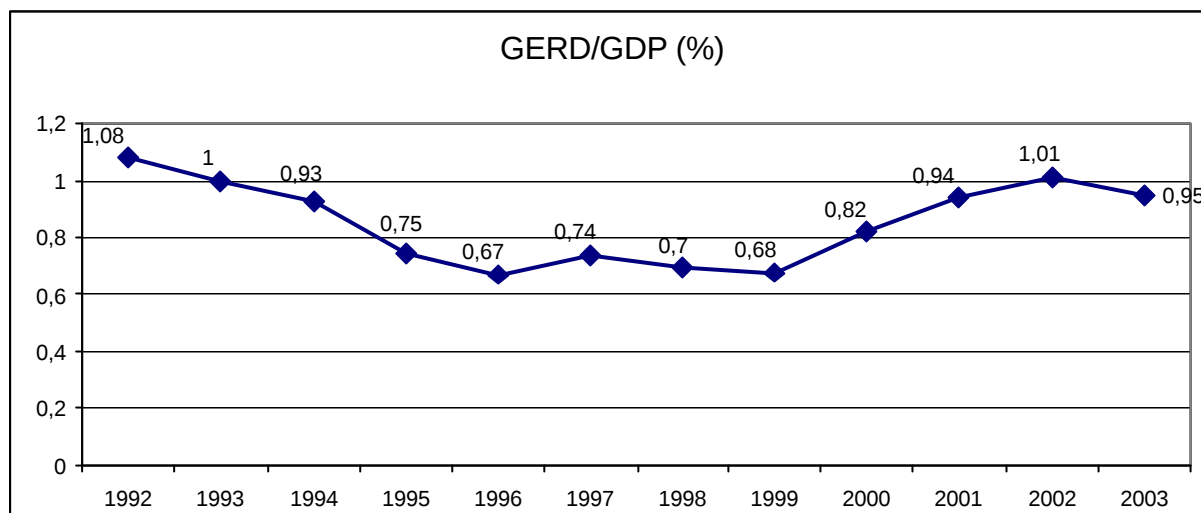
2. ábra

Forrás: Eurostat

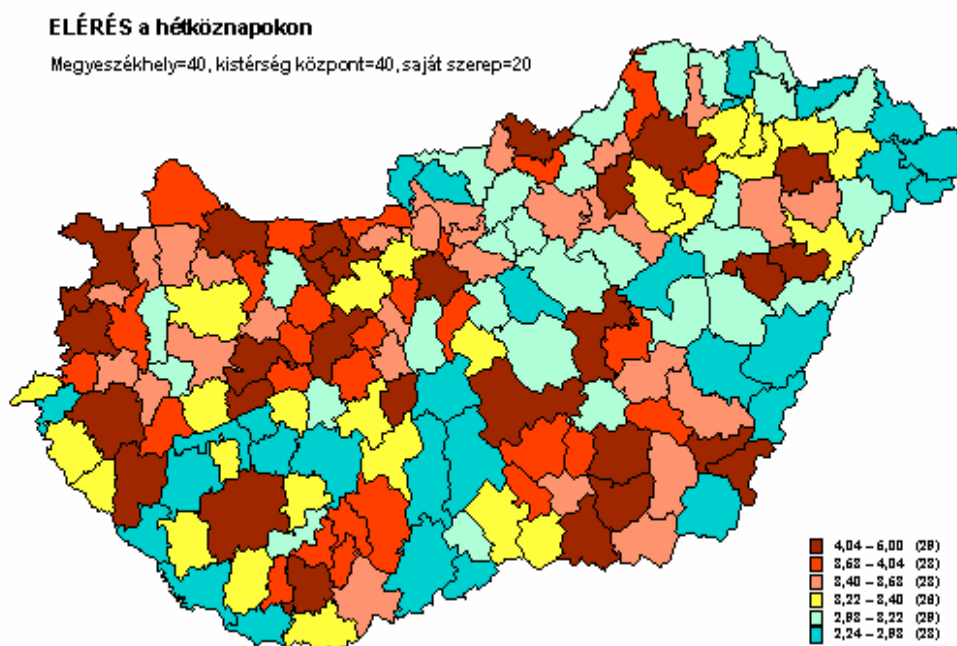
3. ábra

A magyar K+F ráfordítások GDP-hez viszonyított aránya (százalékban)

Forrás: KSH

4. ábra

Forrás: OFK

Megj.: Saját megye székhelye, illetve a legközelebbi megyeszékhely közúti elérési idejének átlaga, 40%-os súllyal, saját kistérség központja, illetve a legközelebbi kistérség-központ közúti elérési idejének átlaga, 40%-os súllyal, az adott település intézményi ellátottsága – mennyire van ráutalva más település felkeresésére, pontszám, 20%-os súllyal.

2. számú melléklet - Mikrogazdasági Intézkedések

Beavatkozási terület megnevezése	A K+F-eredmények hasznosulásának javítása, együttműködések kialakítása a gazdasággal
Hivatkozási hely	7. iránymutatás: A K+F célú beruházások növelése és javítása, különösen a magánszektorban (NAP II.2.1.1.)
Indoklás	A tudásalapú gazdaságban kölcsönösen hat egymásra és nem választható el a K+F (új ismeretek létrehozása), az oktatás és a képzés (tudásátadás, készségfejlesztés, emberi erőforrások), és az innováció (a tudásnak a gazdaságban történő elterjesztése, alkalmazása), a dinamikus fejlődés eléréséhez a K+F, oktatás és a gazdasági hasznosulás egymásra hatásának erősítése elengedhetetlen. Épüljön ki a felsőoktatási, az akadémiai, valamint a vállalati szféra szoros egymásrataltsága mind a kutatás-fejlesztés, mind a képzés területén. Az áttörő kutatás-fejlesztési eredmények eléréséhez K+F tevékenységek tudományterületi és szervezeti megújulására - koncentrációjára, a szolgáltató funkció erősítésére, hálózatosodásának támogatására van szükség.
Beavatkozás leírása	A beavatkozásokkal erősíteni kell a kutatási eredmények társadalmi-gazdasági hasznosítását célzó, a vállalati igényeket kielégítő, valamint a kutatói és a vállalati szféra kutatási kooperációjára épülő, kutatási tevékenységet: - nemzetgazdaságilag jelentős, koncentrált erőforrás igényű K+F programokkal, - megvalósítás közeli alkalmazott K+F programokkal, - a kutatási feltételek fejlesztésével. Az intézkedések a regionális és tudományági alapon kialakult egyetemi tudásközpontokat erősítik, ezekben a kutatások kritikus tömegét kell elérni, nemzetközi színvonalra emelni és a vállalatokkal való együttműködést erősíteni. Fejlesztetni kell a kutatás-fejlesztés intézményi, infrastrukturális és informatikai feltételeit, a vállalati szférával való kooperációt, a közös kutatási projekteket és a spin-off cégek létrehozását.
Elvárt hatás	
Indikátorok	▪ Létrejött spin-off cégek száma. ▪ A szellemi alkotások tulajdon- és használati jogának forgalmából adódó bevéteknövekedés a kutatóhelyeknél. ▪ Bejelentett és megadott szabadalmak száma. ▪ Létrehozott új termékek, kifejlesztett szolgáltatások. ▪ Kutatásba bevont PhD hallgatók száma. ▪ Létrehozott kutatói munkahelyek, kutatói ösztöndíjak.
Kapcsolódás fejlesztéspolitikához, ágazati szakstratégiához	▪ Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió ▪ Tudás, Alkotás, Érték. A Magyar Köztársaság Kormányának tudomány-, technológia- és innovációpolitikai középtávú stratégiája a gazdasági versenyképesség ösztönzésére
1. intézkedés	Jedlik Ányos Program
Intézkedés tartalma	A gazdaság fejlődése szempontjából hosszú távú projektek támogatása az élettudományok, az információs technológiák, a környezetvédelmi, az anyagtudományi, az agrár- és biotechnológiai kutatások és egyes társadalomtudományi kutatások területén. • Új piacképes termékek és szolgáltatások kifejlesztése.

	• Egyes területeken nemzetközi színvonalú, a gazdaságban és a társadalomban hasznosítható K+F eredmények. • Tudásintenzív munkahelyek teremtése. • A hazai kutatás-fejlesztési muhelyek és a gazdaság kapcsolatainak erősödése.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Tervezett 2005 –
Végrehajtásért felelos szervezet	Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Kutatási és Technológiai Innovációs Alap
2. intézkedés	Pázmány Péter Program
Intézkedés tartalma	A pályázat átfogó célja, hogy a világ élvonalába tartozó olyan szakterületi és regionális vonzáscentrumok jöjjenek létre, amelyek kiemelkedő kutatás-fejlesztési, valamint technológiai innovációs tevékenységet folytatnak, intenzíven együttműködnek a gazdasági szférával, ösztönzőleg hatnak a régiók technológiai és gazdasági fejlődésére, s ezen keresztül javítják a régió és az ország versenyképességét. ▪ alap- és alkalmazott kutatás, valamint a kapcsolódó kísérleti fejlesztés, technológiatranszfer ▪ az utánpótlás nevelése ▪ oktatók, kutatók és ipari szakemberek továbbképzése ▪ k+f szolgáltatások nyújtása ▪ "spin-off" és "start-up" vállalkozások létesítésének elősegítése k+f eredmények gazdasági hasznosítására ▪ a kutatás-fejlesztési eredmények bemutatása szakmai és innovációs kiállításon ▪ a kutatásokban részt vevők hazai és nemzetközi mobilitása ▪ nemzetközi tudományos és innovációs együttműködés, tapasztalatcsere ▪ részvétel nemzetközi programokban és pályázatokon ▪ a régió k+f és innovációs fejlesztési lehetőségeinek feltárása
Intézkedés státusza, Ütemezés	Tervezett 2005 – 08
Végrehajtásért felelos szervezet	Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	

Beavatkozási terület megnevezése	A Magyarország számára perspektivikus K+F területek megerősítése, nemzetközi együttműködés
Hivatkozási hely	7. iránymutatás: A K+F célú beruházások növelése és javítása, különösen a magánszektorban (NAP II.2.1.1.) 10. iránymutatás: Az ipari szektor kompetitív elonyeinek erősítése (NAP

	II.2.1.4.)
Indoklás	A szellemi és anyagi erőforrások fókuszálásával, koncentráálásával elkerülhető az erőforrások szétaprózódása, elérhetők a hatékonysághoz szükséges kritikus támogatási jellemzők. Magyarország gazdasági versenyképességének növelése szükségessé teszi, hogy megerősítsük azokat a hazai kutató- fejlesztő bázisokat, amelyek jelentős hatással vannak az ország muszaki és gazdasági fejlődésére. A versenyképes K+F magában foglalja az új technológiák és alkalmazások kutatását, a tartalomfejlesztés továbbá az ezeket kiszolgáló korszerű információs infrastruktúrák kifejlesztését, mint az EU által is támogatott nagysebességu gigabites hálózatok és elosztott számítástechnikai rendszereket (GEANT, GRID projektek). Az innovációs folyamat első szakasza a kutatás és fejlesztés említett területeire való koncentrálás. Az innováció további szakaszai ez Európai Kutatási Térben bárhol megvalósulhatnak, azonban az innovációs lánc magas hozzáadott értékű pontján jelentős pozícióhoz jut Magyarország. A nemzetközileg versenyképes kutatási területek jelentős bevételi forrásokhoz való hozzáféréseket biztosítanak (keretprogramok, ESA pénzek), és a kutatási szolgáltatások Magyarországi outsourcingját teszik lehetővé meghatározó kutatási ágakban, és jelentős piaci bevételt is biztosítanak. A nemzetközi kutatásokat tekintve ugyanis jelentős, betöltetlen piaci részek tapasztalhatók a kutatások egyes specifikus területein, „niche”-jeiben. A vázolt koncepció alapján Magyarország nem az Európai Központokkal akar versenyezni, hanem kitöltetlen a piaci részekben kíván erős pozíciókat elfoglalni. Több kutatási ág ma már csak nemzetközi együttműködések formájában lehetséges, ezekhez csatlakoznunk kell. A hazai iparágak számára a színvonalas kutatási infrastruktúrához való hozzáférés alapvető versenyképességi kérdés. Az új iparágak kiépítése ezen feltételek nélkül nem lehetséges, és az ITK elonyeit sem tudja az ipar kihasználni.
Leírás	Meg kell céloznunk, hogy a kutatási témák jelenlegi szétforgácsoltságából a fejlesztési stratégiák mentén, a tudományos színvonal fenntartásával alulról jövő kezdeményezésekre alakuljanak ki azok a Nemzetközi kutatás-fejlesztési és innovációs stratégiai együttműködési programokban (EU-programokban, egyéb multilaterális és kétoldalú programokban) való magyar kutatói, vállalati részvételt támogató pályázatot kell indítani. Megfelelő ösztönzési feltételek kialakításával kell segíteni a nemzetközi kutatói és vállalati együttműködést. A nemzetközi programokban való részvétel – lehetőleg programvezetőként - segítse elő a magyar gazdaság hosszú távú fejlődését. A kutatási cél legyen összhangban az EU által is kiemelt kutatási irányokkal és segítse elő a világon elsőként történő alkalmazás lehetőségét. ▪ Részesüljenek elonyben a kutatóintézetek, felsőoktatási intézmények és a vállalatok együttműködésére épülő projektek ▪ A kutatási programok segítsék elő az EU és más nemzetközi programokban való hazai részvételt ▪ A kutatások segítsék elő az információs társadalom hazai fejlesztését, különös tekintettel a modern közszolgáltatások bevezetéséhez szükséges fejlesztéseket, a tartalomipar kiemelt fontosságát, a kreatív iparágak támogatását.

	Az Információs Társadalmi K+F és azon alapuló új termékek és szolgáltatások létrehozásának fejlesztési irányai fejlesztési irányai (beavatkozási területei): ▪ nemzetközi kutatási programokban való részvétel ▪ a hazai és nemzetközi kutatási eredmények hasznosítását illetve gyors alkalmazásba vitelét biztosító programok kialakítása ▪ aktív tudáshálózatok létrehozása és fejlesztése a kutatói, az oktatási, a kulturális és a termelői szféra között ▪ iparági tudásközpont(ok) és logisztikai központok létrejöttének és fejlesztésének támogatása
Elvárt hatás	Összhangban a lisszaboni és az i2010 stratégia elvárásaival, olyan kritikus tömeget elérő, kitörési pontokra fókuszáló K+F tevékenység teremthet meg Magyarországon az IKT segítségével és bázisán, mely által élvonalba kerülhetünk a magas hozzáadott értéket előállító, Magyarországon perspektívával bíró szektorokban.
Indikátorok	▪ létrehozott kutatói munkahelyek száma, ▪ a vállalati K+F ráfordítások növekedése, ▪ Magyarországra áramló K+F célú külföldi működotoke nagysága, ▪ bejelentett és megadott új szabadalmak száma, ▪ hátrányos helyzetű kistérségek számának jelentős csökkenése, , ▪ iparág specifikus mutatók
Kapcsolódás fejlesztéspolitikához, ágazati szakstratégiához	OFK, II. NFT, TTI stratégia
1. intézkedés	Nemzetközi nagyprojektek (NAP)
Intézkedés tartalma	▪ A magyarországi kutatók és fejlesztők nemzetközi mobilitásának, ismeretszerzésének és kapcsolatépítésének erősítése. ▪ Magas vagy speciális képzettségű külföldi szakemberek hazai foglalkoztatása. ▪ A magyar kutató-fejlesztő csoportok részvételének segítése és ösztönzése az EU kutatási Keretprogramjában, valamint az EUREKA együttműködésben. ▪ A tudomány és a technológia társadalmi népszerűsítése. ▪ Külföldi tudományos és technológiai ismeretek itthoni hasznosítása. A program célja magyarországi kutatóhelyek olyan kutatás-fejlesztési (K+F) nagyprojektjeinek a támogatása, amelyekben rövid- és középtávon hasznosuló interdiszciplináris technológiákat két- vagy többoldalú nemzetközi K+F együttműködés keretei között dolgoznak ki. A projektnek elő kell segítenie ▪ a hazai kutatás-fejlesztés nemzetközi versenyképességének növelését, ▪ a gazdasági hasznosításra alkalmas szellemi termékek előállítását és ▪ a hatékony K+F technológiatranszfert, ▪ továbbá legalább egyet az alábbiak közül: ▪ az innovatív hazai vállalkozások részvételét a nemzetközi K+F nagyprojektben; ▪ az Európai Unió kutatási, technológiafejlesztési és demonstrációs keretprogramjainak támogatásával létrejött, ill. létrejövő kiválósági hálózatokban és integrált projektekben való részvételt.
Intézkedés státusza,	Tervezett; 2005 – 07

Ütemezés	
Végrehajtásért felelős szervezet	Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	
Szükséges költségvetési forrás (források összetétele)	Kutatási és Technológiai Innovációs Alap
2. intézkedés	Specializált, versenyképes kutatás-fejlesztés az IKT-hoz kapcsolódóan (ágazati specializáció)
Intézkedés tartalma	Olyan kutatási területek hazai támogatása, amelyek jelentős hatással vannak a XXI. században az ország muszaki és gazdasági fejlődésére, és IKT-intezívek. <u>Kiemelt területek:</u> ▪ Nemzeti biotechnológiai központ - a program a következő lépéseket tartalmazza: – Klinikai és környezeti genomikai K+F projektek az egészségmegőrzés szolgálatában, – Genomikai alapú klinikai diagnosztikai eljárások fejlesztése, – Speciális szurorendszeren alapuló gyógyszerfejlesztési stratégiák és hatóanyagok kifejlesztése – Bioinformatikai hálózatok és programrendszerek kidolgozása, – Chiplaboratóriumok fejlesztése, gyártása – Mikrofluidika és optikai manipuláció kombinációja – Nanobiotechnológiai centrum kiépítése, – Nagykapacitású tesztrendszerek kifejlesztése agronómiai értékkel bíró növényi gének azonosítására és funkcionális jellemzésére – Szintetikus biológia: célfeladatokra orientált biológiai rendszerek tervezése – Környezetvédelmi és fermentációs ipari biotechnológia ▪ Gyógyszerkutatási Innovációs Központ az alapkutatástól a gyártásig – cél egy olyan infrastrukturális háttér létrehozása, amely a kémiai, molekuláris és orvosbiológiai, a klinikai kutatások, az oktatás és a hazai vegyipar, gyógyszeripar továbbá a hazai kisvállalkozások számára biztosít hozzáférést a korszerű kémiai szerkezetvizsgálat és molekuláris képalkotás közepes és nagy berendezéseihez, a versenyképesség biztosításához és a fenntartható fejlődéshez szükséges K+F feladatok ellátásához. A program kifejezett célja regionális szerepvállalás és a külföldi kutatók vonzása is. ▪ Környezetbarát technológiák - A hazai élő természeti értékek állapotának megfigyelése és dokumentálása a hazai és nemzetközi adatszolgáltatási kötelezettség része. A program célja az adatgyűjtés, adattárolás, adatfeldolgozás és adatszolgáltatás szakszerű biztosítása, feltételeinek kialakítása a meglévő intézményhálózatra támaszkodva. A környezet és a társadalom kölcsönhatásának vizsgálata a földtudomány eszközeivel. Kutatási tevékenység és nemzetközi együttműködések kiterjesztése. ▪ Nanotechnológia - A program célja a Magyarországon megvalósuló nanotechnológiai fejlesztések összehangolt támogatása a K+F tevékenység

	világ színvonalú feltételrendszerének megteremtésére. A hazai K+F infrastruktúra ugrásszerű fejlesztésével hozzájárulni az információs társadalom kiteljesítéséhez, a gazdaság versenyképességének növeléséhez, a tudás-szint jelentős emeléséhez, az európai technológiai platformokban való részvétel feltételeinek megteremtéséhez. A nanotechnológia nem egyetlen új iparág létesítését jelenti, hanem a gazdaság, a gyógyászat, a kommunikáció, a szolgáltatások valamennyi területén forradalmasítja majd a technológiát, és további új alkalmazási területeket nyit meg. A Budapesti Kutatóreaktor Neutronforrás fejlesztése anyagszerkezet kutatásra, orvosbiológiai és ipari alkalmazásokra szolgál. Egy Nemzeti Nanotechnológiai Centrum létrehozása az infrastruktúra és tudományos hálózat kiépítése céljából. Eredményként Magyarország modern, illetve a nanotechnológiai alap- és alkalmazott-kutatás kívánalmainak megfelelő infrastruktúrával, számos ipari alkalmazásra érett fejlesztési koncepcióval, illetve felkészült oktatási-intézményi feltételekkel rendelkezik majd. A nanotechnológiai alkalmazások környezetének megteremtése, és az alkalmazások fejlesztése állami, illetve államközi feladat, kiaknázása FP7 jellegű hálózatos együttműködésekben valósulhat meg. ▪ Európai Kohéziós Kutatóközpont alapítása és a magyar tudás megjelenítése a nagyvilágban – Az Európai Unió kohéziós törekvéseinek mentén, a nemzeti tudományos eredmények és a legszélesebb értelemben vett kulturális örökség közvetítése a hazai és külföldi felhasználók számára egy új nemzetközi intézmény, korszerű infrastruktúra és internetes MTA tudásbázisok fejlesztésével. A projekt elősegíti a nemzetközi kutató együttműködések létrejöttét.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Tervezett. 2006-ban elokészítés, 2007-től 2008-ig végrehajtás alatt. 2008-2015-ig a végrehajtás második szakasza.
Végrehajtásért felelős szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium, Magyar Tudományos Akadémia.
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Strukturális alapok+hazai költségvetés
3. intézkedés	A magyar uralkalmazási lehetőségek kiaknázása
Intézkedés tartalma	Magyarországnak helyzeti előnyt jelent az a tény, hogy 2003-ban elsőként, a következő országot két évvel megelőzve tudtunk csatlakozni az ESA PECS programjához, így az ESA taggá válásra is a többi országot megelőzően válik jogosulttá. Specifikus uralkalmazási területek: környezetvédelem, városok ökológiája, gyógyvízrendszer, erőforrás felhasználás, katasztrófavédelem, utazás, árvízvédelem, energiahatékonyság, geo-információs rendszer, élvilág, édesvíz monitoring, szeméttárolók kiépítése, meteorológia, mezőgazdasági termésbecslés, helymeghatározó rendszer kiépítése. 1. ESA (European Space Agency) - csatlakozás: az ügynökséghez való csatlakozás, a tagságból fakadó pénzügyi lehetőségek, és alkalmazási lehetőségek kihasználása. 2. Uripari Minőségellenőrző Teszt Központ - A program célja egy olyan – regionális – uripari minőségellenőrzési tesztközpont létrehozása, amely képes a régióban készült uripari termékek alábbiakban meghatározott kategóriáira ESA

	minosítést adni. Az ESA minosítás előfeltétele bármilyen európai űrkutatási projektben való felhasználhatóságnak A Magyarországon létesítendő tesztközpont elsősorban a nagy tesztcentrumok által meghagyott „résekre” koncentrálna az ESA támogatásával. 3. EUPOS - A muholdas GPS rendszer földi kiegészítőjeként tekinthető egységes európai helymeghatározó rendszer (EUPOS), Magyarországon mintegy 40 referencia-állomásból álló rendszer korrekciós adatainak segítségével bárhol az országban akár centiméteres pontosságú, valós idejű helymeghatározás válik majd lehetővé. 4. A GALILEO program az Európai Unió és az Európai Űrügynökség közös vállalkozása, amelynek célja egy világméretű muholdas rádiónavigációs és helymeghatározó (GNSS) infrastruktúra felállítása, kimondottan civil célokra, polgári ellenőrzés alatt.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Tervezett; 2006-ban elokészítés, 2007-től 2008-ig végrehajtás alatt. 2008-2015-ig a végrehajtás második szakasza.
Végrehajtásért felelős szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium, Magyar Űrkutatási Iroda
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Strukturális alapok+hazai költségvetés 2013-ig Ft 2007+2008
4. intézkedés	Csatlakozás európai nagy kutatási infrastruktúra-hálózatokhoz
Intézkedés tartalma	A modern kutatásokhoz szükséges egyes kísérleti berendezések olyan költségessé váltak, hogy létrehozásuk és fenntartásuk meghaladja egy-egy ország lehetőségeit. Cél a hazai K+F rendszere számára hozzáférés biztosítása a rendszerhez. ▪ NIIF - Az NIIF Program a tudományos kutatás, a felsőoktatás, valamint az ugyancsak tudományos igényű és kutatási tevékenységet is ellátó közgyűjtemények (könyvtárak, múzeumok, levéltárak) számára biztosít európai színvonalú, élvonalbeli információs alapinfrastrukturát. Két alappillére: – kutatói hálózati infrastruktúra: – kutatói hálózati szervezet: ▪ Csatlakozás európai nagy kutatási berendezésekhez – A magyar kutatás és ipar számára hozzáférés biztosítása Európa egyetlen keményröntgen szabadelektron-lézeréhez. – A magyar szakemberek számára hozzáférés biztosítása az Európai Szinkrotron Sugárforráshoz (ESFR). – A molekuláris és sejtbiológia területén Magyarország csatlakozása az Európai Molekuláris Biológiai Laboratóriumhoz (EMBL, Heidelberg), – A modern ökológiai kutatásokhoz szükséges infrastrukturális háttér megteremtése . – Csillagászati célú nagyberendezések az ESA, illetve az ESO szervezetében.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Tervezett 2006-ban elokészítés, 2007-től 2008-ig végrehajtás alatt. 2008-2015-ig a végrehajtás második szakasza
Végrehajtásért felelős szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium, Magyar Tudományos Akadémia.

Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Strukturális alapok+hazai költségvetés
---	--

Beavatkozási terület megnevezése	A vállalati innováció és innovációs készségek erősítése
Hivatkozási hely	8. iránymutatás: Az innováció minden formájának ösztönzése (NAP II.2.1.2.) 10. iránymutatás: Az ipari szektor komparatív elonyeinek erősítése (NAP II.2.1.4.)
Indoklás	A gazdasági fejlődéshez, a megújuláshoz alapvetően az új kutatási eredményeket felhasználó, új, piacképes termékeket, illetve szolgáltatásokat előállító versenyképes vállalkozásokra van szükség. A magyar vállalatok - és ezáltal a magyar gazdaság – versenyképességének hosszú távú biztosítása a vállalatok kutatási és fejlesztési tevékenységének jelentős mértékű növelésével érhető el. Magyarországon nagy területi különbségek alakultak ki a régiók versenyképességét meghatározó gazdaságszerkezet, a kutatás-fejlesztés és az innováció területén. A területi kohéziót szolgáló eszközök sorában a tudáson és az innováción alapuló intézkedések a regionális stratégiák kulcselemei.
Beavatkozás leírása	A beavatkozás során segíteni kell az egyéni kutatási eredmények és innovatív ötletek gyakorlati megvalósítását, globális terméké fejlesztését, az új ötleteken vállalkozások alakítását, innovatív vállalkozások növekedését. Elo kell segíteni a magyar vállalkozások külföldi jelenlétét, nemzetközi terjeszkedését a tudásalapú ágazatokban. A regionális innovációs erőforrások fejlesztése a regionális innovációs intézményrendszer megerősítésével, decentralizált innovációs programok működtetésével, a regionális innovációs informatikai feltételek javításával, valamint a regionális innováció emberi erőforrásainak fejlesztésével.
Elvárt hatás	Az intézkedésekkel no az innovációs szolgáltatások hazai KKV-k általi igénybe vétele, az innovatív ötleteiket termékeké fejlesztve meg tudnak jelenni a hazai és a nemzetközi piacon. Az új innovatív KKV-k gyors növekedésnek indulnak. A régiók közötti különbség csökken a vállalkozások innovációs kapacitása terén.
Indikátorok	▪ Új innovatív vállalkozások száma ▪ A hazai KKV-k innovációs és K+F ráfordításának növekedése ▪ Új spin-off vállalkozások száma ▪ Inkubált vállalkozások számának növekedése. ▪ Létrehozott új termékek, szolgáltatások.
Kapcsolódás fejlesztéspolitikához, ágazati szakstratégiához	▪ Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió ▪ Tudás, Alkotás, Érték. A Magyar Köztársaság Kormányának tudomány-, technológia- és innovációpolitikai középtávú stratégiája a gazdasági versenyképesség ösztönzésére
1. intézkedés	Irinyi János Program
Intézkedés tartalma	A program célja ▪ A régiók gazdaságának és versenyképességének innováción alapuló fejlesztése.

	▪ A regionális innovációs hálózatok kialakítása és megerősítése. ▪ A regionális innovációt ösztönző intézkedések decentralizálása. Eszközei: ▪ A KKV-k innovációs projektjeinek támogatása pénzügyi eszközökkel. ▪ Tudás- és technológiaintenzív, kezdő vállalkozások inkubálása.
Intézkedés státusza, ütemezés	Tervezett, 2005 – 07
Végrehajtásért felelős szervezet	Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	
2. intézkedés	Baross Gábor Program
Intézkedés tartalma	A program célja, hogy segítse a vállalkozások új, innovatív vállalkozások, illetve új termékek, szolgáltatások vagy eljárások piaci megjelenését: Kis- és középvállalkozások tokéhez jutásának segítése, innovatív ötletek termékké fejlesztése céljából; Korszerű technológiák művelésére alkalmas inkubátorok, intelligens szolgáltatásokat nyújtó inkubátorházak létesítésének és fenntartásának segítése; A prototípustól a piacra jutásig tartó innovációs szakasz támogatása: ▪ A régiók innovációs stratégiáját megvalósító eszközrendszer fejlesztése. ▪ A regionális innovációs ügynökségek tevékenységének, kapcsolatrendszerének megerősítése. ▪ A regionális innovációt támogató információs rendszer kialakítása ▪ Az innovációs szolgáltatások fejlesztésének és igénybevételeének támogatása. Eszközök: ○ Regionális Innovációs Ügynökségek hálózatának kialakítása. A hálózat 2004. vége óta információkkal, az innovációs hálózat kialakításával, valamint az innovációs szolgáltatások igénybevételeinek támogatásával segítik a kutatás-fejlesztési és a vállalkozási szféra együttműködését. ○ Innocsekk program, amelynek célja mikro- és kisvállalkozások innovációs kezdeményezéseinek támogatása, a regionális innováció eszköztárának bővítése innovációs szolgáltatásokra szóló támogatás rendszerének bevezetésével. ○ „Regionális innovációs fejlesztések programcsomag”, ami a Kutatási és Technológiai Alap decentralizált regionális innovációs célokat szolgáló részének felhasználására a Regionális Fejlesztési Tanácsok (RFT) javaslatai alapján került kialakításra.
Intézkedés státusza, ütemezés	Tervezett, 2005 – 07
Végrehajtásért felelős szervezet	Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	

Beavatkozási terület megnevezése	Az innováció ösztönzése a Magyarország számára perspektivikus iparágakban, nemzetközi együttműködés
Hivatkozási hely	8. iránymutatás: Az innováció minden formájának ösztönzése (NAP II.2.1.2.) 10. iránymutatás: Az ipari szektor komparatív elonyeinek erősítése (NAP II.2.1.4.)
Indoklás	A nagy hozzáadott értéket előállító gazdasági ágak hazai erősödése a hosszú távú versenyképesség szempontjából meghatározó jelentőségű. Ezen szektorok fejlesztése elsődleges fontosságú az innovációs eredmények hatásainak a gazdaság többi szektorába való továbbgyuruzása szempontjából.
Beavatkozás leírása	A beavatkozás legfőbb elemei a nemzetgazdaság terén kimagasló potenciállal bíró területeken vállalati együttműködések kialakítása az innovációs eredmények létrehozásában, támogatás a termékfejlesztésben, a külföldi működő toke Magyarországra csábítása.
Elvárt hatás	A húzóágazatok erősödése érezhető hatást fejt ki a nemzeti jövedelem alakulására. Nagy arányú K+F és innovációs célú külföldi működőtoke irányul Magyarországra, a hazai nagyvállalatok és a velük együttműködő KKV-k K+F ráfordításai nőnek. Jelentősen nő a nemzetközi megadott magyar szabadalmak száma. Új, magas hozzáadott értékű munkahelyek jönnek létre. Jelentősen nő az innovatív vállalkozások száma.
Indikátorok	▪ A nemzetközi szabadalmi bejelentések ill. a megadott szabadalmak számának növekedése ▪ A vállalati K+F és innovációs ráfordítás növekedése ▪ A K+F és innovációs célú külföldi működőtoke növekedése ▪ Az érintett szektorok GVA-ja ▪ Foglalkoztatás növekedése a high-tech iparágakban ▪ Új termékek, szolgáltatások száma.
Kapcsolódás fejlesztéspolitikához, ágazati szakstratégiához	▪ Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió ▪ Tudás, Alkotás, Érték. A Magyar Köztársaság Kormányának tudomány-, technológia- és innovációpolitikai középtávú stratégiája a gazdasági versenyképesség ösztönzésére
1. intézkedés	Asbóth Oszkár húzóágazati innovációs program
Intézkedés tartalma	Az Asbóth Oszkár Program célja, a húzóágazati iparágak kialakulásának meggyorsítása. A program célja, hogy elősegítse kiemelt kutatás-fejlesztési központok létrehozását és működését a fejlett technológiák (biotechnológia, infokommunikáció, gyógyszeripar) területén vagy húzóágazatokban. Kiemelt húzóágazati K+F központok a Regionális Egyetemi Tudásközpontok által le nem fedett, Magyarország technológiai és gazdasági fejlődése szempontjából fontos területeken jöhetnek létre. Elonyt élveznek azok a projektjavaslatok, amelyek a projekt megvalósítása során, az ötlettől a hasznosításig, a teljes innovációs láncot lefedik, magába foglalva a környezeti hatások figyelembevételét is. ▪ Nemzetközi jelentőségű innovációs klaszterek kialakításának elősegítése klaszter centrumok létesítésével. ▪ A klaszter centrumok vonzáskörzetében tudás- és technológiaintenzív vállalkozások létrehozásának és letelepedésének ösztönzése. ▪ A klaszter centrumok működéséhez szükséges szellemi, infrastrukturális és

	gazdasági háttér megteremtése. ▪ Külföldi tokebefektetések ösztönzése. ▪ Innovatív munkaero mobilitásának elősegítése, munkahelyteremtés ösztönzése. Technológia transzfer erősítése a húzóágazatok területén. A hazai adottságok és a nemzetközi tapasztalatok alapján ebben az évben, az alábbi húzóágazati technológiák kerülnek fókuszba: ▪ egészségipar és biotechnológia, valamint az ▪ agrárgazdaságra támaszkodó megújuló energiaforrások
Intézkedés státusza, ütemezés	Tervezett, 2005 – 2009
Végrehajtásért felelős szervezet	Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	

Beavatkozási terület megnevezése	Piaci keretszabályozási kérdések, ICT-szabványosítás intézményi keretei
Hivatkozási hely	9. iránymutatás: Az IKT elterjedésének és használatának ösztönzése és a teljes információs társadalom építése (NAP II.2.1.3.)
Indoklás	Az információs társadalom piaci fejlődéséhez alapvető a megfelelő szabályozási keretrendszer kialakítása, egyrészt a gazdasági jognak a terület sajátosságait figyelembe véve bővítése, másrészt a technikai sajátosságokat figyelembe véve keretszabályozás. Ezen új jogszabályok megalkotásával, (pl. digitális televíziózás) a meglévő szabályozás (adatvédelem, szellemi tulajdonjogok védelme, telekommunikáció, versenyjog) és specifikus alkalmazásának felülvizsgálatával, valamint a hiányzó jogi szabályozás (pl. az on-line tranzakciók biztonságának megteremtése, az interoperabilitás és platformfüggetlenség) megalkotásával teljesíthető.
Beavatkozás leírása	A piaci keretszabályozás és a versenyszabályozás kiépítése elsősorban jogszabályalkotással és -módosítással, illetve egységes szabványok elterjesztésével valósítható meg. Ehhez alapul szolgálnak a már meglévő EU-s szabályok, amelyek magyar jogba ültetése során azonban figyelemmel kell lenni a hazai gazdasági-társadalmi-jogi specifikumokra.
Elvárt hatás	Koherens jogi háttér kialakulása, amelynek eredményeképpen áttekinthetőbb érthetőbb szabályozás jönne létre és a jelenleg meglévő joghézagok, kollíziók és értelmezési különbségek is eltűnnének. Az IKT-termelő, IKT-használó gazdasági ágak területén megteremtésre kerül a stabil működéshez és a versenyhez szükséges jogbiztonság, jogi környezet. A versenyintenzitás növekedése, az IKT-termelő, IKT-használó gazdasági ágak területén, valamint az állami közbeszerzési piaci transzparenciájának és egyben a piaci koordináció szerepének erősítése. Az IKT-termelő, IKT-használó gazdasági ágakban az innovativitást szolgáló jogi környezet megteremtése. A szolgáltatásokat nyújtók, igénybevevők számára egyértelművé válik, hogy

	mely szabályok vonatkoznak rájuk, és milyen jogokkal élhetnek, hogy bátran éljenek az elektronikus úton igénybe vehető szolgáltatásokkal. Egységes szabványok megjelenése az egyes elektronikus (központi) szolgáltatások körében.
Indikátorok	▪ Elektronikus kereskedelmi szolgáltatások számának növekedése; elektronikus szolgáltatások igénybevételének elterjedtsége; telekommunikációs szolgáltatók száma és igénybevevők száma; ▪ a telekommunikáció piaci árának alakulása a nemzetközi trendekhez képest; digitális televízió „adók” száma és digitális televízióra előfizetők száma; a digitális televíziózásra alkalmas infrastruktúra kiépültsége, országos lefedettség (%); elektronikusan lebonyolított közbeszerzések száma és azt alkalmazó közintézmények száma; elektronikus úton megkötött szerződések száma ▪ az elektronikus közigazgatási szolgáltatások igénybevételének növekedése
Kapcsolódás fejlesztéspolitikához, ágazati szakstratégiához	Az intézkedések illeszkednek az ágazati stratégiákhoz: MITS, IHM jogalkotási program, OFK, I. Nemzeti Fejlesztési Terv - GVOP 4.1., 4.2., 4.3., 4.4.
1. intézkedés	Az elektronikus kereskedelem szabályozási feltételeinek felülvizsgálata
Intézkedés tartalma	A jogszabálmódosítás többek között érinteni fogja az információs társadalommal összefüggő szolgáltatók felelősségére vonatkozó rendelkezéseket, az értesítési és eltávolítási eljárás egyes elemeinek felülvizsgálatát, a kényszerű reklámüzenetekkel kapcsolatos fogyasztóvédelmi szabályok átdolgozását, valamint az információs társadalommal összefüggő szolgáltatások korlátozására vonatkozó főbb elvek rögzítését. A gyakorlati módosítás legfőbb célkitűzése az irányelvvel való teljes jogharmonizáció megteremtése és az információs társadalmi szolgáltatások szabad áramlása előtt álló fennálló akadályok megszüntetése.
Intézkedés státusza, ütemezés	Folyamatban, 2005. dec. 31.
Végrehajtásért felelős szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium, IM bevonásával, Gazdasági és Közlekedési Minisztérium
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	
2. intézkedés	A telekommunikációs piac versenyintenzitásának növelése
Intézkedés tartalma	Az európai szabályozással és a kormányzat piacélénkítő, versenyteremtő szándékával összhangban a törvény kiemelt célja új technológiák elterjedését elősegítő kiszámítható, átlátható, az alkalmazott technológiától független, versenyt segítő szabályozás megteremtése, új szereplok piacra lépésének elősegítése, a fogyasztók érdekeinek, különösen a választás szabadságának védelme, a hírközléssel összefüggő adatvédelem biztosítása. Az Európai Bizottság 2006-ban tervezi áttekinteni az elektronikus kommunikációra vonatkozó szabályozási hátteret, különös tekintettel arra, hogy melyek azok a hatályos rendelkezések, amelyek hátráltatják a gyorsabb, innovatívabb, versenyképesebb szélessávú szolgáltatások nyújtását. Sor kerül a hatékony frekvenciagazdálkodásról szóló stratégia megalkotására, valamint bizonyos, az információs társadalomra és a médiaiparra vonatkozó szabályozási keretek, jogszabályok felülvizsgálatára is. Az EU-s stratégiához kapcsolódóan szükséges hazánkban is értékelni az Eht.

	nyomán kialakult piaci folyamatokat, ill. elemezni az elektronikus hírközlési szolgáltatások szabályozási környezetét, - és vizsgálni a kapcsolódó részpiacok és egyéb informatikai szolgáltatásokkal kapcsolatos szabályozást.
Intézkedés státusza, ütemezés	Folyamatban, folyamatos 2008-ig, a jogszabályok módosítására várhatóan 2006 dec. 31.-ig sor kerül.
Végrehajtásért felelős szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium, Igazságügyi Minisztérium, a Nemzeti Hírközlési hatóság és a Gazdasági Versenyhivatal bevonásával
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	
3. intézkedés	A földfelszíni digitális televízió musorszórás elterjedését lehetővé tevő szabályozói környezet kidolgozása
Intézkedés tartalma	„A földfelszíni digitális televízió musorszórásra való átállás elsődleges kormányzati feladatairól” szóló 1021/2005. (III.10.) számú Kormányhatározat alapján. A digitális musorszórás számos új lehetőséget teremt: új értéknövelt szolgáltatások (az elektronikus musorkalauz, a földi musorszórással terített fizetős programok, az elektronikus levelezés, a csevegés és fórum rovatok, az interaktív hírmusorok, az igény szerint sugárzott programok, a musorok központi rögzítése és újrásugárzása (videomagnó funkció), az interaktív videojátékok, az elektronikus kereskedelem, a célzott marketing és közvélemény kutatás, a kampányok, az interaktív reklámok, a távoktatás, a teljes körű Internet elérés, stb.), ezek szabályozása beavatkozást igényel.
Intézkedés státusza, ütemezés	Folyamatban, 2005. június 30. (bizottságot kell létrehozni a televízió musorterjesztés digitális technológiára való átállásának és az átállás társadalmi, valamint szociálpolitikai hatásainak koordinálása céljából) 2005. szeptember 30-ig 2005. december 31.: jelentést kell készíteni a Kormány részére a földfelszíni digitális televízió musorszórásra való átállás elokészítéséről, társadalmi, médiapolitikai, versenypolitikai, frekvenciagazdálkodási, piaci vonzatairól, valamint az átálláshoz szükséges és lehetséges további társadalom-, gazdaság- és szociálpolitikai, valamint költségvetési és szabályozási intézkedésekről. Ki kell dolgozni a Kormány rendszeres tájékoztatásának ütemtervét.
Végrehajtásért felelős szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium, NKÖM, IM
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	
4. intézkedés	Lépések a digitális jogkezelés hazai bevezetése felé
Intézkedés tartalma	A digitális jogkezelési rendszerek jelentősebb mértéku elterjedése érdekében lehetővé kell tenni, hogy a digitális jogkezelés a szerzői jogi szempontból releváns felhasználás esetében is alkalmazható legyen. A digitális jogkezelés alkalmazása felé vezető út egyik fontos lépése lesz a 2005. oszén tervezett átfogó szerzői jogi törvénymódosítás. A módosításra elsősorban a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló 2004/48/EK irányelv („enforcement irányelv”) átültetése okán kerül sor. A módosítás lazítani fogja a felhasználási szerződések szigorú írásbeli alakhoz kötöttségét és lehetővé fogja tenni az elektronikus úton tett nyilatkozatváltással kötött szerződéseket.
Intézkedés státusza,	Folyamatban,

ütemezés	2005. év vége
Végrehajtásért felelos szervezet	IM; az IHM, az NKÖM, a GKM és az érdekképviselői szervek bevonásával
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	
4. intézkedés	Infokommunikációs innovációs és szabványosítási tudásközpont létrehozása
Intézkedés tartalma	Az infokommunikációs piacon a versenyhelyzet következtében a piaci szereplők önállóan végzik mindazokat az innovációs tevékenységeket, amelyek a sikeres piaci szerepléshez szükségesek. Ezeknek a fejlesztéseknek egy része közös alapokon, közös szabványosítási eljárásokon alapul. Nemzetgazdasági szempontból az innovációs erőforrások hatékony kihasználása érdekében a prekompetitív fejlesztéseket célszerű közös erőforrás bázison létrehozni. Ez elősegítené az eCommerce és eGovernment alkalmazások gazdaságosabb kifejlesztését, beleértve az IT biztonsági kérdéseket, valamint a mobil és vezetékes hálózatok közötti konvergenciát. Ez alapján szükséges egy innovációs és szabványosítási tudásközpont létrehozása, amely elősegíti: ▪ az élenjáró, nemzetközi viszonylatban is versenyképes ismeretek összegyűjtését, ▪ prekompetitív fejlesztéseket, ▪ az üzleti tevékenység élénkítését Magyarországon és a közép-európai régióban, ▪ a versenyfeltételek megteremtését Magyarországon és a közép-európai régióban, ▪ Magyarországon és a környező országokban az üzleti tevékenységek élénkítését, ▪ muszaki téren a versenytársak együttműködésének elősegítése (pl. hálózatok összekapcsolása), ▪ a szakértők képzésének támogatását, tudásszintjének növelését, javítva ezzel a befogadó környezetet innovatív vállalkozások alapításához, ▪ a felsőoktatási intézmények és cégek együttműködéséhez történő hozzájárulást, ▪ lehetőséget megteremtését ezekben az intézményekben a foglalkoztatási szint növelésére nemzetközi projektekben történő szakértői részvétel útján, ▪ külföldi források bevonását nemzetközi projektek révén az innovációs folyamatba. Kiemelt terület: Biztonsági innováció - A kutatás, muszaki fejlesztés a gyorsabb és hatékonyabb reagálóképesség elérése érdekében, továbbá a szervezeti rendszerben rejlő belső, kiemelten humán tartalékok felszabadítása, a szerzői és egyéb jogvédelem kérdéseinek megoldása.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Tervezett 2006-ban elokészítés, 2007-ben és 2008-ban végrehajtás.
Végrehajtásért felelos szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Strukturális alapok+hazai költségvetés

Beavatkozási terület megnevezése	Az IKT alkalmazása a közigazgatás és a közszolgáltatások területén
Hivatkozási hely	9. iránymutatás: Az IKT elterjedésének és használatának ösztönzése és a teljes információs társadalom építése (NAP II.2.1.3.)
Indoklás	A gazdasági versenyképesség erősítésének egyik feltétele a hatékony, zolgáltató állam (tudatos és igazolható kormányzás) megteremtése. Magyarországon jelentős az elmaradás a közszolgáltatások fejlesztését, hatékony biztosítását, igénybevételét illetően, ami a versenyképességet is jelentősen érinti. A közszolgáltatások egyik legfontosabb területe a közjóléti információk biztosítása. Ezek területén Magyarország igen rosszul áll. Az közszolgáltatások fejlesztésénél természetesen indokolt az állami beavatkozás, a piaci megoldás kizárt. Az infrastrukturális és tartalomfejlesztési törekvések akkor érvényesülhetnek maradéktalanul, ha összhangba kerülnek a kormányzati folyamatok lehetséges töru elektronizálásával és a kormányzati tevékenység során keletkezett tartalmak digitalizálásával, szabályozott hozzáférhetőséggel, beleértve a jogszabályok által lehetővé tett nyilvánosságot. Ennek előfeltétele a polgárok digitális azonosítása és az interoperabilitás elveit követő biztonságos kommunikáció és adatvédelem feltételeinek minden állampolgár és szervezet számára történő megteremtése és biztosítása (digitális esélyegyenlőség).
Beavatkozás leírása	Az E-közigazgatás tekintetében elsősorban a közigazgatás <i>szabályozó, ügyintéző, ügykezelő és szolgáltató</i> funkcióira épülhetnek a jövőbeli fejlesztések, továbbá az egyéb hatékonyságnövelő kezdeményezések. Az e-közigazgatás emellett maga is a szabályozás tárgya kell, hogy legyen pl.: elektronikus aláírás, elektronikus fizetés, elektronikus információs szabadság), amit még kiegészíthet a kötelező szabványok és ajánlások rendszere. A szabályozó funkció javítása szempontjából meghatározó szerepe lehet továbbá a jogalkotásról szóló új törvénynek. A versenyképesség és a stabil gazdasági környezet szempontjából fontos a közszolgáltatások (e-egészségügy, e-környezetvédelem) fejlesztése.
Elvárt hatás	A tudásalapú társadalomban az állampolgárok elvárják a közpénzekből működő közigazgatástól a nyitottságot, átláthatóságot, eredményességet, költséghatékonyságot, a minőségi, ügyfélközpontú, szolgáltató típusú működést. A közszolgáltatások digitális módon való szervezése növeli a transzparenciát és a szolgáltatások költséghatékonyságát, valamint általánosan növeli a szolgáltatások hozzáférhetőségét. A közszolgáltatások költséghatékony, könnyen hozzáférhető biztosítása javítja a vállalatok üzleti környezetét, csökkenti a finanszírozási igényeket és közvetve az adóterheket, csökkenti az állami kizorító hatását, ezért erőteljesen hozzájárul a növekedéshez. A jelentős növekedési és foglalkoztatási hatásokkal járó információs társadalom kiépítésének legkönnyebb módja a vállalatok és az állampolgárok bevonása az elektronikus közszolgáltatásokba az elektronizált szolgáltatások nyújtásával.
Indikátorok	▪ Távolról elérhető közszolgáltatások száma és szintje ▪ Hányan és milyen mélységben vettek részt a képzésben ▪ Hatástanulmányi mutatók (pl. adott időszakban egyes szolgáltatásokra

	kimutatható forgalomnövekedés, ismertség) ▪ Az elkészült szabványokat, ajánlásokat használó rendszerek száma, aránya ▪ Nemzetközi kooperációban való részvételi aktivitás ▪ Elektronikus aláírással rendelkező szervezetek és állampolgárok száma. ▪ A hitelesítési tranzakciók száma. ▪ Az alternatív azonosítási lehetőségek száma ▪ A használatra vonatkozó mérhető adatok (pl. hozzáférések, regisztrált felhasználók száma, stb.) az adott szakterület szerint ▪ Bevont szolgáltatók, hivatalok, intézmények száma
Kapcsolódás fejlesztéspolitikához, ágazati szakstratégiához	OFK, NFT I-II.
1. intézkedés	Elektronikus központi közigazgatás és alrendszereinek kiépítése
Intézkedés tartalma	Az akció lényege az e-közigazgatás teljes körű kiépítése Magyarországon, ezen belül a következő fókuszokkal: ▪ A lakosság és a vállalatok számára a közigazgatási szolgáltatások elektronikus igénybevételi lehetőségének teljes körű megteremtése. ▪ A közigazgatás működésének átfogó elektronikus integrációja, hatékonyságának erőteljes növelése. Kiemelt terület: Végzettség kártya – a program célja az iskolai végzettség nyilvántartási rendszerének egységessé tétele, és központi ellenőrizhetőségének megteremtése, az elektronikus ellenőrizhetőség biztosítása. A program megvalósítása során kimutathatóak lesznek az eddig megszerzett és a jövőben megszerzésre kerülő iskolai végzettségek, szakmai képzettségek. Ellenőrizhetőek lesznek a különböző szinteken megvalósuló képzési rendszerek. A hiteles, biztonságos és követhető működés, az ellenőrizhetőség követelményeinek kielégítésére alkalmas központi nyilvántartási rendszernek a statisztikai igényeknek kell megbízhatóan megfelelnie.
Intézkedés státusza, ütemezés	Tervezett, 2006-ban elokészítés, 2007-2008 végrehajtási szakasz.
Végrehajtásért felelős szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium, Belügyminisztérium
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Strukturális alapok+hazai költségvetés
2. intézkedés	Elektronikus közszolgáltatások kiépítése
Intézkedés tartalma	A tudáslapú társadalomban az állampolgárok elvárják a közpénzekből működő közigazgatástól a nyitottságot, átláthatóságot, eredményességet, költséghatékonyságot, a minőségi, ügyfélközpontú, szolgáltató típusú működést. Az ügyfélközpontúság azt is megkívánja, hogy lehetőleg tértől és időtől függetlenül álljon a közigazgatás az ügyfelei rendelkezésére. Az infokommunikációs technológia képes megteremteni a közigazgatás virtuális egységét, teljes átláthatóságát, a részvételi demokrácia kiteljesedését, a közhatalom és az állampolgárok közti szoros kapcsolat kiépítését, az információ szabad áramlását, a közérdeku adatokhoz való egyszerű és teljes hozzáférést is. Az információs társadalom fokozatos megvalósulása elsősorban rendszerszerű társadalmi intézményeket érintheti (pl.: igazságszolgáltatás, egészségügy.).

	ahol az információs technológiai eszközök hatékonyságnövelő szerepe a lehető legszélesebb körben érvényesülhet.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Tervezett, 2006-ban elokészítés, 2007-2008 végrehajtási szakasz.
Végrehajtásért felelős szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Strukturális alapok+hazai költségvetés
3. intézkedés	A helyi elektronikus közigazgatás kiépítése - GVOP 4.3
Intézkedés tartalma	Az intézkedés célja: önkormányzatok vagy kistérségi önkormányzati társulásokon keresztül olyan kistérségek komplex elektronikus önkormányzati információs rendszerének megvalósítása (különös tekintettel az üzleti szervezetek részére nyújtott önkormányzati szolgáltatásokra), ahol a lakosok együttes száma meghaladja a tízezer főt. Az alapvető célkitűzés a szolgáltató helyi önkormányzat, az ügyfél-barát ügyintézéshez elengedhetetlen háttér megteremtése.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Folyamatban, Folyamatos 2008-ig
Végrehajtásért felelős szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium, Gazdasági és Közlekedési Minisztérium
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	
4. intézkedés	Elektronikus környezetvédelem program
Intézkedés tartalma	Természetvédelem, a meteorológia és a vízügy • a világhálón elérhető adatbázisok feltöltése, a környezeti, természetvédelmi, meteorológiai, vízügyi adatbázisokhoz a nyilvános elérési lehetőségét biztosító portálrendszer, • a regionális meteorológiai információs és szolgáltató központok létrehozása az ország hat régiójában, informatikai és információs szolgáltatások, • a helyi és a regionális környezeti információk teljes körének biztosítása, • az elektronikus ügyintézés feltételeinek megteremtése, bevezetése. • a védett természeti területekkel és értékekkel kapcsolatos adatbázisok és figyelő rendszerek létrehozása és működtetése, • a tájékoztató rendszerek kialakítása és továbbfejlesztése. A tervezett projektek: - zajtérkép elkészítése, az Országos Légszennyezettség Méréshálózat (OLM) internetes és közönségtájékoztató rendszerének továbbfejlesztése, az Országos Légszennyezettség Méréshálózat (OLM) mérőállomásainak környezetét bemutató videokamerás rendszer, hulladékgazdálkodási adatbázisok, folyók vízminősége, felszíni vízminőségi mmissziós adatbázis az interneten, nagy tavaink a közhálón, települési zennyvizek, felszín alatti vizek, EPER adatszolgáltatás létrehozása, ingatlan-nyilvántartási modul, erdészeti modul, vagyonkezelési modul, védett területek és természetvédelmi értékek modul, biotikai modul, kezelési tervek modul , érzékeny Természeti Területek, térképek, tájvédelem, nemzetközi egyezmények végrehajtásával és az EU-csatlakozással kapcsolatos feladatok, ökoturizmus.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Tervezett, 2006-ban elokészítés, 2007-2008 végrehajtási szakasz.

Végrehajtásért felelős szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium, KVVM
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Strukturális alapok+hazai költségvetés
5. intézkedés	Elektronikus egészség program
Intézkedés tartalma	Célunk az innovatív, az IKT lehetőségeit kihasználó hatékony egészségügy megteremtése, az egészségügyi informatikai eszközök (tartalmak, szolgáltatások, technológiák stb.) biztosítása, ahol a társadalom ellátásának érzékelhető javításával az egészség-nyereség valós gazdasági és társadalmi értéket jelent; ahol a társadalmi közteherviselés nyomán követhetően járul hozzá az állami kötelezettségek teljesítéséhez. Kiemelt területei: ▪ Egészségügyi szolgáltatók és az egészségbiztosítás informatikai rendszereinek modernizálása: egészségügyi szolgáltatók belső információs rendszereinek modernizálása és kapcsolati információs rendszerének kialakítása; az ágazati döntéshozatal támogatása, az egészségbiztosítás információs rendszerének modernizációja. ▪ Tartalomfejlesztés és kommunikáció feltételeinek javítása: magyar Egészségügyi Ágazati Portál (MEP) továbbfejlesztése, elektronikus közigazgatási és államigazgatási folyamat támogatása, telemedicina és távoktatás, szélessávú és nagysebességu elérési rendszer kialakítása az ágazatban.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Tervezett, 2006-ban elokészítés, 2007-2008 végrehajtási szakasz.
Végrehajtásért felelős szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Strukturális alapok+hazai költségvetés
6. intézkedés	A digitális kulturális és szakmai archívumok kiépítésének és elérhetővé tételének megvalósítása
Intézkedés tartalma	▪ NAVA - A program a fejlesztés terén három célt tűz ki. Az egyik magának a digitális archívumnak a muszaki fejlesztése, a szolgáltató rendszer minél szélesebb körű elérhetővé tétele. A második a Magyar Televízió archívumának digitalizálása, feldolgozása és on-line elérhetővé tétele. A harmadik egyéb „önkéntes” audiovizuális archívumok anyagainak digitalizálása (pl. Filmarchívum, helyi televíziók, stb.) tárolása és on-line szolgáltatása. ▪ Digitális Nemzeti Könyvtár (DNK) - a program elemei: szolgáltatás koncepciójának elkészítése, digitalizálás, digitalizált könyvek szolgáltatási formátumra konvertálása, mesterpéldányok tárolása, szolgáltatási példányok tárolása, szöveges fájlok és indexeik tárolása, kiszolgáló infrastruktúra korszerűsítése. ▪ Nemzeti Digitális Adattár - a nemzeti kultúra fenntartása és továbbélése szempontjából kiemelkedően fontos értékek, dokumentumok, adatbázisok, szolgáltatások digitális környezetbe történő átmentésére, digitális fenntartására, megőrzésére törekszik. Az NDA olyan program, amely eredményeként az archívumok szintjén magasabb fokú kooperáció, az ügyfelek szintjén magasabb fokon integrált, illetve jóval szegmentálhatóbb tartalomhasználat válik lehetségessé.

	▪ HERITAGE MAPPING – a program célja az ingatlan kulturális örökségi értékek adatainak korszerű (GIS technikát is alkalmazó) adatbázisba szervezése, az adatokhoz való szakmai, hatósági és széleskörű hozzáférés biztosítása. A program segíti az örökségvédelemnek az elektronikus kormányzáshoz való csatlakozását, elemei: adattári kutatás adatainak rendszerezése, terepi munka, feldolgozás, adatfeltöltés, infrastruktúra korszerűsítése. ▪ HUNGARIAN HANDiCRAFTS – a program célja a hagyományos kézműves mesterségek alkotóinak és műhelyeinek naprakész információs rendszerének kialakítása on-line kapcsolat biztosításával a versenyképesség, a piacképes innováció ösztönzése érdekében. ▪ PATRIMONIUM HUNGARICUM – a program célja a határon túli magyar vonatkozású épített és régészeti ingatlan kulturális örökség inventarizációja és adatbázisba szervezése, amely a HERMA információs rendszerrel együtt megteremti a teljes körű, digitálisan kezelhető és on-line elérhető épített magyar kulturális örökség információs adatbázist.
Intézkedés státusza, ütemezés	Folyamatban + tervezett, 2006-ig részben folyamatos. 2006-ban elokészítés, 2007-2008 végrehajtási szakasz a második szakaszban.
Végrehajtásért felelős szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium, Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Strukturális alapok+hazai költségvetés
7. intézkedés	e-közlékedés, az intelligens közlekedési rendszerek és szolgáltatások alkalmazása
Intézkedés tartalma	Célunk az innovatív, az IKT lehetőségeit kihasználó hatékony intelligens közlekedés megteremtése. Az közlekedésben az informatikai eszközök (tartalmak, szolgáltatások, rendszerek, technológiák stb.) használata, az intelligens közlekedési rendszerek és szolgáltatások alkalmazása hozzájárulhat az életminőség javításához, a versenyképesebb gazdaság és a jobb minőségű környezet kialakításához, mivel egyaránt alkalmazhatóak a már létező és működő infrastrukturális rendszerek hatékonyságának növelésére, valamint az új létesítmények esetében az elérhető elonyök maximalizálására. Kiemelt területei: ▪ Autópálya-hálózat forgalomszabályozó- és információs rendszerei ▪ Szűk keresztmetszetek megszüntetése a közúthálózaton ▪ Forgalmirányító központok ▪ Utazás előtti és utazás alatti információs rendszerek ▪ ITS alkalmazása a modern útüzemeltetésben ▪ Rendszerfelépítés ▪ Elektronikus útdíjgyűjtés ▪ Egységes személyközlekedési elektronikus fizetési rendszer ▪ A transz-európai közúti-, légi-, vízi-, vasúti közlekedést és szállítást garantáló komplex hálózat továbbfejlesztése
Intézkedés státusza, ütemezés	Tervezett, 2007-2008
Végrehajtásért felelős szervezet	Gazdasági és Közlekedési Minisztérium az Informatikai és Hírközlési Minisztérium bevonásával
Szükséges	

költségvetési forrás, annak forrása	
--	--

Beavatkozási terület megnevezése	Digitális tartalmak, az IKT-tartalmi iparág fejlesztése
Hivatkozási hely	9. iránymutatás: Az IKT elterjedésének és használatának ösztönzése és a teljes információs társadalom építése (NAP II.2.1.3.)
Indoklás	Az elektronikus tartalmak és szolgáltatások fejlesztése és számuk növelése a gazdasági, üzleti és közigazgatási, közszférában dinamikus és interaktív környezetet teremt a társadalom és a gazdaság számára. Az információs társadalom infrastruktúrájában fektetett toke multiplikatív módon hasznosul, ha az arra épülő szolgáltatások is megjelennek. Az így megjelenő tartalmak, mivel versenyképes tudást foglalnak magukban, részben közérdekűnek tekintendők, és így létrejöttük ösztönzése állami feladat. A tartalom a jövőbeli gazdasági növekedés és foglalkoztatás fontos eszközének számít, amelyet tovább kell fejleszteni azáltal, hogy megvalósítjuk a „bármilyen tartalom, bármikor, bárhol, bármilyen platform” szemléletet, például azáltal, hogy a tartalom előállítók számára multiplatform hozzáférést és új digitális jogi szabályozást biztosítunk. A dinamikus és interaktív IKT tartalom- és szolgáltatásfejlesztés a gazdaság és a társadalom számára dinamikus környezetet biztosítva olyan átfogó programok kialakítását és megvalósítását teszi lehetővé, amely a társadalmi- és a gazdasági élet minden területén bevezeti az IT alkalmazásokat, illetve szolgáltatásokat. Az egyre interaktívabb üzleti tartalom mellett magyszámú, minőségileg vonzó e-közigazgatási szolgáltatásra van szükség.
Beavatkozás leírása	Az információs és kommunikációs technológiák gazdaságos és emberközpontú széleskörű alkalmazási feltételeinek megteremtése, a felhasználás ösztönzése. ▪ A magasabb szintű, összetett tranzakciós, belső és külső folyamatokat integráló IKT funkciók támogatása a vállalatoknál és a közszférában. ▪ Új, üzleti értékű tartalmak létrehozása. ▪ A (közigazgatási és vállalati) intézmények közötti adatcsere elektronizálásának ösztönzése. ▪ A közhasznú információk elektronikus közzététele, és elérésük biztosítása a társadalom minden szereplője számára. ▪ Az IKT eszközök használatának preferálása (térinformatika, muholdas távérzékelés, beépített rendszerek stb.). Virtuális együttműködések és társulások ösztönzése.
Elvárt hatás	A létrejövő tartalmak vagy közvetlen gazdasági értékkel bírnak az üzleti szféra számára, vagy közszolgáltatásként értelmezhetőek. Gazdasági hasznuk, a versenyképességhez való hozzájárulásuk jelentős. A létrejövő tartalmak, alkalmazások, adatbázisok javítják a piaci szereplők informatizáltságát, erősítik a piaci koordinációt, és javítják a piaci mechanizmusok hatékonyságát.
Indikátorok	▪ A vállalatok teljes forgalmának az online kereskedelemről származó hányada ▪ e-business index (összetett indikátor) ▪ az elérhető tartalmak mennyiségi, minőségi mutatói

Kapcsolódás fejlesztéspolitikához, ágazati szakstratégiához	MITs, IHM Iparpolitikai ajánlások, i2010, Nemzeti Szélessávú Stratégia, I. NFT: GVOP, HEFOP
1. intézkedés	Digitális Tartalom Iparág GVOP 4.2
Intézkedés tartalma	1. Üzleti tartalomfejlesztés támogatása kis- és középvállalkozások számára Az intézkedés célja magyar és idegen nyelvű adattartalmak hatékony eloállítása, a hozzáférés lehetőségeinek megteremtése, megfelelő tartalom-eloállítási infrastruktúra kialakítása. Ennek érdekében a „Foleg kis- és középvállalkozásoknak, illetve róluk szóló digitális üzleti tartalom eloállítása” intézkedés keretében az alábbi pályázati célok kerülnek meghirdetésre: ▪ új, on-line tartalmak létrehozása és szolgáltatása; ▪ meglévő tartalmak on-line hozzáférhetővé tétele, szolgáltatása, a hozzáférés javítása. 2. Tartalomipari és közcélú tartalomszolgáltatás fejlesztése Az intézkedés célja magyar és idegen nyelvű adattartalmak hatékony eloállítása, a hozzáférés lehetőségeinek megteremtése, megfelelő tartalom-eloállítási infrastruktúra kialakítása. Az intézkedés célja, hogy növekedjék a közcélú adatok újrafelhasználása és kereskedelme, és válják minél több tudományos és kulturális tartalom a közintézmények és a magánszféra együttműködésének részeként on-line elérhetővé.
Intézkedés státusza, ütemezés	Folyamatban, 2008-ig folyamatos
Végrehajtásért felelős szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium, Gazdasági és Közlekedési Minisztérium
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	
2. intézkedés	Fejlett tartalomipari fejlesztések
Intézkedés tartalma	A „bármilyen tartalom, bármikor, bárhol, bármilyen platformon” szemléletet, vagyis a fejlett IT-alapú folyamatintegrációt lehetővé kell tenni a lakosság, az üzleti-kutatói szféra és az állam számára is. Növelni kell a tartalmak és szolgáltatások által kínált lehetőségek ismertségét a társadalomban és a kis-közepes méretű vállalatok körében. A vállalkozások és a lakosság számára egyaránt fontos az üzleti célú/közcélú információkhoz való hozzáférés, az elektronikus állam-vállalat és állam-állampolgár tranzakciók lebonyolításának a fejlesztése, és a bonyolultabb elektronikus ügýtípusok elérhetővé tétele. Az üzleti szférában a szükséges mértékig és a legmegfelelőbb eszközökkel elo kell segíteni az üzleti tartalmak és szolgáltatások elterjedését. Foleg a kkv-k esetében fontos az állami beavatkozás, az o körükben a piac nem minden igényt szolgál ki. A piaci versenyhez az elektronikus piaci információkat elérhetővé kell tenni a kkv-k körében. A kisvállalatok számára az egyetlen versenyképes stratégia, a kkv-hálózatosodás elosegítése érdekében nemzetközi piacereket kell teremteni, vagy lehetővé kell tenni az azokhoz való csatlakozást. A fejlett elektronikus szolgáltatásokkal a vállalatok külső és belső folyamatainak integrációját kell elosegíteni. Rendkívül fontos a vállalati és kutatói K+F IKT-alapú hálózatának megteremtése, a tudás áramlásának biztosítása, IKT-bázisú tudásközpontok és kutatói együttműködések létrehozása és az innovációs

	alkalmazókkal való IKT-integráció. Az értékmegőrzés jelentősége mellett a lakosság számára új lehetőségeket tár fel az elektronikus kulturális környezet megteremtése, amely az információs társadalom kultúrájának kiépítéséhez, tudatosításához is hozzájárul a társadalomban. Törekedni kell a területi és társadalmi különbségek csökkentésére az e-gazdaság fejlesztésével, a távmunka ösztönzésével, az e-oktatás (e-learning) által teremtett lehetőségek kihasználásával. Az információkhoz, tartalmakhoz való hozzáférés megteremtésével és az IKT által teremtett interaktivitás lehetőségeire építve a földrajzi, területi kötöttségektől független virtuális kapcsolatrendszerek jönnek létre, beleértve az állam és állampolgárai közötti kapcsolatokat is (e-demokrácia).
Intézkedés státusza, Ütemezés	Tervezett, 2006-ban elokészítés. 2007-től 2008-ig végrehajtás.
Végrehajtásért felelős szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Strukturális alapok+hazai költségvetés

Beavatkozási terület megnevezése	A hálózati információbiztonság és interoperabilitás megteremtése
Hivatkozási hely	9. iránymutatás: Az IKT elterjedésének és használatának ösztönzése és a teljes információs társadalom építése (NAP II.2.1.3.)
Indoklás	Az információs társadalom kiteljesedése hazánkat minőségileg új kihívásokkal állítja szembe, ahol a terrorizmus, szervezett bűnözés eszközeivel viszonylag kis ráfordítással mind a közigazgatás, mind az üzleti élet rendszereinek működése megbénítható, akár több ezer kilométer távolságból. A biztonság és bizalom a jól működő gazdaság alapja és feltétele. Meg kell tehát védeni az információk és információs rendszerek rendelkezésre állását, hitelesíthetőségét, bizalmasságát és letagadhatatlanságát, és egy esetleges kiesésre való tekintettel ki kell alakítani a rendszerek működésének helyreállíthatóságához szükséges védelmi, figyelési/érzékelési és reagálási képességek kialakítását és fenntartását is. A tapasztalatok szerint mind a piaci, mind a közigazgatási szereplők hajlamosak e problémával csak akkor foglalkozni, ha már a baj megtörtént, ennek azonban költségei jóval magasabbak lehetnek, mint az állam által támogatott, irányított és felügyelt, tervszerű felkészülésnek. Az informatikai biztonsági problémák igen jelentős gazdasági károkat okoznak, melyek elhárítása fontos feladat az IKT iránti bizalom megteremtése, az IKT megfelelő terjedése és a versenyképesség érdekében. A biztonság ezen ága is közjóság, ezért megteremtésében az állami szerepvállalás elengedhetetlen.
Beavatkozás leírása	A magyarországi elektronikus úton igénybe vehető üzleti és közigazgatási szolgáltatások védeltségének és rendelkezésre állásának minél magasabb (százalékban mért) rendelkezésre állásának elérése.
Elvárt hatás	Cél, hogy az állampolgárok, valamint az üzleti és a közigazgatási szféra szereplői az európai szintű elvárásoknak megfelelő mértékben bízzanak az informatikai rendszerek és szolgáltatások megbízhatóságában, illetve a bizalom eredményeképpen az elektronikus kereskedelmi és közigazgatási

	szolgáltatások igénybevétele elérje az EU átlagát.
Indikátorok	- Az informatikai kritikus infrastruktúra szolgáltatóinak 95%-a 2013-ra rendelkezik BS 7799-2 minosítéssel. - A biztonsági rendszerekben CC minosított termékek aránya. - A kiemelt üzleti és közigazgatási informatikai szolgáltatók 75%-a az üzemeltetési idejük 99%-os rendelkezésre állást garantál. - Az informatikai biztonságérzet alakulása - Az informatikai biztonsági problémát elszenvedő vállalatok aránya
Kapcsolódás fejlesztéspolitikához, ágazati szakstratégiahoz	MITs, i2010, Nemzeti Szélessávú Stratégia, OFK
1. intézkedés	Informatikai biztonságnövelési program
Intézkedés tartalma	Az infrastruktúrához szorosan kapcsolódó szolgáltatás az IT-biztonság, megteremtése alapvető feltétele az infrastruktúra használhatóságának. A magyarországi elektronikusan úton igénybe vehető üzleti és közigazgatási szolgáltatások védeltségének és rendelkezésre állásának minél magasabb (százalékban mért) elérését kell megteremteni a védelmi rendszerek kiépítésével és a biztonság megteremtésével.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Tervezett, 2006-ban elokészítés, 2007-2008 végrehajtás.
Végrehajtásért felelős szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Strukturális alapok+hazai költségvetés

Beavatkozási terület megnevezése	Az IKT eszközök és -alkalmazások vállalati és lakossági használatának terjesztése
Hivatkozási hely	9. iránymutatás: Az IKT elterjedésének és használatának ösztönzése és a teljes információs társadalom építése (NAP II.2.1.3.)
Indoklás	Az információs társadalom tényleges kihasználása kulcskérdés a magyar vállalatok versenyképességének növelése tekintetében. A hazai IKT-termelő szektor önmagában is jelentős értéktermelő, és a magyar gazdasági növekedés egyik fő forrása. Ezért az IKT szektor számára fontos piacokonform növekedési ösztönzők megteremtése és fenntartása kiemelt cél. Új növekedési forrásokat úgy kell teremteni a szektor számára, hogy jobban össze kell hangolni a hazai IT-igényeket és az IKT-termelő szektor kínálatát. Érdemes az IKT-szektorra a legújabb technológiák felé orientálni és az innovatív szektor K+F+I aktivitását ösztönözni kell. A hazai vállalatok versenyképes módon juthatnának piacokhoz az elektronikus piacokon. Az ilyen piacok akkor működőképesek, ha minél több szereplőjük van, ezért ezek számát növelni kell. Az erre lehetséges egyik válasz a nemzetközi e-kereskedelmi rendszerek létrehozása, vagy az ezekhez való csatlakozás. A lakosság számára jelenleg igen korlátozottak az információs társadalomba való belépés lehetőségei. A legfontosabb probléma a háztartások PC és Internet

	ellátottságának relatíve alacsony szintje. Információs társadalomról csak akkor beszélhetünk, ha a lakosság többsége hozzáfér a tartalmakhoz, ezért a lakossági hozzáférési szintet drasztikusan kell emelni. Az alacsony hozzáférési szint csak kismértékben vezethető vissza infrastrukturális hiányosságokra és jövedelmi problémákra. A legfontosabb ok az alacsony IT-készség szint, és kulturális be nem fogadás. Ezt több módon lehet oldani. Egyrészt növelni kell az IKT által biztosított lehetőségek ismertségét, közöttük kiemelt helyen a digitális kultúra ismertségét. A lakosság körében népszerű közcélú információkat elektronikusan elérhetővé kell tenni, lehetőleg minden réteget elérve. Növelni kell az IKT-megoldások, tranzakciók iránti bizalmat a lakosság számára vonzó, de bonyolultabb tranzakciókat tartalmazó tartalmak sikere érdekében. Specifikus területként a közegészségügy nagy adminisztratív, kommunikációs és tranzakciós igényű részeinek elektronikus megvalósítása, a terület komplex szolgáltatásainak kifejlesztése hozhat sikert.
Beavatkozás leírása	A vállalkozások felkészültségének javítása a hosszú távú versenyképesség egyik fő eszköze. Ez magában foglalja a vállalkozásoknak nyújtott szolgáltatások (tanácsadás, piaci szereplők informáltságának javítása, partnerközvetítői tevékenység stb.) mellett a specifikus tudástranszferek, a vállalkozói készségek javítását, az IKT-technológiák megfelelő használatának ösztönzését is egyaránt, különösképpen a hazai tokeszegény kis- és közép-vállalkozások esetében. A lakosság intenzív bevonása az információs társadalom kiteljesedésének folyamatába elengedhetetlen alapfeltétele az információs társadalom kiteljesítésének, hiszen az e-gazdaság csak részben tud működni e nélkül, a lakossági on-line értékesítés hiánya jelentős bevételkiesést jelent, az egyéb hatásait (hatékonyságnövelés, idospórolás, költség – és így árcsökkenés) nem is említve. Az információs társadalmakban alapkövetelmény, hogy senki ne hagyja el az oktatási rendszert az információs szolgáltatások igénybeviteléhez szükséges alapvető készségek nélkül, illetve, hogy ezek az ismeretek az idősebb generációk számára is reális erőfeszítések mellett elsajátíthatóak legyenek (pl: LLL). A társadalmi szövet szétszakadásának megelőzéséhez a digitális esélyegyenlőség megvalósítása is hozzájárul.
Elvárt hatás	Az IT elősegíti az alap- illetve alkalmazott kutatások közvetlen termelésbe épülését, ezért elérendő cél a közös iparági, tudományos, összefogó megjelenés növelése. A vállalatok számára jelentős versenyképességi tényező a központi és helyi adminisztratív terhek szintje, melyet az elektronizálással jelentősen lehet csökkenteni. Általános fejlesztéspolitikai kíváncsalom, hogy a fejlesztések szinergiáit meg kell teremteni, az infrastrukturális fejlesztések összehangolása a tudásintenzív IKT-tevékenységekkel, az információs társadalom általános feltételeinek megteremtése. Az IKT-szektor, az IKT-technológiahasználat, és az IKT-tartalomra jutó összegeket piacokonformon módon növelni is kell, mert jelenleg nemzetközi viszonylatban nagy a lemaradás. Az E-learning tekintetében meg kell kezdeni a felzárkózást egyrészt a közoktatásban, másrészt a képzés területén, főleg a vállalati képzésekben. A vállalatok IT-bázisához való hozzáférést növelni kell az alkalmazottak IT-

	készség szintjének emelése érdekében A távmunka egy olyan lehetőség, ami az IT-készségek elsajátításában érdekeltté teszi az alkalmazottat. Mivel a munkaerőpiacon keresztül jelentős tudásátfolyások valósulhatnak meg, érdemes minden területi munkaerő piaci egység IKT-termelő szektort szolgáló szakemberbázisának erősítése.
Indikátorok	- Vállalati: az IKT szektor hozzáadott értékének alakulása, a mindennapi munkájuk végzése során az internethez kapcsolódó számítógépet használó alkalmazottak százalékos aránya, a vállalatok teljes forgalmának az online kereskedelemről származó hányada, e-business index (összetett indikátor), az olyan személyek és vállalatok aránya, akik telepítettek biztonsági berendezéseket a számítógépükre és azt az elmúlt három hónapban frissítették, a szélessávú hozzáféréssel rendelkező vállalatok aránya - Lakossági: az otthoni internet hozzáféréssel rendelkező háztartások vagy egyének százalékos aránya, a rendszeres internet használók aránya biztonsági problémákkal már szembesült, internet-hozzáféréssel rendelkező személyek aránya, az olyan személyek és vállalatok aránya, akik telepítettek biztonsági berendezéseket a számítógépükre és azt az elmúlt három hónapban frissítették, a szélessávú hozzáféréssel rendelkező háztartások vagy személyek aránya
Kapcsolódás fejlesztéspolitikához, ágazati szakstratégiához	MITs, Iparpolitikai ajánlások i2010, Nemzeti Szélessávú Stratégia, OFK, Gazdasági Versenyképesség Operatív Program
1. intézkedés	Információs gazdaság és kereskedelem fejlesztése és ösztönzése
Intézkedés tartalma	Finanszírozási és szakmai támogatás nyújtása a hazai KKV szektor szervezeteinek IKT megoldások alkalmazásához, oktatási és képzési lehetőségek biztosítása, a fejlődéshez szükséges feltételrendszer megteremtése, igényekhez illeszkedő IKT fejlesztések ösztönzése. Az IKT alapú módszerek, mint kis- és középvállalkozások támogatása az integrált üzleti rendszerek (integrált vállalati menedzsment rendszerek, ERP, CRM; üzleti intelligencia rendszerek; menedzsment információs rendszerek) bevezetése vagy fejlesztése terén az elektronikus gazdaság fejlődése, a modern menedzsment, termelési és üzleti környezet megteremtése és a hatékony tudásmenedzsment ösztönzése érdekében.
Intézkedés státusza, ütemezés	Folyamatban, 2006-ban elokészítés, 2007-ben és 2008-ban végrehajtás.
Végrehajtásért felelős szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium,
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Strukturális alapok+hazai költségvetés
2. intézkedés	KKV-net
Intézkedés tartalma	A kkv-k versenypozícióinak, rugalmasságának és stabilitásának a javítására ösztönözni kell a piaci versenyt nem torzító termelési, értékesítési, beszerzési társulások és hálózatok, termék- vagy piacfejlesztés céljából létrejövő együttműködések kialakulását, valamint a beszállítói tevékenység létrehozásához, bővítéséhez szükséges fejlesztéseket. Ezt segítheti elő a beszállító vállalkozások beruházásainak és a korszerű vállalatirányítási rendszerek bevezetésének támogatása, a nagyvállalatok és a beszállító

	vállalkozások közötti partnerközvetítői tevékenység és a beszállítói klaszterek létrehozása, illetve a rendelkezésre álló piackonform pénzügyi ösztönzők körének bővítése.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Folyamatban, 2006-ban elokészítés, 2007-ben és 2008-ban végrehajtás.
Végrehajtásért felelős szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Strukturális alapok+hazai költségvetés
3. intézkedés	E-gazdaság, e-kereskedelem - GVOP 4.1.
Intézkedés tartalma	Az intézkedés célja, hogy - a kis- és középvállalkozások számára is megnyíljon a lehetőség a korszerű üzleti informatikai megoldások használatára, - a termelés, a működés hatékonyságát és biztonságát javító, az információk feldolgozását és elérését támogató rendszerek alkalmazására. A felsorolt célok elérése érdekében az intézkedés keretében támogatni kívánjuk a vállalaton belüli (pl. ERP, MIS, CRM) és vállalatközi (B2B) IT és webes megoldások bevezetését és használatát. Az intézkedés elősegíti a tudásalapú gazdálkodás kiépítését, az intelligens gazdálkodási rendszerek kifejlesztését, ösztönzi az elektronikus üzleti megoldások és az elektronikus kereskedelem elterjedését, e-piacterek kialakítását, javítja az IT-biztonságot és hatékonyságot.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Folyamatban, 2008-ig folyamatosan
Végrehajtásért felelős szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium, Gazdasági és Közlekedési Minisztérium
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Strukturális alapok+hazai költségvetés

Beavatkozási terület megnevezése	Új iparágak hazai, és kompetitív iparágak nemzetközi megjelenésének elősegítése
Hivatkozási hely	10. iránymutatás: Az ipari szektor komparatív elonyeinek erősítése (NAP II.2.1.4.)
Indoklás	Magyarországon több kulcsterületen még nem jelentek meg azok a hazai iparágak (szolgáltatások), melyek az „új gazdaság” szerves részét képezik. Szintén hiányosság tapasztalható már bizonyító, kompetitív iparágak esetében azok külpiaei megjelenésének támogatása terén.
Elvárt hatás	Az új iparágak megjelenése érezhető hatást fejt ki a nemzeti jövedelem alakulására. Új, magas hozzáadott értékű munkahelyek jönnek létre. Jelentősen nő az innovatív kisvállalkozások száma.
Indikátorok	- A high-tech szabadalmak számának alakulása - Az érintett szektorok GVA-ja - Foglalkoztatás a high-tech iparágakban
Beavatkozás bemutatása	A beavatkozás legfőbb elemei az innovációk termékfejlesztésének, piaci megjelenésének támogatása, a kreatív iparágak hazai meghonosítása, a külpiaei megjelenés támogatása.

Ágazati szakstratégiához való viszony	Országos Fejlesztéspolitikai Kon koncepció
1. intézkedés	Az infokommunikációs szektor nemzetközi piaci megjelenésének ösztönzése, új termék és szolgáltatások piacra juttatása
Intézkedés leírása	Az erőteljesebb külpia ci megjelenés feltételeinek megteremtése, akadályainak elhárítása, a piaci szereplők külföldi piacokat megcélzó akcióinak támogatása, Magyarország infokommunikációs szolgáltatói, fejlesztői és innovációs központként való pozícionálása.
Intézkedés státusza	Folyamatban
Ütemezés (határido)	2006-ban elokészítés, 2007-ben és 2008-ban végrehajtás.
Végrehajtásért felelos szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium
Szükséges kölségvetési forrás (források összetétele)	Strukturális alapok+hazai kölségvetés
Kölségvetésre gyakorolt hatás	
Kapcsolódás a hazai fejlesztéspolitikai intézkedésekhez	MITs, i2010, Nemzeti Szélessávú Stratégia, OFK célok: gazdaság versenyképessége, foglalkoztatás, társadalmi összetartozás, információs társadalom, versenyképes tudás és a muveltség
2. intézkedés	Új, kreatív, nemzetközileg versenyképes iparág meghonosítása Magyarországon (2007-tol indul)
Intézkedés leírása	A kulturális fejlesztések a kreatív ipar (vagy kulturális ipar) révén közvetlenül is hozzájárulnak egy adott térség gazdaságának teljesítményéhez, a kulturális örökség. Célunk az alkotómuvész et összekapcsolása a gazdasági élet szereploivel és folyamataival. A kulturális értékek (gazdasági és humán) erőforrássá válnak, ésszeru és fenntartható használata javítja a gazdasági és térségi versenyképességet. Az erre épülo iparág megteremtése Magyarországon részben közhasznú tartalmak eloállítását jelenti, másrészt versenyképes iparágat teremt. A célterületek: iparmuvész et, design, film- és audiovizuális par, népmuvész et, népi iparmuvész et, hagyományör zo kézműves műhelyek, kulturális turizmus
Intézkedés státusza	Tervezett
Ütemezés (határido)	2006-ban elokészítés, 2007-ben és 2008-ban végrehajtás.
Végrehajtásért felelos szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium, Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma
Szükséges kölségvetési forrás (források összetétele)	Strukturális alapok+hazai kölségvetés
Kölségvetésre gyakorolt hatás	
Kapcsolódás a hazai fejlesztéspolitikai intézkedésekhez	MITs, i2010, Nemzeti Szélessávú Stratégia, OFK célok: gazdaság versenyképessége, foglalkoztatás, társadalmi összetartozás, fizikai elérhetőség információs társadalom, versenyképes tudás és a muveltség, természeti erőforrások és környezeti értékek, a népesség egészségi állapotának javulása, kiegyensúlyozott területi fejlődés.

Beavatkozási terület	Beszállítói, ágazati klaszterek létrejöttének ösztönzése
-----------------------------	---

megnevezése	
Hivatkozási hely	10. iránymutatás: Az ipari szektor komparatív elonyeinek erősítése (NAP II.2.1.4.) 15. iránymutatás: Vállalkozói kultúra terjesztése és a KKV-kat támogató környezet kialakítása (NAP II.2.2.4.)
Indoklás	A jelenleg Magyarországon működő klaszterek többsége nem rendelkezik kello vonzeróval a taglétszám bővülését illetően és nehézkesen tudja bővíteni tevékenységi körét, továbbá korlátozottan képes önerőből az általa kínált szolgáltatásokat magasabb szintre segíteni. Új klaszterek sem alakulnak nagyobb számban, részben a „kello” állami ösztönzés hiánya miatt. Ebből kifolyólag a már működő és az újonnan alakuló klaszterek klasztermenedzsmentjei által nyújtott szolgáltatások körének bővítése, valamint a klasztertagoknak nyújtott szolgáltatások színvonalának emelése nem fejlődik. Szükséges a fentebb említett folyamatok felgyorsítása és a klaszterek önfenntartóvá válásának elősegítése.
Leírás	A beavatkozás célja üzleti vállalkozások és nem üzleti szervezetek (helyi gazdaságfejlesztési intézmények, önkormányzatok, felsőoktatási intézmények, alapítványok, kutató-fejlesztő szervezetek és szervezeti egységek, egyéb közhasznú társaságok) által alkotott klaszterek klasztermenedzsmentjei által nyújtott szolgáltatások körének bővítése, a klasztertagoknak nyújtott szolgáltatások színvonalának emelése.
Elvárt hatás	15-20 klaszter önfenntartóvá válása, valamint a magyarországi klaszteresedési folyamat felgyorsítása.
Indikátorok	• a klaszter által nyújtott szolgáltatások száma; • a klaszter által nyújtott egyes szolgáltatásokban részesülő cégek száma; • a klasztermenedzsmentben a támogatással megvalósuló szolgáltatások nyújtására alkalmazott többlettaglétszám és megörzött munkahely (fő, statisztikailag teljes-idő alkalmazott);
Kapcsolódás fejlesztéspolitikához, ágazati szakstratégiához	A szakstratégia céljaihoz illeszkedik.
1. intézkedés	Beszállítói és ipari klaszterek létrejöttének ösztönzése
Intézkedés tartalma	A tervezett pályázat egyaránt támogatja az újonnan létrejövő és a már korábban létrejött klasztereket. A támogatási konstrukció elonye, hogy a klaszterek kialakulásának kezdeti fázisában elősegíti az életképes klaszter-kezdemenyezések önfenntartóvá válását, mintaprojektek kialakulását, valamint a klaszter típusú szerveződések magyarországi elterjedését. Külön jogszabály módosítás vagy -alkotás nem szükséges, a támogatás jogi alapjai rendelkezésre állnak.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Folyamatban (a pályázati dokumentáció elkészült), Várhatóan 2005. szeptember 1-én kerül kiírásra az új pályázati konstrukció.
Végrehajtásért felelős szervezet	Gazdaságfejlesztési Programok Foo., GVOP IH, Regionális Támogatás-közvetítő Kht.
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	A Strukturális Alapokon belül a GVOP 1.1.3 intézkedésekre korábban el lett különítve a szükséges forrás. 2005-ben várhatóan 300 millió Ft forrással lesz meghirdetve a konstrukció.

Beavatkozási terület megnevezése	A környezetvédelem és a növekedés összhangjának erősítése <u>szabályozás útján</u>
Hivatkozási hely	11. iránymutatás: Az erőforrások fenntartható használatának ösztönzése, a környezetvédelem és a növekedés közti szinergiák erősítése (NAP II.2.1.5.)
Indoklás	▪ A környezeti hatásvizsgálatok bevezetése óta eltelt 12 év alatt a környezetvédelmi jog fejlődésével újabb eszközök jelentek meg a környezeti érdekek érvényesítésére, ami az egyes tevékenységek engedélyezését bonyolultabbá és hosszadalmasabbá tette. Ezért szükséges a környezeti hatásvizsgálati szabályozás megújítása a többi környezetvédelmi jogintézménnyel való összhang megteremtése, illetve az eljárások egyszerűsítése, rövidítése érdekében. A tervezés felsőbb szintjein (tervek, programok) bevezetett környezeti vizsgálat alkalmazásában kevés tapasztalat van még Magyarországon, ezért a végrehajtás segítésére is útmutatókra van szükség. Minden jogintézmény alkalmazását segítik a különböző célcsoportoknak szervezett és szervezendő képzések. ▪ Jelenleg Magyarországon a közgazdasági szabályozó eszközök alkalmazása komoly gazdasági ellenállásba ütközik. A természeti erőforrások felhasználásának költsége alacsony, ezért az anyag- és energiagazdálkodás, valamint a területhasználat területén a szűk látókörű (rövid távú) érdekek érvényesülnek. Ez megmutatkozik a fejlesztés politikában, a jövedelem-, adó- és árpolitikában egyaránt. A gazdasági szabályozók közül 1995. óta működik a környezetvédelmi termékdíj, 2004-től került bevezetésre a környezetterhelési díj, valamint az energiaadó. A környezetvédelmi támogatások rendszere 2005-ben alakult át. Az egyes környezethasználat (igénybevételi) járulékok szabályozása nem egységes. Legjelentősebb járulék a bányajáradék, valamint a vízkészlet-használati díj, említést érdemel még az erdőfenntartási járulék. A környezetvédelmi termékdíj tapasztalatai mutatják, hogy a gazdasági szabályozó eszközök alkalmazása mind környezeti, mind gazdasági szempontból előnyös, mivel a piaci mechanizmusokon keresztül fejt ki hatását. ▪ Az érvényben lévő, közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény szabályozása szerint jelenleg is lehetőség van arra, hogy a „zöld elveket” érvényre lehessen juttatni. A törvény azonban ezekre kifejezetten nem ad elsőbbséget, a „zöld elvek és követelmények” érvényre juttatása bírálati szempontokban lehetséges, amelyek megfogalmazása az ajánlatkérő körültekintésétől, leleményességétől és szakmai felkészültségétől függ. Lényeges az, hogy a bírálati szempontnak csak egzakt, egyértelmű, objektív dolgokat lehet meghatározni. A hazai zöld közbeszerzés továbbfejlesztését az EU Bizottság (Buying green! A handbook on environmental public procurement) iránymutatása alapján kívánjuk megvalósítani.
Beavatkozás lírása	▪ A környezeti hatásvizsgálati (KHV) szabályozás megújítása egyidejűleg az egységes környezethasználati engedélyezési eljárással. A környezeti vizsgálat és a KHV alkalmazásának segítésére útmutatók kidolgozása. Képzés szervezése a környezeti hatásvizsgálattal és a környezeti

	vizsgálattal foglalkozó hatósági szakemberek számára. ▪ Állami támogatások (közvetlen és közvetett) rendszerének felülvizsgálata és átalakítása, leginkább a közlekedés és a mezőgazdaság területén. A fejlesztési politikában, az adó- és jövedelem politikában a természeti erőforrások költségeinek növelése az élmunka költségeinek csökkentése mellett. ▪ Környezetvédelmi gazdasági szabályozók kidolgozása, a jelenlegi hatékony szabályozók fejlesztése és kiterjesztése.
Elvárt hatás	▪ A környezetvédelmi engedélyezési eljárások rövidebbé válása, a konfliktusok csökkenése a környezeti szempontok korábbiakhoz hasonló módon való érvényesülése mellett. ▪ A gazdasági szabályozók (különösen az adók és az állami támogatások) területén a környezetvédelmi szempontok erősödése. A szankció rendszer elrettentő hatásának kialakítása. ▪ Közbeszerzési eljárások során a környezetvédelmi szempontok hangsúlyosabb érvényre juttatása.
Indikátorok	▪ Az ügyintézési idő rövidülése, az elhúzódnak ügyek számának csökkenése. ▪ Környezetvédelmi szempontból káros állami támogatások mértéke, A természeti erőforrások felhasználásának költsége, Hulladékhasznosítás mértéke ▪ A környezetvédelmi szempontokat sikeresen alkalmazó eljárások száma.
Kapcsolódás fejlesztéspolitikához, ágazati szakstratégiához	Összhangban van a 2003-2008 idoszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Programmal (132/2003. (XII. 11.) OGY határozat). A környezeti hatásvizsgálat és a (stratégiai) környezeti vizsgálat horizontális jellegénél fogva minden ágazat jogalkotásával és jogalkalmazásával összefüggésbe hozható. A beavatkozás hozzájárul az I. és II. NFT céljainak teljesítéséhez.
1. Intézkedés	Hatásvizsgálatok továbbfejlesztése
Intézkedés tartalma	▪ A környezeti hatásvizsgálat hatékonyságának felülvizsgálata, illetve javítása a megfelelő jogi szabályozások újraalkotásával. A környezeti hatásvizsgálat és az egységes környezethasználati engedélyezési rendszer újraszabályozása a környezetvédelmi törvény módosításával és egy új kormányrendelet megalkotásával. (Jogszabályalkotás) ▪ A megelőzés és a hatékonyság elvének érvényesítése érdekében a környezeti szempontok vizsgálatát a tervezési ciklusban egyre korábban kezdve és egyre integráltabban kell elvégezni. A stratégiai környezeti vizsgálatokba fokozatosan be kell építeni a fenntarthatósági szempontokat is. A környezeti hatásvizsgálat újraszabályozásához és a (stratégiai) környezeti vizsgálatokhoz kapcsolódóan útmutatók kidolgozása és képzések szervezése. A vonatkozó jogszabályok alkalmazását segítő útmutatók kidolgozása, rendszeres képzés az érintett hatóságok számára. (Kapacitásfejlesztés)
Intézkedés státusza, ütemezés	▪ Folyamatban; 2005. december, illetve 2006. I. félév, ▪ Folyamatos 2008-ig
Végrehajtásért felelős szervezet	KvVM, társmiszteriumok
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	meglévő minisztériumi működési keret, EU pályázható kapacitásfejlesztési keretek

2. Intézkedés	A közgazdasági ösztönzőrendszer hatékonyabbá tétele
Intézkedés leírása	▪ Adózási szabályok módosításával a környezetvédelmi ipar, a környezetvédelmi beruházások megvalósulásának ösztönzése. ▪ A környezetvédelmi termékdíj, a környezetterhelési díj szabályozásának kiterjesztése és fejlesztése, különös tekintettel az adminisztráció ésszerűsítésére és az ellenőrzési rendszerek fejlesztésére. Az ellenőrzés hatékonyságának érdekében szükséges a hatósági intézményrendszer fejlesztése, valamint az ellenőrző szervek működésének összehangolása. ▪ Jogszályalkotás, amelynek során a környezethasználattal kapcsolatos járulékok (díjak) fizetési kötelezettsége egy jogszabályban kerülnek szabályozásra. Ezzel együtt a járulékfizetési kötelezettség szélesítése egyes földterületek használatokra. ▪ Jogszályalkotás, amelynek során a biztosítékkadás kötelezettsége kidolgozásra kerül. Célja az állami felelősségbe kerülő környezetvédelmi feladatok mennyiségének csökkentése. ▪ Jogszályalkotás, amelynek során a környezeti felelősségbiztosítás kötelezettsége kidolgozásra kerül. Célja az állami felelősségbe kerülő környezetvédelmi károk mennyiségének csökkentése. ▪ A természeti erőforrások felhasználásának árát növelni szükséges az adórendszer ennek megfelelő átalakításával együtt (ökológiai adóreform). Például az élmunka adóterheinek csökkentése. ▪ Közlekedés reformja (P+R rendszerek kiépítése és árpolitikai támogatása például parkolási díjakon keresztül, kerékpározás támogatása). ▪ A természeti erőforrások, illetve az azokkal kapcsolatos felhasználás-csökkentő megoldások, környezetvédelmi technológiák, know-how-k kereskedelmi lehetőségeinek feltárása. Magyarország nemzetközi támogatásaiban az ilyen jellegű termékek és szolgáltatások elonybe részesítési eljárásának kidolgozása. ▪ Ellenőrzési rendszer megszigorítása. Jogszályi háttér felülvizsgálata a szankciók „elrettető” hatásának, a szankció rendszer betarthatóságának és végrehajthatóságának vizsgálatával.
Intézkedés státusza, ütemezés	Tervezett; 2006-2010-ig
Végrehajtásért felelős szervezet	PM, KvVM, GKM, FVM, BM, KüM
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	▪ Létszám fejlesztés az ellenőrző hatóságoknál: millió forint ▪ Jogszály módosítások hatás elemzéséhez szükséges vizsgálatok elvégzésére: millió forint ▪ A jogszályalkotáshoz szükséges vizsgálatok elvégzéséhez: millió forint
3. Intézkedés	Zöld közbeszerzés kialakítása
Intézkedés leírása	A Közbeszerzési törvény 2006. év elején történő módosítása során el kell érni, hogy az ajánlatok azonos pontszáma [Kbt. 90. § (2) bek.], illetve a legalacsonyabb összegű ellenszolgáltatás bírálati szempontja esetén a környezet-, és természetkímélő szempontok szerint elonyben részesüljön az az ajánlat, amely esetén jobb javaslatot tesz – az előbbi szempontokra - a vele azonos pontszámúnál, illetve vele azonos ellenértékűnél. A törvény módosításánál a Környezetvédelmi és Vízügyi Minisztérium csak javaslattevő és ennek sikere alapvetően a kodifikációs munka eredményeként várható.
Státusza, ütemezés	Tervezett; 2006-2008. közötti időszak

(határido)	
Végrehajtásért felelős szervezet	IM, MeH, KvVM
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	

Beavatkozási terület megnevezése	A fenntartható erőforrás-gazdálkodás javítása, valamint a környezetvédelem és a növekedés összhangjának erősítése <u>specifikus fejlesztések segítségével</u>
Hivatkozási hely	11. iránymutatás: Az erőforrások fenntartható használatának ösztönzése, a környezetvédelem és a növekedés közti szinergiák erősítése (NAP II. 2.1.5.)
Indoklás	- Magyarországon 2003-ban a környezetvédelmi iparba tartozó (kb. 2000 kis- és mikro méretű vállalkozás) gazdasági szervezetek által értékesített termékek és szolgáltatások értéke megközelítőleg 200 milliárd forint volt, mintegy 8 milliárd forinttal több, mint a megelőző évben. Ennek legnagyobb hányadát (98,3%-át) a környezeti szennyezések közvetlen csökkentését szolgáló termékek előállítása és ilyen szolgáltatások nyújtása tette ki, míg a környezetszennyezések integrált csökkentését szolgáló technológiák és termékek előállítása mindössze 3,5 milliárd forint (1,7%) volt. A környezetvédelmi ipar exportértékesítése 26,2 milliárd forintot ért el, ez az összes környezetvédelmi ipari értékesítés 13,1%-át jelentette. Habár az export terén 2002-höz képest kismértékű növekedés mutatható ki, az exporthányad továbbra is alacsonynak mondható. Pozitívnak tekinthető azonban, hogy míg a környezeti szennyezések közvetlen csökkentését szolgáló termékek előállítása és ilyen szolgáltatások nyújtásából az export 12%-ot tett ki, a környezetszennyezések integrált csökkentését szolgáló technológiák és termékek előállításánál az export 35%-t ért el, azaz a modern, környezetvédelmi szempontból jobb technológiák, szolgáltatások exportlehetőségei jobbakként. Az 1999-2003 közötti időszakban az ipar környezetvédelmi beruházásainál jelentős mértékben megnövekedett az integrált környezetvédelmi beruházások aránya, 36-ról 48%-ra. Az iparágban foglalkoztatottak száma 2003-ban 15 763 fő volt. Az ágazat munkahelyteremtő képessége különösen azokban a hazai régiókban jelentős hatású, amelyekben a környezetvédelmi beruházások most indulnak. - Hazánk energiahatékonysága 2001-ben 346 kgoe/1000 EUR volt, míg az EU25 átlaga 212. Ez az érték 47%-a az 1991-es energaintenzitásnak, de még mindig rossznak mondható. Az egy lakosra jutó primerenergia felhasználás alacsony, a teljes primer energiafelhasználás az utóbbi 15 évben közel állandó volt, de a hazai termelés csökkenése miatt hazánk importfüggősége 70% körülire nőtt. Az egy főre jutó villamos energiafogyasztás is, de az EU átlag alatt mozog. Termelői oldalon a hőerőművek hatékonysága nőtt, de még mindig csak 50% körül van. Hazánkban az épületekhez köthető energiafogyasztás a teljes energiafelhasználás 40%-át teszi ki. Ezek hőenergetikai hatékonyságának fokozása alapvető érdeke a lakóknak, tulajdonosoknak, fenntartóknak. Az állam az importfüggőség csökkentésében érdekelt a hatékonyság fokozása területén. A fajlagos energiafogyasztás csökkenésével csökken a levegőbe juttatott üvegházgázok mennyisége.

	▪ Hazánk megújuló energia fogyasztása 2003-ban 3.5% volt, amely jóval az EU átlag (6%) alatt van. A 2233/2004. (IX. 22.) Korm. határozat alapján hazánkban 2010-ig a bio-üzemanyagok részarányát 2%-ra, a megújuló energiaforrásokból származó villamos energia arányát 3.6%-ra kell emelnie. Az ország energia-import függősége jelenleg 70% felett van, amely a jövőben noni fog, ennek mérséklésére az energiatakarékosság és energiahatékonyság mellett a harmadik célravezető eszköz a megújuló arányának növelése. A megújuló energiaforrások felhasználásának növelését a környezeti elemek állapotának romlása is indokolja, aminek oka a fosszilis energiahordozók égetése, a CO₂, és egyéb üvegház gázok kibocsátása. Így az akció a klímavédelem szempontjából is nélkülözhetetlen. Hazánk jóval az EU elvárások felett lenne képes megújuló energiaforrások hasznosítására, ezt a hazai megújuló energiaforrás potenciálok is alátámasztják. ▪ A hosszú távon fenntartható fejlődés biztosításának alapvető feltétele a természeti erőforrásokkal való takarékos bánásmód, ami – a nem megújuló erőforrások kitermelésének mérséklésén, a hatékony és takarékos anyag- és energiafelhasználáson túl – a környezet minél kisebb mértékű terhelését kívánja meg. A magyar környezetpolitika a hulladékgazdálkodás területén elsősorban a hulladékképződés megelőzését biztosító anyag- és energiatakarékos, hulladékszegény technológiák alkalmazását, a veszélytelenebb, kisebb kockázatot jelentő hulladékot eredményező anyagfelhasználást, másodsorban a képződő hulladék anyag- és energiataralmának minél teljesebb hasznosítását, s végül a nem hasznosuló hulladék környezetveszélyeztetést és egészségi kockázatot kizáró ártalmatlanítását támogatja. A támogatások a hulladékgazdálkodás területén kiterjednek az elérhető legjobb technológiák bevezetésére és alkalmazására, az optimális kapacitások kialakítására, valamint a korszerűtlen eljárások és létesítmények korszerűsítésére vagy megszüntetésére, bezárására. A támogatások bizonyos esetekben kiterjedhetnek a hulladékgazdálkodás kapcsolódó intézményrendszerének korszerűsítésére, a hulladékkereskedelem – beleértve a hulladékexportot és importot is – korszerűsítésére, valamint a kapcsolódó PR tevékenységekre is. ▪ A környezeti nevelésnek alapvető szerepe van a környezeti problémák kezelésében, egyre hangsúlyosabbá válik az oktatási dokumentumokban, társadalmi programokban, állami és helyi szinten is megjelenik a fenntartható fejlődés eszmerendszerének megfelelő társadalmi tudatosság kialakításának igénye. A korszerű környezeti nevelés, oktatás összehangolt fejlesztését számos program szolgálja. Kialakulóban van az óvodai környezeti nevelés szakmai támogatórendszere, a „Zöld Óvoda” kritérium és indikátor rendszere. Évente több 10 ezer gyermeket érint a Kormányzati Erdei Iskola Program, mely az erdei iskolázás mellett bázisa lehet a minőségi turizmusnak, ökoturizmusnak, fenntartható vidékfejlesztésnek, egészséges életmódra nevelésnek is. 2005-ben 144 intézmény nyerte el az „Ökoiskola” címet, melynek hálózattá szervezése 2005. oszén kezdődik. A környezeti nevelés akcióprogramokon (FLUPI BISEL, GLOBE) keresztül is működik. Jelenleg 53 szakközépiskolában képzünk környezetvédelmi természetvédelmi vízügyi szakembereket. A felsőoktatás területén kiemelt hangsúlyt kap a pedagógusképzés, alapképzésben környezet-, természet-
--	---

	védelmi, vízügyi képzések és szakképzés.
Beavatkozás bemutatása	▪ A környezetvédelmi ipar versenyképességének ▪ Az energiahatékonyság fokozásának módjai: – A lakosság környezettudatosságának növelése, mely a fogyasztói szokások megváltoztatásával jár és nem igényel beruházást. – Energiacímkezés, az elektronikai berendezések kategorizálásával, és egyéb termékek (pl. építőanyagok) minosításával befolyásolni lehet a fogyasztási szokásokat, közvetett módon az energiafogyasztást is. – Az épületek energetikai felmérésével olyan beruházások kezdhetők el, amelyek az épületek energiafogyasztását csökkentik. – Termelői oldalon a vállalatok érdekeltté tétele az energetikai hatékonyságnövelésben. – A villamoshálózat veszteségeinek csökkentése. ▪ Szabályozás megújítása; önálló program kialakítása; támogatások rendszerének kialakítása és folyamatos működtetése ▪ (Szabályozási, intézményi kiegészítés még jön.) A hulladékképződés megelőzését biztosító anyag- és energiatakarékos, hulladékszegény technológiák alkalmazását, a veszélytlenebb, kisebb kockázatot jelentő hulladékot eredményező anyagfelhasználást elősegítő támogatási forrásokat elsődlegesen a hulladéktermelő vállalkozások részére célszerű meghirdetni. A hulladékkezelési eljárások esetén egyaránt adható támogatás hulladéktermelő és hulladékkezelő cégek részére. Lényeges a stabil, hosszú távú üzemelés, a kelő termelési, üzemelési kapacitás, a beruházás reális megtérülési ideje, önfenntartóvá válása, amit költség-haszon elemzéssel kell megfelelően alátámasztani. A hulladékkezelési kapacitások optimális kialakítása érdekében a térségi, régiós, uniós szemlélet figyelembevételével kell eljárni a projekthátterek megállapítása során. Egyszeri fejlesztési, beruházási támogatás adható azon elképzelésekhez, melyeket a támogatás nélkül is megvalósítanak, de környezetvédelmi és szakmapolitikai okok miatt azok mielőbbi indítása indokolt. ▪ ?
Elvárt hatás	▪ A környezettechnológiai fejlesztésekre épülő környezetvédelmi ipar az egyik húzóágazat szerepét töltheti be hazánkban is. A környezetvédelmi ipar éves teljesítményének növekedése az EU csatlakozásból származó új követelmények, a szigorodó környezetvédelmi elvárások következtében akár 15-18%-t is elérhet. Ezen felül: versenyképesség javulása, exportlehetőség javulása, környezeti mutatók javulása, egészségesebb környezet. ▪ Magyarország energiahatékonysági mutatói az Európai Unió eléri átlagot. 2010-re 75 PJ/év energiafogyasztás csökkentést kell elérni. ▪ A megújuló energiaforrások részaránya jelentősen megemelkedik. 2010-re Magyarország túllépi az EU által elvárt mértéket, 2010-től pedig tovább nő a megújulók aránya. ▪ A hulladékok általi környezetterhelés csökkenése ▪ A környezettudatos viselkedésminták beágyazódása a személyes és közösségi életvitelbe.
Indikátorok	▪ exporthányad változása; részesedés a GDP-ben; foglalkoztatottság változása; környezeti mutatók ▪ J/fo primer energiaforrás; kWh/fo primer energiaforrás; kWh/fo

	fogyasztás; J/EUR (energia intenzitás) (külön iparra, közlekedés, szolgáltatás, lakossági is lehet); kgoe/1000 EUR (energia intenzitás); toe/tkm (közlekedés, szállítás) ▪ Megújuló energiaforrásból származó energia (j), (Wh); Felhasznált bioüzemanyag (l); Megújuló Energia j /összes felhasznált energia j (%); Bioüzemanyag l / összes felhasznált üzemanyag l (%); Megújuló energiaforrásból származó villamos energia Wh / összes megtermelt villamos energia Wh (%); összes napkollektor felület (m²); napkollektor kapacitás (W); összes napelem felület (m²); napelem kapacitás (W); szélturbinák mennyisége (db); szélturbina kapacitás (W); energetikai célra felhasznált biomassa (m³, kg, l); biomasszával futott lakóhelyek száma (db) ▪ A hulladékok általi környezetterhelés csökkenésének mértéke; A kevesebb hulladékot termelő technológiák száma, a hulladék mennyiségének csökkenése; A veszélytelenebb, kisebb kockázatot jelentő hulladékot termelő technológiák száma, a veszélytelenebb hulladék kezelési költségének a csökkenése; A hulladék anyagában történő hasznosítási arányának növekedése; A hulladék energetikailag történő hasznosítási arányának növekedése; A korszerű, az elérhető legjobb technológiáknak megfelelő hulladékkezelési eljárások száma; Az optimális hulladékkezelési kapacitású eljárások száma, kapacitása; A korszerűsített eljárások, létesítmények száma; A megszűnt korszerűtlen eljárások, létesítmények száma, kapacitása; A hulladékkereskedelem forgalmi adatainak változása a hulladék mennyiségét és a partnerek számát figyelembe véve; A hulladékhoz kapcsolódó intézmények száma; A hulladékkal kapcsolatos tevékenységekről tájékoztatott lakosok száma. ▪ Már elindított programok tovább folytatódnak, új programok indítása.
Kapcsolódás fejlesztéspolitikához, ágazati szakstratégiához	A beavatkozás szorosan kapcsolódik az I. és II. NFT-hez ▪ A beavatkozás összhangban van a 2003-2008 időszakra szóló Nemzeti Környezetvédelmi Programmal (132/2003. (XII. 11.) OGY határozat; 3.1. Környezettudatosság növelése akcióprogram részben) ▪ A beavatkozás szorosan kapcsolódik a Nemzeti Környezetvédelmi Program Éghajlatváltozási akcióprogramjához. Kapcsolódik a Kiotói Jegyzőkönyvben vállalt üvegház-gáz kibocsátás csökkentéshez 2045/2003. (III. 27.) Korm. határozat. Fentiek mellett szorosan kapcsolódik az 1107/1999. (X. 8.) Korm. határozatban foglaltakhoz. ▪ A hulladékgazdálkodás ágazati stratégiáját az Országos Hulladékgazdálkodási Tervről szóló 110/2002. (XII. 12.) OGY határozat (OHT) tartalmazza. Tekintettel arra, hogy az OHT tervezési periódusa 2002-2008, ezért az akciókat ennek, s az OHT folytatásának figyelembe vételével célszerű kidolgozni. Célszerű lenne a hulladékgazdálkodási tervezést az uniós költségvetési időszakokhoz hangolni. ▪ Szakiskolai fejlesztési program, OKJ korszerűsítési program, közoktatáspolitikai stratégia, óvodai nevelési program, egész életen át tartó tanulás stratégiája, NKP II. szakstratégiák alapján.
1. Intézkedés	A környezetvédelmi ipar, a környezetbarát, anyag- és energiatakarékos tisztább technológiák fejlesztése
Intézkedés tartalma	▪ Környezetvédelmi ipar fejlesztése: támogatási és hitelprogramok a beruházásokhoz, fejlesztésekhez (a közbeszerzés zöldítése +zöld közbeszerzési útmutató kiadása a környezetvédelmi ipar piaci

	lehetőségeinek javításához hozzájárulhat) - Tisztább technológiák alkalmazása: nemzeti környezettechnológiai akcióterv (ETAP) kidolgozása és végrehajtása (KvVM); gazdasági ösztönzők kidolgozása, bevezetése (PM, GKM); pályázati támogatások a tisztább technológiák bevezetésére (GKM) - EMAS, ISO minosítések, ökocímkezés fejlesztése: /1. Az EU öko-címke és a nemzeti környezetbarát termék minősítő rendszerekben – a rendszerek együttműködésének biztosítása mellett, új termékcsoporthoz kritériumok kifejlesztése : 1-/2 új termékcsoporthoz/év; a rendszerek ismertségének, népszerűségének javítása a fogyasztók és a vállalatok körében: az érdekelt hazai vállalatok ismerjék a rendszert, és a fogyasztók legalább 35%-a felismerje a védjegyet; a minosított termékek számának folyamatos növelése: 50%-os növekedés a minosított termékek számában ill. értékében; /2. Az EU környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszere (EMAS) ismertségének, a minosított vállalatok számának folyamatos növelése: 10-15 új EMAS minosítés/év
Intézkedés státusza, ütemezés	- pályázati támogatást ki kell dolgozni (GKM), illetve folytatni (a 2005-ben megszűnt SMART-ot); zöld hitel program meghirdetve - akcióterv előkészítése folyamatban; az akcióterv végrehajtása a tervben foglaltaknak megfelelően fog történni; a technológia fejlesztési, beruházási támogatásokat növelni kell és folyamatossá kell tenni; akcióterv:2005. december (EU határidő) - Folyamatos tevékenység; 2005-2007 (EU határidő) majd folyamatos
Végrehajtásért felelős szervezet	- GKM, KvVM, PM - akcióterv: KvVM és érintett minisztériumok (GKM, PM, FVM, OM, stb); pályázatok: GKM (KvVM szakmai részvételével) - KvVM
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	- GKM pályázati támogatások, KvVM zöld hitel program fedezete - K+F támogatások (OM), hitelprogramok (PM), beruházás-támogatások (GKM) stb. - Az intézményi rendszert működtető KvVM pénzügyi keretéből, becsült forrásigény: ,- millió Ft/év
2. Intézkedés	Energiahatékonyság javítása (szolgáltatói-, felhasználói oldalon egyaránt)
Intézkedés tartalma	Energiatakarékossági Program (1107/1999. (X. 8.) korm. hat.) megújítása és megvalósítása. Az intézkedés az energiaellátás biztonságának a növelése, az importfüggőség mérséklése, a fenntartható fejlődés biztosítása, a környezetvédelmi követelmények teljesítése, a korlátozottan rendelkezésre álló fosszilis energiaforrásokkal való takarékoság érdekében 2010-ig energiatakarékossággal és hatékonyságnöveléssel kapcsolatos elemeket tartalmaz.
Intézkedés státusza, ütemezés	Folyamatban; Megvalósítás véghatárideje 2010. december
Végrehajtásért felelős szervezet	GKM, KvVM, PM
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	
3. Intézkedés	Megújuló energiaforrások használatának elérhetővé tétele
Intézkedés tartalma	Önálló megújuló energiahordozó program indítása és megvalósítása.

	Az intézkedés sikeres végrehajtásához a megújuló energiaforrások használatáról külön törvényt kell alkotni. A jelenlegi szabályozáson belül a következő területeket kell módosítani, felülvizsgálni: • A környezetet károsító fosszilis tüzelőanyagok árának korrigálása szükséges az externális költségek beépítésével. • A megújuló energiaforrásokat hasznosító berendezések ÁFA kulcsának visszaállítása. • A megújuló energiaforrásból származó villamos energia kötelező átvételi árának differenciálása. • Egyszerűsített környezetvédelmi engedélyezési eljárások kialakítása. • Tisztított biogáz hálózatra táplálása feltételrendszerének kidolgozása. • Erdőtörvény módosítása az energetikai ültetvények növelése érdekében. A 2007-2013 közötti időszakban a megújuló energiaforrások külön prioritásként szerepeljenek a Környezetvédelmi Operatív Programban.
Intézkedés státusza, ütemezés	Tervezett, folyamatban Tervezés, elokészítés: 2006. március; Megvalósítás folyamatos 2010. végéig
Végrehajtásért felelős szervezet	KvVM, GKM, FVM, PM
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	
4. Intézkedés	A környezetbarát hulladékgazdálkodás erősítése.
Intézkedés tartalma	Megelőzés, veszélyesség csökkentése, újrahasználat, korszerű kezelési (gyűjtési, begyűjtési, szállítási, elokezelési, hasznosítási és ártalmatlanítási) eljárások elterjesztése, korszerűtlen eljárások (létesítmények) korszerűsítése vagy bezárása. A hulladékgazdálkodási jogszabályok az irányelveknek megfelelően elkészültek, új jogszabály elsődlegesen csak új irányelv (pl. az ásványi nyersanyag-kitermelő iparban keletkező hulladék kezeléséről szóló irányelv) megjelenése után várható. Ugyancsak új jogszabályként fognak megjelenni az időszakos hulladékgazdálkodási tervek (országos, regionális és helyi). A hulladékgazdálkodási és a kapcsolódó jogszabályok első körös módosítása a tapasztalatok feldolgozását követően megkezdődött, megkezdődik. A támogatási program alapját a hulladékgazdálkodási tervek, azok végrehajtásának monitoringja és a hulladék bejelentések képezik. A KvVM érdekkörén belül az intézményfejlesztés megkezdődött, de hiányzik egy magas szakmai és technikai színvonalon álló háttér, ami a mindennapi munkához azonnali segítséget tudna nyújtani. Egyes kiemelt hulladékarámok koordináló szervezetei már létrejöttek, de még újabbak várhatóak.
Státusza, ütemezés (határidő)	Folyamatban; 2005--2013
Végrehajtásért felelős szervezet	KvVM Fejlesztési Igazgatóság.
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Strukturális Alapok – ; Centralizált fejlesztési források – 10-50%; Decentralizált fejlesztési források –; Önrész –
5. Intézkedés	Környezettudatosságra nevelés

Intézkedés tartalma	
Intézkedés státusza, ütemezés	Folyamatos
Végrehajtásért felelős szervezet	OM-FMM-szakképesítésért felelős miniszterek, köztük KvVM
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	NFT-HEFOP, ROP, INTERREG, CBS, fejezeti költségvetés, regionális források

Beavatkozási terület megnevezése	A közbeszerzés hatékonyságának javítása
Hivatkozási hely	12. iránymutatás; Az egységes piac kiterjesztése és mélyítése, (NAP II.2.2.1.)
Indoklás	
Beavatkozás leírása	
Elvárt hatás	Egységes szabványok megjelenése az egyes elektronikus (központi) szolgáltatások körében.
Indikátorok	▪ az elektronikus közigazgatási szolgáltatások igénybevételének növekedése
Kapcsolódás fejlesztéspolitikához, ágazati szakstratégiához	OFK, Magyar Információs Társadalmi Stratégia, I. Nemzeti Fejlesztési Terv - GVOP 4.1., 4.2., 4.3., 4.4.
1. intézkedés	Elektronikus közbeszerzés jogszabályi keretinek továbbalakítása
Intézkedés tartalma	Az elektronikus árlejtésről szóló kormányrendelet elfogadása, amelynek szakmai egyeztetése a tavalyi évben megkezdődött. Az elektronikus árlejtés a magyar közbeszerzési jogban olyan új lehetőséget jelent, mely az ajánlatkérők számára az eljárások gyorsabb, költséghatékonyabb lefolytatását, vagyoni eszközeikkel való eredményesebb gazdálkodást tesz lehetővé. A kormányrendeleten túl a szabályozási folyamatot tovább kell folytatni, hogy a teljes körűen elektronikusan lebonyolítandó dinamikus beszerzési eljárás, és az elektronikus katalógusok közbeszerzésben való alkalmazásának részletes szabályai is elkészülhessenek.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Folyamatban, 2007 dec.31.
Végrehajtásért felelős szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium, Igazságügy Minisztérium, Miniszterelnöki Hivatal
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	

Beavatkozási terület megnevezése	A vállalkozásokat érintő szabályozási környezet egyszerűsítése, az adminisztrációs terhek csökkentése
Hivatkozási hely	14. iránymutatás: Versenyzőbb üzleti környezet kialakítása és az üzleti

	kezdemenyezesek oosztonzese a jobb szabalyozason keresztul (NAP II.2.2.3.)
Indoklas	Az Unioon beluuli mobilitas egyik legfontosabb tamogatoja az egyes tagallamok adminisztrativ koтелеzettségeket meghatározó szabályainak egyszerűsítése, a vállalkozások bürokratikus akadályoktól mentes működésének lehetővé tétele. Az adminisztratív terhek csökkentése Magyarországon a 2004. évig többnyire egymástól független kezdeményezések formájában valósult meg. Ezek közül néhány (így a kisvállalkozások egyszerűsített adózási lehetőségének megteremtése) jelentősen csökkentette a gazdasági szereplokra háruló terheket. A közelmúltban olyan horizontális intézkedések (a közigazgatási eljárások új törvényi szabályozása, elektronikus kormányzati működés megalapozása, az adminisztratív terhek átfogó felmérése) előkészítése történt meg, amelyek a Nemzeti Akcióprogram égisze alatt egységes intézkedési csomagként segíthetik elő a vállalkozások adminisztratív kötelezettségeinek további csökkenését.
Beavatkozás bemutatása	Az adminisztratív terhek csökkentése számos területen megkezdett, elsősorban a jogszabályi háttér egyszerűsítésére és a hatósági jogalkalmazó tevékenység racionalizálására irányuló programokban ölt testet. Prioritás az elektronikus hatósági ügyintézési funkciók fejlesztése, a hatósági nyilvántartások közötti átjárhatóság további fejlesztése. A közép- és hosszú távú tervezést, valamint az elért eredmények mérését segíti elő a jogszabályokból fakadó adminisztratív terhek átfogó felmérése.
Elvárt hatás	Az adminisztratív terhek érezhető mértéku csökkenése, ezáltal a vállalkozások erőforrásainak felszabadulása. Ez komplex gazdaság- és társadalompolitikával összehangoltan kedvező esetben a K+F tevékenységek erősítését, a versenyképesség javulását eredményezheti nemzetgazdasági szinten.
Indikátorok	Az adminisztratív terhek nemzetgazdasági szinten összesített, pénzben kifejezett aránya a GDP-hez viszonyítva. Az egyes teher-típusok mértékének változása a különböző vállalkozás-típusokra vonatkozóan.
Kapcsolódás fejlesztéspolitikához, ágazati szakstratégiához	Az adminisztratív terhek csökkentési programja integrálja a gazdasági, pénzügyi, közigazgatási, igazságügyi egyszerűsítési elképzeléseket. A jogszabályokból adódó adminisztratív terhek felmérése kapcsolódik az általános jogegyszerűsítésre irányuló éves deregulációs programok rendszeréhez [1046/2003. (V. 28.) Korm. határozat].
1. intézkedés	A jogszabályokból fakadó adminisztratív terhek átfogó felmérése
Intézkedés leírása	A teljes központi szintű joganyag áttekintése a gazdasági szereplokot, illetve a jogalanyokat általában érintő adminisztratív terhek feltérképezése érdekében, az adminisztratív terhek mértékének becslése az egyszerűsített költségmodell (Standard Cost Model – SCM) segítségével.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Folyamatban A jelenlegi keretek között az adminisztratív terhek feltérképezésének határideje: 2006. december 31. Az adminisztratív költségek meghatározásának határideje: 2007. június 30.
Végrehajtásért felelős szervezet	Igazságügyi Minisztérium
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	A jelenlegi keretek között nem igényel költségvetési többletforrást.
2. intézkedés	Elektronikus cégeljárás

Intézkedés tartalma	Jogszabáymódosítás. Az elektronikus cégeljárás, a céginformációkhoz informatikai eszközök alkalmazásával történő hozzáférés fokozatosan épül ki. 2003-ban módosult a cégnyilvántartásról szóló 1997. évi CXLV törvény (a továbbiakban: Ctv.), amely a 2003/58/EK irányelvvel összhangban a jövőre nézve lehetőséget biztosít az interneten keresztül történő cégalapításra, cégbejegyzésre. Az elektronikus cégeljárás – a fokozatosság elvét szem előtt tartva – a következők szerint valósul meg: ▪ 2005. január 1-jétől a cégbíróságnak – kft. és rt. esetében – a papíron beérkező bejegyzési (változásbejegyzési) kérelmeket és azok mellékleteit elektronikus okirattá kell alakítani. ▪ 2005. január 1-jétől minden cégforma esetében a számviteli törvény szerinti, az elotársasági létszakra vonatkozó, illetve a 2005. évi beszámoló elektronikus úton is letétbe helyezhető, illetve közzétehető. ▪ 2005. szeptember 1-jétől minden cégforma esetében elektronikus úton is megfizethető a bejegyzési eljárás illetéke és a közzétételi költségterítés. ▪ 2005. szeptember 1-jétől az rt.-k cégbejegyzési és változásbejegyzési eljárásai, illetve a kft.-k egyes változásbejegyzési eljárásai esetében elektronikus úton is benyújtható a kérelem. A cégbíróság pedig elektronikus úton értesíti a társaságot a cég, illetve a változás bejegyzéséről, az eljárás megszüntetéséről, stb. ▪ 2005. szeptember 1-jétől az elektronikus úton feldolgozott cégiratokról hiteles elektronikus másolat is kérhető. ▪ 2006. szeptember 1-jétől a kft.-k összes cégbejegyzési és változásbejegyzési eljárása esetében elektronikai úton is benyújtható a kérelem. A fentiekben túlmenően lehetőség van az adóbevallás interneten keresztül történő megtételére is, feltéve, hogy a cég képviselője rendelkezik elektronikus aláírási joggal.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Jogszabály elfogadva. Az elektronikus cégeljárás pedig a fokozatosság elvét szem előtt tartva, a jogszabályban megjelölt határidőkkel folyamatosan épül ki.
Végrehajtásért felelős szervezet	bíróságok, hatóságok.
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	
3. intézkedés	Cégalapítással kapcsolatos egyablakos rendszer
Intézkedés tartalma	Jogszabáymódosítás. A cégalapítással kapcsolatos adminisztráció egyszerűsítését szolgálja az ún. egyablakos rendszer (Ctv. 25. §). A leendő cégnek az alapítással összefüggésben nem kell a különböző hatóságokat felkeresnie bejelentkezés céljából, elegendő, ha a cégbírósághoz benyújtja a bejegyzési kérelmét. A cégbíróság a számítógépes rendszerbe rögzíti a cég nevét és székhelyét, valamint ezzel egyidejűleg a cég cégjegyzékszámot is kap, majd ezt követően ezeket az adatokat azonnal közli a számítógépes rendszer útján az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatallal (APEH) és a Központi Statisztikai Hivatallal (KSH), ahonnan azonnal megérkezik a cég adószáma, valamint statisztikai számjele. A bejegyzési kérelem, tehát a leendő cégjegyzék további adatait két napon belül ugyancsak számítógépen rögzíti a cégbíróság és közli az APEH-el

	és a KSH-val. A későbbiekben ugyancsak ezen az egyablakos rendszeren keresztül küldi meg a cég pénzforgalmi számláját vezető pénzügyi intézmény (bank) a cégjegyzék részét képező pénzforgalmi számlaszámra vonatkozó adatot a cég helyett a cégbíróságnak.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Jogszabály elfogadva. Az egyablakos rendszer beindult.
Végrehajtásért felelős szervezet	bíróságok, hatóságok.
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	
3. intézkedés	A gazdasági társaságokról és a cégeljárásról készülő új törvény
Intézkedés tartalma	Jogszabályalkotás. A gazdasági társaságokról és a cégeljárásról készülő új törvény, melynek tervezetét a Kormány 2005. oszén nyújtja be a Parlamentnek a hazai – tág értelemben vett – vállalati jogi szabályozás „versenyképességét” javítja, és hozzájárul a befektetőbarát jogi környezet kialakításához. A társaságalapítók számára olyan szabályozás jelent vonzerót, amely nem korlátozza szükségtelen követelményekkel a gazdasági tevékenység folytatását, ugyanakkor azonban kiszámítható, áttekinthető és garantálja a piac biztonságos működését. I. A társasági törvény átfogó reformja során ésszerű és arányos hitelező- és befektető-védelmi rendelkezéseket kell érvényesíteni az Európai Unió társasági jogi szabályozásának keretei között. A zártkörűen működő részvénytársaságokra vonatkozó hitelezővédelmi szabályok ésszerűbbé, rugalmasabbá tétele a versenyképesség növelését szolgálja. A zártkörűen működő részvénytársaság belső szervezeti rendjét illetően az új törvény nagyfokú döntési szabadsággal ruházza fel a társaság tulajdonos-részvényeseit. Mindazonáltal biztosítani kell a piac biztonságos működését. Ennek érdekében a gazdasági forgalom biztonságát, a befektetők és a hitelezők érdekeinek védelmét szolgáló előírásokra (és azok betartására) a jogalkotó a korábbinál nagyobb hangsúlyt helyez. Így egyes, elsősorban a társaságok irányításának ellenőrzésével, a pénzügyi jelentések hitelességével kapcsolatos előírások szigorúbbá válnak. II. A cégtörvény átfogó reformja az elektronikus ügyintézés minél szélesebb körben történő elérhetővé tételével és a törvény mellékletét képező szerződésminták alkalmazhatóságának biztosításával, valamint az indokolatlan bürokratikus terhek csökkentésével kívánja elősegíteni a társaságalapítást. 2007. január 1. napjától 10 évre visszamenőleg biztosítja a kft. és az rt. vonatkozásában az adott esetben „papíralapon” benyújtott céginformáció elektronikus úton történő lekérdezésének a lehetőségét (lásd a Ctv-javaslat 17. §-ának (2) bekezdésében foglaltakat). E két társasági formára nézve 2006. szeptemberétől teljeskörűen lehetővé válik a cégbejegyzési (változásbejegyzési) kérelmek elektronikus úton történő benyújtása is. Az új törvény e lehetőségeket kívánja kiterjeszteni valamennyi cégformára (lásd a Ctv-javaslat 36. §-át).
Intézkedés státusza, Ütemezés	Tervezett, A törvény tervezetét 2005. oszén nyújtja be a Kormány a Parlamentnek.
Végrehajtásért felelős szervezet	Kormány, Igazságügyi Minisztérium

Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	
---	--

Beavatkozási terület megnevezése	A jogi szabályozás minőségének fejlesztése (Better regulation)
Hivatkozási hely	14. iránymutatás: Versenyzőbb üzleti környezet kialakítása és az üzleti kezdeményezések ösztönzése a jobb szabályozáson keresztül (NAP II.2.2.3.)
Indoklás	A Magyar Köztársaság jogrendje stabil, a jogalkotásról szóló hatályos és még inkább az elokészítés alatt álló új törvény a minőségi jogalkotás szemléletének számos elemét tartalmazza. Az igazságügy-miniszter a jogrend színvonaláért viselt általános felelősségének jegyében 2002-ben külön szervezeti egységet hozott létre a kérdéskör feladatainak koordinálására. A módszertani háttér nagyrészt kidolgozott, továbbképzéseken megismerhetők a minőségi jogalkotás módszerei. Ugyanakkor a közigazgatási gyakorlatban még nem terjedtek el a korszerű, az érdekeltek bevonását, a megfelelő, minél kisebb terhet jelentő szabályozóeszköz kiválasztását és a következmények elemzését érintő technikák, a hagyományos politikai döntéshozatali mechanizmus nem minden esetben épít kelloképpen az interdiszciplináris megalapozó tevékenységre. A jelentős számú kezdeményezés egységét a Nemzeti Akcióprogram teremtheti meg, szemléletváltást eredményezve a korszerű jogalkotási módszerek alkalmazása terén.
Leírás	A jogalkotás minőségének fejlesztése hazánkban elsősorban szemléletváltást igényel. Az ágazati szemléletű folyamat-szabályozás helyett a jogi szabályozás alternatíváinak és különböző eszközeinek alkalmazását is mérlegelő, célorientált, a különböző tudományterületek vívmányait a döntés-elokészítés során felhasználó jogalkotási kultúrát kell meghonosítani a jogalkotás és jogalkalmazás kontextusának minden területén. A tervezett intézkedések mindegyike e célrendszer egy vagy több elemét érinti.
Elvárt hatás	A kormányzati döntés-elokészítésben a „Better regulation” szemlélet és módszerek következetesen alkalmazásra kerülnek, ezáltal a jogszabályok hatékonyabban szolgálják a gazdasági növekedést és egyéb célokat magukban foglaló jogalkotói szándékokat.
Indikátorok	A jogalkotás minőségének fejlesztésére vonatkozó ismereteket elsajátított közigazgatási szakemberek száma, foállásban ilyen tevékenységet végzők száma, elvégzett szabályozási hatásvizsgálatok száma, aránya, útmutatók rendelkezésre állása, az adminisztratív terhek mértékének változása, a gazdaság szereplőinek elégedettsége a jogszabályi környezettel
Kapcsolódás fejlesztéspolitikához, ágazati szakstratégiához	A beavatkozási elképzelés az Igazságügyi Minisztérium jogrend minőségbiztosítását érintő folyamatos törekvéseihez illeszkedik, továbbá összhangban van a Miniszterelnöki Hivatal és a Belügyminisztérium e-közigazgatás vívmányainak alkalmazására is kiterjedő közigazgatás-fejlesztési elképzeléseivel. A Gazdasági és Közlekedési Minisztériumnak és Pénzügyminisztériumnak a vállalkozásbarát környezet kialakításának irányában tett törekvései szintén közvetlenül kapcsolódnak a tervekhez.
1. intézkedés	Hatásvizsgálat fokozott elterjesztése (környezet és versenyképesség)
Intézkedés tartalma	A jogszabályok előzetes és utólagos hatásvizsgálati kötelezettségének konkrét megfogalmazása a jogalkotásról szóló törvényben, módszertani útmutatók közzététele, továbbképzések, minta-hatásvizsgálatok elkészítése

Intézkedés státusza, Ütemezés	Folyamatban, A jogalkotásról szóló új törvény megalkotása: 2005. II. félév, módszertani útmutatók: 2005. II. félévétől folyamatosan, a további feladatok: folyamatosan
Végrehajtásért felelos szervezet	Igazságügyi Minisztérium, más tárcák bevonásával
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	A minta-hatásvizsgálatok elvégzése a jelenlegi szervezeti keretek kapacitásait figyelembe véve éves szinten 10 M Ft nagyságrendű forrásbevonást igényel. A további feladatok az állami költségvetés részéről a hatásvizsgálatokra vonatkozó rendelkezések tényleges alkalmazásától függő forrásbiztosítást igénylik. Elfogadható színvonalú kormányzati hatásvizsgálati tevékenység 100 M Ft nagyságrendű forrás biztosítása esetén lehetséges.
2. intézkedés	„Plain language” programok: az adminisztráció nyelvezetének egyszerűsítése, a közérthetőség érdekében
Intézkedés tartalma	A jogszabályszerkesztés elveinek egyszerűsítése, jogi fogalomtárak fejlesztése. A jogszabályok logikai elemzése alapján az értelmezési nehézségek kiküszöbölése a jogalkotás során, közérthető, interaktív internetes felületen is megvalósuló lakossági tájékoztatás és hatósági ügyintézés elősegítése.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Tervezett, A jogszabályszerkesztés elveinek egyszerűsítése: 2005-2006., a további feladatok: 2005-2008.
Végrehajtásért felelos szervezet	Igazságügyi Minisztérium, Belügyminisztérium, Miniszterelnöki Hivatal EKK
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	A jogszabályszerkesztés elveinek egyszerűsítése nem igényel többletforrás-bevonást. A további feladatok a fejlesztés ütemének függvényében (más, elsősorban e-közigazgatási programok kereteinek terhére) igényelnek forrásbevonást.
3. intézkedés	Komplex, mindenki számára hozzáférhető jogszabálytár létrehozása
Intézkedés tartalma	Az elektronikus információszabadságról szóló 2005. évi XC. törvény rendelkezik a Hatályos Jogszabályok Elektronikus Gyűjteményének létrehozásáról. A gyűjtemény naprakészen, kereshetően tartalmazza az önkormányzati rendeletek kivételével valamennyi jogszabály, valamint az állami irányítás Magyar Közlönyben megjelent egyéb jogi eszközeinek a módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt szövegét.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Folyamatban, Határidő: 2006. január 1.
Végrehajtásért felelos szervezet	Miniszterelnöki Hivatal, Igazságügyi Minisztérium
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	
4. intézkedés	A jogalkotás minőségének fejlesztését szolgáló háttérintézmény létrehozása
Intézkedés tartalma	A jogalkotás minőségének fejlesztését érintő hazai feladatok jelentősége és természete indokolja a módszertani-szervezési kérdésekért felelos kormányzati háttérintézmény létrehozását. Az Európai Unió egyre erősödő elvárásai is szükségessé teszik a kormányzati jogalkotás hatásvizsgálati, jogegyszerűsítési, társadalmi konzultációs, tájékoztatási és egyéb feladatainak egységes koordinációját.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Tervezett, Alapítás: 2007. február. Teljes körű működés megkezdése: 2008. január.
Végrehajtásért felelos	Igazságügyi Minisztérium

szervezet	
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Az alapítás évében: M Ft, ezt követően évente (2005. évi értéken számolva) M Ft.
5. intézkedés	Jogszabályalkotás és -módosítás (új Ptk. elokészítése, új csodtörvény elokészítése, stb.)
Intézkedés tartalma	Az új Polgári Törvénykönyv: A megalkotandó Kódexben elsősorban a vagyoni forgalom viszonyainak jogi kereteit kell lefektetni; közelebbből: azon vagyoni viszonyokét, amelyekben a jogalanyok az egyenjogúság és mellérendeltség rendszerében állnak szemben egymással. A piacgazdaság társadalmi modellje a magánjogi szabályozásban mindenekelőtt a magántulajdon teljes körű elismerését és védelmét jelenti. Ennek az elvnek át kell hatnia az új Kódex részletszabályait (például a tulajdonszerzés normáit) is. A magánautonómia egyik legfontosabb következménye a szerződési szabadság elve. A magánjognak ezt a pillérét csak ott és annyiban indokolt korlátozni, ahol és amennyiben ez a szociális igazságosság követelménye érdekében elengedhetetlenül szükséges, a piaci verseny szabadságának feltételei között pedig még lehetséges. A jogalanyok magánjogi cselekvési autonómiájának kivételes korlátozásánál a lehető legszűkebb körre szorítva kell meghatározni az állami beavatkozás eseteit, ide értve a bírói beavatkozást is. Ez utóbbi jogi eszközök körét magának a Kódexnek kell meghatároznia. Nem folytatható tehát az a gyakorlat, hogy alacsonyabb szintű jogforrások korlátozzák a szerződő felek autonómiáját. Az új Csodtörvény (Cstv.) célja, hogy biztosítsa ▪ a vagyonszüntés megakadályozását mind a csodeljárás megindítása iránti kérelem benyújtása és az esetleges csodnyitás közötti, mind a csodnyitást követő időszakban, ▪ az adós számára – a hitelezők hozzájárulása esetén – mind a bírósági felügyelet nélküli reorganizáció (egyezségkötés), mind a bírósági felügyelet melletti reorganizáció lehetőségét, ▪ a nem reorganizálható cégek gyors kivezetését a gazdaságból, ▪ a hitelezői követelések minél nagyobb mértékű kielégítését, ▪ a gazdasági környezet „tisztulását” (különösen a gazdasági társaságok vezető tisztségviselőinek és tulajdonosainak a társaság hitelezőivel szembeni felelősségére vonatkozó szabályok megalkotása révén), ▪ a külföldi vállalkozások magyarországi vagyonával szembeni eljárások lebonyolításának esélyét, ▪ az egységes, koherens jogszabályi környezet megteremtését.
Intézkedés státusza, ütemezés	Ptk.: Az indokolt normaszöveg elkészítése folyamatban van. Cstv.: A hatályos Cstv. 2005. oszére tervezett módosításai és azzal párhuzamosan az új Cstv. elkészítése folyamatban van. Ptk.: Az egyeztetésre kerülő tervezet kidolgozásának határideje: 2005. december 31. Szakmai viták és közigazgatási egyeztetés lefolytatásának határideje: 2006. december 31. A tervezet beterjesztése a Kormányhoz: 2007. június 30. Cstv.: A legfontosabb, kormányhatározatban példálódzó jelleggel meghatározott módosításokra 2005. oszén kerül sor, az új csodtörvény 2006. oszére készül el.

Végrehajtásért felelős szervezet	IM
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	

Beavatkozási terület megnevezése	Az elektronikus ügyintézés szabályozása
Hivatkozási hely	14. iránymutatás: Versenyzőbb üzleti környezet kialakítása és az üzleti kezdeményezések ösztönzése a jobb szabályozáson keresztül (NAP II.2.2.3.)
Indoklás	Az info-kommunikációs technológiák (IKT) valamennyi polgár javát szolgálják, alkalmazásukkal jobbra, költséghatékonyabbá és hozzáférhetőbbé tehetőek a közszolgáltatások; illetve javul az életminőség. Mindehhez azonban szükséges egy biztos jogi háttér, amelynek – tekintettel az EU más országaival való minél szorosabb gazdasági és társadalmi együttműködésre - meg kell felelnie az egységes EU-modellnek is. Az informatikai jog hazai állapotáról lényegében elmondható, hogy megfelel az uniós követelményeknek, a magyar jogalkotás az unió által előírt harmonizációs kötelezettségeknek eleget tett. Az irányelvek implementálásával nem vagyunk elmaradva, azonban annak módja nem minden esetben megfelelő. Az EU-s jogszabályok implementációja mellett szükséges, hogy a kiépülő szabályozásban a nemzeti sajátosságokra is tekintettel legyünk (így pl. arra is, hogy egyes EU-ban és Magyarországon is alkalmazott kifejezésnek más a jelentése). A jogbiztonság elve megköveteli továbbá, hogy a jogszabályok érthetőek, könnyen értelmezhetőek, áttekinthetőek legyenek. A gazdasági, üzleti, szabályozási környezetet úgy kell fejleszteni, hogy az: ▪ támogassa és szabályozza a modern IKT-alkalmazásokra támaszkodó vállalati működést, a közszolgáltatások ilyen típusú igénybevételét; ▪ valamint az IKT-re épülő üzleti funkciók és közigazgatási szolgáltatások kialakítását, és ezeken a területen áttekinthető, biztos szabályozási háttér álljon rendelkezésre. Ezen a módon általánosságban javul a vállalkozások üzleti környezete, és az IKT-ra épülő üzleti funkciók működését elősegíti a jogbiztonság.
Leírás	A beavatkozás során elsősorban jogszabályok megalkotására és módosítására kerül sor – részben az EU-s joganyag implementációján keresztül.
Elvárt hatás	Koherens jogi háttér kialakítása, amelynek eredményeképpen áttekinthetőbb szabályozás jönne létre és a jelenleg meglévő joghézagok, kollíziók és értelmezési különbségek is eltűnnének. A közösségi és üzleti szolgáltatásokat igénybevevők és a kötelező feladatokat ellátó intézmények és a kötelezettségeiknek eleget tevők számára egyértelművé kell válnia, hogy mely szabályok vonatkoznak rájuk és milyen jogokkal élhetnek. Ki kell alakulnia egy stabil intézményi háttérnek is az államilag üzemeltetett elektronikus alkalmazások kezelésére.
Indikátorok	▪ a magyar jogalkalmazásba bekerült EU-s jogszabályok száma ▪ új magyar jogszabályok száma ▪ módosított jogszabályok száma

	▪ az üzleti környezetet leíró nemzetközi összehasonlító mutatók (pl. WEF-indikátorok javulása)
Kapcsolódás fejlesztéspolitikához, ágazati szakstratégiához	Az intézkedések illeszkednek az ágazati stratégiákhoz: MITS, IHM jogalkotási program, OFK. 1. Nemzeti Fejlesztési Terv - GVOP 4.3., 4.2, 4.3, 4.4.
1. intézkedés	Az információs társadalommal összefüggő szolgáltatók felelősségi rendszerének felülvizsgálata és a jogsértések megakadályozását segítő értesítési-eltávolítási eljárás hatékonyabbá tétele
Intézkedés tartalma	A szolgáltatók felelősségi szabályait jelenleg is tartalmazza az Ektv. (7-13.§-ok), a módosítás célja egyrészt a szolgáltatók felelősségi rendszerének átláthatóbbá tétele, másrészt a jogsérto tartalom megszüntetését célzó értesítési-eltávolítási eljárás egyszerűsítése és hatékonyabbá tétele. A hangsúlyt tehát a hatékonyabb végrehajtást elősegítő jogi környezet megteremtésére (pl. önszabályozó mechanizmusok támogatása, a jogalkalmazást segítő állásfoglalások alkotására) és a megvalósíthatóságra kell helyezni, különös tekintettel a fogyasztóvédelmi érdekek érvényesítésének lehetőségeire (pl. kéréslen reklámüzenetekkel kapcsolatos szabályozás felülvizsgálata).
Intézkedés státusza, Ütemezés	Folyamatban, 2005. második fele
Végrehajtásért felelős szervezet	Igazságügyi Minisztérium, Informatikai és Hírközlési Minisztérium,
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Nincs
2. intézkedés	Elektronikus információszabadság, Az elektronikus információszabadság megvalósítása: a törvény végrehajtási rendeleteinek szakmai egyeztetése és megalkotása
Intézkedés tartalma	A törvény rendelkezéseinek megvalósításához lehetővé kell tenni a tételesen meghatározott közérdeku adatok interneten történő közzétételét, biztosítani kell a jogszabálytervezetek, jogszabályok és egyes bírósági ítéletek anonimizált változatának elektronikus nyilvánosságát és ki kell alakítani az adatok kereshetőségét, fellelhetőségét szolgáló közadatkereso rendszert. További feladat törvény felhatalmazása alapján ▪ a közérdeku adatok elektronikus közzétételének részletszabályainak és ▪ az egységes közadatkereso rendszer, valamint a központi jegyzék adattartamát, az adatintegrációra vonatkozó szabályainak a megalkotása. Szükséges még a nyilvános és közérdeku adatbázisok elérését lehetővé tevo és a bennük foglalt adatok felhasználásának jogi feltételeit lefekteto háttérszabályozás kialakítása (alapul: 96/9/EK sz. irányelv) A végrehajtás során tekintettel kell lenni a szerzoi jogi rendelkezésekre.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Folyamatban, A végrehajtáshoz szükséges informatikai rendszer muködtetéséhez szükséges feltételek megteremtése érdekében a törvény egyes pontjai eltéro idopontban lépnek hatályba. A fobb közigazgatási szervek elektronikus közzétételi kötelezettsége és a jogszabálytervezetek, jogszabályok interneten keresztül való közzététele 2006. január 1-jétol lép hatályba. A táblabíróságok és a Legfelsobb Bíróság ítéleteinek nyilvánossága 2007. július 1-tol valósulhat meg. A megyei önkormányzatok, valamint 50.000 fot meghaladó városok szintén 2007. január

	1-jétől kötelesek adataikat közzétenni, az egyéb helyi önkormányzatok, továbbá az egyéb közfeladatot ellátó szervek legkésőbb 2008. július 1-ével kötelezettek az adatközlésre.
Végrehajtásért felelős szervezet	IM, Informatikai és Hírközlési Minisztérium, Miniszterelnöki Hivatal
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	
3. intézkedés	Elektronikus hatósági eljárások szabályozása, Az e-közigazgatás megvalósításához szükséges jogszabályi háttér megteremtése
Intézkedés tartalma	Az e-közigazgatás célkitűzés megvalósításához szükséges részletszabályokat tartalmazó végrehajtási rendeletek és kapcsolódó egyéb rendeletek jelenleg szakmai, illetve közigazgatási egyeztetés alatt állnak, elfogadásuk még az idei évben várható: ▪ az elektronikus ügyintézés részletes szabályairól szóló kormányrendelet ▪ az elektronikus ügyintézés lehetővé tevo informatikai rendszerek biztonságáról, együttműködési képességéről és egységes használatáról szóló kormányrendelet ▪ az elektronikus közigazgatási ügyintézési eljárásban alkalmazható dokumentum formátumáról szóló IHM rendelet ▪ a papíralapú dokumentumokról történő elektronikus másolatkészítés szabályairól szóló IHM rendelet ▪ a közigazgatási hatósági eljárásokban és szolgáltatásokban felhasznált elektronikus aláírásokra és az ahhoz tartozó tanúsítványokra vonatkozó követelményekről szóló kormányrendelet.
Intézkedés státusza, ütemezés	Folyamatban, 2005. dec. 31.
Végrehajtásért felelős szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium, Belügyminisztérium, Meh EKK
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	

Beavatkozási terület megnevezése	Inkubációs, innovációs, üzleti szolgáltatások nyújtása a KKV-k számára, információhoz jutásuk megkönnyítése A vállalati innováció és innovációs készségek erősítése
Hivatkozási hely	15. iránymutatás: Vállalkozói kultúra terjesztése és a KKV-kat támogató környezet kialakítása (NAP II.2.2.4.) 8. iránymutatás: Az innováció minden formájának ösztönzése (NAP II.2.1.2.)
Indoklás	A vállalkozói/beruházási környezet javításában, a vállalkozói kultúra magasabb szintre emelésében – a gazdaság legnagyobb hányadát képező KKV-k számára – olyan vállalkozói környezetet kell kialakítani, amely az általános működési feltételeket javítja. Az általános működési feltételek (fizikai, humán, innovációs és informatikai) fejlesztése jelentős szerepet játszik a versenyképesség javításában. Elengedhetetlenül szükségesek olyan közvetlen lépések, melyek a versenyképesség bázisának kiszélesítését segítik elő. Ösztönözni kell továbbá a működőtőké-befektetéseket és azokkal elérhető technológia-transzfert, és a

	legjobb rendelkezésre álló technológiák megvalósítását. Ebben a folyamatban az ipari parkokban létrejövő és megerősödő innovációs központok és az új ipari parki formák („Integrátor Ipari Park” és a „Kistérségi gazdaságfejlesztő Ipari Park”) fontos eszközök lehetnek. A fizikai tőke minőségének fejlesztése is, a szűkebb és a tágabb értelemben vett vállalkozói infrastruktúra-fejlesztés, az egyéb, a versenyképességet közvetlenül javító infrastruktúra-fejlesztések a fejlődés további szükségletek kielégítéséhez is lehetőséget adnak, pl. logisztika, munkaerő továbbképzés/átképzés.
Leírás	A beavatkozás célja az ipari parkok • KKV-ket befogadó fizikai képességének növelése, az üzleti infrastruktúrák (inkubátorház, innovációs központ, bérelhető vállalkozói falu) létrehozása, • a vállalkozások működését közvetlenül segítő (fizikai) szolgáltatások kiépítése, működtetése, • nem üzleti alapon működő szakmai, humán szolgáltatások szervezése, a szolgáltatások működési feltételeinek kialakítása, biztosítása (helyi gazdaságfejlesztési intézmények, kutató-fejlesztő intézmények és szervezetek és szervezeti egységek, egyéb közhasznú társaságok) ipari parkba való betelepítése, • termék-klaszterek kialakításával, a klaszter-menedzsment által nyújtott szolgáltatásokkal fejlődési központok kialakítása, a szolgáltatások színvonalának emelése.
Elvárt hatás	10-15 ipari parkban olyan magas szintű szolgáltatás megvalósítása, amelyekre a NAP több beavatkozása (programja) ráépülhet, így a versenyképesség és a vállalkozók működési színvonala jelentősen javul.
Indikátorok	• az ipari parkok által nyújtott szolgáltatások száma; • az ipari parkok által nyújtott egyes szolgáltatásokban részesülő cégek száma; • az ipari parkok által működtetett szolgáltatások közreműködésével létrejött technológiai transzferek száma, az új és korszerű termékek száma az ipari parkban, • a támogatással megvalósuló üzleti infrastruktúrák hatásaként létrejött munkahelyek száma, a foglalkoztatott többletlétszám és megőrzött munkahely (fő, statisztikailag teljes-idő alkalmazott);
Kapcsolódás fejlesztéspolitikához, ágazati szakstratégiához	A szakstratégia céljaihoz illeszkedik.
1. intézkedés	Inkubátorházak és hozzájuk kapcsolódó szolgáltatások kialakítása
Intézkedés tartalma	A tervezett pályázat támogatni kívánja az ipari parkokban és azokon kívül újonnan megvalósítandó, illetve meglévő épületek átalakításával létrejövő – elsősorban termelő jellegű vállalkozások számára kialakított – inkubátorházak megvalósítását. A támogatási konstrukció előnye, hogy az ipari parkok menedzsmentjére és fizikai infrastruktúrájára építve a tényleges vállalkozói igényeket kielégítő, a piaci árnál kedvezőbb költségu szolgáltatásokat hozhatók létre. Az inkubátorházak kialakulásuknak kezdeti fázisában elősegítik az életképes kezdő mikro- és kisvállalkozások indulását, valamint az innovatív vállalkozások megerősödését. Külön jogszabály módosítás- vagy alkotás nem szükséges, a támogatás jogi

	alapjai rendelkezésre állnak.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Elokészítése nem történt meg, illetve egyes elemei a GVOP-2005-1.2.1-ben szerepelnek.
Végrehajtásért felelos szervezet	Innovációs Foosztály, GVOP IH, MFB Rt.
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	2005-ben a Strukturális Alapokon belül a GVOP 1.2.1 intézkedésekre elkülönített forrás. 2006-ban az új konstrukciót esetleg önállóan lenne célszerű meghirdetni .
2. intézkedés	Innovációs központok és hozzájuk kapcsolódó szolgáltatások kialakítása
Intézkedés tartalma	A tervezett pályázat támogatni kívánja az ipari parkokban megvalósítandó innovációs központok megvalósítását, elsősorban az „Integrátor Ipari Park” és a „Kistérségi Gazdaságfejlesztő Ipari Park” minősített címre alkalmas ipari parkok esetében. A támogatás szakmai előnye abban fogalmazható meg, hogy az ipari parkok (és annak térségei) a vállalkozók viszonylag nagy számát tömörítik, így az együttműködések (innováció, klaszterek, humán fejlesztés stb.) könnyebben kialakíthatók, az ipari park menedzsmentje és fizikai infrastruktúrája nagyban elősegíti a kívánt együttműködések (hálózatok) kialakítását, valamint külső szakemberek bevonását. A tervezett pályázat az innovációs központ kialakítását, abban olyan műhelyek, kísérleti üzemek, minősítő/merési helyek, laboratóriumok kialakítását támogatja, amelyek megteremtik az innovációs folyamatok humán és fizikai feltételeinek korszerű elhelyezését, munkafeltételek, eszközök biztosítását. Külön jogszabály módosítás- vagy alkotás nem szükséges, a támogatás jogi alapjai rendelkezésre állnak.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Elokészítése nem történt meg, illetve egyes elemei a GVOP-2005-1.2.1-ben szerepelnek.
Végrehajtásért felelos szervezet	Innovációs Foosztály, GVOP IH, MFB Rt.
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	2005-ben a Strukturális Alapokon belül a GVOP 1.2.1 intézkedésekre elkülönített forrás. 2006-ban az új konstrukciót esetleg önállóan lenne célszerű meghirdetni, esetleg az NKTH-val közösen .
3. intézkedés	Minősített ipari parkok működési támogatása (de minimis)
Intézkedés tartalma	A minősített ipari parkok („Integrátor Ipari Park” és a „Kistérségi Gazdaságfejlesztő Ipari Park”) tanácsadói, innovációs szervezési, befektetés-ösztönzési és szervezési feladatainak ellátásához a tervezett pályázat támogatni kívánja az ipari parkok ilyen jellegű tevékenységét. A minősített ipari park címmel rendelkező (a támogatás pályázásának jogosultsági feltétele) parkokban már inkubátorház és/vagy innovációs központ megléte alapfeltétel. A támogatási konstrukció lehetőséget kíván adni arra, hogy kialakuljon egy olyan speciális ipari parki hálózat, amelyben képzett menedzser réteg és mögötte egy jól kiépített, jól működő fizikai háttér, amelyek nemzeti és EU-s programok megfogalmazásában, végrehajtásában alapvető szerepet kaphatnak. Külön jogszabály alkotás most van folyamatban (Korm. rendelet az ipari park című pályázati rendszer működéséről.)
Intézkedés státusza, Ütemezés	Elokészítése nem történt meg.
Végrehajtásért felelos	Innovációs Foosztály, GVOP IH, PROMEI Kht.

szervezet	
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	2006-ban a Strukturális Alapokon belül a GVOP 1.2.1 intézkedésben elkülönített forrás felhasználásával lehetne ezt az új rendszert indítani.

Beavatkozási terület megnevezése	Az európai léptéku elérhetőség javítása a közlekedési infrastruktúra összehangolt fejlesztése révén
Hivatkozási hely	16. iránymutatás: Az infrastruktúra fejlesztése és minőségének javítása (NAP II.2.2.5.)
Indoklás	A gazdaság versenyképességét nagymértékben meghatározza az elérhetőség, s ez által a közlekedési infrastruktúra mennyisége és minősége. Elengedhetetlen az eddig kevésbé ellátott területek jobb bekapcsolása az európai áramlatokba, elsősorban a transzeurópai közlekedési hálózat hazai fejlesztésével. Magyarországon az autópálya ellátottság lényegesen alatta marad a nyugat-európai átlagnak. Ezért a gyorsforgalmi úthálózat mielőbbi bővítése indokolt, elsősorban transzeurópai közúti hálózaton, illetve a legszűkebb keresztmetszetekben. A vasúthálózat ellátottsági mutatója ugyan jóval meghaladja az európai átlagot, de elmarad az átlagtól a nagy kapacitású kétvágányú, és az energiatakarékos, környezetbarát villamosított vonalak aránya. A vasúthálózat általános muszaki állapota gyenge. Jellemző, hogy e miatt a vonalak közel 40 %-án sebességkorlátozás van érvényben. Ezért kiemelt feladat a vasúti vonalak korszerűsítése, kétvágányúsítása, villamosítása.
Leírás	A közlekedési infrastruktúra fejlesztését össze kell hangolni a regionális területfejlesztési célokkal, külön figyelemmel a fenntartható fejlődés szempontjaira. A fejlesztés ütemezésénél elsődlegesek a finanszírozási lehetőségek, továbbá rövidtávon alapvetően meghatározza a tervezést a projektek elokészítettsége. A programot a Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT II.) keretein belül kell kidolgozni.
Elvárt hatás	A beavatkozás révén, közép- és hosszútávon az ország áruszállítási/logisztikai potenciálja javul, s e tevékenységek egyre nagyobb hányada kerül a környezetet kevésbé terhelő, racionalizált módon lebonyolításra. A városi közlekedés munkamegosztási aránya (szgk. közlekedés és tömegközlekedés aránya) nem romlik tovább, hanem hosszabb távon akár a tömegközlekedés javára módosul a versenyképességi pólusokban
Indikátorok	▪ A 15 és 30 perces gyorsforgalmi közúti elérhetőség növekedése ▪ A vasúti menetidők rövidülése ▪ A vasút-villamosításból származó energia-megtakarítás mértéke ▪ A szállítási ágak közötti munkamegosztási arány pozitív változása
Kapcsolódás fejlesztéspolitikához, ágazati szakstratégiához	Az Európai Unió és a Magyar Köztársaság érvényes közlekedéspolitikájában (Fehér Könyv, illetve Magyar Közlekedéspolitika 2003-2015) egyaránt kitüntetett szerepet kap transzeurópai közlekedési hálózatok fejlesztése. A fejlesztési programot a Nemzeti Fejlesztési Terv (NFT II.) keretein belül kell összhangba hozni más fejlesztési dokumentumokkal, így különösen az Országos Fejlesztéspolitikai Konceptióval (OFK), és az Országos Területfejlesztési Konceptióval (OTK).
1. intézkedés	A gyorsforgalmi úthálózat fejlesztése
Intézkedés tartalma	A transzeurópai közúti hálózat magyarországi szakaszainak továbbfejlesztése, elsősorban a IV, V, V/C és X/B jelu Helsinki folyosók mentén, az M0 déli és

	keleti szektor, az M31 (M0 - Gödöllo) átkötés, az M2 Budapest - Vác - országhatár /Parassapuszta/, az M5 Kiskunfélegyháza - Szeged - országhatár /Röszke/ (ép. folyamatban) (a 7-es számú TEN-T kiemelt tengely része), az M3 Nyíregyháza - Vásárosnamény - országhatár /Beregdaróc/, az M35 Debrecen - Berettyóújfalu - országhatár /Nagykeréki/, az M7 Balatonkeresztúr - Nagykanizsa (hiányzó szakasz), az M6 Dunaújváros - Szekszárd, az M8 Rábafüzes - Veszprém - Szolnok, illetve M4 Szolnok - Püspökladány - Berettyóújfalu gyorsforgalmi utak továbbépítésével.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Folyamatban, Az NFT II. tervezéssel összhangban
Végrehajtásért felelos szervezet	GKM Tervezési és Közúti Közlekedési foosztályai
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Tervezés alatt – 2007-tol EU strukturális és kohéziós alapok
2. intézkedés	A vasúti hálózat korszerűsítése
Intézkedés tartalma	A transzeurópai vasúti hálózat magyarországi szakaszainak korszerűsítése, elsosorban a IV, V, V/B és X/B jelu Helsinki folyosók mentén, elsobbséget adva a TEN-T hálózat kiemelt projektjeinek, a 6-os számú, Ljubljana-Budapest szakasznak (Budapest-Székesfehérvár-Boba-Zalaegerszeg-Zalalövo), illetve a 22-es számú, Budapest-Bécs határon átnyúló szakasznak (Budapest-Hegyeshalom).
Intézkedés státusza, Ütemezés	Folyamatban, Az NFT II. tervezéssel összhangban
Végrehajtásért felelos szervezet	GKM Tervezési és Vasúti Közlekedési foosztályai
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Tervezés alatt –ISPA, Kohéziós Alap, illetve EIB.

Beavatkozási terület megnevezése	Az áruk és emberek mobilitásának javítása fenntartható közlekedési infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése révén
Hivatkozási hely	16. iránymutatás: Az infrastruktúra fejlesztése és minőségének javítása (NAP II.2.2.5.)
Indoklás	Magyarország földrajzi helyzete logisztikai szempontból igen kedvezö, s különös versenyelőnytel bír az ország a Balkán és a Közel-Kelet irányába menö forgalmat illetöen. A kedvezö pozícióból származó elonyök azonban a versenyképességben újabb feltételeket jelentö és egyre szigorodó környezeti elvárások erosödése mellett, akkor használhatók kiha idoben rendelkezésre áll az intermodális logisztikai keresletet idevonzó, megfelelo mennyiségben és színvonalon kialakított intermodális infrastruktúra és a kapcsolódó szolgáltatásrendszer. A cél egy olyan szállítási-logisztikai rendszer kialakítása Magyarországon, amely az ország kedvezö geopolitikai helyzetének kihasználásával képes a Kelet- és Dél-Európába irányuló, hozzáadott értéket képviselő, jelentos gazdasági eredményt hozó elosztó-gyujto központi funkciók ellátására, s egyúttal az áruáramlatok minél nagyobb hányadának környezetet kevésbé terhelö szállítási módok felé terelésére. Magyarország lakosságának kétharmada városokban él. Miközben az autópálya

	építéseknek, vasút-korszerűsítéseknek köszönhetően egyre gyorsabb a városok közötti eljutás, addig a városokon belül egyre lassabban közlekedhetünk. A városok jelentik a közlekedési hálózatunk szűk keresztmetszeteit. Területfelhasználási korlátok miatt hosszú távon csak tömegközlekedés fejlesztése jelentheti az elfogadható mobilitást. A városi és elvárosi közforgalmú személyközlekedés fejlesztésének elmaradása a gazdasági versenyképesség romlásával jár, mivel a munkaero rossz körülmények között, nagy idővesztéssel, stresszelt állapotban jut el munkahelyére, vagy nem tud eljutni a neki megfelelő munkahelyre. Ennek következtében befektetői tőke, a munkahelyteremtő beruházások nem telepednek le azokba városokba illetve versenyképességi pólusokba, ahol rosszak a közlekedési körülmények.
Leírás	▪ A beavatkozás a hazai kombinált áruszállítás és a kapcsolódó logisztikai infrastrukturális háttér versenyképességének javítását tűzi ki feladatául, a kínálati viszonyok mennyiségi és minőségi jobbításával. ▪ Olyan városi közlekedésfejlesztési stratégiát kell megvalósítani, amely a fenntartható mobilitás érdekében határozottabban támaszkodik a személyközlekedésben közforgalmú közlekedésre az egyéni gépjármű közlekedéssel szemben.
Elvárt hatás	A beavatkozás révén, közép- és hosszútávon az ország áruszállítási/logisztikai potenciálja javul, s e tevékenységek egyre nagyobb hányada kerül a környezetet kevésbé terhelő, racionalizált módon lebonyolításra. A városi közlekedés munkamegosztási aránya (szgk. közlekedés és tömegközlekedés aránya) nem romlik tovább, hanem hosszabb távon akár a tömegközlekedés javára módosul a versenyképességi pólusokban
Indikátorok	▪ Az intermodális áruszállítás teljesítménye ▪ Az intermodális áruszállítás részaránya a fuvarpiaci munkamegosztásban ▪ Az intermodális logisztikai központokban kezelt árumennyiség volumene ▪ Személyközlekedési munkamegosztás aránya (modal split); ▪ Szgk forgalom nagysága, teljesítményei ▪ Tömegközlekedési utasforgalom nagysága, teljesítményei
Kapcsolódás fejlesztéspolitikához, ágazati szakstratégiához	Az Európai Unió és a Magyar Köztársaság érvényes közlekedéspolitikájában (Fehér Könyv, illetve Magyar Közlekedéspolitika 2003-2015) egyaránt kitüntetett szerepet kap az intermodális árutovábbítás és kapcsolódó szolgáltatásrendszere, mint a fenntartható fejlődés egyik kiemelt eszköze. OFK – NFT II. A Magyar közlekedéspolitikában (2003-2015) a kormányzat kifejezi szándékát, hogy szükséges a városi közlekedéspolitikát központilag kidolgozni. A GKM-ben elkészült a városi közlekedéspolitikai koncepció, amely szerint olyan városi közlekedésfejlesztési stratégiát kell megvalósítani, amely a fenntartható mobilitás érdekében határozottabban támaszkodik a személyközlekedésben közforgalmú közlekedésre az egyéni gépjármű közlekedéssel szemben. A városi közlekedésfejlesztési stratégiát közlekedési szövetségek keretében lehet megvalósítani elsősorban a versenyképességi pólusokban és vonzáskörzetünkben.
1. intézkedés	Intermodális logisztikai központok elérhetőségének, közlekedési hálózati csatlakozásainak javítása
Intézkedés tartalma	Támogatási program kidolgozása logisztikai központok közúti és vasúti csatlakozásainak kiépítésére.
Intézkedés státusza,	Folyamatban,

Ütemezés	Az NFT II. tervezéssel összhangban
Végrehajtásért felelos szervezet	GKM Tervezési, Közlekedéspolitikai és Innovációs foosztályai
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Tervezés alatt – 2007-tol EU strukturális és kohéziós alapok
2. intézkedés	Intermodális logisztikai központok belso infrastrukturális és szolgáltatási feltételeinek javítása
Intézkedés tartalma	Támogatási program kidolgozása logisztikai központok átrakó eszközeinek és létesítményeinek, belso közlekedési hálózatának, közmuveinek kiépítésére és a logisztikai szolgáltatási tevékenységhez szükséges egyéb eszközpark kialakítására.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Folyamatban, Az NFT II. tervezéssel összhangban
Végrehajtásért felelos szervezet	GKM Tervezési, Közlekedéspolitikai és Innovációs foosztályai
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Tervezés alatt – 2007-tol EU strukturális és kohéziós alapok
3. intézkedés	Intermodális szállítóeszközpark fejlesztése
Intézkedés tartalma	Támogatási program kidolgozása a kombinált áruszállításhoz alkalmazható speciális vasúti és vízi szállítóeszközök beszerzésére, korszerűsítésére.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Folyamatban, Az NFT II. tervezéssel összhangban
Végrehajtásért felelos szervezet	GKM Tervezési, Közlekedéspolitikai és Innovációs foosztályai
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Tervezés alatt – 2007-tol EU strukturális és kohéziós alapok
4. intézkedés	Közforgalmú személyközlekedés infrastruktúrájának fejlesztése a közlekedési szövetségek területén
Intézkedés leírása	Támogatási program kidolgozása kötöttpályás közlekedési infrastruktúra építésére, a meglévo infrastruktúrák közötti átjárási pontok kialakítására, intermodális csomópontok, P+R létesítmények, fejlesztésére, „közúti gyorsvasút” elnevezésu közlekedési mód bevezetésére.
Intézkedés státusza	Folyamatban
Ütemezés (határido)	Az NFT II. tervezéssel összhangban
Végrehajtásért felelos szervezet	GKM Tervezési és Közlekedéspolitikai foosztályai
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Tervezés alatt – EU strukturális és kohéziós alapok
5. intézkedés	Közforgalmú személyközlekedés szolgáltatásainak fejlesztése a közlekedési szövetségek területén
Intézkedés leírása	Támogatási program kidolgozása a közforgalmú személyközlekedés gördülőállományának fejlesztésére különös tekintettel a kötöttpályás jármuvek cseréjére, az utazási kényelem növelésére, az esélyegyenlőséget elosegító alacsonypadlós közúti és kötöttpályás jármuvek, továbbá környezetkímélo elektromos, illetve alacsony emissziójú közúti és kötöttpályás jármuvek

	üzemeltetésére.
Intézkedés státusza	Folyamatban
Ütemezés (határidő)	Az NFT II. tervezéssel összhangban
Végrehajtásért felelős szervezet	GKM Tervezési, Közlekedéspolitikai és Innovációs főosztályai
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Tervezés alatt – EU strukturális és kohéziós alapok

Beavatkozási terület megnevezése	Közlekedési infrastruktúra-árazási kérdések tisztázása
Hivatkozási hely	16. iránymutatás: Az infrastruktúra fejlesztése és minőségének javítása (NAP II.2.2.5.)
Indokolás	Az Európai Unió és a Magyar Köztársaság érvényes közlekedéspolitikájában (Fehér Könyv, illetve Magyar Közlekedéspolitika 2003-2015) egyaránt kitüntetett szerepet kap a közlekedési és szállítási módok közötti aránytalanságok megszüntetése, valamint a használó és szennyező fizet elv alkalmazása. Különösen fontos a közúti közlekedést jelenleg csak részben terhelő externális költségek internalizálása. Ez irányban hat a közúti infrastruktúra esetében a gyorsforgalmi utakon a használat arányos díjfizetés. A díjpolitika további alapelve, hogy „a gyorsforgalmi utak használati díja a jövőben legalább azok üzemeltetésének, fenntartásának és időszakos felújításának költségeit fedezze”. A jelenlegi matricás rendszer nem alkalmas ezen alapelvek érvényesítésére. Különösen igaz ez a 2006. végére megduplázódó, 1000 km-re növekvő autópálya-hálózaton. A megnövekedett autópályahossz miatt a matricás rendszerből származtatható fajlagos bevétel növekedése várhatóan nem lesz olyan mértékű, mint a fizikai bővülés. Ez a finanszírozási probléma tehát önmagában előre vetíti a használat arányos elektronikus díjszedési rendszer bevezetését és egy olyan új tarifarendszer alkalmazását, amely a járművek által okozott fizikai és környezeti igénybevételt is figyelembe veszi.
Leírás	A 2000-ben bevezetett, és 2004. március 12-től országosan egységes matricás rendszer egyszerű, olcsón üzemeltethető. Naponta érkezik azonban olyan kritika az úthasználóktól amely a rendszer jellegéből fakadó aránytalanságokat kéri számon. A matricás rendszer ugyanis nem ösztönöz kellőképpen az autópályák igénybevételére, különösen nem a rövid távú utazások esetében. A matricás rendszer nem alkalmas arra, hogy díjpolitikai eszközökkel befolyásolni tudjuk a forgalom alakulását (például helyi díjcsökkentéssel ösztönözni a kevésbé kihasznált hálózati elemek igénybevételét). A matricás rendszer elonyeit éppen azok a külföldi fuvarozók élvezik elsősorban, akik Magyarországon átutazva relatíve alacsony díjat fizetnek. A GKM kezdeményezésére létrejött Díjpolitikai Szakértői Bizottság kidolgozta a hazai díjszedés alapelveit, amelyek az alábbiak: ▪ használat arányos rendszerre van szükség, hogy az autós a megtett út arányában fizethessen, ▪ a díjfizetés megállás nélkül, elektronikusan u.n. free flow rendszerben

	történjen, ▪ a hazai autóstársadalom számára <u>megfizethető díjszintet</u> kell alkalmazni, ▪ az új rendszer legyen az Európai Unióban alkalmazott elektronikus rendszerekkel kompatibilis, feleljen meg az interoperabilitásról szóló 2004/52 EK direktíva előírásainak, ▪ a díjfizetési rendszer költségvetési támogatás nélkül, magántokébol valósuljon meg. ▪ a díjszedésből keletkező bevételeket csak a gyorsforgalmi úthálózatra lehet fordítani.
Elvárt hatás	Az új rendszer bevezetése jelentős lépés a társadalmi igazságosság érdekében. Hangsúlyozni szükséges, hogy a díjszint meghatározásának alapja a hazai autós és fuvarozótársadalom teherviselő képessége és csak fokozatosan szabad a díjszintet közelíteni a szomszédos országok díjszintjéhez. A használati díj mértékének meghatározása mindenkor a Magyar Állam privilégiuma marad. Minden használó annyit fizet, amennyit a díjasítás alá vont adott útszakaszon közlekedik, vagyis amely mértékben a pályaszerkezetet vesz igénybe, illetve kapacitást foglal. A díjfizetés célja a finanszírozási források biztosítása mellett a forgalmi igények hely, vagy idő szerinti befolyásolása is lehet. Ez a megoldás alkotja az arányos teherviselés alapját. Ebben az esetben nincs arra mód, hogy a díjas útszakaszokat ritkán – vagy esetleg egyáltalán nem használók – terhei magasabbak legyenek és ezzel aránytalan mértékben támogassák mindazokat, akik többször használják az infrastruktúrát. Nemzetgazdasági szempontból szükséges különféle kedvezményrendszerek kidolgozása, amelyek segítségével bizonyos – forgalom megosztási és környezetvédelmi indokok alapján – differenciálás érhető el az egyes használói csoportok között. Az EU irányelvek 3,5 t megengedett összes tömeg felett egyértelműen ezt a megoldást preferálják.
Indikátorok	▪ versenyképessé válnak az alternatív, környezetkímélő szállítási módok (vasút és vízi út), ▪ jelentős díjbevételei többlet ▪ a díjmentes szakaszok csökkentése/megszüntetése esetén sincs szükség állami támogatásra, ▪ a díjbevételekből finanszírozható az autópályák üzemeltetése, fenntartása és időszakos felújítása, ▪ a nagy távolságokon, rendszeresen közlekedő, a pályát és a környezetet leginkább igénybevevő nehéz-tehergépjárművek üzemeltetői arányosan járulnak hozzá a költségekhez, ▪ az átlagos úthasználók terhei változatlanok maradnak, ▪ az alkalmi és a rövid szakaszon közlekedő úthasználók terhei csökkennek
Kapcsolódás fejlesztéspolitikához, ágazati szakstratégiához	Az Európai Unió és a Magyar Köztársaság érvényes közlekedéspolitikájában (Fehér Könyv, illetve Magyar Közlekedéspolitika 2003-2015) egyaránt kitüntetett szerepet kap a közlekedési és szállítási módok közötti aránytalanságok megszüntetése, valamint a használó és szennyező fizet elv alkalmazása.
1. intézkedés	A korszerű úthasználattal arányos elektronikus díjszedés bevezetésének elokészítése
Intézkedés tartalma	A Díjpolitikai Szakértői Bizottság által kidolgozott alapelvek alapján megalapozó tanulmányok, hatásvizsgálatok elvégzése és az útdíj törvény elokészítése
Intézkedés státusza,	Folyamatban,

Ütemezés	A vizsgálatok eredményeinek ismeretében a díjpolitikáról szóló kormányhatározat és törvénytervezet összeállítása 2006. I. félévében.
Végrehajtásért felelos szervezet	GKM Közúti Közlekedési foosztálya és az Állami Autópálya kezelo Rt.
Szükséges költségvetési forrás,	A beruházás elokészítésének költsége 2,2 Mrd Ft 2005-2008 idoszakra, ennek forrása az ÁAK Rt. díjbevétele
2. intézkedés	A díjszedo rendszer kiépítése és üzemeltetése
Intézkedés tartalma	A díjtörvény alapján kiírásra kerül az elektronikus díjszedési rendszer megtervezésére, megépítésére és üzemeltetésére szóló nyílt nemzetközi közbeszerzés.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Folyamatban, szakértok kiválasztására az ajánlatkérés ebben az évben megtörténik. A rendszer bevezetésének várható dátuma 2008.
Végrehajtásért felelos szervezet	GKM Közúti Közlekedési Foosztálya és az ÁAK Rt.
Szükséges költségvetési forrás,	A teljes beruházást költségvetési források nélkül, koncesszióban kívánjuk megvalósítani.

Beavatkozási terület megnevezése	A szélessávú infrastruktúra kiépítésének és használatának megteremtése
Hivatkozási hely	16. iránymutatás: Az infrastruktúra fejlesztése és minőségének javítása (NAP II.2.2.5.)
Indoklás	A szélessávú elektronikus kommunikáció, s azon belül különösen a „szélessávú közmű” és a releváns közigazgatási, üzleti és kulturális tartalmak áramlása olyan versenyképességi tényező, amelyre a fejlesztéspolitikai súlypontok kijelölésekor, illetve a fejlesztési források elosztásakor kiemelt figyelmet érdemes fordítani. Szükséges, hogy a kommunikációs infrastruktúra ne legyen semmilyen tekintetben sem a fejlődés gátja. A szélessávú infrastrukturális lefedettséget a piac a települések egyharmadában nem oldja meg. Az itt működő vállalkozások ezért versenyhátrányt szenvednek. A folyamatos technológiai fejlődés, a magyar piac mérete és infrastrukturális fejletlensége, a máig meglévő fehér foltok miatt az állam nem bízhatja teljes mértékben a piacra az infokommunikációs infrastruktúra bővítését és fejlesztését, azaz a stratégiai idoszak alatt még érdemi fejlesztéseket kell végrehajtania ezen a területen is. A szélessávú hozzáférést és az ezen keresztül megvalósuló kommunikációt csak a vállalatok és lakosság kis része veszi igénybe. Mivel az információs társadalom igen érzékeny a „kritikus tömeg” elérésére, állami ösztönzés nélkül csak nagyon lassan épülnek ki egyes szolgáltatáspiacok, az elektronikus gazdaság versenyképességi elonyei pedig nem érvényesülnek. A szélessávú infrastruktúrák kiépítése új piacok számára teremt platformot, új szolgáltatások létrejöttét teszi lehetővé.
Beavatkozás leírása	A beavatkozás megteremti az országos szélessávú infrastruktúra lefedettséget, az ahhoz való hozzáférést, érte ezen belül a telekommunikációs infrastruktúra országos lefedettségének biztosítását, a digitális televíziózás feltételeinek megteremtését, a szélessávú közösség hálózat kiépítését.
Elvart hatás	Igényekhez igazodó, többszintű, nagysebességu, illetve szélessávú vezetékes és

	vezeték nélküli információs hálózati infrastruktúra kiépítése, fejlesztése technológia-semleges megközelítéssel mind a szabályozás, mind a fejlesztések oldalán. A kínálat megteremtése és a kereslet ösztönzése, és a megfelelő szolgáltatási, szabályozási környezet biztosítása. Csökkenő áron és növekvő választékban állnak rendelkezésre azok a vezetékes és vezeték nélküli technológiák és eszközök, amelyek a térség és a kiszolgáló igények jellemzőinek megfelelő optimális infrastruktúra létrehozására felhasználhatók, így a helyi igények szerinti szélessávú hozzáférést lehet biztosítani. Az infrastruktúrát és a tartalmat valamint az alkalmazásokat egymással összehangolt fejlesztése jelentős szinergikus hatásokat rejt magában. A szélessávú infrastruktúrák és a hozzáférés országos lefedettségének megteremtésével megszűnnek a területi versenyhátrányok, új szolgáltatási piacok jönnek létre, kiépülhet a széleskörű hálózati gazdaság, és az információs gazdaság elérheti a kritikus tömeget. Nem csak a vállalatokon belül, hanem a vállalatok közötti folyamatok integrációja is hatékonyabbá válik.
Indikátorok	▪ Az interneten teljes mértékben on-line hozzáférhető közszolgáltatások száma ▪ Az egy internethez kapcsolódó számítógépre jutó diákok száma az oktatásban ▪ Egészségügyi információkat az interneten keresők aránya (legalább 16 évesek) ▪ Elektronikus betegnyilvántartást használó háziorvosok aránya ▪ A szélessávú hozzáféréssel rendelkező közintézmények aránya ▪ A szélessávú lefedettséggel rendelkező települések aránya és lakosság száma ▪ A digitális televíziózást igénybe vevők száma ▪ A szélessávú infrastruktúrához való hozzáférés szélessávú kapcsolattal ellátott települések száma, szélessávú kapcsolattal ellátott önkormányzatok száma, közintézmények, forgalma, annak növekedése, informatikai oktatásban résztvevők száma, változása, vállalkozások kapcsolódása a hálózathoz
Kapcsolódás fejlesztéspolitikához, ágazati szakstratégiához	MITs, IHM Iparpolitikai Ajánlások, i2010, Nemzeti Szélessávú Stratégia, OFK
1. intézkedés	A szélessávú telekommunikációs infrastruktúra elmaradott régiókban való továbbépítése – GVOP 4.4
Intézkedés tartalma	A tevékenység lényege a szélessávú Internet-hozzáférési infrastruktúra kiépítésének támogatása azokban a gazdaságilag elmaradott régiókban, ahol üzleti alapon ez eddig nem épült ki. Ez lehetővé teszi KKV-k, potenciális munkavállalók, illetve a biztosított közösségi végpontokon keresztül bárki számára a fejlődést, bekapcsolódást az üzleti folyamatokba. A cél a szélessávú infrastrukturális lefedettség növelése.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Folyamatban, 2008-ig folyamatos
Végrehajtásért felelős szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium
Szükséges	Strukturális alapok+hazai költségvetés

költségvetési forrás, annak forrása	2004 – 2008: 41 Mrd Ft
2. intézkedés	Az országos lefedettségű szélessávú infrastruktúra kiépítésének és használatának megteremtése
Intézkedés tartalma	Az akció lényege, hogy megszüntesse azokat a társadalmi-gazdasági hátrányokat a széles sávú infrastruktúra elérésében és használatában, amelyek – eltérően az EU fejlett tagállamaitól – Magyarországon még fennállnak. Ennek keretében a következő fejlesztések történnek: szélessávú infrastruktúra kiépítésének támogatása az infrastrukturális lefedettséggel nem rendelkező településeken, kistépüléseken, szélessávú infrastruktúra fejlesztés támogatása a közoktatásban (közháló), innovatív szélessávú technológia és alkalmazásfejlesztés támogatása, célzott oktatási és hozzáférési programok hátrányos helyzetű csoportok számára.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Tervezett, 2006-ban elokészítés, 2007-ben és 2008-ban végrehajtás.
Végrehajtásért felelős szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Strukturális alapok+hazai költségvetés 2013-ig 292 Mrd Ft 2007+2008 83,5 Mrd Ft
3. intézkedés	eMagyarország program
Intézkedés tartalma	A program célja, hogy fokozatosan minden magyar településen elérhető távolságban rendelkezésre álljanak közösségi internet hozzáférési helyek, e Magyarország Pontok, ahol az állampolgárok ingyen, vagy maximáltn alacsony áron férnek hozzá az infokommunikáció alapeszközeihez, a számítógéphez és az internethez. Ezek a közösségi helyek hivatottak arra egyebek között, hogy megteremtsék az informatikai írástudás megszerzésének lehetőségét, és elérhető közelségbe hozva az elmaradott térségek, kis falvak lakossága, vállalkozásai részére a számukra fontos információkat, elejét vegyék a digitális szakadék konzerválódásának, elősegítsék az elmaradott térségek felzárkóztatását, az állampolgárok számára elérhetővé tegyék az elektronikus ügyintézés lehetőségét.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Folyamatban, 2008-ig
Végrehajtásért felelős szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	Hazai költségvetés 2005 1,9 Mrd Ft
4. intézkedés	Közháló
Intézkedés tartalma	Az akció célkitűzése „köz”célú intézmények, mint összes az alap és középfokú oktatási intézmény, könyvtárak, múzeumok, önkormányzatok stb., szélessávú internet hálózattal történő ellátása a feladat. A Program végrehajtása során realizálódott, hogy a távközlési piacon rendelkezésre álló szolgáltatási infrastruktúra kapacitásai sem területileg, sem technikailag nem teszi lehetővé egy jó színvonalú, kedvező ár/érték arányú ellátás biztosítását, és ezzel az információs társadalom alpinfrastruktúrájának létrehozását.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Folyamatban, tervezett bővítés, 2006-ban elokészítés, 2007-2008 végrehajtás.
Végrehajtásért felelős	Informatikai és Hírközlési Minisztérium

szervezet	
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	
5. intézkedés	A digitális televíziózás hazai bevezetése
Intézkedés tartalma	A jelenlegi analóg musorszóráshoz képest a fejlett országokban terjedő új, digitális musorszórási technológia a fogyasztó számára markáns minőségjavulást eredményez. Az alkalmazás bevezetése az elektronikus hírközlés és az informatika konvergenciájának további erősödéséhez vezet. A digitális musorszórási számos, jelenos - ma még szinte beláthatatlan - lehetőséget teremt új szolgáltatások (többnyelvű musorok, programozható musorválasztás, a multimédia és a személyi számítógépek kölcsönös kapcsolatának mindennapivá válása, stb) alkalmazásba vételére. Továbbá a korlátos természeti erőforrásnak minősülő frekvenciák többszörös felhasználásán keresztül a programcsatornák lehetséges számának nagymértékű növekedéséhez vezet.
Intézkedés státusza, Ütemezés	Tervezett, 2006-ban elokészítés, 2007-ben és 2008-ban végrehajtás.
Végrehajtásért felelős szervezet	Informatikai és Hírközlési Minisztérium
Szükséges költségvetési forrás, annak forrása	

3. számú melléklet - Foglalkoztatás

A MUNKAEROPIACI RÉSZVÉTEL NÖVELESE ÉS A SZOCIÁLIS VÉDELMI RENDSZEREK MODERNIZÁLÁSA

A fiatalok munkaero-piaci részvételének elősegítése	
Hivatkozás	18. iránymutatás: A munka életciklus alapú megközelítésének elősegítése - Megújult törekvés a fiatalok munkaeropiara való belépésének elősegítésére és a fiatalok munkanélküliségének csökkentésére, az Ifjúsági Egyezményben foglaltak szerint. (NAP III.2.1.1. fejezet)
Indoklás	A fiatalok (15-24 éves korosztály) aktivitási aránya alacsony (27,5%), jelentősen elmarad az uniós átlagtól (2003-ban 38,4%). A fiatalok elhelyezkedését nehezíti: - a munkatapasztalat hiánya, - a munkaero-piaci igényeknek meg nem felelő képzettség, - a be nem jelentett munkavégzés.
Elvárt hatás	A foglalkoztatás bővítése, a pályakezdő fiatalok munkaeropiara történő belépésének elősegítése
Kapcsolódás a hazai fejlesztéspolitikához	Az intézkedések összhangban vannak azzal a kormányzati szándékkal, hogy fokozatosan csökkenjenek a közterhek, ezen belül a foglalkoztatáshoz kapcsolódó járuléktérhek.
Költségvetésre gyakorolt hatás	A bejelentett foglalkoztatás ösztönzése révén az intézkedés hozzájárulhat a költségvetés adó- és járulékbevételeinek növekedéséhez
1. START program	
Intézkedés tartalma	Az első munkahelyükre belépő fiatalot alkalmazó munkáltató két évig – 90 ezer forintos fizetésig – a korábbi 50 százalékos járulékkedvezményénél lényegesen nagyobb kedvezményt kap. A munkáltatónak - 33% helyett - az első évben 15 százalékos, a másodikban 25 százalékos járulékfizetési kötelezettsége lesz. A kedvezmény a minimálbér másfélszereséig, felsőfokú végzettségűeknél kétszereséig vehető igénybe. A kedvezményt több munkáltatónál is fel lehet használni, továbbfoglalkoztatási kötelezettség nélkül. A kedvezményre két évre szóló START kártya jogosít, amelynek száma az adószámmal fog megegyezni. Azoknak a fiataloknak pedig, akik a munkaeropiaca az átlagosnál hátrányosabb helyzetben vannak, az Állami Foglalkoztatási Szolgálat szolgáltatásai és támogatásai további segítséget nyújtanak.
Vonatkozó jogszabály	2005. évi LXXIII. Törvény
Ütemezés	2005. október 1-től
Felelős	FMM

Finanszírozás (forrás és összeg)	
2. Közigazgatási ösztöndíj program pályakezdekők számára	
Intézkedés tartalma	A munkahelyhez jutás esélyeinek növelése érdekében a Kormány támogatást nyújt pályakezdekő fiatalok közigazgatásban való ösztöndíjas foglalkoztatásához. Az ösztöndíjas foglalkoztatás elonye, hogy ennek keretében a pályakezdekő fiatalok gyakorlati munkatapasztalatot szerezhetnek, ezáltal nagyobb esélyük lesz a későbbi elhelyezkedésben. Az ösztöndíjas foglalkoztatási jogviszony legalább 9, legfeljebb 12 hónapra létesíthető. Az ösztöndíj havonta legalább 90 ezer forint, és a minimálbér erejéig adómentes. Az ösztöndíjas fiatal társadalombiztosítási szempontból biztosítottnak minősül. Az FMM a Munkaero-piaci Alap foglalkoztatási alaprészből „A pályakezdekő diplomások ösztöndíjas foglalkoztatásának ösztönzése a közigazgatásban” elnevezésű program keretében - a költségvetési támogatás mellett – további támogatást nyújt az ösztöndíj összege 50 %-ának mértékéig (maximum 45 ezer forint/fo/hó) legfeljebb kilenc hónapra.
Vonatkozó jogszabály	2004. évi CXXIII. Törvény 1158/2004. (XII. 28.) Korm. határozat
Ütemezés	2005. január 1-től folyamatos
Felelős	FMM
Finanszírozás (forrás és összeg)	MPA, Magyar Köztársaság 2005. évi költségvetésének X. Miniszterelnökség fejezete

Az idosebb korosztályok munkaero -piaci részvételének elősegítése	
Hivatkozási hely (fejezet, prioritás, iránymutatás)	18. iránymutatás: A munka életciklus alapú megközelítésének elősegítése: Az idosebb munkavállalók aktivitásának elősegítése, beleértve a megfelelő munkakörülményeket, a egészségi állapot (foglalkozással összefüggő) javítását, valamint a munkavállalásra való ösztönzésnek és a korai nyugdíjba vonulás megelőzésének megfelelő eszközeit. (NAP III.2.1.1. fejezet)
Indoklás	A nyugdíj előtti években mindkét nem esetében hirtelen és nagymértékben csökken az aktivitás. Az idosebbek a tartós munkanélküliség szempontjából is fokozottan veszélyeztetettek. Ezért olyan intézkedésekre van szükség, amelyek: - ösztönzik a munkáltatókat az idosebb munkavállalók foglalkoztatására, - ösztönzik az idosebb munkavállalókat az aktivitás megőrzésére, - a foglalkoztathatóság javítása és személyre szabott szolgáltatások révén segítik az aktivitás megőrzését, a munkába való visszatérést.
Elvárt hatás	A idosebb korosztályok munkaerőpiacra való visszatérésének és munkaerőpiacon maradásának elősegítése, a nyugdíj megállapításánál a részmunkaidős foglalkoztatásból adódó hátrányok kiküszöbölése.
Kapcsolódás a hazai fejlesztéspolitikához	Az intézkedések összhangban vannak azzal a kormányzati szándékkal, hogy fokozatosan csökkenjenek a közterhek, ezen belül a foglalkoztatáshoz kapcsolódó járuléktérhek.
Költségvetésre gyakorolt hatás	Az idosebb munkavállalók aktivitásának megőrzése révén az intézkedés hozzájárulhat a költségvetés adó- és járulékbevételeinek növekedéséhez, kiadásainak csökkentéséhez
1. Járulékkedvezmények	
Intézkedés tartalma	Az idosebb munkaerő iránti kereslet növelése érdekében a tartósan munkanélküli 50 éven felüli személyt foglalkoztató munkáltató 50%-os járulékkedvezményben részesülhet (9 hónap + 3 hónap továbbfoglalkoztatás). Ezenkívül – egy már 2004-ben bevezetett szabályozás alapján – az egyösszegű egészségügyi hozzájárulás megfizetése alól is mentesül a tartósan munkanélküli 50 éven felüli foglalkoztató munkáltató. A két kedvezmény együttesen jelentősen csökkenti az 50 éven felüliek foglalkoztatásának a nem bérjellegű költségeit.
Vonatkozó jogszabály	2004. évi CXXIII. törvény
Ütemezés	2005. január 1-től
Felelős	FMM
Finanszírozás	

(forrás és összeg)	
2. Prémium évek program kiterjesztése a versenyszférára	
Intézkedés tartalma	A Kormány 2004. november 1-jétől hirdette meg a közsférában foglalkoztatottak részére az ún. „Prémium évek” programot. A 100 lépés program keretében a Prémium évek program kiterjesztésre kerül a versenyszférára is. A program célja a nyugdíj előtt álló munkavállalók aktivitásának megőrzése részmunkaidos foglalkoztatáson keresztül. Ha a munkáltató legalább öt főt a program keretében foglalkoztat tovább, és emellett létszámbovítást vagy szerkezetváltást hajt végre, akkor a költségvetésből megtérítik az érintett, nyugdíj előtt 3 évvel álló munkavállalók részmunkaidos munkabére és korábbi munkabére után számított nyugdíjjárulékának különbözetét.
Vonatkozó jogszabály	- 2004. évi CXXIII. Törvény - 2005. évi LXXII. Törvény
Ütemezés	2005. október 1-től
Felelos	FMM
Finanszírozás (forrás és összeg)	MPA
3. ÁFSZ program az 50 éven felüliek foglalkoztatásáért	
Intézkedés tartalma	Az FMM által indított és a megyei munkaügyi központok által végrehajtott program célja, hogy személyre szabott szolgáltatások és a helyi munkaerőpiac helyzetének megfelelő differenciált támogatások nyújtásával segítse elő az 50 év feletti munkanélküliek foglalkoztatását. A program során a hagyományos aktív eszközök (képzés, bértámogatás) és szolgáltatások nyújtása mellett sor kerül egy újszerű foglalkoztatást elősegítő támogatás, a munkakipróbálás alkalmazására is. A munkakipróbálás keretében a munkáltatónak az 50 év feletti munkanélküli 3 hónapos határozott idejű foglalkoztatást kell vállalnia, próbaidő kikötése nélkül. A támogatás mértéke a munkavállaló munkabérének és járulékainak 100 %-a. A támogatás alkalmazásának célja a munkáltatók célcsoport foglalkoztatásával kapcsolatos előítéleteinek csökkentése, továbbá az 50 év feletti munkanélküliek munkavégző képességének megőrzése, tartós foglalkoztatásuk elősegítése.
Vonatkozó jogszabály	1991. évi IV. tv; 6/1996. (VII.16) MüM rendelet
Ütemezés	2005. január 1-től
Felelos	FMM
Finanszírozás	MPA 2,8 milliárd Ft (Ötven év felettiék járulékkedvezménye önálló kiadási eloirányzata keretében erre a célra elkülönítve) MPA decentralizált kerete

Nok munkaero-piaci részvételének elosegítése	
Hivatkozás	18. iránymutatás: A munka életciklus alapú megközelítésének elosegítése: - a nok részvételének növelésére, valamint a foglalkoztatás, a munkanélküliség és a bérek terén meglevo nemi alapon történő különbségtétel felszámolására irányuló határozott fellépés; - a munka és a magánélet jobb összeegyeztethetősége, valamint hozzáférhető és megfizethető gyermekgondozási lehetőségek és a további eltartottak gondozásának biztosítása.
Indoklás	A nok foglalkoztatási helyzete jobb trendjeiben hasonló a férfiakéhoz. 2004-ben a nok foglalkoztatási rátája 50,7% volt, ami több mint 12%-kal marad el a férfiakétól, és ebben az évben a nok munkanélküliségi rátája (6,3%) a rendszerváltozás óta első ízben haladta meg a férfiakét (6,0%). Részben a kiterjedt szülői ellátásoknak köszönhetően, a fiatalabb női korosztályokban magas az inaktív aránya, sokan évekre kimaradnak a munkaerőpiacról, amely rendkívül megnehezíti a visszatérést, különösen a hátrányos helyzetű, kisebb településeken, ahol a gyermekek és egyéb hozzátartozók napközbeni szolgáltatások elérhetősége is rosszabb.
Elvárt hatás	A nok, különösen a kisgyermeket nevelő nok munkaerőpiacra való visszatérésének ösztönzése, a nok foglalkoztatottságának növekedése
Kapcsolódás a hazai fejlesztéspolitikához	Az intézkedések összhangban vannak a Kormányzat azon törekvésével, hogy valódi egyenlőséget teremtsen a nőknek. Az ellátórendszerek alakításával és a munkalehetőségek szélesítésével olyan feltételek megteremtése a cél, hogy a nőknek ne kelljen kényszerűen választaniuk a gyermekvállalás és a karrier között.
Költségvetésre gyakorolt hatás	
1. A gyermek vagy hozzátartozó gondozása miatt inaktív személyek foglalkoztatásának és munkavállalásának ösztönzése	
Intézkedés tartalma	A kisgyermekes szülők, különösen a nok, munkaerő-piaci részvételének ösztönzése érdekében 2005. január 1-jétől a gyermekgondozási segélyben (GYES) részesülő szülők már a gyermek egy éves kora után vállalhatnak munkát napi négy órát meg nem haladó időtartamban. Szintén 2005. január 1-jén lépett hatályba a <i>részmunkaidó rugalmas értelmezésére</i> lehetőséget adó törvényhely, amely szintén bővíti a gyermekgondozási segély igénybevétele mellett történő munkavállalás lehetőségét. 2006-tól a gyermek egy éves kora után a GYES teljes összegének továbbfolyósítása mellett <i>teljes munkaidőben</i> is lehet munkát vállalni. 2005. január 1-től a gyermeknevelés (GYES-ről, GYED-ről, GYET-ről) vagy hozzátartozó gondozása (ápolási díjban részesült) után a munkaerőpiacra visszatérő személyeket alkalmazó munkáltatók 50%-os társadalombiztosítási járulék-kedvezményre jogosultak

	(max. bruttó 90 ezer Ft-os kereset figyelembe vételével).
Vonatkozó jogszabály	1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról; 2004. évi CXXIII. törvény
Ütemezés	folyamatos
Felelos	ICSSZEM
Finanszírozás (összeg és forrás)	
2. A család és munkavégzés összehangolását segítő szolgáltatások fejlesztése	
Intézkedés tartalma	2005. július 1-től minden 10 ezer fő feletti lakosú településen kötelező bölcsőde üzemeltetése. A kisebb településeken elsősorban a családi napközik létrehozása a cél. Ennek érdekében 2005. január 1-től mindkét szolgáltatás normatív támogatása jelentősen emelkedett. A folyamatban lévő jogszabály-módosítás célja a bölcsődei és családi napközis ellátások rugalmasságának növelése és a munkát vállaló szülők igényeihez való igazítása. Ezért meghosszabbodik a nyitvatartási idő és számos új, időszakos szolgáltatás bevezetésére is lehetőség nyílik. A bölcsődék férőhelyeinek bővítésére külön források állnak rendelkezésre. Folytatódik a saját lakókörnyezetben nyújtott nappali ellátások – főként a támogató szolgálatok, falu- és tanyagondnoki szolgálat, házi segítségnyújtás – fokozatos kiépítése pályázati programok útján, valamint a megfelelő működési feltételek megteremtése a jogi szabályozás és normatív finanszírozás kialakításával. 2004-ig 21 új támogató szolgálat létrehozására került sor, amely 2400 sérült személy ellátását segítette. Cél további 20 szolgálat beindítása 2006-ig. 2004-ben a települések több mint 61%-a biztosított házi segítségnyújtást. Annak érdekében, hogy 2006-ra minden településen hozzáférhető legyen a szolgáltatás, 2005. január 1-től sor került a finanszírozási rendszer átalakítására. Szintén prioritást kap a jelzorendszeres házi segítségnyújtás fejlesztése, cél, hogy 2006-ra 500 településen legyen elérhető a jelzorendszeres házi segítségnyújtás.
Vonatkozó jogszabály	1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról; 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról
Ütemezés	folyamatos
Felelos	ICSSZEM
Finanszírozás (összeg és forrás)	Magyar Köztársaság költségvetése 3. sz. melléklet szociális és gyermekjóléti alapszolgáltatási feladatok összes költségterve (civil és önkormányzati fenntartókat érintve): 29836 m Ft. HEFOP 4.2. intézkedés,

A népesség egészségi állapotának javítása	
Hivatkozás	18. iránymutatás: A munka életciklus alapú megközelítésének elősegítése - Az idosebb munkavállalók aktivitásának elősegítése, beleértve a megfelelő munkakörülményeket, az egészségi állapot (foglalkozással összefüggő) javítását, valamint a munkavállalásra való ösztönzésnek és a korai nyugdíjba vonulás megelőzésének megfelelő eszközeit. (NAP III.2.1.1. fejezet)
Indoklás	A munkaero-kínálatot jelentősen befolyásolja az egészségi állapot, a megfelelő munkavégző képesség. A magyar népesség egészségi állapota uniós összehasonlításban igen kedvezőtlen képet mutat. A magyar halandóság az Európai Unió átlagához képest még mindig másfélszeres, évente 50.000 fovel többen halnak meg Magyarországon, mint ami a nyugat-európai halálozási viszonyok mellett várható lenne. Az aktív korú populációra vetített kép még kedvezőtlenebb: a 25-64 éves korosztályban a halálozás kétszeres. Az összes halálozás felét adó szív- és érrendszeri betegségek miatti halálozás az EU-átlag közel duplája. Hazánk a rosszindulatú daganatok és az emésztőrendszeri halandóságban az első helyen állt 2003-ban. Kirívó egészség-egyenlőtlenségek tapasztalhatók nem, korcsoport, iskolázottság, anyagi helyzet és földrajzi elhelyezkedés szerint. Az egészségre ártalmas magatartásformák elterjedtsége a népesség jelentős részénél regisztrálható, de különösen kedvezőtlen tendenciát mutat a fiatalok, a nők, az alacsonyan urbanizált településeken élők, a munkából kiesettek és a leszakadók körében.
Elvárt hatás	Növekszik a munkaero termelékenysége; bővül a foglalkoztathatók köre – a fejlettebb egészségügyi ellátás eredményeképpen az inaktív munkaképes korúak, valamint az idosebbek egy része visszatérhet a munkaerőpiacra.
Kapcsolódás a hazai fejlesztéspolitikához	A 2004-2006 között az egészségügyi ellátórendszer fejlesztéséhez az ERFA forrásai is hozzájárulnak (lásd 2. pont). A népesség egészségi állapotának javítása a 2007-2013 közötti időszakra vonatkozó célkitűzések között is szerepel.
Költségvetésre gyakorolt hatás	Rövid távon többletforrást igényel, de hosszú távon a magasabb foglalkoztatási szint és termelékenység következtében az állami bevételek növekednek.
1. Népegészségügyi Program	
Intézkedés tartalma	A Program célja, hogy tíz év távlatában legyen három évvel hosszabb a születéskor várható élettartam mindkét nem esetében. Ennek érdekében elsősorban az alábbi négy területen szükséges lépéseket tenni: - egészséges ifjúság; - az idosek egészségének javítása; - esélyegyenlőség megteremtése; - az egészséget támogató környezet kialakítása.

	Az elsodleges megelőzés érdekében kiemelt figyelmet kap a dohányzás visszaszorítása, az alkohol- és drogprevenció, az egészséges táplálkozási szokások elterjesztése és az élelmiszerbiztonság fejlesztése, az aktív testmozgás elterjesztése, a közegészségügyi és járványügyi biztonság fokozása, az egészséges fizikai környezet kialakítása. Emellett lépéseket kell tenni az idő előtti és elkerülhető halálozások, megbetegedések, fogyatékoságok megelőzése és az egészségügyi és népegészségügyi intézményrendszer fejlesztése területén is.
Vonatkozó jogszabály	46/2003. (IV. 16.) OGY határozat az Egészség Évtizedének Nemzeti Programjáról
Ütemezés	2002-2012
Felelos	EÜM
Finanszírozás (összeg és forrás)	Évi mintegy milliárd forint központi költségvetési forrás, valamint ennek mintegy 25-30%-ában kiegészítő szponzori források és a megvalósító civil szervezetek saját természetbeni és anyagi hozzájárulása.
2. Az egészségügyi ellátások hozzáférhetőségének és minőségének javítása	
Intézkedés tartalma	Az egészségügyi ellátások hozzáférhetőségének és minőségének javítása érdekében az egészségügyi ellátórendszer infrastruktúrájának fejlesztése az ország három leghátrányosabb helyzetű régiójára irányuló, célzott intézkedés keretében valósul meg. A fejlesztés céljai a következők: - az egészségügyi ellátáshoz való hozzáférés terén meglevo regionális egyenlotlenségek csökkentése; - az egészség fejlesztése, a betegségek megelőzése, a lakosság egészségben eltöltött életének meghosszabbítása céljából; - a betegségek korai felismerésének, kezelésének és rehabilitációjának javítása a munkavégző képesség mielőbbi visszaállítása érdekében; - az egészségi állapotuk miatt hátrányos helyzetű emberek munkaerő-piaci esélyeinek javítása; - az egészségügyben dolgozók munkakörülményeinek javítása az infrastruktúra és a berendezések korszerűsítésével. A korszerű és hatékony egészségfejlesztési és egészségügyi ellátási: diagnosztikai, szűri, terápiás és rehabilitációs szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása elősegíti a munkavégző-képesség megtartását és helyreállítását, és csökkenti a munkából egészségügyi okok miatti hiányzás időtartamát. A területileg vagy szociálisan hátrányos helyzetű csoportok esetében a korai szűrés szintén hozzájárul az aktivitás megőrzéséhez.
Vonatkozó jogszabály	
Ütemezés	2004-2008
Felelos	EÜM

Finanszírozás	10,465 milliárd Ft HEFOP 4.3. (75% ERFA)
3. Nemzeti Rákellenes Program	
Intézkedés tartalma	2005 oszére készül el a Nemzeti Rákellenes program részletes terve, amely a daganatos halálozás arányának csökkentésére irányuló átfogó stratégiát tartalmazza. A program a primer prevencióból kiindulva, a szurési és korai stádiumú diagnosztikai programokon keresztül, a korszerű terápia széleskörű és az ország minden pontján egyenlő eséllyel hozzáférhető lehetőségein át, a rehabilitáció és hospice, a fájdalomcsillapítás szakmai irányelvek szerinti, egységes rendszerbe szervezett onkológiai hálózatban való ellátását tartalmazza. A program célkitűzései között szerepel a diagnosztikai és terápiás ellátórendszerben a rákregiszter működésének korszerűsítése, a telemedicina és a telepatológia eszközeinek fejlesztése, az onkológiai területen működő társszakmák együttműködésének javítása és a civil szféra tájékoztatásának és daganatellenes tevékenységben történő részvételének megerősítése. A program része a daganatkutatásokat érintő nemzeti stratégia megalapozása is.
Vonatkozó jogszabály	A szakmai és társadalmi vitát követően 2005. oszén a Kormány a Nemzeti Rákellenes Program elindításáról és intézkedési tervéről határozatban dönt.
Ütemezés	A program 10-15 éves távlatban vázolt tevékenységeket, az előzetes ütem (szakemberképzés) már elindult.
Felelős	EÜM
Finanszírozás (forrás és összeg)	Költségvetési források biztosítottak a tárca fejezetében a rákbetegek civil szervezeteinek támogatására (évente mintegy 50 millió Ft), onkológiai képzési programokra és továbbképzési támogatásokra (évente mintegy 100 millió Ft), a népegészségügyi program keretében szurésre (évente mintegy 450 millió Ft). Az onkológiai ellátás fejlesztése hosszútávú PPP programokon keresztül valósul meg, illetve szolgáltatásvásárlási programokat indít a tárca.

Érje meg dolgozni	
Hivatkozás	19. iránymutatás: Az ellátórendszerek munkavállalásra ösztönző vagy ellenőztönző tényezőinek folyamatos felülvizsgálata, ideértve az ellátások adminisztrációját és feltételrendszerét a szociális védelem megfelelő szintű biztosítása mellett. (NAP III.2.1.2. fejezet)
Indoklás	
Elvárt hatás	Az önálló álláskereső elvének szigorú érvényesítése és az ellátás első szakaszában biztosított magasabb összegű támogatás révén lerövidül a munkaerő-piacra való visszakерülés ideje.
Kapcsolódás a hazai fejlesztéspolitikához	
Költségvetésre gyakorolt hatás	Modellszámítások szerint a munkanélküli ellátások átalakítása esetében a bruttó támogatási összeg éves szinten közel azonos a jelenlegi mértékkel. A változás államháztartási szinten közel nullszaldós (ez a tervezett minimálbér-emelés következtében változhat!!). A SZOCIÁLIS ELLÁTÓRENDSZERT ÉRINTŐ változások tekintetében....
1. A munkanélküli ellátórendszer reformja	
Intézkedés tartalma	2005. november 1-től a mai munkanélküli járadékot felváltja az álláskeresői támogatás rendszere, amely két elemből áll: az álláskeresői járadékból, illetve az álláskeresői segélyből. 1. Álláskeresői járadék annak az álláskeresőnek állapítható meg, aki a munkanélkülivé válását megelőző négy éven belül legalább 365 nap munkavisztonnyal rendelkezik. Mivel egy járadéknap jogossultsághoz öt nap munkaviszonyban töltött idő szükséges, az álláskeresői járadék folyósításának legrövidebb időtartama 73 nap lesz, míg leghosszabb időtartama továbbra is 270 nap. Az álláskeresői járadék összege a korábbi átlagkereset 60 %-a, alsó- és felső határa a kötelező legkisebb munkabérhez igazodik. A munkanélküli járadékban részesülők elhelyezkedésének vizsgálata azt bizonyítja, hogy a munkanélküliség első hónapjaiban jóval nagyobb az esély az újbóli elhelyezkedésre, mint a tartós munkanélküliség esetén. Erre figyelemmel az álláskeresői járadékfolyósítási idő két szakaszra oszlik. - Az első szakaszban, amelynek időtartama a folyósítási idő fele, de legfeljebb 91 nap, az álláskeresői járadék a korábbi átlagkereset 60 %-a, fix összegű alsó és felső határ mellett. A járadék alsó határa a minimálbér 60 %-a, a felső határ pedig a munkanélküli járadék jelenlegi felső határánál (44 ezer forintnál) lényegesen magasabb, a minimálbér 120 %-a lesz (57.000 forint minimálbér esetén az alsó határ 34.200 forint, a

	felso határ 68.400 Ft/hó). - A második szakasz idotartama a hátralévo jogosultsági napok száma, legfeljebb 179 nap. A járadék mértéke ebben a szakaszban egységesen a minimálbér 60 %-a. Az elhelyezkedést ösztönözi továbbá, hogy ha a munkanélküli az álláskeresési járadék folyósításának ideje alatt teljes, vagy legalább napi négy órás határozatlan idotartamú munkaviszonyt létesít, és munkaviszonya folyamatosan fennáll, kérelmére a járadékfolyósítási idoból még fennmaradó idotartamra járó juttatás összegének felét egy összegben ki kell fizetni. 2. Az álláskeresési segély, melyet a járadékra nem jogosultak – néhány feltétel teljesülése esetén – kaphatnak, 90 napra nyújt ellátást, melynek mértéke a minimálbér 40%-a. (A segélyezés idotartama meghosszabbodik 50 éven felüliek, illetve 5 évvel a nyugdíj előtt állóknál.) A módosítás célja, hogy a jelenlegi helyzethez képest ne csökkenjen lényegesen egyik munkanélküli csoport ellátása sem: az esetlegesen csökkeno napi átlagos ellátási összeget a hosszabb ideig járó ellátás ellensúlyozza.
Vonatkozó jogszabály	2005. évi LXX. Törvény
Ütemezés	2005. november 1-től
Felelos	FMM
Finanszírozás (forrás és összeg)	MPA
2. A családtámogatási rendszer átalakítása	
Intézkedés tartalma	A jelenleg három elemből – családi pótlékból, rendszeres gyermekvédelmi támogatásból és családi adókedvezményből – álló rendszer egyelemű, minden, gyermeket nevelo családot megillető rendszerré válik. Az új rendszerben az univerzális családi pótlék összege közel kétszeresére emelkedik, az összegnek a gyermekszám, családtípus és a gyermek egészségi állapota szerinti differenciáltsága továbbra is megmarad. A családi pótlék összegébe beépül a rendszeres gyermekvédelmi támogatás, amely a rászoruló gyermekek családban történő nevelkedéséhez fűződő jogát garantálja. A rendszeres gyermekvédelmi támogatáshoz kapcsolódó, eddigi természetbeni juttatásokat az új családtámogatási rendszer megörizni, rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény címen.. A három- és többgyermekes családok az új rendszerben is igénybe vehetnek adókedvezményt, egy bizonyos jövedelemhatárig. Foglalkoztatási szempontból fontos változás, hogy az új rendszer megszünteti a korábbi rendszeres gyermekvédelmi támogatás munkavállalásra ellenőrző hatását azáltal, hogy munkavállalás esetén a családok nem esnek el pénzübeli támogatástól.
Vonatkozó jogszabály	1998. évi LXXXIV. törvény a családok támogatásáról; 1997. évi XXXI. törvény a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról

Ütemezés	
Felelos	ICSSZEM
Finanszírozás (forrás és összeg)	
3. A szociális ellátórendszer átalakítása	
Intézkedés tartalma	A munkaeropiacra való visszatérés segítségét szolgálja, hogy 2005 szeptemberétől ún. beilleszkedési programot kell kidolgoznia az önkormányzatnak, vagy az általa kijelölt szociális intézménynek a rendszeres szociális segélyben részesülő aktív korú személyek részére. A program egyénre szabottan határozza meg az együttműködés tartalmi elemeit, például a munkaügyi szervezettel való együttműködés, közfoglalkoztatásban való részvétel, illetve szociális szolgáltatások igénybevételének kötelezettségét. 2006-ban a rendszeres szociális segélyezésben bevezetésre kerül a fogyasztási egységen alapuló családi segélyezési rendszer, amely figyelembe veszi a család méretét és összetételét a segély összegének megállapításánál. Az új rendszerben a munkára ösztönzést szolgálja, hogy a munkába lépés első időszakában a segélyt részösszegben tovább folyósítják, valamint lehetővé válik az alkalmi munkavállalás a segély korlátozása nélkül.
Vonatkozó jogszabály	1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásról
Ütemezés	
Felelos	ICSSZEM, önkormányzatok
Finanszírozás (forrás és összeg)	

Aktív munkaero-piaci eszközök és a foglalkoztatási szolgálat fejlesztése	
Hivatkozás	19. iránymutatás: Befogadó munkaeropiac biztosítása , a munka vonzóvá és kifizetodóvé tétele az álláskereső – köztük a hátrányos helyzetűek – és az inaktívak számára (NAP III.2.1.3 fejezet) 20. iránymutatás: A munkaero-piaci igényeknek való megfelelés javítása (NAP III.2.1.5 fejezet)
Indoklás	A foglalkoztatás bővítésére és az inaktivitás csökkentésére irányuló törekvések megvalósításához egy olyan ÁFSZ szükséges, amely az egyre kiszámíthatatlanabb munkaero-piaci környezetben is képes megfelelő válaszokat találni a gazdasági és strukturális változások nyomán bekövetkező változásokra. A változó munkaeropiachoz való alkalmazkodás elsősorban az ÁFSZ állásközvetítés rendszerének fejlesztését teszi szükségessé. Fontos, hogy az ÁFSZ szolgáltatásai és támogatásai révén megelőzze a tartós munkanélküliség kialakulását, és minden ügyfelének felajánljon foglalkoztathatóság javítását célzó szolgáltatást vagy aktív támogatást mielőtt a munkanélküliség eléri az 1 évet (fiatalok esetén a 6 hónapot).
Elvárt hatás	Csökken a regisztrált munkanélküliek közül tartós munkanélkülivé válók aránya; no a bejelentett üres álláshelyek száma, csökken a bejelentet üres állások átlagos élettartama.
Kapcsolódás a hazai fejlesztéspolitikához	Az intézkedések összhangban vannak a Kormánynak a foglalkoztatás bővítésére vonatkozó törekvésével. Az aktív munkaero-piaci eszközök és a foglalkoztatási szolgálat fejlesztésére irányuló intézkedések az I. Nemzeti Fejlesztési Terv megvalósulását szolgáló HEFOP egyik prioritását képezik, továbbá a 2. NFT-ben is kiemelt hangsúlyt kap e terület.
Költségvetésre gyakorolt hatás	
1. Aktív munkaero-piaci eszközök	
Intézkedés tartalma	Az ÁFSZ a különböző aktív munkaero-piaci eszközök és szolgáltatások révén törekszik az álláskereső és a hátrányos helyzetű emberek munkaero-piaci integrációját elősegíteni. A munkaeropiachoz való be- illetve visszakerülés elősegítése érdekében az ÁFSZ állásközvetítési szolgáltatásokat, munkaero-piaci és foglalkozási információkat, munka-, pálya-, álláskeresői rehabilitációs, helyi (térségi) foglalkoztatási tanácsadást biztosít, továbbá működteti többek között a következő eszközöket: munkaero-piaci képzés, közhasznú foglalkoztatás, bértámogatás típusú támogatások, vállalkozóvá válás támogatása, önfoglalkoztatás támogatása, munkahelyteremtés és megőrzés támogatása.
Vonatkozó jogszabály	1991. évi IV. törvény és végrehajtási rendeletei
Ütemezés	Folyamatos

Felelos	FMM
Finanszírozás	MPA Foglalkoztatási Alaprész, 2005. évi eloirányzat: 50 milliárd Ft.
2. A munkanélküliség megelőzése és kezelése (HEFOP 1.1)	
Intézkedés tartalma	A HEFOP 1.1 intézkedés az ÁFSZ által megvalósított különböző aktív munkaero-piaci programokhoz nyújt támogatást. Az intézkedése célja, hogy a célcsoportok azon tagjainál, ahol a munkaügyi szervezet a hagyományos eszközeivel nem tud eredményt elérni, ott az ESZA lehetőségeit kihasználva új típusú megközelítéseket és támogatásokat, szolgáltatásokat is alkalmazva segítse elő a munkaeropiacra integrációt. Az intézkedés célkitűzései: - A nem foglalkoztatott fiatalok – 16-30 éves korosztály – foglalkoztatottságának elősegítése. - A tartósan munkanélküliek munkaeropiacra történő visszatérésének elmozdítása. - A munkanélküliség tartóssá válásának megelőzése különböző aktív és megelőző intézkedésekkel. - A 45 év feletti munkavállalók munkaero-piaci reintegrációja (különös tekintettel a tömeges leépítések során munkanélkülivé válókra) A program végrehajtása során három év alatt 25 000 fő bevonására kerül sor. Az intézkedés keretében a munkaügyi központok minden résztvevővel együttműködési megállapodást kötnek, amely az igények felmérésén alapuló, személyre szabott intézkedések sorozatát foglalja magába.
Vonatkozó jogszabály	1991. évi IV. törvény
Ütemezés	2004-2008
Felelos	FMM, Foglalkoztatási Hivatal
Finanszírozás	HEFOP 1.1. intézkedés 30 Mrd Ft, (ESZA hozzájárulás 75%)
3. ÁFSZ modernizáció	
Intézkedés tartalma	Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat által biztosított szolgáltatások minőségének, hatékonyságának és eredményességének javítása érdekében a HEFOP 1.2 intézkedés az alábbi négy területre koncentrál: 1. Az állásközvetítés rendszerének fejlesztése a tanácsadás és az álláskeresési szolgáltatások kiterjesztésén keresztül - regionális és helyi munkaero-piaci információk nyújtása a térség munkaadóinak és munkavállalóinak az adott régióban, - személyre szabott szolgáltatások biztosítása, a foglalkoztatási szolgálat komplex programjainak támogatása (esetkezelés, egyéni akciótervek, öninformációs állomások, stb.) - profiling bevezetése, ami a tartós munkanélküliség korai azonosításának speciális eszköze (személyre szabott

	szolgáltatások a tartós munkanélkülieknek) a tartós munkanélküliség megelőzésének céljából. 2. A foglalkoztatási szolgálat szolgáltatásai minőségének javítása az alkalmazottak képzésén keresztül, bevonva a roma alkalmazottakat is. 3. Megfelelo munkaero-piaci elemzések készítésének fejlesztése abból a célból, hogy elősegítse a munkaero-piaci kereslet és kínálat változásainak előrejelzo képességét, munkaügyi kutatások és előrejelzések készítése. 4. Az ügyfelek részére aktuális munkaero-piaci információk, valamint képzési lehetőségekről szóló információ nyújtása, kiegészítve karrier tanácsadással az alábbi területeken: - szélesebb körű szolgáltatási rendszer kialakítása a regionális és helyi ifjúsági szolgáltató irodákkal való együttműködés erősítése révén, alkalmazottaik részére képzések nyújtása, - a cégekkel való kapcsolattartás fejlesztése egy internet alapú rendszeren keresztül, mely elősegíti a munkaadók részéről a foglalkoztatási szolgálatnak történő gyors visszajelzést az aktuális munkaero-piaci igényekről.
Vonatkozó jogszabály	
Ütemezés	2004-2006
Felelos	FMM, FH
Finanszírozás	HEFOP 1.2. intézkedés; 8.1 Mrd Ft (ESZA hozzájárulás 75%)
4. EURES	
Intézkedés tartalma	AZ EURES Portál a munkavállalók Európai Unión belüli mobilitását mozdítja elő. A nemzeti ÁFSZ Portál és az EURES Portál álláshely-adatbázisa közötti összeköttetés 2004. októberében valósult meg. 2005-re az ÁFSZ által meghirdetett minden álláshelynek hozzáférhetővé kell válnia az összes EU/EGT tagállam számára. A magyarországi működés megvalósítása érdekében 14 darab kiosk került felállításra a munkaügyi központok ügyfélfogadó helységeiben, valamint 200 fő EURES asszisztens –valamennyien az ÁFSZ munkatársai, akik csatolt munkakörben- segíti elő a hálózat működését az ország összes munkaügyi kirendeltségén. Az asszisztensek, illetve a portál átfogó információt nyújtanak a munkavállalók szabad mozgásával kapcsolatos tudnivalókról, az aktuális üres álláshelyekről és toborzásokról, valamint a külföldi munkavállalók magyarországi munkavállalásainak lehetőségeiről és körülményeiről. A rendszer továbbfejlesztésének részeként határmenti szemináriumok, szakmai találkozók fogják elősegíteni a határmenti együttműködést; Tovább az EURES tanácsadói hálózata, 5 új tanácsadó szakmai alapképzésen, míg 10 tanácsadó uniós továbbképzésen vesz majd részt.

Vonatkozó jogszabály	1991. évi IV. törvény a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról
Ütemezés	2005-2006
Felelos	Foglalkoztatási Hivatal
Finanszírozás (forrás és összeg)	EU Foglalkoztatási és Szociális Ügyek Főigazgatósága EURES pénzügyi kerete (95%). MPA (5%) 10000 EUR

A romák munkaero-piaci helyzetének javítására irányuló intézkedések, programok	
Hivatkozás	19. iránymutatás: Befogadó munkaeropiac (NAP III.2.1.3.)
Indoklás	Munkaero-piaci szempontból a roma népesség az egyik leghátrányosabb helyzetű csoport jelenleg Magyarországon. A rendszerváltást követő gazdasági átalakulás különösen súlyosan érintette a roma népességet: tömegesen veszítették el állásukat és többségük a foglalkoztatási helyzet javulását követően sem tudott tartósan visszatérni a munkaeropiacra. Mérvadó becslések szerint a romák foglalkoztatottsága rendkívül alacsony, 30% körüli, munkanélküliségi rátájuk többszöröse a hazai átlagnak.
Elvárt hatás	A romák munkaero-piaci integrációjának elősegítése, társadalmi előítélet csökkentése, életminőség javítása.
Kapcsolódás a hazai fejlesztéspolitikához	
Költségvetésre gyakorolt hatás	
1. Az ÁFSZ roma foglalkoztatási programjai	
Intézkedés tartalma	A roma partnerekkel (cigány kisebbségi önkormányzatok, roma civil szervezetek) egyre kiterjedtebb és összehangoltabb a munkaügyi szervezet együttműködése. 2003-ban a munkaügyi központoknak és kirendeltségeiknek a cigány kisebbségi önkormányzattal 437, a civil szervezetekkel 30 együttműködési megállapodása volt érvényben. 2004-ben az érvényes megállapodások száma már 540, illetve 104 volt. Az Állami Foglalkoztatási Szolgálat évről-évre biztosítja a roma ügyfelek hozzáférését az aktív eszközökhöz és szolgáltatásokhoz. Cél, hogy a munkanélküli romák minél nagyobb számban vegyék igénybe ezeket az szolgáltatásokat (2004. évben összességében közel 30 ezer roma származású ügyfél vette igénybe az ÁFSZ szolgáltatásait, vagy aktív eszköz támogatásait.): - A megyei munkaügyi központok gondozásában működő munkaero-piaci programok, amelyek közül több kifejezetten a roma célcsoport elhelyezkedését segíti. (2004-ben a roma programokban mintegy 4700 fő vesz részt) - A munkaero-piaci képzési programok. (2004-ben mintegy 5200 munkanélküli roma vett részt.)
Vonatkozó jogszabály	A romák társadalmi integrációját elősegítő kormányzati programról és az azzal összefüggő intézkedésekről szóló 1021/2004. (III. 18.) Korm. határozat (továbbiakban kormányhatározat) vonatkozó pontjainak megvalósítása.
Ütemezés	Folyamatos
Felelos	FMM

Finanszírozás	Éves szinten több mint milliárd forint, a Munkaero-piaci Alap központi és decentralizált alaprészből
2. Egyéb foglalkoztatási programok	
Intézkedés tartalma	1. Az Országos Foglalkoztatási Közalapítvány (OFA) programjai: - A 2000-ben elindított és minden évben meghirdetett roma foglalkoztatási kísérleti támogatási program célja, korszerű, növekedést felmutató roma közösségi vállalkozási projektek támogatásával elősegíteni a munkanélküli romák foglalkoztatását, társadalmi, munkaero-piaci reintegrációját. A program megvalósítása során 26 roma közösségi vállalkozási mintaprogram indult el, ahol 461 roma származású személy szak-, illetve betanító képzése és foglalkoztatása valósul(t) meg. 2008-ig a szervezetek csökkenő mértékű támogatásban részesülnek. 2005 második félévében sor kerül a program elmúlt 5 évének hatásvizsgálatára. - A munkanélküli romák közoktatási intézményekben történő foglalkoztatására és képzésére irányuló program keretében 60 fő képzése és támogatott foglalkoztatása valósul meg. A 2007-ben záruló program a roma családok és a közoktatási intézmények közötti kapcsolat hivatott erősíteni, további eredményeként a roma mentorok személyes támogatása révén csökken a roma gyerekek iskolai lemorzsolódása. - Az Országos Cigány Önkormányzat által kezdeményezett kisebbségi, kulturális és módszertani intézményhálózati programban jelenleg 57 fő támogatott foglalkoztatása valósul meg 2005. december 31-ig 18 megyében 22 iroda működtetésével. Az intézményhálózat elősegíti a romák munkaero-piaci integrációját, a roma szervezetek partneri együttműködését, segítséget nyújt a hazai és ESZA típusú projektek előkészítésében. Az országos roma foglalkoztatás-szervezői menedzseri hálózat kialakítása program keretében 2004 szeptemberétől roma diplomás pályakezdő fiatalok gyakorlatszerző képzése valósul meg a Foglalkoztatási Hivatalban és a munkaügyi központokban. - 2005-ben további 2 pályázati program kerül kidolgozásra és meghirdetésre. - A romák foglalkoztatását vállaló mikro- és kisvállalkozások fejlődését, megerősödését elősegítő kísérleti program keretében azon mikro- és kisvállalkozások részesülnek támogatásban, amelyek roma származásúakat alkalmaznak, vagy lehetőséget teremtenek arra, hogy a foglalkoztatás mellett a roma dolgozók képzettségét/szakképzettséget szerezzenek. - Roma Munkaero-piaci Szolgáltató Hálózat kialakítása című kísérleti program a roma népesség foglalkoztathatóságának elősegítését, munkaero-piaci helyzetének javítását, a hozzáférés esélyének növelését szolgálja a már működő Roma Községi Házak tevékenységi körének bővítésével.

	2. A Humánerőforrás-fejlesztés Operatív Program keretében 2005-ben is meghirdetésre kerülnek a Hátrányos helyzetű emberek, köztük a romák foglalkoztathatóságának javítása című intézkedés pályázati programjai. 3. Az EQUAL programban támogatásban részesülő 39 projekt közül 11 foglalkozik kifejezetten a roma célcsoporttal. 4. A közmunka programok egyik legfontosabb célja, a cigányság életviszonyainak javítása, foglalkoztatásuk segítése. A pályázatok céljai között is ott találjuk szempontként a romák életkörülményeinek javítását, lakó környezetük rendbetételének, szépítésének hangsúlyozását, a cigánytelepek felszámolását. 2004-ben 9 közmunkaprogramban mintegy 10 ezer fő munkanélküli foglalkoztatására volt lehetőség, közülük 4500 fő roma származású. 2005-ben folytatódnak a közmunkaprogramok. A futó programok roma részvételi aránya 30-60 %-ra tehető. 5. A közhasznú foglalkoztatásban a romák becsült létszáma 2004-ben . hozzávetőlegesen 15 ezer fő (teljes létszám 64 ezer fő)..
Vonatkozó jogszabály	
Ütemezés	Folyamatos
Felelos	FMM, OFA, önkormányzatok (közhasznú foglalkoztatás)
Finanszírozás (forrás és összeg)	Munkaerő-piaci Alap, Európai Szociális Alap, a Magyar Köztársaság költségvetése, egyéb források
3. Roma Integráció Évtizede	
Intézkedés tartalma	A Roma Integráció Évtizede nemzetközi program, Közép-Kelet-Európa kilenc országának részvételével széleskörű intézkedések megvalósítását teszi lehetővé a romák társadalmi integrációja és kirekesztésének megszüntetése érdekében. 2004-ben sor került a Roma Integráció Évtizede Titkárság, valamint a kormányzati és civil delegáltakból álló nemzetközi irányító bizottság felállítására. Emellett megtörtént a program gyakorlati kidolgozása, négy fő területen (foglalkoztatás, oktatás, egészségügy, lakhatás). Most van folyamatban a magyar stratégia kidolgozása és elfogadása.
Vonatkozó jogszabály	
Ütemezés	2005-2015
Felelos	ICSSZEM (program koordinációja), MEH, FMM, OM, EÜM
Finanszírozás (forrás és összeg)	

Megváltozott munkaképességu emberek munkaero-piaci integrációja	
Hivatkozás	19. iránymutatás: Befogadó munkaeropiac (NAP III.2.1.3.)
Indoklás	A megváltozott munkaképességu emberek munkaero-piaci részvétele nagyon alacsony. A KSH 2002. évi felvétele alapján a 656 ezer munkavállalási korúnak minosülo tartós egészségi problémát jelzok közül kevesebb, mint 95 ezren voltak jelen a munkaeropianon, ebbol is közel 10 ezren munkanélküliként. Ezen belül a foglalkoztatottak mintegy ötöde speciális (védett) munkahelyen dolgozott. A megváltozott munkaképességu emberek jelentos része rokkantsági nyugdíjban, illetve járadékban részesül.
Elvárt hatás	Az új támogatási rendszer bevezetése nyomán javul a rehabilitációs foglalkoztatásra fordított források felhasználásának hatékonysága és a foglalkozási rehabilitáció minosége, javul a rehabilitációs foglalkoztatásban résztvevo vállalkozások alkalmazkodóképessége. No a megváltozott munkaképességu emberek aktivitása és foglalkoztatottsága.
Kapcsolódás a hazai fejlesztéspolitikához	
Költségvetésre gyakorolt hatás	Az új támogatási szabályok bevezetése révén a normatív támogatás a költségvetés szempontjából tervezhetőbbé, a felhasználása átláthatóbbá és költséghatékonyabbá válik.
1. A megváltozott munkaképességu embereket foglalkoztató vállalatok akkreditációjának bevezetése	
Intézkedés tartalma	A megváltozott munkaképességu embereket foglalkoztató munkáltatók akkreditációjának célja a foglalkozási rehabilitációs tevékenység szabályainak, valamint az állami támogatás igénybe vételéhez szükséges személyi és tárgyi feltételek, magatartási szabályok meghatározása. Az akkreditáció nem kötelezo, de feltétele az állami támogatások igénybe vételének. Az akkreditációs eljárás alapján kiadható tanúsítvány igazolja, hogy a munkáltató a foglalkoztatást a jogszabályok megtartásával, a munkavállaló meglévo képességeinek megfelelo, rehabilitációs célú munkavégzés keretében biztosítja. A megváltozott munkaképességu munkavállalókat nagy létszámban foglalkoztatókkal szemben (többslet-támogatásban részesülo célszervezetek) magasabb elvárásokat fogalmaz meg a követelményrendszer (például a rehabilitációs megbízott foglalkoztatása, segítő szolgáltatások biztosítása, rehabilitációs szakmai program és személyes rehabilitációs terv készítése). Az új rendszerben a rehabilitációs foglalkoztatáshoz nyújtható támogatás két elembol áll, bértámogatásból és költségkompenzációs támogatásból. A bértámogatás a munkabér és járulékainak 40-100%-áig terjedhet. A foglalkozási rehabilitációs támogatás másik elemét

	képezo költségkompenzációs támogatás a megváltozott munkaképességu emberek foglalkoztatásához közvetlenül kapcsolódó többlet-költségeknek a részleges megtérítésére irányul.
Vonatkozó jogszabály	8/1983. (VI. 29.) EüM-PM együttes rendelet
Ütemezés	A vonatkozó jogszabály elokészítés alatt áll.
Felelos	FMM, PM
Finanszírozás (forrás és összeg)	
2. Az ÁFSZ szolgáltatásai a megváltozott munkaképességu emberek számára	
Intézkedés tartalma	Az ÁFSZ keretein belül muködo Rehabilitációs Információs Centrumok egy helyen, akadálymentes környezetben integrálják a megyei munkaügyi központ szolgáltatásait: foglalkozási információt, öninformációs lehetoséget, tanácsadást, és munkaero-piaci szolgáltatásokat biztosítanak. 2005-ben megvalósul a rehabilitációs információs centrumok (RIC) országos lefedettsége, szolgáltatásaik az összes megyeszékhelyen elérhetové válnak. 2005-ben megkezdödött továbbá a hálózat szakmai célú monitoringja, amely a szervezeti struktúra és a szolgáltatási repertoár áttekintése és elemzése mellett, fejlesztési tervet ad a RIC hálózat vertikális bővítésére. 2004-ben kezdödött meg az ÁFSZ kommunikációs és fizikai akadálymentesítése, amelynek célja egyenlo hozzáférés biztosítása a szolgáltatásokhoz. Erre eddig 18 megyei munkaügyi központ és 5 regionális képzó központ kapott támogatást.
Vonatkozó jogszabály	1991. évi IV: törvény a foglalkoztatás elosegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról; 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenloségük biztosításáról
Ütemezés	Folyamatos
Felelos	FMM, ÁFSZ
Finanszírozás (forrás és összeg)	A Munkaero-piaci Alap központi és rehabilitációs alaprésze

Helyi foglalkoztatási kezdeményezések támogatása	
Hivatkozás	19. iránymutatás: Befogadó munkaeropiac (NAP III.2.1.3.)
Indoklás	A foglalkoztatás és a munkanélküliség szempontjából az egyes régiókon belül is jelentos különbségek figyelhetok meg. A foglalkoztatás területi különbségeinek csökkentése érdekében szükséges a gazdaságot, a munkaeropiacot és az oktatást érintó területi (regionális, megyei, helyi) stratégiák és intézkedések fokozottabb összehangolására.
Elvárt hatás	Az intézkedés célja a foglalkoztatást elosegító helyi fejlesztések összehangolása, helyi foglalkoztatási stratégiák kialakítása, valamint

	az aktív korú nem foglalkoztatott személyek munkaerő-piaci re-integrációjának elősegítése új munkahelyek teremtésével a harmadik szektorban.
Kapcsolódás a hazai fejlesztéspolitikához	Az intézkedés a Regionális Fejlesztés Operatív Program része.
Költségvetésre gyakorolt hatás	
1. A foglalkoztatást elősegítő tevékenységek helyi koordinációjának elősegítése	
Intézkedés tartalma	A komponens a helyi/kistérségi/regionális gazdaságfejlesztési stratégiai tervekhez illeszkedő helyi/kistérségi/regionális foglalkoztatási stratégiák kialakítását, foglalkoztatási megállapodások létrehozását, valamint a helyi foglalkoztatási kezdemények ösztönzését és összehangolását célzó helyi/kistérségi/regionális szintű együttműködési hálózatok kialakítását, és működési feltételeinek megteremtését támogatja.
Vonatkozó jogszabály	
Ütemezés	2004-2008
Felelos	OTH
Finanszírozás (forrás és összeg)	969,3 millió forint, amelyet az ESZA és hazai társfinanszírozás biztosít.
2. Non-profit foglalkoztatási projektek megvalósítása a szociális gazdaságban	
Intézkedés tartalma	A komponens olyan foglalkoztatási projekteket támogat, amelyek a harmadik szektorban és a szociális gazdaságban teremtenek új munkalehetőséget a hátrányos helyzetű, tartósan munka nélkül lévő emberek számára. A rendelkezésre álló források 75%-a a négy hátrányosabb helyzetű régióban kerül felhasználásra, és egyben hozzájárul a helyi szolgáltatások elérhetőségének és a helyi életminőség javításához.
Vonatkozó jogszabály	
Ütemezés	2004-2008
Felelos	OTH
Finanszírozás (forrás és összeg)	milliárd forint, amelyet az ESZA és hazai társfinanszírozás biztosít.

A migráció munkaero-piaci helyzetéhez igazodó kezelése	
Hivatkozás	20. iránymutatás: a munkaero-piaci igények összehangolásának javítása (NAP III.2.1.6.)
Indoklás	Magyarországon két okból is szükség van a külföldiek foglalkoztatásához kapcsolódó átgondolt munkaero-piaci stratégia kialakítására. Egyrészt a magyar társadalom népességcsökkenése miatt kialakuló közép- illetve hosszútávú munkaero-hiány kompenzálása céljából, másrészt rövid távon, az egyes foglalkoztatási ágakban már jelenleg is fennálló munkaerohiány kielégítése érdekében.
Elvárt hatás	A magyar munkaerovel be nem tölthető munkaeroigények kielégítése
Kapcsolódás a hazai fejlesztéspolitikához	
1. Külföldiek Magyarországi foglalkoztatása	
Intézkedés tartalma	Egyes szezonális munkák esetében, elsősorban a mezőgazdaság terén munkaero-piaci igény jelentkezik külföldi munkaero rövid távú foglalkoztatására. Jelenleg ezek a munkavállalók kizárólag munkavállalási engedéllyel foglalkoztathatók, amely-a korábbi jogszabályi könnyítések ellenére is- meglehetősen nagy idő és költségigényű. Mezőgazdasági munkák területén, idegymunka keretében sor kerülhet külföldi munkavállaló engedélymentes foglalkoztatására alkalmi munkavállalói könyvvel, egy naptári éven belül legfeljebb 60 napi időtartamra. A 60 nap egy vagy több munkáltatónál egyaránt eltölthető. Az alkalmi munkavállalói könyv használata egyszerűsíti a munkaviszony létesítését és megszüntetését és lehetőséget ad az alacsonyabb közteherviselésre.
Vonatkozó jogszabály	1997. évi LXXIV. törvény az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatásról és az ahhoz kapcsolódó közterhek egyszerűsített befizetéséről
Ütemezés	2005.augusztus 1.
Felelos	FMM
Finanszírozás	Költségvetési forrást nem igényel.
2. Integrációs programok a menekültek és bevándorlók részére	
Intézkedés tartalma	2005. június elején elkészült és jelenleg szakmai egyeztetés alatt áll a menedékjogról szóló törvény koncepciója, amelyben a menekültek és a kiegészítő védelemben részesülő befogadottak társadalmi beilleszkedésének elősegítését célzó integrációs program szabályozási koncepciója szerepel. A szabályozási koncepció értelmében komplex integrációs programcsomag biztosítására kerülne sor az említett csoport számára, ugyanis a jelenleg biztosított

	elo-integrációt szolgáló ellátási és támogatási lehetőségek nem nyújtanak kello segítséget a társadalmi beilleszkedéshez. A Kvalifikációs Irányelv¹¹ alapján a kiegészítő védelemben részesülőknek az elismert menekültekkel azonos jogokat kell biztosítani, így a társadalmi beilleszkedésüket is megfelelő intézkedésekkel kell állami szinten elősegíteni. Az esélyegyenlőség biztosítása, a halmozottan hátrányos helyzet kihangsúlyozása érdekében a komplex integrációs programok keretében megfelelő óraszámú és intenzitású magyar nyelvi, társadalomismereti, valamint munkaero-piaci képzésre kerülhet sor.
Vonatkozó jogszabály	2001. évi XXXIX. tv a külföldiek beutazásáról és tartózkodásáról 1997. évi CXXXIX. tv a menedékjogról
Ütemezés	
Felelos	BM
Finanszírozás (forrás és összeg)	

A MUNKAVÁLLALÓK ÉS A VÁLLALKOZÁSOK ALKALMAZKODÓKÉPESSÉGÉNEK JAVÍTÁSA

Rugalmasság és biztonság a munkaeropianon	
Hivatkozás	21. iránymutatás: A rugalmasságnak a foglalkoztatás biztonságával együtt járó elősegítése és a munkaeropian szegmentálódásának csökkentése
Indoklás	A be nem jelentett munkavégzés bejelentett munkavégzéssé történő átalakításának és a foglalkoztatás bővítésének egyik feltétele, hogy a munkajogi szabályozás alkalmazkodjon a gazdaságban és munkaero-piacon bekövetkezett változásokhoz. A munkajogi szabályozás átalakítása során törekedni kell arra, hogy a rugalmas foglalkoztatás feltételeinek megteremtése a foglalkoztatás biztonságára való törekvése mellett valósuljon meg.
Elvárt hatás	Be nem jelentett munkavégzés visszaszorítása
Kapcsolódás a hazai fejlesztéspolitikához	Intézkedés kapcsolódik a Kormány foglalkoztatás bővítésére irányuló törekvéséhez.
Költségvetésre gyakorolt hatás	
1. A munkajogi szabályozás felülvizsgálata	
Intézkedés tartalma	A felülvizsgálatnak különösen a következőket kell jogalkotási célként hangsúlyoznia: – a gazdasági aktivitás növelését, – a be nem jelentett munkavégzés megszüntetését, – az ún. gazdaságilag függo foglalkoztatás és a munkajogi

¹¹ A Tanács 2004/83/EK irányelve (2004. április 29.) a harmadik országok állampolgárai, illetve hontalan személyek menekültként vagy más okból nemzetközi védelemre jogosultként való elismerésének feltételeiről és a védelem tartalmára vonatkozó minimumszabályokról

	szabályozás viszonyának tisztázását, – a munkaerőpiac szociális védelmi funkciójának biztosítását, – a munkáltatói struktúra megváltozását, így a hagyományos nagyvállalkozások, a termelő nagyüzemek háttérbe szorulását, így különösen a munkáltató „méreteiből” adódó differenciált szabályozás lehetőségét, – a szabályozás áttekinthetőségét, hatékonyságát, – a munkajogi szabályozással összefüggő szabályokat (pl. üzletek nyitvatartása), – a munkajogi szabályok befolyásoló szerepének növelését a munkaerőpiacon, szolgálva a munkavállalói védelmet és a munkáltatók piaci alkalmazkodó képességéhez szükséges flexibilitást, a gazdasági verseny által kikényszerített alkalmazkodás lehetőségeinek és korlátainak meghatározását, – a foglalkoztatási formák sokféleségének, az egyes munkakörök és munkáltató-típusok figyelembevételét, a szabályozás indokolt differenciáltságának megteremtését, – áttekinthető, a jogbiztonságot növelő szabályok megalkotását, a munkaügyi viták gyors- és megalapozott elintézését, a munkajogi szabályok betartásának (betartatásának) biztosítását.
Vonatkozó jogszabály	Munka Törvénykönyve
Ütemezés	
Felelos	FMM
Finanszírozás	Költségvetési forrást nem igényel.
2. Munkavállalói jogok biztosa	
Intézkedés tartalma	A munkajog területén kevés olyan intézményesített szervezet létezik, mely felvállalja a munkavállalók igényeinek érvényesítését, vagy akár csak tájékoztatást nyújtson arról, hogy munkahelyi jogsérelem esetén hová fordulhat a munkavállaló. Az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának a jogosultságai e téren korlátozottak. A munkavállalói jogok miniszteri biztosa elosegíti, hogy - a munkavállalók a szükséges tájékoztatást megkapják jogaik érvényesítéséhez, - a munkaviszonnyal kapcsolatos panaszait a hatáskörrel rendelkező hatóságok rövid időn belül kivizsgálják. A biztost a foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter nevezi majd ki, az intézmény a Foglalkoztatási Hivatal keretein belül működik.
Vonatkozó jogszabály	A foglalkoztatáspolitikai és munkaügyi miniszter feladat- és hatásköréről szóló 143/2002. (VI. 28.) Korm. rendelet Magasabb szintű jogszabály felhatalmazó rendelkezése alapján várhatóan miniszteri rendelet kiadására kerül majd sor.
Ütemezés	

Felelos	FMM, Foglalkoztatási Hivatal
Finanszírozás	
3. Alkalmi munkavégzés („kékmunka”)	
Intézkedés tartalma	A kékmunka lehetőségével megteremtjük a magánszemélyeknél alkalmi munkát végzők – háztartási munka, gyermekfelügyelet, javítási-karbantartási munkák, kertgondozás – foglalkoztatási biztonságát. - A magánszemélyeknél, kiemelkedően közhasznú szervezeteknél a jelenlegi 120 nap helyett évente 200 napig lehet majd alkalmi munkavállalói, kék könyvvel dolgozni. Ezzel a "kékmunkát" vállalók több szolgálati időre, valamint nyugdíjra, egészségügyi ellátásra szerezhetnek jogosultságot. - Az alkalmi munkával szerzett egységni jövedelem után kevesebbet kell az új szabályok szerint fizetni, mert megemelkednek a befizetés alapját képező jövedelemsávok, csökken a befizetendő közteherjegy értéke. Ezzel megszüntethető – 2006. január 1-jétől – a regisztrált munkanélküliek külön táblája. Az új értékeket úgy javasoljuk megállapítani, hogy a jelenleginél is jobban ösztönözzön a foglalkoztatás bejelentésére, de ne teremtsen érdekeltséget, kényszert arra, hogy aki így dolgozik, az munkanélküliként is regisztráltassa magát. - A magánszemély, munkáltató a közteherjegy után adókedvezményre lesz jogosult, annak 75%-át leírhatja személyi jövedelemadóijából. - Rugalmasabbá válik az alkalmi munkavállalói könyvvel történő foglalkoztatás a mezőgazdasági idegymunkák során (megszűnik a 15 nap/hónap korlát). - „Harmadik országbeli” külföldi is végezhet mezőgazdasági szezonális munkát Magyarországon alkalmi munkavállalói könyvvel, egy éven belül 60 napig. Ezt a 60 napot egy, vagy több munkáltatónál is „ledolgozhatja”, azaz egy munkáltató esetében itt sem érvényesülne a havi 15 napos korlát. Az intézkedés a foglalkoztatás rugalmasságának és a munkavállalók biztonságának növelése mellett a be nem jelentett munkavégzés csökkentéséhez is hozzájárul.
Vonatkozó jogszabály	2005. évi LXXI. Törvény
Ütemezés	2005. augusztus 1-től
Felelos	FMM
Finanszírozás	Költségvetési forrást nem igényel

A be nem jelentett munkavégzés átalakítása bejelentett foglalkoztatássá	
Hivatkozás	21. iránymutatás: A rugalmasságnak a foglalkoztatás biztonságával együtt járó elősegítése - a be nem jelentett munkavégzés csökkentése
Indoklás	Magyarországon becslések szerint a be nem jelentett foglalkoztatás aránya mintegy 15-20%-os. A be nem jelentett foglalkoztatás visszaszorításához és a legális foglalkoztatás növeléséhez szankciókra, ösztönzésre és szemléletformálásra egyaránt szükség van.
Elvárt hatás	Az intézkedések eredményeképpen csökken a be nem jelentett munkavégzés aránya.
Kapcsolódás a hazai fejlesztéspolitikához	Az intézkedések szerves részét képezik a foglalkoztatás bővítésére irányuló kormányzati törekvéseknek, és ezáltal a 2004-2006 közötti és a 2007-2013 közötti időszakokra vonatkozó foglalkoztatási stratégiák végrehajtásához.
Költségvetésre gyakorolt hatás	A be nem jelentett munkavégzés átalakítása bejelentett foglalkoztatássá növeli az államháztartás bevételeit, igazságosabbá teszi a közteherviselést. Az egyéni egészségügyi számla bevezetése hozzájárul az egészségügyi finanszírozás stabilitásához, átláthatóságához.
1. A munkaügyi ellenőrzés erősítése	
Intézkedés tartalma	Az OMMF a munkaügyi és munkabiztonsági ellenőrzések során évente a munkáltatók kb. 3-5%-hoz jut el, így a feketén foglalkoztatók széles köre felderítetlen marad. Ezért elengedhetetlen a munkaügyi ellenőrzés szigorítása, a különböző ellenőrző hatóságok tevékenységének összehangolása, illetve a társadalombiztosítás felügyeletének megteremtése.
Vonatkozó jogszabály	1996. évi LXXV. törvény a munkaügyi ellenőrzésről
Ütemezés	
Felelos	FMM
Finanszírozás (forrás és összeg)	
2. Egyéni járulék nyilvántartás	
Intézkedés tartalma	A mai társadalombiztosítási rendszerben a tízmillió állampolgárból mindössze 3,7 millió járulékfizető. Az ellátásra való jogosultság igazolása nem feltétele az ellátás igénybevételenek. Ezen okok következtében az Egészségbiztosítási Alap kiadásai hosszú idő óta meghaladják a bevételeket. Az intézkedés elemei: - különadózó jövedelmek bevonása az egészségügy finanszírozásába, - nemzeti kockázatközösség létrehozása normatív költségvetési térítések bevezetésével,

	- a járulékkulcsok megosztása a kockázatoknak megfelelően, - egységes járulék-nyilvántartás létrehozása a szükséges adatok teljesebb köru nyilvántartásba vételével. Az eddig nem adózó jövedelmek egészségügyi finanszírozásba bevonásával nonek a rendelkezésre álló források, a nyilvántartások összekapcsolásával, a rendszer fejlesztésével lehetővé válik a jogosultságok és az igénybevétel ellenőrzése, minden biztosított mögött megjelenik járulékfizetés.
Vonatkozó jogszabály	1997. évi LXXX. törvény a társadalombiztosítás ellátásaira és magánnyugdíjra jogosultakról, valamint e szolgáltatások fedezetéről, 2003. évi XCII. törvény az adózás rendjéről, 1998. évi LXVI. törvény az egészségügyi hozzájárulásról
Ütemezés	2006. január 1-től
Felelos	PM, APEH, EÜM, OEP, ICSSZEM, ONYF
Finanszírozás (forrás és összeg)	
3. A munkaügyi kapcsolatok rendezettségének vizsgálata a közbeszerzési eljárások során	
Intézkedés tartalma	A közbeszerzési pályázatokon csak olyan cégek indulhatnak, ahol rendezettek a munkaügyi kapcsolatok, így többek között nem volt fekete-szürke munka miatti bírságuk. Ugyanezt a szabályt alkalmazzuk az állami támogatások odaítélésénél is. Ennek érdekében indokolt vizsgálni: - a kollektív munkaügyi kapcsolatai rendezettségét, - az egyes munkavállalókkal szemben tanúsított magatartást, - azt, hogy megfelelnek-e a vállalkozásoknál alkalmazott munkaügyi eljárások a jogszabályi előírásoknak. A javaslat figyelemmel van arra, hogy kis- és középvállalatokat – ahol sok esetben nincs mód a munkaügyi kapcsolatok kollektív intézményeinek működtetésére – semmilyen tekintetben nem érheti hátrány.
Vonatkozó jogszabály	A közbeszerzésekről szóló 2003. évi CXXIX. törvény A munkaügyi ellenőrzésről szóló 1996. évi LXXV. törvény
Ütemezés	2005
Felelos	IM, FMM
Finanszírozás	Költségvetési forrást nem igényel
4. Egységes Magyar Munkaügyi Adatbázis (EMMA)	
Intézkedés tartalma	A munkáltatók 2004. május 1. óta kötelesek bejelenteni a Munka Törvénykönyve hatálya alá tartozó munkaviszonyok létesítését, illetve megszüntetését a Foglalkoztatási Hivatal Munkaügyi Nyilvántartó Központjának (MNYK), amelyek az Egységes Munkaügyi Nyilvántartás Adatbázisba (EMMA) kerülnek. Az adatbázis a munkáltatók és munkavállalók, valamint a közöttük lévő munkaviszony naprakész adatait tartalmazza, hozzájárulva az átlátható munkaerőpiac megteremtéséhez és a munkaügyi felügyelők

	munkájának megkönnyítéséhez. Az EMMA adatbázis tisztítása, rendbetétele a munkaadók számára olyan informatikai támogatás kidolgozásával, amely megkönnyíti az adatkorrekció elvégzését. Az így kialakuló nagy megbízhatóságú adatbázis és az egyéb ÁFSZ-es rendszerek összekapcsolásával az aktív és passzív eszközök felhasználása nyomon követhetőbbé, ellenőrizhetőbbé válik. A naprakész adatbázis ezen kívül segíti a munkaügyi felügyelők munkáját is.
Vonatkozó jogszabály	67/2004.(IV. 15.) Korm. Rendelet
Ütemezés	
Felelos	FMM
Finanszírozás (forrás és összeg)	

HATÉKONYABB HUMÁNEROFORRÁS-FEJLESZTÉS JOBB MINOSÉGU OKTATÁS ÉS KÉPZÉS RÉVÉN

Az iskolai lemorzsolódás csökkentése és a hátrányos helyzetű tanulók esélyegyenlőségének biztosítása az oktatásban	
Hivatkozás	23. iránymutatás: A humánerőforrás-fejlesztésre irányuló befektetések növelése és hatékonyságának javítása - az iskolából kimaradók számának jelentős csökkentése (NAP III.2.3.1.)
Indoklás	Az oktatási rendszerben, az oktatási szolgáltatásokhoz való hozzáférésben Magyarországon kimagasló mértékű esélykülönbségek tapasztalhatók, amelyek hozzájárulnak a leszakadó társadalmi rétegek hátrányainak megőrzéséhez, újratermeléshez. Annak érdekében, hogy az oktatásban az esélyegyenlőség megvalósulhasson, biztosítani kell a hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű tanulók „inkluzív” nevelését. Az egyenlőtlenségek mérséklése szempontjából alapvető fontosságú a lemorzsolódás megelőzése, a későbbi tanulás alapjainak megteremtése, és ezáltal a munkaerőpiaci esélyeinek növelése. Ezenkívül olyan intézkedésekre is szükség van, amelyek elősegítik a hátrányos helyzetű fiatalok iskolarendszerű képzésben való megtartását, továbbtanulását.
Elvárt hatás	Csökken a lemorzsolódó fiatalok száma; a sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésének gyakorlata erősödik a hazai közoktatásban, javítva ezáltal továbbtanulási, majd később munkaerőpiaci esélyeiket.
Kapcsolódás a hazai fejlesztéspolitikához	Az uniós forrásokból megvalósuló oktatási intézkedéseknek a 2004-2006 és a 2007-2013 közötti időszakban egyaránt kiemelt célja az esélyegyenlőség erősítése a minőségi oktatáshoz való hozzáférés tekintetében.
Költségvetésre gyakorolt hatás	Az oktatási rendszer fejlesztése „befektetés a jövőbe”, amely hosszú távon hozzájárul a növekedéshez és a versenyképes munkaerő biztosításához, és ezáltal a gazdaság és az államháztartás

	fenntarthatóságához.
1. Lemorzsolódás megelőzése és kezelése	
Intézkedés tartalma	- A korai iskolaelhagyást, lemorzsolódást megelőző és kezelő módszerek, kísérleti modellek kidolgozása; - A modell értékű extrakurrikuláris tevékenységet folytató tanodák működtetése, szakmai hálózatának kialakítása.
Vonatkozó jogszabály	
Ütemezés	2004-2008
Felelos	OM
Finanszírozás (forrás és összeg)	HEFOP 2.1. intézkedés: 1 Mrd forint
2. Hátrányos helyzetű és sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatása	
Intézkedés tartalma	- Az iskolai szegregáció mértékének és hatásainak csökkentése komplex térségi deszegregációs és iskolafejlesztési programok működtetésén keresztül - Módszertani adatbank és szolgáltatási programok kialakítása, pedagógus alapképzési modulok kifejlesztése és bevezetésének támogatása, pedagógus továbbképzések és oktatási szakértői képzések fejlesztése és megvalósítása - Az integrációs oktatási programok adaptációjának támogatása, a jó gyakorlatok elterjesztése intézményi együttműködés keretében - A sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatásával foglalkozó szakemberek képzése, integrációs módszertan és oktatási programok kifejlesztése és elterjesztése - Az értelmi fogyatékos tanulók beiskolázásához kapcsolódó mérések és áthelyezési eljárások felülvizsgálata
Vonatkozó jogszabály	
Ütemezés	2004-2008
Felelos	OM
Finanszírozás (forrás és összeg)	HEFOP 2.1. intézkedés: 6,7 Mrd forint, „Utolsó Padból” program: 2005-ben 42,3 millió forint
3. „Útravaló” Ösztöndíjprogram	
Intézkedés tartalma	Út a középiskolába A hátrányos helyzetű, az általános iskola 7. vagy 8. évfolyamát végző tanulók felkészítése érettségire adó középiskolában való továbbtanulásra mentor támogatásával. Út az érettségire Érettségire adó középiskolában tanuló hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók támogatása a középiskola sikeres befejezése céljából. A tanulót egy mentori feladatokat ellátó tanár segíti tanulmányai során és felkészíti a sikeres érettségire. Út a tudományhoz A természettudományok, a muszáki tudományok és a matematika

	területe iránt kiemelt érdeklődést mutató diákok támogatása. A program keretében bármilyen kutatási, innovációs témával pályázhat egy-egy tanár és a vele közösen kutatómunkában részt venni szándékozó diák. Út a szakmához A hátrányos helyzetű fiatalok szakképzésben való részvételének támogatása ösztöndíjjal és mentori segítséggel.
Vonatkozó jogszabály	1016/2005. (II. 25.) Korm. határozat az „Útravaló” Ösztöndíjprogramról 2086/2005. (V. 9.) Korm. határozat az „Útravaló” Ösztöndíjprogram elindításáról 1057/2005.(V.31.) Korm. határozat a Szakképzés-fejlesztési stratégia végrehajtásáról
Ütemezés	2005 június 15.
Felelos	OM
Finanszírozás (forrás és összeg)	központi költségvetés általános tartalékából 2005-ben XX./11/30 –as fejezeti eloirányzatra 750 millió forint

A felnőttek képzésben való részvételének elősegítése	
Hivatkozás	23. iránymutatás: A humánerőforrás-fejlesztésre irányuló befektetések növelése és hatékonyságának javítása - az életen át tartó tanulás támogatása, különösen az alacsonyan képzett és az idősebb munkavállalók tekintetében. 24. iránymutatás: Az oktatási és képzési rendszereknek az új munkahelyi követelményekre figyelemmel történő kiigazítása (NAP III.2.3.1.)
Indoklás	Ahhoz, hogy a munkavállalók és a vállalkozások képesek legyenek folyamatosan alkalmazkodni a gazdasági és strukturális változásokhoz, támogatni kell az egész életen át tartó tanulást, el kell segíteni a korszerű ismeretek és készségek megszerzését. A munkaerő-piaci kereslet és -kínálat jobb összehangolása érdekében a képzéseket fokozottabban a régiók gazdaságának igényeihez kell igazítani. A foglalkoztatathóság javítása és a társadalmi kohézió erősítése érdekében különös figyelmet kell fordítani a halmozottan hátrányos helyzetűek (köztük a fogyatékos emberek, az idősebb munkavállalók és az alacsony iskolai végzettségűek) képzésben való részvételének növelésére.
Elvárt hatás	A képzésben résztvevő felnőttek (25-64 évesek) számának növekedése; az esélyegyenlőség növelése a képzésben való részvétel tekintetében
Kapcsolódás a hazai fejlesztéspolitikához	Az alkalmazkodóképességnek javítása és az egész életen át tartó tanulás támogatása a hazai fejlesztéspolitikai stratégiák egyik prioritása. A felnőttképzés támogatásában 2004-2006 között és 2007-2013 között is kiemelt szerepe van az Európai Szociális Alap forrásainak.
Költségvetésre gyakorolt hatás	A humánerőforrás-fejlesztésre, felnőttképzésre fordított források hozzájárulnak a munkaerő versenyképességének és alkalmazkodóképességének javításához, növelik a potenciális

	munkaero-kínálatot, és ezáltal közé- és hosszútávon hozzájárulnak a költségvetés fenntarthatóságához.
1. A munkahelyteremtéshez és a vállalkozói készségek fejlesztéséhez kapcsolódó képzések támogatása	
Intézkedés tartalma	Munkavállalók és a vállalatok versenyképességének és alkalmazkodóképességének javítása érdekében pályázat útján támogatás nyújtható: - a beruházásokkal és a technológiaváltással összefüggő képzésekhez; - a vállalkozói és a vezetői készségek és ismeretek fejlesztését szolgáló képzésekhez, - vállalati képzésekhez (különös tekintettel a mikro- kis- és középvállalkozásokra).
Vonatkozó jogszabály	
Ütemezés	2004-2008
Felelos	FMM
Finanszírozás	HEFOP 3.4. intézkedés, 17 Mrd Ft (75% ESZA)
2. A regionális igényekhez igazodó képzések támogatása	
Intézkedés tartalma	A régió-specifikus szakmai képzések támogatásának célja a megfelelő szakmai ismeretekkel rendelkező munkaero biztosítása a szakemberhiánnyal küzdő kulcsfontosságú ágazatokban, és a turisztikai vállalkozások sikeres működésének elősegítése humán kapacitásaik fejlesztése révén. Az intézkedés keretében sor kerül a regionális munkaero-kereslet felmérésére és lehetőség van a hiányzó tananyagok kifejlesztésére is. Az intézkedés célcsoportját az alkalmazottak, különösen a mikro, kis- és közepes vállalkozások alkalmazottai, továbbá az önfoglalkoztatók képezik.
Vonatkozó jogszabály	
Ütemezés	2005-2008
Felelos	OTH, Magyar Kereskedelmi és Iparkamara
Finanszírozás	ROP 3.4. intézkedés, 2,8 Mrd Ft (75% ESZA)
3. Munkavállalói Képzési Kártya	
Intézkedés tartalma	A Munkavállalói Képzési Kártya bevezetésével lehetőség nyílik a különféle képesítések, így a nem formális tanulás útján szerzett ismeretek nyilvántartására. Ennek eredményeként az át- és továbbképzéseknél figyelembe lehet venni a már korábban megszerzett kompetenciákat, ami a képzési idő és költségek csökkenését, a munkaero-piaci igényekhez történő gyors és rugalmas alkalmazkodást teszi lehetővé
Vonatkozó jogszabály	1057/2005.(V.31.) Korm határozat a Szakképzés-fejlesztési stratégia végrehajtásáról
Ütemezés	Bevezetés: 2007. december 31-től
Felelos	FMM
Finanszírozás (forrás és összeg)	

4. A fogyatékos emberek és az idosebb korosztályok képzése	
Intézkedés tartalma	Pályázat keretében az akkreditált felnőttképzési intézményekben az első, állam által elismert, az OKJ-ben szereplő, illetve az 50 év feletti felnőttek számára a második, szakképesítés megszerzésére irányuló képzések, valamint a fogyatékkal élő felnőttek általános célú, nyelvi és szakmai képzése támogatható
Vonatkozó jogszabály	2005. LXXIV. Törvény a felnőttképzésről szóló Trv. módosításáról
Ütemezés	2005. október 1-től
Felelős	FMM
Finanszírozás (forrás és összeg)	MPA Foglalkoztatási Alaprész
5. Alacsony iskolai végzettségű felnőttek képzése	
Intézkedés tartalma	Az alacsony iskolai végzettségűek – köztük a romák – képzése olyan komplex programokat igényel, amely személyre szabott támogatást nyújtanak a résztvevőknek. A program elemei: - a képzési programban résztvevők felkészítése (előzetes tudásszint felmérése, pályaaorientáció, személyiségfejlesztés, mentális gondozás), - általános (felzárkóztató) és szakmai képzés, - felkészítés a munkavállalásra, - folyamatos monitoring, - roma referensek alkalmazása a résztvevők segítése érdekében. <i>Milyen formában, mely szervezet(ek) en keresztül valósul meg a program?</i>
Vonatkozó jogszabály	
Ütemezés	2005-2007
Felelős	FMM
Finanszírozás	Mrd Ft, MPA Foglalkoztatási Alaprész

A szakképzési és a felnőttképzési rendszer fejlesztése	
Hivatkozás	24. iránymutatás: Az oktatási és képzési rendszereknek az új munkahelyi követelményekre figyelemmel történő kiigazítása (NAP II.2.3.2.)
Indoklás	A szakképzés intézményrendszer szétagprózt, túlságosan tagolt, nehezen finanszírozható és működtethető iskola- és intézményrendszer, a képzések szakmaszerkezete nem változott a munkaerőpiaci igényeknek megfelelően. Mindemelllett a képzések tartalma sem felel meg maradéktalanul a gazdasági követelményeknek. A felnőttképzésben résztvevők számaránya az uniós átlaghoz képest alacsony, és alulreprezentáltak az alacsony végzettségűek, az idősök és az inaktívok. A magyar gazdaság nemzetközi versenyképessége növelésének, a fenntartható gazdasági fejlődés biztosításának elengedhetetlen feltétele a magas színvonalú szak- és felnőttképzés, amely az egyén képességeinek kibontakoztatásával, a fiatalok sikeres életpályára való felkészítésével, a felnőttek számára pedig a szakmai karrierjük fenntartásához, illetve a hiányzó szakmai készségek megszerzéséhez szükséges tudás biztosításával szolgálja az állampolgárok jólétének növekedését. A képzési rendszernek - a munkaerőpiaci igények változásának folyamatos figyelemmel kísérésével és elemzésével - folyamatosan alkalmazkodnia kell a munkaerőpiac változásaihoz.
Elvárt hatás	A szak- és felnőttképzési rendszer alkalmasabbá válik a foglalkoztatási igények kielégítésére, a szakképzés és a gazdaság kapcsolata erősödik, no a felnőttképzésben résztvevők száma.
Kapcsolódás a hazai fejlesztéspolitikához	Az egész életen át tartó tanulás támogatásának részeként kiemelt cél a szakképzés és a felnőttképzés rendszerének fejlesztése. A szak- és felnőttképzés támogatásában 2004-2006 között és 2007-2013 között is kiemelt szerepe van az Európai Szociális Alap forrásainak.
Költségvetésre gyakorolt hatás	A szakképzési és felnőttképzési rendszer fejlesztése hosszú távon hozzájárul a növekedéshez és a versenyképes munkaerő biztosításához, és ezáltal a gazdaság és az államháztartás fenntarthatóságához.
1. Szakiskolai Fejlesztési Program	
Intézkedés tartalma	A szakképzésből való lemorzsolódás megelőzését, illetve a lemorzsolódott fiatalok képzésbe való visszasegítését segítő programok kidolgozása és elindítása, amelyek a szakképzésbe való bekapcsolódáshoz szükséges iskolai végzettséggel nem rendelkezők számára is lehetővé teszik a piacképes szakképesítés megszerzését. A programban részt vevő iskolában egységes minőségbiztosítási rendszer kerül bevezetésre.
Vonatkozó jogszabály	1057/2005. Kormányhatározat a szakképzés-fejlesztési stratégia végrehajtásához szükséges intézkedésekről
Ütemezés	2004-2007
Felelos	OM FMM, szakképesítésért felelos miniszterek
Finanszírozás	Csak hazai költségvetésből (MPA képzési alaprészből): 2004-ben

(forrás és összeg)	2004. VI. 30-ig 1 698,6 millió Ft; 2004.VII.1 – 2005.XII.31-ig 2 368 millió Ft
2. Térségi integrált szakképző központok	
Intézkedés tartalma	Költséghatékonyabb szakképző intézményrendszer kialakítása 16 + 6 térségi integrált szakképző központ (TISZK) létrehozásával és infrastrukturális feltételeik folyamatos fejlesztésével
Vonatkozó jogszabály	A Kormány által elfogadott Szakképzés-fejlesztési stratégia
Ütemezés	2008. december 31. az első 16 TISZK, 2013. december 31. a teljes TISZK rendszer kialakítása
Felelos	OM és FMM
Finanszírozás	(MPA) hazai költségvetés + Uniós források
Összeg	2005-ben hazai költségvetésből: 923,9 millió Ft, Uniós forrásokból (saját részzel együtt): 960,8 millió Ft 2006-ban tervezett ráfordítások hazai költségvetésből: 1 983,4 millió Ft, Uniós forrásokból (saját részzel együtt): 1 161,1 millió Ft
3. Új szakképzési szerkezet kialakítása	
Intézkedés tartalma	A szakképzési stratégia keretében sor kerül - Egy új szakképzési szerkezet kialakítására (a modulrendszer bevezetésével a széles szakmacsoportos alapozás és az erre épülő szakképesítések rendszerének kialakítása); - az OKJ korszerűsítésére (400 szakképesítést tartalmazó, új szerkezetű OKJ); - egy új szakképzési minőségbiztosítási keretrendszer kialakítására.
Vonatkozó jogszabály	1057/2005.(V.31.) Korm. határozat a Szakképzés-fejlesztési stratégia végrehajtásáról
Ütemezés	2004-2008
Felelos	OM, FMM, szakképesítésért felelős miniszterek
Finanszírozás (forrás és összeg)	
4. EUROPASS rendszer bevezetése	
Intézkedés tartalma	A különböző képzések közötti rugalmasabb átjárás, az egymásra épülés elősegítése érdekében szakmai intézkedési tervet kell készíteni a szakképesítések modularizációs rendszere, a kreditrendszer, illetve az EUROPASS rendszerhez kapcsolódó kompetencia-kártyarendszer kialakítására és folyamatos fejlesztésére
Vonatkozó jogszabály	1057/2005.(V.31.) Korm. határozat a Szakképzés-fejlesztési stratégia végrehajtásáról
Ütemezés	2005. december 31.
Felelos	OM, FMM, szakképesítésért felelős miniszterek
Finanszírozás (forrás és összeg)	
5. A felnőttképzés rendszerének átfogó fejlesztése	
Intézkedés tartalma	Az intézkedés a következő tevékenységeket foglalja magába: - a felnőttképzés hozzáférhetőségének javítása a hátrányos

	helyzetu térségekben a közmuvelodési hálózat felnőttképzési tevékenységeinek fejlesztésével, - felnőttképzési módszerek és tananyagok kidolgozása, a felnőttoktatásban résztvevo oktatók és szakemberek képzése, - a távoktatás módszertanának továbbfejlesztése, a távoktatás elterjesztése, - a hátrányos helyzetu csoportok – köztük az alacsony szakképzettségű dolgozók, az idosebb munkavállalók, a fogyatékos emberek – sajátos képzési szükségleteihez igazodó tananyagok és képzési módszerek kidolgozása.
Vonatkozó jogszabály	
Ütemezés	2004-2008
Felelos	FMM
Finanszírozás (forrás és összeg)	HEFOP 3.5. intézkedés
6. Új akkreditációs rendszer	
Intézkedés tartalma	Az akkreditációs követelmények korszerűsítése, szigorítása, a rendszer felülvizsgálata érdekében helyzetelemzés készítése az akkreditációs rendszer működéséről, problémák feltárása és megoldási javaslatok készítése, az európai minőségirányítási keretrendszer (CQAF) részletes megismerése, nemzetközi tapasztalatok feltérképezése, javaslat készítése a rendszer adaptálására, és a finanszírozás forrására. Forrás biztosítását követően, bevezethetőségre pilot program indítása. Szakképzést folytató felnőttképzési intézményekben a CQAF bevezetése
Vonatkozó jogszabály	1057/2005.(V.31.) Korm. határozat a Szakképzés-fejlesztési stratégia végrehajtásáról
Ütemezés	Javaslat a CQAF rendszer adaptálására, a finanszírozás forrására: 2005. szeptember 30. Szakképzést folytató felnőttképzési intézményekben a CQAF bevezetése: 2008. december
Felelos	FMM
Finanszírozás (forrás és összeg)	

A közoktatás és a felsőoktatás minőségének javítása	
Hivatkozás	24. iránymutatás: Az oktatási és képzési rendszereknek az új munkahelyi követelményekre figyelemmel történő kiigazítása - az oktatási és képzési rendszerek vonzerejének és nyitottságának növelése, minőségi előírásainak szigorítása, valamint mindezek biztosítása, az oktatási és képzési lehetőségek kiszélesítése, rugalmas tanulmányi pályák biztosítása, valamint a diákok és gyakoronokok mobilitási lehetőségének növelése, - az új foglalkoztatási igényekre, kulcsfontosságú kompetenciákra és a készségekkel kapcsolatos jövőbeni követelményekre való reagálás a képesítések meghatározásának és átláthatóságának, tényleges elismerésének és a nem formális és informális tanulás érvényesítésének révén (NAP II.2.3.2.)
Indoklás	Az oktatás és képzés minőségének javítására a közoktatásban és a felsőoktatásban egyaránt további erőfeszítéseket kell tenni. A magyar közoktatásban még mindig az ismeretközpontú, a gyakorlattól eltérő szemlélet az uralkodó, amely sem a későbbi tanulásra való felkészítést, sem a tanulók későbbi munkaero-piaci sikerességét nem segíti kellő mértékben. A munkaero-piaci sikeresség és az egész életen át tartó tanulás megalapozása érdekében a kulcskompetenciák fejlesztése, az egyéni életpályák tervezése, munkaero-piaci ismeretek elsajátítása szükséges. Az elmúlt évtizedet a felsőoktatásban a résztvevők számának rendkívül dinamikus emelkedése jellemezte. A felsőoktatási expanziót azonban nem kísérte minőségi fejlesztés. A termelés és a szolgáltatások versenyképességének biztosítása érdekében – az egész életen át tartó tanulás keretei között – szükséges a felsőoktatás képzési kínálatának, oktatási szolgáltatásainak megújítása, a képzési szerkezet átalakítása, a képzés tartalmának és az ismeretátadás módszereinek, eszközeinek minőségével való fejlesztése.
Elvárt hatás	A kompetencia-alapú tanítási-tanulási kultúra és közoktatási gyakorlat az eddiginél hatékonyabban tudja felkészíteni a fiatalokat a munkavállalásra és az egész életen át tartó tanulásra. Bovülnek, és minőségileg javulnak a felsőoktatási intézmények és a gazdasági szféra közötti kapcsolatok, a felsőoktatási kínálatban hatékonyabban jelennek meg a tudásalapú gazdaság és a munkaeropiactól igényei.
Kapcsolódás a hazai fejlesztéspolitikához	Az uniós forrásokból megvalósuló fejlesztések céljai között 2004-2006 és a 2007-2013 közötti időszakban egyaránt szerepel az oktatás minőségének javítása.
Költségvetésre gyakorolt hatás	Az oktatási rendszer fejlesztése „befektetés a jövőbe”, amely hosszú távon hozzájárul a növekedéshez és a versenyképes munkaero biztosításához, és ezáltal a gazdaság és az államháztartás fenntarthatóságához.

1. Kompetencia-alapú oktatás elterjesztése a közoktatásban	
Intézkedés tartalma	Az alapvető készségek és kompetenciák alkotják az egész életen át tartó tanulás, a sikeres munkaerő-piaci beilleszkedés és részvétel alapját. Ezért 2004-ben megkezdődik egy olyan átfogó fejlesztés, amely a kompetencia-alapú oktatáshoz szükséges módszerek, tananyagok fejlesztését, illetve a pedagógusok továbbképzését támogatja a következő szinteken és területeken: - az iskola előtti és az alapképzés szintjén (ISCED 0, 1 és 2) az alapvető készségek és képességek, a szociális kompetenciák, az általános információs és kommunikációs technológiák (IKT) használatával összefüggő készségek és az alapvető életút-építési kompetenciák fejlesztése; - középfokon (ISCED 3) az alapkészségek, továbbá az idegen nyelvű kommunikációs képesség, az IKT-ismeretek és a munkaerő-piacon hasznosítható életút-építési készségek továbbfejlesztése.
Vonatkozó jogszabály	
Ütemezés	2005-2008
Felelős	OM
Finanszírozás (forrás és összeg)	HEFOP 3.1. intézkedés, HEFOP 3.3. intézkedés Összesen: 18,15 Mrd Ft
2. A nevelési-oktatási intézmények infrastrukturális fejlesztése	
Intézkedés tartalma	A közoktatási intézményrendszer modernizációját, az oktatás minőségében meglévő különbségek csökkentését szolgálja az „Óvodák és alapképzés nevelési-oktatási intézmények infrastrukturális fejlesztése” c. program.
Vonatkozó jogszabály	
Ütemezés	2005-2008
Felelős	
Finanszírozás (forrás és összeg)	ROP 2.3
3. A minőségelvű felsőoktatás megteremtése	
Intézkedés tartalma	Felsőoktatási információs rendszer kialakítása a felsőoktatási intézmények szolgáltatásainak tudásközpontú működése érdekében - IT-val támogatott modern egyetemi adminisztráció kialakítása, amely eleget tesz a korábbi integrációból és a bolognai folyamat kihívásaiból eredő költséghatékonysági és minőségi elvárásoknak; - Vezetői információs rendszerek bevezetésével olyan döntéshozatali támogató informatikai rendszer létrehozása, amely lehetővé teszi felsőoktatási intézmények objektív teljesítménymérését, hatékonyabb irányítását; - Távfoktatás, távmunka és korszerű tanulási formák feltételeinek megteremtése. Az Európai Felsőoktatási Térségben a nemzetközi hálózatépítés

	követelményeinek megfelelő minőségű felsooktatás megvalósítása: - A felsooktatás munkaerőpiaci és társadalmi igényekhez igazodó új végzettségi és szakképzettségi rendszerének, a többciklusú képzési rendszer teljes körű bevezetése, - A gyakorlatigényes, szakképzettséget nyújtó képzésekben a gazdálkodó szervezetekkel való együttműködésben az összefüggő gyakorlati képzés megvalósítása, - A munkaerőpiaci prognózis elősegítése a diplomások pályakövető rendszerének kiépítésével, - A tanulás folyamatát megalapozó tanárképzés reformjának megvalósításával - A felsooktatásban és a szakképzésben résztvevő hallgatók/diákok, és oktatók/tanárok kutatási tevékenységének támogatása.
Vonatkozó jogszabály	A hatályba lépés előtt álló új felsooktatási törvény, Magyar Universitas Program
Ütemezés	2007-2013
Felelos	OM
Finanszírozás (forrás és összeg)	Nemzeti Fejlesztési Terv II. Kb. évi milliárd forint